

VERZAMELING

VAN

WETTEN, BESLUITEN, VERORDENINGEN ENZ. HET LEGER BETREFFENDE;
ALSMEDE DE BENOEMINGEN, VERPLAATSINGEN EN
VERANDERINGEN BIJ HET LEGER.

BIJBLAD

BEHOORENDE BIJ DEN

MILITAIRE-SPECTATOR,

TIJDSCHRIFT VOOR HET NEDERLANDSCHE LEGER.

JAARGANG 1868.

TE BREDA,
BIJ BROESE & COMP.

1868.

WARRANTS

THE STATE OF NEW YORK
IN SENATE
January 10, 1888.

BILL

RELATIVE TO THE
MILITARY SERVICE

ENACTED BY THE SENATE AND ASSEMBLY
OF THE STATE OF NEW YORK
IN SENATE
January 10, 1888.

THE PEOPLE,
BY ROBERT T. COMPTON,

INHOUD.

A.

AANBESTEDINGEN te doen in militaire gebouwen. (<i>Circulaire van den 28sten September 1868, N°. 57 S.</i>)	Blz. 59.
AANWERVING VAN VREEMDELINGEN. Overlegging van stukken. (<i>Circulaire van den 24sten Jannarij 1868, N°. 54 P.</i>)	» 9.
ADMINISTRATIE. Advieslijsten der Betaalmeesters. (<i>Circulaire van den 14den April 1868, N°. 58 I.</i>)	» 16.
ADMINISTRATIE. Verdeeling der administratieve dienst over de Provinciën. (<i>Circulaire van den 29sten Augustus 1868, N°. 63 I.</i>)	» 46.
ADMINISTRATIE. Wijziging van uitbetalingen op de rekening in het kleeding- en reparati-fonds. (<i>Besluit van den 11den October 1868, N°. 20.</i>)	» 57.
ARTILLERIE-ATLAS. Prijsbepaling der platen. (<i>Circulaire van den 27sten November 1868, N°. 9 A.</i>)	» 63.
ARTILLERIE. Wijziging in de zamenstelling van het 1ste regiment vestingartillerie (Torpedodienst.) (<i>Besluit van den 15den Julij 1868, N°. 32.</i>)	» 37.

B.

BOEKWERKEN EN KAARTEN. (Berigt van) Bladz. 9, 13, 14, 16, 28, 31, 34, 42, 46, 55, 56, 59, 61.	
BRAND. (Gevaar van brand.) (Zie: <i>Magazijnen.</i>)	
BRANDSTOFFEN. (Levering van). (<i>Circulaire van den 28sten Mei 1868, N°. 44 I.</i>)	» 26.

D.

DIENSTDOENDE SCHUTTERIJEN. (Zie: <i>Schutterijen.</i>)	
DRAAGBARE WAPENEN. Prijzen der verwisselstukken en arbeidsloozen bij herstelling der achterlaadgeweren. (<i>Circulaire van den 26sten Mei 1868, N°. 51 I.</i>)	» 26.

E.

EERBEWIJZEN aan vreemde oorlogschepen. (<i>Circulaire van den 24sten October, N°. 67, P.</i>)	» 60.
EXAMEN VAN ONDEROFFICIEREN. Vereischten voor het. (<i>Circulaire van den 23sten Maart 1868, N°. 34 P.</i>)	» 11.

F.

FONDS VAN REPARATIEN aan wapenen en ledergoed. Opheffing. (<i>Bestuit van den 17den September 1868, N°. 6.</i>)	Blz. 53.
FONDS VOOR ONDEROFFICIEREN. Rekening en verantwoording over 1867, (<i>Circulaire van den 19den Mei 1868, N°. 94 I.</i>)	» 29.
FOURRAGES. Schadeloosstelling van fourrages gedurende het jaar 1869, (<i>Bestuit van den 1sten November 1868, N°. 8.</i>)	» 62.

G.

GENEESKUNDIGE DIENST. Opleiding der kweekelingen bij het garnizoens-hospitaal te Amsterdam. (<i>Bestuit van den 17den September 1868, N°. 5.</i>)	» 54.
----- Vrijstelling der kweekelingen van de militie. (<i>Circulaire van den 13den November 1868, N°. 56, P.</i>)	» 64.
GENERALE STAF. Reorganisatie. (<i>Bestuit van den 8sten Augustus 1868, N°. 53.</i>)	» 49.
GENIE. (<i>Zie Mineurs en Sapeurs.</i>)	» 37.

I.

(INFANTERIE (Opleiding van hoornblazers bij de.) (<i>Circulaire van den 21sten Januarij 1868, N°. 59 P.</i>)	» 1.
INFANTERIE-REGLEMENTEN. Nieuw voorschrift op het tirailieren. (<i>Circulaire van den 20sten Junij 1868, N°. 62 P.</i>)	» 37.
INFANTERIE. Uitbreiding van gezag der korpskommandanten met opzigt tot het kader. (<i>Circulaire van den 24sten Junij 1868, N°. 62 P.</i>)	» 32.
----- Opheffing der tirailleurkompagnien. (<i>Bestuit van den 25sten Julij 1868 N°. 3.</i>)	» 43.
INSTRUCTIE-BATAILLON. Vermeerdering van het getal sergeanten. (<i>Bestuit van den 26sten December 1867, N°. 36 P.</i>)	» 1.
INWENDIGE-DIENST (Reglement op de) Invoering. (<i>Circulaire van den 12den Mei 1868, N°. 42 P.</i>)	» 21.

K.

KADER DER INFANTERIE. (<i>Zie: Infanterie.</i>)	
KLEEDING DER PLAATSVERVANGERS. (<i>Circulaire van den 7den Julij 1868, N°. 54 P.</i>)	» 41.
KLEEDING EN UITRUSTING. Koord en treswerk bij het 2de en 4de regt. kavallerie. (<i>Bestuit van den 25sten Maart 1868, N°. 49.</i>)	» 15.
----- Bepalingen der schouderpassanten, snoeren en nestels. (<i>Circulaire van den 29sten December 1869, N°. 56, I.</i>)	» 68.
----- Uniform der ma-azijmeesters. (<i>Bestuit van den 29sten Maart 1868, N°. 14.</i>)	» 15.
----- der officieren van de staven der administratie, geneeskundige en veterinaire dienst, en van het korps ingenieurs. (<i>Bestuit van den 17den Mei 1868, N°. 52.</i>)	» 22.

KOLONIALE DIENST.	Wijziging in het aannemen van rekruten. (<i>Circulaire van den 29sten Julij 1868, N° 54 P.</i>)	Blz. 33.
-----	Voorschrift op het aannemen van rekruten. (<i>Circulaire van den 7den Junij 1868, N° 56 P.</i>)	» 40.
-----	Geene overplaatsing van officieren bij dat leger in 1869. (<i>Circulaire van den 24sten November 1868, N° 56 P.</i>)	» 62.

M.

MAGAZIJNEN.	(Plaatsen van tonnen met water in de). (<i>Circulaire van den 14den October 1868, N° 78 I.</i>)	» 58.
MATERIEEL DER ARTILLERIE.	Verdeeling der directiën. (<i>Bestluit van den 27sten April 1868, N° 22.</i>)	» 27.
MINEURS EN SAPPEURS.	Wijziging van het bataillon (Torpedodienst). (<i>Bestluit van den 12den Julij 1868, N° 78 I.</i>)	» 87.

O.

ONDERSCHIEDINGSTEEKENEN.	Vreemdelingen in Ned. dienst tredende, behoeven geen vergunning tot het dragen daarvan. (<i>Circul. van den 3den Januarij 1868, N° 37 P.</i>)	» 1.
-----	Overlegging van extracten uit het strafregister. (<i>Circulaire van den 31sten Julij 1868, N° 78 P.</i>)	» 40.
ONTHEFFING VAN Z. K. H. PRINS FREDERIK DER NEDERLANDEN	uit zijne militaire betrekkingen. (<i>Rescript van den 28sten Junij 1868.</i>)	» 41.
OORLOGSGEVAAR.	(Zie Voorschrift).	
OVEREENKOMST VAN GENEVE	Toetreding der Pauselijke regering. (<i>Circulaire van den 8sten Junij 1868, N° 72 S.</i>)	» 34.
PLAATSELIJKE VAN OFFICIEREN.	Inzending van extracten-stamboek. (<i>Circulaire van den 21sten Januarij 1868, N° 88 P.</i>)	» 34

P.

PENSIOENEN EN ONDERSTANDEN.	Vermindering bij een bijkomend traktement. (<i>Bestluit van den 19den April 1868, N° 42.</i>)	» 19.
PLAATSELIJKE STAF.	Wijziging in de organisatie. (<i>Bestluit van den 22sten April 1868, N° 48.</i>)	» 17.

R.

RIGTVLAG.	(Invoering eener) (<i>Circulaire van den 16den Februarij 1868, N° 8 P.</i>)	» 10.
RIJKUNST.	Oefeningen voor officieren van onbepaalde wapens en diensten. (<i>Circulaire van den 29sten September 1868, N° 37 P.</i>)	» 55.

S.

SCHADELOOSSTELLING VAN bureaustkosten voor den dienst bij den Generalen Staf. (<i>Bestuit van den 17den April 1868, N°. 59.</i>)	Blz. 18.
SCHOONMAKEN VAN MILITAIRE GEBOUWEN. (<i>Circulaire van den 28sten Maart 1868, N°. 75 G.</i>)	» 14.
SCHUTTERIJEN (Dienstdoende.) Sterkte, zamenstelling en indeeling. (<i>Circulaire van den 8sten Mei 1868, N°. 63 P.</i>)	» 20.
SOLDIEN EN TOELAGEN der militairen bij spoorwegen en telegrafien. (<i>Bestuit van den 12den Maart 1868, N°. 64.</i>)	» 47.
----- van onderofficieren en soldaten bij den arbeid aan fortificatiën. (<i>Bestuit van den 8sten Junij 1868, N°. 26.</i>)	» 39.
----- der officieren in het fort te Westervoort. (<i>Bestuit van den 5den October 1868, N°. 36.</i>)	» 57.
----- verhooging (voor onderofficieren na zes- en twaalfjarige dienst.) (<i>Bestuit van den 22den Augustus 1868, N°. 52.</i>)	» 47.
SPOORWEG- EN TELEGRAAFDIENST. Opleiding van onderofficieren en mindere militairen. (<i>Circulaire van den 25sten Maart 1868, N°. 98 L.</i>)	» 14.
STAFSCHOOL. Examen van toelating. (<i>Circulaire van den 28sten December 1868, N°. 23 P.</i>)	» 66.

T.

TEVREDENHEIDSBETUIGING VAN Z. M. aan de troepen te Rotterdam. (<i>Circulaire van den 21sten November 1868, N°. 59 P.</i>)	» 61.
TIRAILLEUR-REGLEMENT. (<i>Zie: Infanterie-Reglement.</i>)	
TORPEDO-DIENST. Regt van den hoofdofficier op een dienstpaard. (<i>Bestuit van den 20sten Mei 1868, N°. 53.</i>)	» 25.

V.

VEREENIGINGEN TOT VRIJWILLIGE OEFENING IN DEN WAPENHANDEL. Verstreking van geweren, munitie enz.) (<i>Circulaire van den 24sten Junij 1868, N°. 80 A.</i>)	» 35.
VOORSCHRIFT VOOR de korpsen bij een spoedig opkomend oorlogsgevaar. (<i>Circulaire van den 15den Februarij 1868, N°. 31 P.</i>)	» 3.
VRIJWILLIGERS. Overschrijving als milicien. (<i>Circulaire van den 5den Februarij 1868, N°. 53 P.</i>)	» 40.

W.

WEDUWEN- EN WEZENFONDS VOOR de Officieren. Rekening en verantwoording, 1867.	» 65.
WAPENING der wachten bij gevangeniszen. (<i>Circulaire van den 22sten Januarij 1868, N°. 37 P.</i>)	» 9.
----- der soldaten-scherpschutters met de sabel. (<i>Bestuit van den 40den October 1868, N°. 21.</i>)	» 58.

STAATSBEGROOTING HOOFDSTUK VIII.

Wijziging van Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting van 1867, (Eindverslag).	Blz.	1.
Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1868. Definitive vaststelling van het VIIIste Hoofdstuk. (Memorie van Toelichting).	»	5.
Idem. Idem. Eindverslag.	»	9.
Idem. Idem. voor het dienstjaar 1869. (Ontwerp van Wet.).	»	1.
Idem. Idem. Memorie van toelichting.	»	7.
Idem. Idem. Voorloopig Verslag.	»	21.
Idem. Idem. Memorie van beantwoording.	»	35.

Personeel en Militaire Zaken.

N°. 53 P.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Ontvangen hebbende Zijner Majesteits besluit van den 26sten der vorige maand, n°. 54, houdende vermeerdering van het getal sergeanten bij het Instructie-Bataillon.

Wij WILEM III, enz. enz.

Op de voordragt van Onzen Minister van Oorlog, van den 24sten December 1867, n°. 84 P;

Gezien ons besluit van den 8sten Mei jl., n°. 64, houdende de samenstelling en indeeling van het wapen der Infanterie;

Hebben goedgevonden en verstaan: met wijziging in zooverre van hetgeen bij dat besluit in de daarbij gevoegde tabelle letter D is vastgesteld, te bepalen, dat bij het Instructie-Bataillon, elke compagnie met twee sergeanten zal worden vermeerderd.

Onze Minister van Oorlog is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer tot informatie.

's Gravenhage, den 26sten December 1867.

(get.) WILEM.

De Minister van Oorlog,

(get.) J. A. VAN DEN BOSCH.

Gelast dat voormeld besluit, in het *Recueil Militair* zal worden geplaatst tot algemeene kennisgeving.

's Gravenhage, den 5den Januarij 1868.

De Minister van Oorlog,

(get.) J. A. VAN DEN BOSCH.

Personeel en Militaire Zaken.

N°. 57 P.

's Gravenhage, den 5den Januarij 1868.

Aan de Heeren Bevelhebbers in de Militaire Afdeelingen.

Als beginsel is aangenomen dat vreemdelingen, gedecoreerd met eene vreemde Ridder-Orde of medaille vóór dat zij in Nederlandsche dienst treden, eene speciale vergunning tot het dragen van dat versiersel niet behoeven.

Ik verzoek u derhalve, u daarnaar te gedragen.

In het *Recueil Militair* geplaatst tot algemeene kennisgeving.

De Minister van Oorlog,

(get.) J. A. VAN DEN BOSCH.

Personeel en Militaire Zaken.

N°. 59 P.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Wenschende dat, bij het wapen der Infanterie, aan miliciens mede gelegenheid worde gegeven om als hoornblazer te worden opgeleid;

Bijbl. XIII.

Bepaalt, dat op gelijken voet als zulks bij de aanschrijving van het Departement van Oorlog, van den 16den September 1867, N°. 65 P. (*Rec. Milit.* blz. 529), met betrekking tot de opleiding voor tamboer is voorgeschreven, bij het regiment Grenadiers en Jagers en bij elk der overige regimenten Infanterie, van elke ligting 10 miliciens opleiding als hoornblazer kunnen ontvangen; zullende zij onder den naam van *milicien-hoornblazer* worden vermeld, in de gevallen en stukken waarbij de militairen in voormelde aanschrijving bedoeld, onder den naam van *milicien-tamboers* worden gesignaleerd.

In het *Recueil Militair* geplaatst ter algemeene kennisgeving.

's Gravenhage, den 21sten Januarij 1861.

De Minister van Oorlog,
(get.) J. A. VAN DEN BOSCH.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 88 P.

's Gravenhage, den 21sten Januarij 1867.

Aan de kommanderende officieren der korpsen van het leger.

Als regel schijnt bij de meeste korpsen te gelden, om wanneer daarbij officieren van andere korpsen worden overgeplaatst alsdan extracten-stamboek, bedoelde officieren betreffende, aan het Departement van Oorlog in te zenden.

Uithoofde nu dat bij gezegd hoofdbestuur niet meer van ieder korps het dubbel van het stamboek der officieren, maar slechts één stamboek van al de officieren van elk wapen, wordt aangehouden, is in opgemeld geval de gedachte toezending voortaan overbodig, en behoeft die derhalve dan ook niet meer plaats te hebben.

Evenmin zal zulks behoeven te geschieden ten aanzien van officieren die op non-activiteit worden gesteld, of bij den staf van het wapen of bij een der andere staven van het leger worden overgeplaatst.

Alleen bij de primitieve benoeming tot officier, zal een extract-stamboek aan het Departement van Oorlog behooren te worden ingezonden, en wel door het korps waarbij de belanghebbende als zoodanig wordt geplaatst.

Van alle verdere mutatiën geschiedt de opgave in de gewone driemaandelijke staten der voorgevallen veranderingen.

Bij de benoeming van onderofficieren en kadetten tot 2den Luitenant worden de extracten-stamboek hen betreffende door de chefs der korpsen en door den Gouverneur der Koninklijke Militaire Akademie, gezonden aan de korpsen waarbij zij als officier zijn geplaatst.

Worden officieren van den staf van het wapen of van een der andere staven van het leger bij een der korpsen overgeplaatst, of non-actieve officieren weder in activiteit hersteld, dan vraagt het korps waarbij zij zijn ingedeeld, het extract-stamboek aan het Departement van Oorlog, zooals zulks tot nu toe is geschied.

Ik heb de eer u te verzoeken, voor zooveel u betreft, overeenkomstig het bevenstaande te handelen.

In het *Recueil Militair* geplaatst ter algemeene kennisgeving.

De Minister van Oorlog,
(get.) J. A. VAN DEN BOSCH.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Het noodzakelijk achtende dat er eenige bepalingen bestaan voor hetgeen bij de korpsen verrigt moet worden bij een spoedig opkomend oorlogs-gevaar en in het geval dat het leger op voet van oorlog moet worden gebragt, heeft goedgevonden daarvoor het hierbijgevoegd voorschrift te arresteren en gelast dat deze in het *Receuil Militair* worde geplaatst ter algemeene kennisneming.

's Gravenhage den 15 Februarij 1868.

(get.) VAN DEN BOSCH.

VOORSCHRIFT van hetgeen bij de korpsen zal moeten worden verrigt bij een spoedig opkomend oorlogsgevaar en in het geval dat het leger op voet van oorlog moet worden gebragt.

- A. In het geval dat de veld-bataillons Infanterie, de veld-eskadrons Kavallerie, de veld-batterijen der Veld- en Rijdende Artillerie, eene kompagnie Pontonniers, twee kompagnieën Trein en drie of vier kompagnieën Mineurs en Sappeurs, dadelijk hunne standplaatsen moeten verlaten, zonder de miliciens-verlofgangers te kunnen afwachten, die tot versterking van het leger onder de wapenen zullen worden geroepen.

Zoodra de order tot vertrek uit het garnizoen wordt gegeven, moeten de chefs der korpsen, zooveel doenlijk, het kader der vertrekkende onderdeelen van het korps alsmede de paarden aanvullen uit de depôts en achterblijvende kompagnieën.

Bij de Infanterie, de Mineurs en de Pontonniers, worden de korte jassen, de hals- of schouder snoeren, de vangsnouer en pompon van den schacot en het derde hemd niet medegenomen. De onderofficieren die geen mouwvest hebben, behouden de korte jassen.

Bij de Kavallerie, de Veld- en Rijdende Artillerie, heeft dit mede plaats met de stalbuis, de laken pantalon van de korporaals en manschappen, de halsnoeren, de kolbakssnoeren, de afhangende zak van den kolbak, de pluim of vlam en het derde hemd; terwijl wijders wat het paardentuig bij de kavallerie betreft, ook de stalhalster en watersnaffel worden achtergelaten.

Deze voorwerpen worden, voorzien van een kaartje, waarop de naam van den man en de kompagnie of het eskadron waartoe hij behoort, gedeponeerd en in de manden of balen, waarin de goederen voor de verlofgangers worden gezonden, naar het magazijn van het korps overgebragt.

Van de vertrekkende bataillons infanterie blijven in het garnizoen achter:

de officieren van wapening,
een officier per bataillon,
1 sergeant }
1 korporaal } per kompagnie,
4 soldaten }

benevens de soldaten op de magazijnen van kleeding en wapening geëmploijeerd, ten einde de later onder de wapenen opkomende miliciens van hunne wapens, van het ledergoed en de noodige kleedingstukken te voorzien.

Naarmate de opkomende miliciens zijn gekleed en gewapend worden zij in de-

detachement vereenigd naar de respectieve bataillons gezonden, waartoe de marschorders in tijds worden aangevraagd, hetzij aan den chef van het korps of wel aan den betrokken provincialen adjudant. De aanvraag geschiedt door den hoogst in rang zijnde der achtergeblevene officieren.

Zijn de opgekomen miliciens der opgeroepen ligtingen gekleed en gewapend, dan rejoineren de achtergebleven officieren en verdere manschappen met het laatste detachement hunner respectieve bataillons.

Op enkele achterblijvende manschappen behoeft niet te worden gewacht.

Bij het vertrek der troepen wordt het nachtleger en het kazerne-ameublement aan de achterblijvende troepen overgegeven; blijven er geene troepen achter, dan geschiedt dit aan den administrateur van het garnizoens-nachtleger; bestaat die niet, dan aan den plaatselijken kommandant of adjudant, en zijn die niet aanwezig, dan moet een der bovenbedoelde officieren achterblijven om voorloopig met de bewaring van bedoeld materieel belast te blijven.

Indien in een garnizoen twee of meer bataillons infanterie, eene vereenigde administratie voeren, dan moet die, zonder nadere bevelen af te wachten, dadelijk worden gesplitst, zoodanig, dat bij den uitmarsch, de administratie van ieder bataillon afzonderlijk gevoerd worde. De in kas zijnde gelden worden alsdan gelijkelijk verdeeld.

In tijds wordt gezorgd, dat ieder bataillon, en voor de overige troepen ieder vereenigd onderdeel, van de noodige geldkisten voorzien zijn.

De batterijen veld- en rijdende artillerie rukken in het hierbedoelde geval uit, ieder ter sterkte van 1 kapitein, 2 officieren, 1 opperwachtmeester of fourier, 4 onderofficieren stukskommandant-en, 4 korporaa's, 1 trompetter, 4 vuurmonden, ieder bespannen met 6 paarden, 1 reserve-affuit, 1 voorraadwagen, ieder bespannen met 4 paarden, benevens de daarbij behorende manschappen; indien er nog paarden bij de depôts beschikbaar zijn, met een smidswagen, bespannen met 2 of 4 paarden, voor elke twee batterijen.

De bestemming der kolonels wordt in het hierbedoeld geval door het departement van oorlog aangewezen.

Bij de veld- en rijdende artillerie wordt het bevel over twee of meer marscherende batterijen, aan een majoor opgedragen.

De kommanderende officieren der vertrekkende troepen zorgen bij de infanterie en bij de mineurs en sappeurs, dat ieder man voorzien is van 50 scherpe patronen en de bajonetten benevens de sabels ten spoedigste gescherpt worden, welk laatste ook bij de overige korpsen moet plaats hebben.

Voor ieder karabijn of pistool worden voorts bij de bereden wapens 10 scherpe patronen uitgereikt. Nog dient er gezorgd te worden, dat er per bataillon of onderdeel, eenige trombehoefden, eenige mondstukken voor hoorns in reserve worden medegenomen, en dat de gewermakers voorzien zijn van de meest noodzakelijke verwisselstukken voor de draagbare wapenen; almede dat er zoo mogelijk bij iedere compagnie en ieder eskadron, een soldaat aanwezig zij, die het schoenmakersambacht verstaat, van het noodige gereedschap en van eenig zoolleder voorzien is, ten einde zich voordoende gebreken aan het schoeisel te kunnen herstellen; terwijl al verder bij ieder eskadron een man aanwezig dient te zijn, in staat tot het verrigten van de te doene kleine herstellingen aan het zadeltuig.

De marscherende troepen voorzien zich aanvankelijk van de noodige vervoermiddelen tot transport der bagaadje, even als op voet van vrede plaats heeft.

Ieder officier zorgt evenwel dat hij voorzien zij van het koffertje (van hout of leder) volgens het, bij aanschrijving van den 5den Mei 1859, N°. 74 B, voorgescreven model, om dit te kunnen bergen in de bagadjejarren, welke spoedig aan de troepen te velde zullen worden verstrekt.

In het geval dat de hierbedoelde beweging plaats grijpt, wanneer de ligting van het loopend jaar reeds bij de bataillons is ingelijfd, blijven die miliciens aldaar,

al zijn zij nog niet geheel geoefend; daarmede moet dan, waar men zich ook mogt bevinden, de meeste spoed worden gemaakt, vooral wat de behandeling van het geweer betreft.

Zijn de hierbedoelde manschappen der militia nog in het geheel niet of slechts zeer weinig geoefend, dan moeten zij in het garnizoen achterblijven, om later bij voldoende oefening de bataillons te rejoineren.

In dit geval worden door de chefs der korpsen eenige instructeurs van het depôt bij de veldbataillons gedetacheerd.

Bij de depôts der korpsen worden de noodige maatregelen genomen om, zoodra de order wordt gegeven om de met groot verlof afwezende miliciens, hetzij geheel of ten deele onder de wapenen te doen opkomen, gereed te zijn onverwijld de benooodigde kleeding aan de gedetacheerde onderdeelen, alwaar die miliciens zullen opkomen, te kunnen zenden, dat of per spoor trein, of per stoomboot, of op eene andere snelwerkende gelegenheid moet geschieden.

De te verzenden goederen moeten berekend worden als volgt: voor ieder man bij de troepen te voet, een kapot, een schakot, een stel ondergoed en een paar schoenen; voorts, voor een derde gedeelte der opkomende manschappen, ieder een mouwvest, een laken pantalon en een kwartiermuts.

Bij de bereiden korpsen berekent men de laken kleedingstukken in overeenstemming met hetgeen hiervoren ten aanzien van de in te leveren kleeding is vastgesteld.

B. *Het onder de wapenen opkomen van de miliciens verlofgangers.*

Door het Departement van Oorlog wordt bepaald, of de miliciens van al de ligtingen in eens, of slechts ligtingsgewijze zullen worden opgeroepen.

De miliciens behoorende tot de troepen te voet, zullen in den regel het eerst worden opgeroepen; met die van de troepen te paard zal zulks iets later plaats hebben, in verband met de aanschaffing van de benooodigde paarden.

Heeft de oproeping plaats tijdens de troepen zich nog in hunne garnizoenen bevinden, dan worden in tijds door de kommanderende officieren en de chefs van diensten maatregelen genomen, dat al de beschikbare lokalen — waaronder behoren de school- de recreatiezaal en soortgelijke kamers, — tot verblijf der troepen ingerigt en van slaapfournituren voorzien worden. In dat geval worden ook de ramen en schragen voor verlofgangers in gebruik gesteld. Alleen dan wanneer de gebouwen voor kuzernerij en stalling bestemd, geene genoegzame ruimte bevatten om al de troepen te kunnen huisvesten en de paarden te stallen — iets dat stellig het geval zal wezen, indien de miliciens van al de ligtingen in eens worden opgeroepen — moet er gebruik worden gemaakt van het bepaalde in artikel 11 der Wet van den 14den September 1866 (*Staatsblad* N°. 138), regelende de inkwartieringen, en zullen de kommanderende officieren zich te dien opzichte in tijds verstaan met de heeren burgemeesters in loco.

Hetzij de bataillons infanterie zich nog in hunne garnizoenen bevinden of reeds naar elders zijn vertrokken, in beide gevallen worden de onder de wapenen opkomende miliciens gedirigeerd op de standplaatsen, alwaar zich hunne wapens, hunne ransels en het ledergoed opgelegd bevinden.

Het tijdstip waarop de miliciens zich in de hoofdplaats der provincie, waaruit zij herkomstig zijn, of bij hun korps moeten aanmelden, zal in de *Staatscourant* worden bekend gemaakt. Zonder nadere orders af te wachten zenden, op die bekendmaking, de kommanderende officieren der bataillons de noodige officieren en onderofficieren naar de hoofdplaatsen der provinciën tot het afhalen der miliciens.

Die geleiders moeten zich bij den provincialen adjudant aanmelden den dag vóór dien tot de opkomst der miliciens bestemd, en tevens voorzien zijn van de naamlijsten der opgeroepen miliciens; de provinciale adjudant geeft de marschorder tot vertrek.

Wanneer de oproeping der miliciens geschiedt in het geval hiervoren bij punt A. bedoeld, namelijk dat de troepen hunne garnizoenen reeds hebben verlaten en naar elders zijn vertrokken, dan worden de geleiders genomen van de depôts der korpsen en handelt de kommandant van het depôt alsdan zooals hiervoren tot taak aan de kommanderende officieren der bataillons is gesteld.

Als regel geldt, dat door de onder de wapenen opkomende miliciens gebruik worde gemaakt van de versnelde middelen van vervoer, kunnende op de hoofdlijnen der spoorwegen dat vervoer per extratreinen worden bewerkstelligd.

Dit een en ander moet ook worden opgevolgd door de kommanderende officieren van de overige korpsen of gedeelten daarvan, waarvan de miliciens onder de wapenen moeten opkomen.

Zoodra de kommanderende officieren bij de hoofdadministratiën der korpsen uit de *Staatscourant* vernemen, dat de miliciens die tot hun korps behooren, onder de wapenen moeten opkomen, zorgen zij — zonder nadere orders af te wachten — dat de voor die miliciens benoodigde goederen ingepakt en *dadelijk* naar de standplaatsen der gedetacheerde onderdeelen verzonden worden, op de wijze hiervoren bij punt A aangewezen, onverschillig of die gedeelten al dan niet naar elders zijn vertrokken. Emballeren en verzenden moet binnen twee dagen zijn afgeloopen.

Te gelijkertijd zorgen de hoofdadministratiën dat de voorraad in de magazijnen ten spoedigste wordt gecompleteerd, in de eerste plaats met kapotten, mouwvesten, etketels, ondergoed en schoeisel.

Nadat de verzending der voor de miliciens bestemde goederen heeft plaats gehad, wordt daarvan kennis gegeven aan het Departement van Oorlog, met overlegging van een' staat, houdende opgave van den alsdan nog aanwezenden voorraad wollen stoffen, gemaakte kleeding, hoofdtooisels, hemden, onderbroeken, sokken, schoenen, voorwerpen van ledergoed enz.

Met het inzenden van eene zoodanige opgave wordt wekelijks voortgegaan, — in dier voege dat die staten des Maandags bij gemeld hoofdbestuur worden ontvangen.

C. *Verstrekking van veldflesschen, broodzakken en kookketels.*

De troepen behoorende tot de bataillons infanterie, de batterijen veldartillerie, de pontonniers en de mineurs en sappeurs, die bij het leger te velde zijn ingedeeld, worden van veldflesschen en broodzakken voorzien, alsmede, met uitzondering der veld- en rijdende artillerie, van zesmans-kookketels.

Hiertoe worden — wat de broodzakken betreft — bestemd de linnen zakken, die de miliciens verlofgangers medebrengen, terwijl in de magazijnen der korpsen een genoegzame voorraad van die zakken aanwezig is, om het kader en de manschappen, die onder de wapenen zijn, daarvan te voorzien.

De zorg voor deze verstrekking wordt aan de kommanderende officieren overgelaten.

Zoodra de troepen, zonder de miliciens die onder de wapenen moeten opkomen af te wachten, bij het leger te velde zijn aangekomen, anders zoo spoedig doenlijk, zenden de kommanderende officieren aan den directeur van 's Rijks magazijn van kleeding en uitrusting te Delft, eene opgave van het benoodigd getal veldflesschen en zesmans-kookketels, met aanwijzing van de standplaats werwaarts die voorwerpen gezonden moeten worden.

Gemelde directeur zorgt dat die voorwerpen, behoorlijk geëmballeerd, dadelijk per spoorlijn of per stoomboot, naar hunne bestemming worden gezonden.

Is de chef van de administratie reeds bij het leger aanwezig, dan behoort het tot zijue bemoeienis, dat hieraan ten spoedigste gevolg worde gegeven.

De Intendanten bij de brigades kavallerie ingedeeld, doen in tijds aanvraag bij den directeur van bovengemeld magazijn, tot bekoming van een voorraad tienmans-kookketels, welke zij in een der naastbij gelegen magazijnen doen opleggen om

daarover dadelijk te kunnen beschikken, wanneer de troep, waarbij zij zijn ingedeeld, zal moeten bivouacqueren.

D. Militaire bakkerijen.

In het geval er order wordt gegeven dat de troepen naar de grenzen zullen trekken en de miliciens-verlofgangers onder de wapenen moeten opkomen, zorgen de toeziende chefs over de militaire bakkerijen — zonder daartoe nadere orders af te wachten — dat er dadelijk worde overgegaan om zooveel granen aan te schaffen als er gelegenheid tot berging bestaat. Van de aangeschafte hoeveelheden wordt kennis gegeven aan het Departement van Oorlog.

E. Aanschaffing van paarden.

Wanneer er wordt overgegaan om, ingevolge de artikelen 12—19 van het Koninklijk besluit van den 29sten Maart 1866 (*Staatsblad* N°. 18), ten dienste van het leger paarden aan te schaffen, bepaalt het Departement van Oorlog in welke provinciën daarmede het eerst zal worden begonnen en door welke korpsen de officieren moeten worden verstrekt, die als leden der commissiën, bedoeld in art. 17 van gemeld besluit, zullen optreden.

Aan die commissiën worden door gemeld hoofdbestuur de plaatsen aangewezen, werwaarts zij de door hen aangekochte paarden hebben op te zenden.

Tot dat einde worden hun een of meer officieren en eenige onderofficieren en manschappen van de kavallerie en artillerie toegevoegd, om de paarden naar de aangewezen plaatsen over te brengen.

De commissiën met den aankoop der paarden belast, hebben — boven en behalve hetgeen hen bij de art. 16—18 van gemeld besluit tot taak is gesteld — nog te zorgen :

- a. dat zij bij de keuring en overname van de paarden telkens een proces-verbaal in duplo opmaken, (volgens bij dit Voorschrift gevoegd model), waarvan zij telken reize als er paarden zijn overgenomen eene expeditie aan het Departement van Oorlog zenden. Het daarop te stellen doorlopend nummer begint met het door iedere commissie het eerst overgenomen paard, en loopt door op de volgende processen-verbaal, tot dat de commissie hare taak heeft volbragt
- b. dat de paarden die goedgekeurd en overgenomen zijn, voorzien worden van het nummer, bij punt a bedoeld, dat op den hals onder de manen, wordt uitgeknipt met Romeinsche cijfers, alsmede, dat zij voor 's Rijks rekening gestald en gevoed worden, ten welken einde zij met de burgemeesters mondelinge overeenkomsten aangaan. Zij geven aan de burgemeesters bewijzen af, voor de gedane verstrekkingen, die door laatstgemelden aan het Departement van Oorlog worden opgezonden tot bekoming van betaling.
- c. dat zij de overgenomen paarden zoo spoedig doenlijk naar de aangewezen depôtplaats onder geleide doen overbrengen, en aan den hoofdgeleider medegeven het duplicaat van het proces-verbaal hiervoren bij punt a bedoeld.

De officieren die in de depôt-plaatsen belast zijn met de ontvangst der hierbedoelde paarden, zorgen voor de stalling en voeding. Bevinden zich in de plaats geen rijksstallen, of geen aannemer der fourrages, dan handelen zij dienaangaande zooals hiervoren bij punt b is voorgeschreven.

Gemelde officieren worden in tijds door het Departement van Oorlog in kennis gesteld, naar welke korpsen de over te nemen paarden door hen moeten worden opgezonden. Bij de toezending der paarden voegen zij een extract uit de processen-verbaal, die aan hen, volgens het bepaalde in punt b, zijn ter hand gesteld, en maken wijders van iedere opzending rapport aan het Departement van Oorlog.

Zoodra de paarden bij de korpsen aankomen worden zij onmiddellijk met het Koninklijk cijfer gebrand en in de sterkte opgenomen.

De kommanderende officieren nemen dadelijk de noodige maatregelen om de paarden te doen afrigten. Naarmate zij bij de veld- en rijdende artillerie maar eenigzins voor de dienst geschikt worden bevonden, gaat men aldaar over om de veldbatterijen successievelijk te completeren, tot batterijen van zes vuurmonden.

Bij den trein om de bespanningen te verstrekken voor de artillerie-parken, den pontontrein, de bagaadjekarren, de ziekenwagens, de smidswagens, enz., ten welken einde door de zorg van het Departement van Oorlog de tuigen enz. in tijds zich ter plaatse bevinden alwaar zij noodig zijn, terwijl de directeur van het materieel der artillerie heeft te zorgen dat de voertuigen in zijne onderhoorige magazijnen opgelegd, gereed staan om, wanneer de bespanningen aankomen om ze af te halen, dadelijk te kunnen vertrekken, hierbij de onderstaande volgorde in acht nemende :

- 1°. de aanvulling der reeds uitgerukte batterijen veld- en rijdende artillerie, de patroon-kaissons, bagaadjekarren, transport-, smids- en ziekenwagens voor de troepen, de voertuigen voor de staven, alsmede de karren voor geneesmiddelen;
- 2°. de voertuigen voor de divisie-parken en den pontontrein;
- 3°. idem, voor het groote park.

Is een gedeelte van een en ander gereed, dan wordt daarvan onmiddellijk kennis gegeven aan het Departement van Oorlog, dat alsdan bevelen geeft wat van het in gereedheid zijnde, bij het leger te velde ingedeeld moet worden.

F. *Verschillende bepalingen.*

- a. De officieren van de artillerie bij de parken ingedeeld, die van de pontonniers, de ingenieurs te velde, de luitenants-adjudanten bij de veldbataillons infanterie, de luitenants-kwartiermeesters en de officieren van gezondheid, benevens de militaire intendanten, die tot het leger te velde behooren. Al deze officieren moeten zorg dragen, dat zij ten spoedigste van een dienstpaard voorzien zijn.
- b. Aan de officieren die bij het leger te velde zijn ingedeeld, wordt vergund om op marsch en onder de wapenen een revolver bij zich te dragen. Zij kunnen zich ook bedienen van eene musette of eenen kleinen ransel, tot berging van eenige noonzakelijke behoeften. Het model wordt door den chef van ieder korps vastgesteld.
- c. Onmiddellijk nadat de miliciens-verlofgangers bij de depôts van de acht regementen infanterie zijn aangekomen, worden de vier eerste kompagnien voorbereid om dadelijk, op ontvangen order, tot een bataillon vereenigd, naar elders te kunnen vertrekken.

Al hetgeen hiervoren bij § A ten aanzien van de veldbataillons omtrent de in te leveren kleeding, het nachtleger, de kazerne-meubelen, het voeren der bataillons-administratie is voorgeschreven, moet dan ook hier worden opgevolgd.

Wanneer het leger op voet van oorlog wordt gebragt, zal door den Koning worden bepaald :

- 1°. het bedrag der gratificatiën voor ingang van campagne, dat aan de officieren die een deel van het mobiele leger zullen nitmaken, zal worden toegekend, alsmede hoeveel aan de officieren hiervoor bij punt A bedoeld, zal worden te goed gedaan voor de aanschaffing van een dienstpaard;
- 2°. de schadeloosstelling, welke zal worden toegestaan aan de officieren, die voor den vijand hunne paarden of hunne bagaadje verliezen;
- 3°. de bureaugelden welke aan de chefs van de verschillende dienstvakken en der staven, bij het leger te velde ingedeeld, zullen worden te goed gedaan;
- 4°. het getal der veldrantsoenen, waarop de officieren en verdere troepen bij het leger en in de vestingen aanspraak hebben;

- 5°. het getal door de officieren te velde te houden dienstpaarden ;
 6°. wanneer het tijdstip zal aanvangen , waarop bij het leger te velde zal worden overgegaan tot het opmaken der tiendaagsche lijsten , bedoeld bij de artikelen 349—352 van het administratie-reglement.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 57 P.

DE MINISTER VAN OORLOG ,

In verband met de nieuwe bewapening der infanterie met achterlaad-geweren , wordt het bepaalde bij punt 5 der aanschrijving van 25 December 1861, N°. 58 B (*Rec. Milit.* blz. 562), volgens hetwelk de wachten met landstorm-geweren moeten worden gewapend, bijaldien zij, bij gevangnissen, met geladen geweer moeten optrekken, — mitsdien buiten werking gesteld.

Gelast dat daarvan mededeeling zal worden gedaan in het *Recueil Militair* ter algemeene kennisgeving.

's Gravenhage, den 22sten Januarij 1868.

(get.) J. A. VAN DEN BOSCH.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 54 P.

DE MINISTER VAN OORLOG ,

Gelet op eene nader door het Departement van Buitenlandsche zaken gedane mededeeling betrekkelijk het aanwerven van vreemdelingen ook voor het leger hier te lande ;

Brengt, als een vervolg op de dispositie van den 25sten November des vorigen jaars, N°. 75 P (*Rec. Mil.* blz. 419), ter kennis van de betrokken autoriteiten, dat Pruisische onderdanen uit de laatst geannexeerde landen, die in onze militaire dienst wenschen te treden, kunnen volstaan met een *permis d'émigration* (Auswanderungs-Erlaubniss), welk stuk voor hen dezelfde kracht heeft als de *Entlassungs-Urkunde* voor de overige Pruisische onderdanen, en derhalve ook bewijst dat zij aan hunne militaire verplichtingen jegens Pruisen hebben voldaan.

Gelast dat deze in het *Recueil Militair* worde geplaatst ter algemeene kennisgeving.

's Gravenhage, den 24sten Januarij 1861.

(get.) J. A. VAN DEN BOSCH.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 55 P.

DE MINISTER VAN OORLOG ,

Kennis bekomen hebbende dat een *Reglement op de Telegraafdienst te velde*, bij de Koninklijke Militaire Akademie is verschenen en verkrijgbaar gesteld

tegen den prijs van *f* 0.09 voor het leger en de departementen van algemeen bestuur, en van *f* 0.12 voor particulieren en den handel.

Gelast dat hiervan mededeeling zal worden gedaan in het *Recueil Militair* tot algemeene kennisgeving.

's Gravenhage, den 28sten Januarij 1868.

(get.) J. A. VAN DEN BOSCH.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 53 P.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Gelet dat volgens de aanschrijving dezerzijds van den 27sten December 1861, N°. 49 B (*Rec. Mil.* blz. 564), betrekkelijk de artt. 6 en 7 van 's Konings besluit van den 17den te voren, n°. 85, steeds eene *bijzondere* beschikking wordt vereischt om militairen, wier verbindtenis eindigt voor dat de verpligte militie-diensttijd is vervuld, in de positie van milicien over te brengen;

En willende ter vereenvoudiging daarvoor één *algemeenen* regel stellen;

Heeft goedgevonden te bepalen, dat de mutatie hierboven bedoeld, voortaan zonder speciale magtiging plaats zal hebben op den dag na dien der expiratie van de verbindtenis; zullende dienaangaande op de stamboeken worden vermeld:

»Den als vrijwilliger geroijeerd», waarna, indien dit te pas komt, volgt: »op dato met groot verlof».

Voor zooverre de betrokken personen eenigen graad bekleeden, behouden zij dien; wordende zulks bij hun vertrek met groot verlof aangeduid, door aan de vermelding daarvan toe te voegen »(als $\frac{\text{korporaal}}{\text{sergeant}}$)».

In het *Recueil Militair* geplaatst tot algemeene kennisgeving.

's Gravenhage, den 5den Februarij 1868.

(get.) J. A. VAN DEN BOSCH.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 8 P.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Als daartoe door Zijne Majesteit, blijkens missive van den Heer Directeur van Hoogstdezelfs kabinet van den 8sten dezer, n°. 70, gemagtigd; gelast dat bij de korpsen infanterie van het leger zal worden ingevoerd de *rightlag*, waarvau het model eerstdaags aan die korpsen zal worden gezonden.

's Gravenhage, den 16den Februarij 1868.

(get.) J. A. VAN DEN BOSCH.

Personeel en Militaire
Zaken.

N°. 51 P.

's Gravenhage, den 25sten Maart 1867.

Aan de militaire autoriteiten van het Leger.

Ten einde de vereischten van het examen voor onderofficieren tot het verkrijgen van den rang van 2den Luitenant in overeenstemming te brengen met de behoeften des tijds en tevens, uit het thans vigerende programma voor dat examen, het veeltijds onbestemde weg te nemen, waardoor onderwijzers en aspiranten in onzekerheid kunnen verkeerem, nopens hetgeen van de verschillende vakken van onderwijs wordt gevorderd, is een nieuw voorschrift van examen door mij aan Zijne Majesteit ter goedkeuring aangeboden.

Op mijn daartoe gedaan voorstel heeft het aan Hoogstdenzelven behaagd bij kabinetsrescript van den 15den dezer, n°. 67, de magtiging te verleenem bedoeld voorschrift in te voeren op zoodanig geleidelijke wijze, dat aan de onderwijzers en de betrokken onderofficieren tijd en gelegenheid worde gelaten zich daarnaar te kunnen gedragen.

Dat voorschrift met programma van examen wordt hierbij gevoegd.

In verband met den inhoud van art. 11 van bedoeld voorschrift, wordt ten opzichte van den tijd en de wijze van invoering bij deze door mij bepaald:

- 1°. dat reeds in dit jaar de algemeene bepalingen van bedoeld voorschrift, zoo als die nopens de vereischten om tot het examen te worden toegelaten en de wijze waarop het wordt afgenomen, zoomede de bijzondere bepalingen nopens het *ligter* examen in haar geheel van kracht zullen zijn;
- 2°. dat wat het *gewoon* examen betreft, in het jaar 1869, van het nieuw programma, alleen de vereischten in de krijgskundige vakken, en in het jaar 1870 mede die in de letterkundige vakken zullen geldig zijn;
- 3°. dat voor het overige het thans vigerende programma van examen tot het jaar 1871 gevolgd zal blijven.

Tot toelichting voor hen die met het wetenschappelijk onderwijs der onderofficieren zijn belast, strekke het volgende:

In het algemeen is het practisch doel, dat met de kennis van eenig vak wordt beoogd, voor het examen als maatstaf van beoordeeling aangenomen.

Zoo is de kennis der *regels* van de Nederlandsche taal uit het programma van examen gelaten, omdat de bekwaamheid om zich in die taal mondeling en duidelijk uit te drukken, het resultaat van de kennis der regels is en die dus van zelf insluit.

Om gelijke reden zal, voor den vervolge, het overleggen van constructies uit de meetkunst niet meer gevorderd worden, omdat het teekenen van die constructies geen *doel* maar slechts *middel* is om eenige fortificatie of andere militaire teekening te kunnen vervaardigen.

Zulks neemt echter niet weg, dat bij het onderwijs het elementaire niet veronachtzaamd mag worden, willen de verlangde uitkomsten kunnen worden verkregen.

Van de *Nederlandsche taal* zullen derhalve de gronden der spraakkunst *onderwezen* moeten worden, meer bepaaldelijk met betrekking tot de regels der van staatswege aangenomen spelling, de soortverdeling der woorden, de regels voor de geslachten der zelfstandige naamwoorden, de leer der naamvallen, de verbuiging der naamwoorden, de soortverdeling der werkwoorden en hunne vervoeging, de rede- en spraakkunstige ontleding van volzinnen, de zinscheiding of interpunctie, benevens de algemeene regels voor de juiste zamenstelling

der volzinnen, zullende ook op het juist gebruik der woorden volgens hunne beteekenis behooren te worden gelet.

Wat de *Geschiedenis* betreft zal, bij het onderwijs in dat vak, voor hetgeen onder punt 1 van het daartoe betrekkelijk gedeelte van het programma is vermeld, geen uitvoeriger handboek gevolgd worden dan de *Schets der algemeene geschiedenis* van den Oud-Hoogleraar BOSSCHA, terwijl tot de personen en gebeurtenissen, bedoeld bij punt 2 van dat gedeelte, vooral gerekend kunnen worden: de ontdekking van Amerika en van den weg ter zee naar Indië; de kerkhervorming met hare gevolgen op staatkundig gebied; KAREL V, FRANS I, SOLIMAN de Grootte, HENDRIK VIII en ELISABETH; de Hugenoten en HENDRIK IV; de dertigjarige oorlog; RICHELIEU; KAREL I en CROMWELL; de revolutie in Engeland (1688); LODEWIK XIV en de oorlogen door hem gevoerd; PETER de Grootte en KAREL XII; de Oostenrijksehe successie-, de zevenjarige en de Noord-Amerikaansche vrijheids-oorlog; KATHARINA II en de deeling van Polen.

Daar eenige kennis van *Natuurkunde*, ofschoon voor de onderofficieren der infanterie en kavallerie, zoodanige voor die der artillerie, welke het ligter examen afleggen, niet verplichtend gesteld, toch bij het cijfer der rangschikking voor eerstbedoelden in aanmerking komt, wordt het, zoo voor de onderwijzers als voor hen die zich op het verkrijgen van die kennis wenschen toe te leggen, niet ondienstig geacht de rigting aan te wijzen, die bij het examen in de *Natuurkunde* zal worden gevolgd.

Dat examen zal zich bepalen tot:

Eenig begrip van de meest voorkomende natuurverschijnselen, wind, regen, sneeuw, hagel, ijzel, dauw, mist, donder, bliksem enz.

De algemeene eigenschappen der lichamen.

Voorts zonder wiskundige bewijzen, zoodanige kennis van hetgeen volgt, als noodig is om de *praktische* toepassing daarvan voor het dagelijksch leven te kunnen begrijpen.

De eenvoudigste voorwaarden voor het evenwigt van krachten.

De zwaartepunten; de evenwigtsvoorwaarden bij de enkelvoudige- en eenvoudigst zamengestelde werktuigen; de balans of weegschaal, unster, katrol, windas, enz.

De wetten der eenparige en eenparig versnelde beweging. De enkelvoudige slinger. Een algemeen denkbeeld van den aard der zwaartekracht. De inrigting en werking van de zuig- en perspomp en van de brandspuit. De inrigting en de wijze van aflezen van thermometers en barometers.

De spankracht van luchtsoorten en warmte-uitzetting. De toepassing van het gebruik van waterdamp op stoomwerktuigen (locomotieven).

De eenvoudigste toepassing van electriciteit en magneetkracht.

In het *Recueil Militair* geplaatst ter *algemeene kennisgeving*.

De Minister van Oorlog,
(get.) J. A. VAN DEN BOSCH.

VOORSCHRIFT van examen voor de onderofficieren der Infanterie, Kavallerie en Artillerie tot het verkrijgen van den rang van 2den Luitenant bij die wapens.

Art. 1. Het examen heeft, naarmate van de behoefte aan officieren, op onbepaalde tijden plaats, ten overstaan van eene commissie daartoe telkens door den Koning te benoemen.

Art. 2. Tot het examen worden toegelaten, ongehuwde onderofficieren, Nederlanders zijnde, die op den 1sten der maand, waarin het examen wordt afgenomen, te rekenen van den vollen ouderdom van zestien jaren, ten minste

vier jaren, waarvan twee als onderofficier hebben gediend, en voorts, zoo wegens hun gedrag, militair voorkomen en manieren, als hunne wetenschappelijke doch vooral praktische geschiktheid, geoordeeld worden tot bevordering tot officier in aanmerking te kunnen komen.

Art. 5. Militairen, die na den 19den Augustus 1861, bij het aangaan van eene nieuwe verbindtenis handgeld hebben bedongen of voortaan bedingen, worden tot het examen niet toegelaten.

Art. 4. Het examen wordt naar gelang van den aard der vakken moudeling of schriftelijk afgenomen.

In de vakken, welke voor praktisch onderzoek vatbaar zijn, heeft zulks op het terrein plaats.

Dit geldt zoowel voor de exercitiën uit de verschillende scholen van de exercitie-reglementen, als voor het tirailleren en de velddienst.

Art. 5. De onderofficieren worden naar de kunde en practische geschiktheid, welke zij bij het examen hebben betoond, gerangschikt en — zoo zij aan de gestelde eischen hebben voldaan — naarmate van het te voren door den Minister van Oorlog bepaalde aantal opengestelde plaatsen, tot bevordering als officier bij den Koning in aanmerking gebracht.

Art. 6. Zij die, hoewel aan het examen hebbende voldaan, uithoofde van het onvoldoende aantal opengestelde plaatsen, niet tot officier zijn bevorderd, moeten bij eene volgende gelegenheid, op nieuw het examen afleggen, alvorens tot officier in aanmerking te worden gebracht.

Art. 7. De omvang van het examen is omschreven in het programma, hetwelk bij dit voorschrift is gevoegd.

Art. 8. Onverminderd het hiervoren bepaalde worden ongehuwde zeer verdienstelijke onderofficieren, *Nederlanders* zijnde, die te rekenen van den vollen ouderdom van zestien jaren, ten minste tien jaren, waarvan zes als onderofficier hebben gediend en die niet alleen zich eervol en voorbeeldig hebben gedragen, maar ook vooral door praktische bruikbaarheid en militair aplomb uitmunten, tot het afleggen van een ligter examen toegelaten, waarvan de vereischen in het hierbijgevoegd Programma zijn vermeld.

Art. 9. Het examen bij het voorgaand artikel bedoeld, is niet concurrerend. Van de onderofficieren die aan de vereischen voldoen, gaan de adjudanten-onderofficier vóór de sergeanten-majors en deze vóór de sergeanten en fouriers. Bij gelijken graad wordt de ancienniteit in aanmerking genomen.

Art. 10. De commissie ten overstaan van welke het examen is afgenomen, zendt nopens den afloop daarvan een verslag aan den Minister van Oorlog.

Art. 11. Dit voorschrift treedt eerst in het jaar 1871 in zijn geheelen omvang in werking. (*Volgt het thans vigerende Programma.*)

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 6 P.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Brengt ter kennis van het leger, dat bij de Koninklijke Militaire Akademie is verschenen en verkrijgbaar gesteld: eene *Beknopte handleiding voor Bouwkunst in Nederlandsch Indie*, tegen den prijs van f 1,55 voor de departementen van algemeen bestuur en het leger.

In het *Recueil Militair* geplaatst tot algemeene kennisgeving.

's Gravenhage, den 16den Februarij 1868.

(get.) J. A. VAN DEN BOSCH.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 50 P.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Kennis bekomen hebbende dat een nieuwen verbeterden druk van het *Reglement op de exercitien der vesting-artillerie. 1ste Gedeelte: het batterijgeschut. B. Getrokken vuurmonden*, bij de Koninklijke Militaire Akademie is verschenen en verkrijgbaar gesteld tegen den prijs van f 0,12 voor het leger en de departementen van algemeen bestuur.

Gelast dat hiervan mededeeling zal worden gedaan in het *Recueil Militair ter algemeene kennisgeving*.

's Gravenhage, den 25sten Maart 1868.

(get.) J. A. VAN DEN BOSCH.

Militaire Administratie.

N°. 98 I.

's Gravenhage, den 23sten Maart 1868.

Aan de Intendanten in de militaire afdeelingen.

In verband met de dezer dagen genomen maatregelen, betrekkelijk de opleiding van onderofficieren en mindere militairen van de verschillende wapenkorpsen voor de dienst bij spoorwegen en telegrafien, heb ik goedgevonden te bepalen, dat, voor zooverre de bedoelde militairen, tot voorschreven einde, bij het bataillon mineurs en sappeurs worden gedetacheerd — voor het hen gedurende die detachering aankomende, bij gezegd bataillon voor ieder wapen afzonderlijke monsterrollen zullen worden opgemaakt — in den zin als bij art. 44 van het Voorschrift, omtrent het algemeen depôt van discipline, vastgesteld bij dezerzijdsche beschikking van den 14den Februarij 1851, n°. 25 B (*Rec. Mil.* blz. 82), omtrent de daarbij gedetacheerden is bepaald; zullende voorts nopens het verrekenen der hierbedoelde betalingen en verstrekkingen overeenkomstig het daar bepaalde moeten worden gehandeld.

In het *Recueil Militair* geplaatst tot *algemeene kennisgeving*.

De Minister van Oorlog,

(get.) J. A. VAN DEN BOSCH.

Genie.

N°. 75 G.

DE MINISTER VAN OORLOG,

In aanmerking nemende dat niet op eene eenparige wijze wordt gehandeld ten aanzien van het schoonmaken en witten van wanden enz. van militaire gebouwen of gedeelten er van, die van wege het Rijk worden onderhouden.

Heeft goedgevonden te bepalen dat dergelijke verrigtingen aan gebouwen of lokalen, die met of zonder betaling van huur ter bewoning, of bij speciale vergunning van wege het Departement van Oorlog in gebruik zijn afgestaan of aangewezen, en niet behooren tot kazernen, noch tot als zoodanig bestemde gebouwen of lokalen voor onderofficieren en mindere militairen, voortaan van wege de bewoners of gebruikers zelven, zullen moeten geschieden.

In het *Recueil Militair* geplaatst ter *algemeene kennisgeving*.

's Gravenhage, den 28sten Maart 1868.

(get.) J. A. VAN DEN BOSCH.

N°. 49. WIL WILLEM III, enz., enz.

Op de voordragt van Onzen Minister van Oorlog, van den 25sten Maart 1868, N°. 67 I.

Gezien Ons besluit van den 21sten Maart 1866, N°. 59, ter wijziging van de bepalingen nopens de kleeding bij het wapen der kavallerie.

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen, dat bij het 2de en 4de regiment huzaren het koord en treswerk op de attilla voor de onderofficieren en manschappen, voortaan zal zijn van donkerblauwe wol en voor de officieren van donkerblauw kemelsgaren met dito gewerkte knooopen als voor de officieren der rijdende artillerie in klein tenue is vastgesteld.

Onze Minister van Oorlog is belast met de uitvoering van dit besluit.

's Gravenhage, den 25sten Maart 1868.

(get.) WILLEM.

De Minister van Oorlog,

(get.) J. A. VAN DEN BOSCH.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 63 P.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Ontvangen hebbende Zijner Majesteits besluit van den 29sten Maart jl., N°. 14, luidende als volgt:

N°. 14. WIL WILLEM III, enz., enz.

Willende de uniform van de magazijnmeesters der artillerie, die krachtens het bepaalde bij art. 5 van Ons besluit van den 7den Mei 1866, N°. 100, tot dusverre onveranderd is gebleven, meer in overeenstemming brengen met de uniform die bij evengemeld besluit voor het wapen der artillerie met uitzondering van het regiment rijdende artillerie is vastgesteld;

Herzien de bepalingen van Ons besluit van den 25sten December 1856, N°. 69, betreffende de uniform van de magazijnmeesters der artillerie;

Op de voordragt van Onzen Minister van Oorlog, van den 27sten dezer, N°. 59 P.

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. De uniform van de magazijnmeesters der artillerie is gelijk aan die voor de officieren der veld- en vestingartillerie vastgesteld, met weglating nogtans van de giberne, de sjerp, de sporen aan de laarzen en de souspieds aan den pantalon.

Art. 2. Voor de magazijnmeesters der artillerie (geen officier zijnde) is de uniform gelijk aan die bij art. 1, met uitzondering van de sabeldragon, die geene verandering ondergaat; op den kraag van den korten jas zijn geene sterren, maar deze is omboord met een smal borduursel, en aan weerszijden voorzien van drie gouden lissen, volgens het model vastgesteld voor de fortificatie-opzigtters der 1ste klasse.

Ook worden door de magazijnmeesters geen officier zijnde, geene halsnoeren gedragen.

Bijbl. XIII.

4.

Art. 5. Aan de tegenwoordige magazijnmeesters wordt vergund hunne oude uniform af te dragen.

Onze Minister van Oorlog is belast met de uitvoering van dit besluit.

's Gravenhage, den 29sten Maart 1868.

(get.) WILLEM.

De Minister van Oorlog,
(get.) J. A. VAN DEN BOSCH.

Brengt voorschreven besluit mits deze, ter kennis van het leger.

Gelast dat deze zal worden geplaatst in het *Recueil Militair*.

's Gravenhage, den 5den April 1868.

(get.) J. A. VAN DEN BOSCH.

Militaire Administratie.

N°. 58 I.

's Gravenhage, den 14den April 1868.

Aan de Intendanten in de militaire afdelingen.

Naar aanleiding van een bij mij ontvangen schrijven van den Heer Minister van Financiën, waarbij, in verband met de aan de betaalmesters van 's Rijks schatkist gegeven nieuwe voorschriften nopens de boekhouding, voortaan ten aanzien van de eindregeling der geopende credieten, aanwijzing wordt verzocht van de bedragen die per *betaalmeester* en per dienst zijn beschikt, heb ik de eer u te verzoeken in de door u af te zenden advieslijsten, alleen die betalingen te begrijpen, welke op een en hetzelfde dienstjaar betrekking hebben, en mitsdien die stukken voortaan per dienst afzonderlijk op te maken.

In het *Recueil Militair* geplaatst tot *algemeene kennisgeving*.

De Minister van Oorlog,
(get.) J. A. VAN DEN BOSCH.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 59 P.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Ontvangen hebbende een bericht van den Boekhandelaar SURINGAR te Leeuwarden, dat de eerste aflevering van de volksuitgave van het werk, getiteld: *Neêrlands heldendaden te land enz.*, door J. BOSSCHA, in het licht is verschenen;

Heeft de eer zulks ter kennis te brengen van de kommandanten der korpsen, met aanbeveling om, bijaldien de vorige uitgave van dat ook uit een militair oogpunt zoo hoogst belangrijk werk nog niet in de korps-bibliotheek mogt zijn opgenomen, alsdan in die leemte door het aanschaffen van voormelde volksuitgave te voorzien.

's Gravenhage, den 20sten April 1868.

(get.) J. A. VAN DEN BOSCH.

*Militaire Administratie.*N°. 82 I.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Ontvangen hebbende Zijner Majesteits besluit van den 12den dezer, N°. 64, luidende als volgt:

N°. 64. WIJ WILLEM III, enz., enz.

Op de voordragt van Onzen Minister van Oorlog, van den 9den Maart 1868, N°. 78 I;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen; dat de onderofficieren en mindere militairen van de verschillende wapenkorpsen, die voor de dienst bij spoorwegen en telegrafien worden opgeleid boven hunne dagelijksche soldijen eene toelage zullen genieten, voor de onderofficieren ten bedrage van *veertig cents* (f 0.40) en voor de overige militairen ten bedrage van *dertig cents* (f 0.30) per man daags.

Onze Minister van Oorlog is belast met de uitvoering dezes, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer tot informatie.

's Gravenhage, den 12den Maart 1868.

(get.) WILLEM.

De Minister van Oorlog,

(get.) J. A. VAN DEN BOSCH.

Brengt voorschreven besluit bij deze ter kennis van de militaire en administratieve autoriteiten bij het leger, opdat ieder voor zooveel hem aangaat, zich daarnaar zal kunnen gedragen;

Gelast voorts dat tot berekening van het ter zake aankomende, nominatieve staten, volgens het hierbijgevoegd model, moeten worden opgemaakt; waarvan het bedrag op de voorlaatste bladzijde der kompagnies-monsterrollen, onder de aankomende sommen voor soldijen, moet worden overgebracht, met de volgende omschrijving.

» Toelage op de soldij ten behoeve van onderofficieren en mindere militairen die voor de dienst der spoorwegen en telegrafien worden opgeleid, toegestaan » bij besluit van Zijne Majesteit van den 12den Maart 1868, N°. 64.

In het *Recueil Militair* geplaatst tot *algemeene kennisgeving*.

's Gravenhage, den 17den Maart 1868.

(get.) J. A. VAN DEN BOSCH.

N°. 48. WIJ WILLEM III, enz., enz.

Op de voordragt van Onzen Minister van Oorlog, van den 18den dezer, kabinet litt A^b.

Hebben goedgevonden en verstaan, met wijziging en uitbreiding in zooverre van ons besluit van den 17den October 1851, N°. 52, houdende organisatie van den plaatselijken staf en de later daarin gebragte wijzigingen, te bepalen:

- 1°. De plaatselijke kommando's te Maastricht, Venlo en Bergen-op-Zoom worden opgeheven, voor de twee laatstgemelde plaatsen te rekenen met den 1sten Augustus a. s.;
- 2°. Te Utrecht, Groningen, Zutphen en Arnhem zullen voortaan plaatselijke kommandanten gevestigd zijn;
- 3°. In verband met het vorenstaande wordt het aantal plaatselijke komman-

danten verminderd met *één* plaatselijken kommandant van de 1ste klasse en vermeerderd met *één* plaatselijken kommandant van de 2de klasse en tijdelijk met *drie* plaatselijke kommandanten van de 3de klasse, welk cijfer van drie echter te rekenen met den 1sten Augustus a. s. tot *één* wordt teruggebracht;

4°. In stede van te Maastricht en te Bergen-op-Zoom zullen voortaan plaatselijke adjudanten gevestigd zijn te Deventer, Zutphen en Doesborgh.

Onze Minister van Oorlog is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer tot informatie.

Amsterdam, den 22sten April 1868.

(get.) WILLEM.

De Minister van Oorlog,

(get.) J. A. VAN DEN BOSCH.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 69 P.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Ontvangen hebbende Zijner Majesteits besluit van den 18den dezer, N°. 11, luidende als volgt:

N°. 59.

WIJ WILLEM III, enz., enz.

Op de voordragt van Onzen Minister van Oorlog, van den 13den dezer, N°. 47 P.

Gelet op het Koninklijk besluit van den 23sten April 1820, N°. 55, en de later daarin gebragte wijzigingen, voor zooveel het genot betreft van schade-loosstelling voor bureaukosten voor de dienst bij den generalen staf, door den chef van dien staf en de overige daarbij dienende hoofd- en verdere officieren.

Hebben goedgevonden en verstaan, het bedrag der ter voorschreven zake, in het jaar te genieten vergoeding, vast te stellen als volgt:

Voor den chef van den generalen staf op *twaalf honderd gulden* (f 1200);

Voor den hoofdofficier, belast met de leiding der school tot opleiding van officieren voor den generalen staf, op *vier honderd gulden* (f 400);

Voor den hoofdofficier, directeur der militaire verkenningen op *vier honderd gulden* (f 400);

Dit besluit treedt in werking met den 1sten Mei dezes jaars.

Onze Minister van Oorlog is belast met de uitvoering dezes, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer tot informatie.

's Gravenhage, den 17den April 1868.

(get.) WILLEM.

De Minister van Oorlog,

(get.) J. A. VAN DEN BOSCH.

Brengt voorschreven besluit mits ter kennis der betrokken militaire autoriteiten.

Gelast dat deze in het *Recueil Militair* zal worden geplaatst.

's Gravenhage, den 23sten April 1868.

(get.) J. A. VAN DEN BOSCH.

Personeel en Militaire
Zaken.

N°. 62 P.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Ontvangen hebbende Zijner Majesteits besluit van den 19den der vorige maand, n°. 42, houdende regeling van het gelijktijdig genot van militair pensioen met burgerlijk Rijkstraktement:

Gelast, dat voormeld besluit in het *Recueil Militair* zal worden geplaatst tot algemeene kennisgeving.

's Gravenhage, den 1sten Mei 1868.

(get.) J. A. VAN DEN BOSCH.

N°. 42. WIL WILLEM III, enz., enz.

Op de voordragt van Onzen Minister van Financiën, van Marine en van Oorlog, van den 26sten Maart 1868, n°. 8 R. U., den 8sten April daaraanvolgende n°. 65 P en van den 14den dezer, n°. 64;

Gelet op art. 64 der wet van den 28sten Augustus 1851 (*Staatsblad* n°. 127), en op art. 68 der wet van den 28sten Augustus 1851 (*Staatsblad* n°. 129);

Hebben goedgevonden en verstaan:

Te bepalen, dat de militaire pensioenen en onderstanden van de zee- en landmagt, beneden den rang van officier, voortaan gelijktijdig zullen kunnen worden genoten met inkomsten of belooningen in burgerlijke betrekkingen, die gekweten worden uit de geldmiddelen van den Staat of van zijne Overzeesehe bezittingen of uit fondsen onder het beheer des Rijks geplaatst, en wel naar de volgende regelen:

1ste categorie:

Voor een bijkomend traktement van f 250 of daarbeneden blijft het pensioen vrij van korting.

2de categorie:

bijkomend traktement:	het pensioen te verminderen met:
van f 251 tot f 500	$\frac{8}{28}$
» 501 » 550	$\frac{6}{28}$
» 551 » 600	$\frac{7}{28}$ of $\frac{1}{4}$

3de categorie:

bijkomend traktement:	het pensioen te verminderen met:
van f 401 tot f 450	$\frac{8}{30}$
» 451 » 500	$\frac{9}{30}$
» 501 » 550	$\frac{10}{30}$ of $\frac{1}{3}$

4de categorie:

bijkomend traktement:	het pensioen te verminderen met:
van f 551 tot f 600	$\frac{11}{30}$
» 601 » 650	$\frac{12}{30}$
» 651 » 700	$\frac{13}{30}$ of $\frac{1}{2}$

en zulks met inachtneming, dat bij de berekening, in iedere categorie, het vereenigd bedrag van pensioen en traktement niet mag dalen beneden het hoogste cijfer van pensioen en traktement te zamen, in de voorafgaande categorie, maar in zoodanig geval daarop moet worden vastgesteld; terwijl voorts bij de berekening de onderdeelen van den gulden niet in aanmerking zullen komen.

Wanneer de bijkomende bezoldiging meer dan *f* 700 bedraagt, wordt de betaling van het pensioen geschorst.

De voorschreven regeling wordt tevens toepasselijk verklaard op het personeel dat in daggeld werkzaam is op de inrigtingen van 's Rijks zee- en landmagt, en op hen die in het genot zijn van vrije woning.

Van de toepassing dier korting worden uitgezonderd :

a. zij, die bezoldiging genieten in eene betrekking waaraan geen uitzigt op pensioen verbonden is ;

b. zij, aan wie de vergunning tot geheel of gedeeltelijk cumulatief genot van pensioen en traktement is verleend vóór de dagteekening van dit besluit, of later verhooging van dat traktement mogten bekomen ;

c. zij, die pensioen genieten ten gevolge van wonden of gebreken voor den vijand bekomen.

Onze Ministers, hoofden der departementen van algemeen bestuur, worden belast, ieder voor zooveel hem betreft, met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer tot informatie.

's Gravenhage, den 19den April 1868.

(get.) WILLEM.

De Minister van Financiën,

(get.) SCHIMMELPENNINCK.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 65 P.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Gezien de Koninklijke besluiten, achtereenvolgens in het *Staatsblad* opgenomen, waarbij, overeenkomstig art. 5 van Zijner Majesteits besluit van den 19den September 1867 (*Staatsblad* n°. 100) (*Recueil Militair*, bladz. 339), de sterkte, zamenstelling en indeeling der schutterijen, zoo dienstdoende als rustende, in de verschillende gemeenten is bepaald ;

Gelet op art. 29 der instructie voor de bevelhebbers in de militaire afdelingen ;

Heeft goedgevonden den hierna vermelden Staat te doen opmaken, aanduidende de sterkte, zamenstelling en indeeling der *dienstdoende* schutterijen in de onderscheidene provinciën en in het hertogdom Limburg ;

Brengt verder ter kennis van de betrokken autoriteiten :

1°. dat door Zijne Majesteit is bepaald, dat de staf van elk bataillon *rustende* schutterij en het kader van iedere kompagnie zal zijn zamengesteld als volgt :

Staf van het bataillon :

een majoor-kommandant,
een 1ste luitenant-adjutant,
een 1ste luitenant-kwartiermeester,
een officier van gezondheid der 2de klasse,
een adjudant-onderofficier en
een korporaal-tamboer.

Kader van iedere kompagnie :

een kapitein,
een 1ste luitenant,

twee 2de luitenants,
 een sergeant-majoor,
 zes sergeanten,
 een fourier,
 acht korporaa's en
 twee tamboers.

2°. dat het de intentie is, dat het leger de meest mogelijke medewerking verleene bij de oefeningen der dienstdoende schutterijen in den wapenhandel en het schijfschieten; terwijl ten behoeve van de artillerie-schutterij, welke in vele gemeenten gevormd wordt, op de eerste aanvraag het noodig aantal officieren, onderofficieren en korporaa's behoort te worden aangewezen, ten einde behulpzaam te zijn om die schutterij grondig in de artillerie-dienst te onderrigten; zullende ook in het gebruik van de exercitie-batterijen en het voorhanden materieel aan de schutterij, zooveel doenlijk, facilitate behooren te worden verleend, waarentrent de kommandant van de ter plaatse aanwezige artillerie, in overleg zal treden met den kommandant van de schutterij der gemeente.

Gelast dat deze in het *Recueil Militair* zal worden geplaatst tot *algemeene kennisgeving*.

's Gravenhage, den 8sten Mei 1868.

(get.) J. A. VAN DEN BOSCH.

*Personeel en Militaire
 Zaken.*

N°. 42 P.

's Gravenhage, den 12den Mei 1868.

Aan de heeren bevelhebbers in de militaire afdeelingen, de kommanderende officier en van het instructie-bataillon, van het koloniaal werfdepôt, enz, enz.

Blijkens missive van den heer directeur van het kabinet des Konings, van den 2den Maart II., n° 47, heeft het Zijner Majesteit behaagd het bij mijn departement herzien *Reglement op de inwendige dienst der infanterie* goed te keuren en de magtiging te verleenen het bij de troepen te voet te doen invoeren.

Dat reglement thans aan de Koninklijke Militaire Akademie afgedrukt en verkrijgbaar gesteld zijnde tegen den prijs van f 0.21 voor het leger en de departementen van algemeen bestuur en van f 0.28 voor particulieren in den handel, wensch ik dat het al dadelijk in zijn geheel bij de onderscheidene korpsen infanterie, in vervanging van het thans bestaande proefreglement worde ingevoerd.

Bij het instructie-bataillon, de regementen vestingartillerie, het korps pontonniers, het bataillon mineurs en sappeurs, in één woord bij al de overige troepen te voet, zal bedoeld reglement bij de regeling der inwendige dienst mede gevolgd behooren te worden, doch slechts voor zooveel zulks met de bijzondere diensten van die korpsen en wapens in overeenstemming is te brengen.

De chefs der betrokken korpsen kunnen zich voor gemagtigd houden om aan elk der onderofficieren en korporaa's thans bij hun onderhebbend korps dienende, een exemplaar van het reglement te doen verstrekken.

De kosten daarvan zullen op rekening van het fonds voor het militair onderwijs in uitgaaf behooren te worden gesteld, en de benodigde exemplaren per regement of korps zooveel mogelijk *in eens* aan den heer luitenant-kolonel,

gouverneur der akademie, worden aangevraagd, ten einde de aflevering daarvan te bespoedigen.

In het *Recueil Militair* geplaatst tot *algemeene kennisgeving*.

De Minister van Oorlog,
(get.) J. A. VAN DEN BOSCH.

Militaire Administratie.

N°. 94 I.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Ontvangen hebbende Zijner Majesteits besluit van den 18den dezer, N°. 52, luidende als volgt:

N°. 52.

WIJ WILLEM III, enz., enz.

Op de voordragt van Onzen Minister van Oorlog, van den 14den Mei 1868, N°. 42 I.

Hebben goedgevonden, met wijziging in zooverre van de bestaande verordeningen, nopens de kleeding der officieren van den generalen-, provincialen- en plaatselijken staf, van die der militaire administratie, de geneeskundige- en veterinaire dienst, van die van het korps ingenieurs, mitsgaders der officieren, onderofficieren en verdere manschappen van het bataillon mineurs en sappeurs, de bepalingen vast te stellen, welke in de hierbij gevoegde *beschrijving van de wijzigingen in de kleeding*, zijn opgenomen.

De noodige voorschriften en modellen daartoe betrekkelijk, worden door Onzen Minister van Oorlog verstrekt.

Het invoeren van de wijzigingen in de kleeding geschiedt, in zooverre de veranderingen zonder groote kosten kunnen plaats hebben, dadelijk en overigens naar gelang de thans in gebruik zijnde voorwerpen zullen zijn afgedragen en de voorraad in het magazijn van het bataillon mineurs en sappeurs zal zijn uitgeput.

Onze Minister voornoemd is belast met de uitvoering dezes.

's Gravenhage, den 18den Mei 1868.

(get.) WILLEM.

De Minister van Oorlog,
(get.) J. A. VAN DEN BOSCH.

Behoort bij besluit van den

18den Mei 1868, n°. 52.

BESCHRIJVING van de wijzigingen in de kleeding van de na te noemen staven, wapenkorpsen en diensten.

Art. 1. De epauletten van de hoofdofficieren, kapiteins en luitenants der staven, wapenkorpsen en diensten, hierna vermeld, benevens de borduursels voor de apothekers, vervallen, en worden vervangen door het distinctief op den kraag en de kwasten aan de halssnoeren.

Art. 2. De kleeding der officieren wordt gewijzigd.

Bij den generalen staf.

De schakot, sjerp, kortejassen en pantalons in groote en kleine tenue, voor de hoofdofficieren, kapiteins en luitenants vervallen.

In plaats daarvan, kolbak, attila, pantalon en sjerp, als voor de officieren van de regementen huzaren is voorgeschreven, met dien verstande, dat al hetgeen voor die officieren van zilver of goud is bepaald, voor de officieren van den generalen staf zal zijn van goud of zilver.

De kraag van de attila van karmozijnkleurig laken, de knopen, het koord en treswerk van donkerblauw kemelsgaren.

De biezen van de overige kleeding gelijk aan het laken van den kraag der attila.

Het wordt aan de officieren van den generalen staf vergund, om bij troepen-vereeningingen en in dienst te velde, een rijbroek te dragen, zoo als die voor de officieren der kavallerie is voorgeschreven.

Bij den provincialen staf.

Gelijk aan die van de officieren bij het wapen der infanterie, met uitzondering, dat de kraag van den korten jas niet in zijn geheel, maar slechts aan de beide voorzijden belegd is met goud galon, ter lengte van 9 duimen. De biezen ponceaurood.

Bij den plaatselijken staf.

Gelijk aan die van de officieren bij het wapen der infanterie, met de volgende uitzondering:

Voor de plaatselijke kommandanten, de kraag voor den korten jas aan iedere voorzijde op een halven duim afstand van den boven- en onderrand; belegd met een dun gouden koord, tot op een afstand van 9 duimen en aldaar eindigende in een regt opgaand dito koord.

In de binnenruimte van dat koord worden de sterren geplaatst.

Voor de plaatselijke adjudanten, aan iedere voorzijde van den kraag van den korten jas een ponceaurood laken patje. De sterren worden daar achter gedragen.

De biezen ponceaurood.

Bij de militaire administratie.

Gelijk aan die van de officieren van het wapen der infanterie, met uitzondering van den kraag, die van karmozijnkleurig laken is en dat de versierselen en onderscheidingsteekenen, benevens de metalen voorwerpen die voor de infanterie van goud of zilver of van geel of wit metaal zijn voorgeschreven, van zilver of goud, of van wit of geel metaal zijn.

De pantalon van donkerblauw laken.

De biezen karmozijnrood.

Bij de geneeskundige dienst.

a. Officieren van gezondheid.

Gelijk aan die van de officieren van het wapen der infanterie, met de volgende uitzondering:

Op den korten jas ter weerszijde van den kraag, achter de sterren, het van goud geborduurd zinnebeeld van de geneeskundige dienst, volgens het figuur voor de knopen van de teekening, behoorende bij het Koninklijk besluit van den 21sten April 1851, n°. 73.

Op de knopen gelijk zinnebeeld.

De pantalon van donkerblauw laken.

De biezen ponceaurood.

b. Paardenartsen.

Gelijk aan die van de officieren van gezondheid, doch al hetgeen voor dezen

van goud of zilver, of van geel of wit metaal is, voor de paardenartsen van zilver of goud of van wit of geel metaal is.

c. Apothekers.

Gelijk aan die van de paardenartsen, doch in plaats van ponceauroode biezen, biezen van lichtblauw laken.

d. Kweekelingen bij 's Rijks hospitaal.

Gelijk aan de officieren van gezondheid, doch zonder sterren en borduursel op den kraag en zonder halssnoeren.

Art. 5. De schakot bij de provinciale- en plaatselijke staven, de administratie en de geneeskundige dienst, alsmede bij het korps ingenieurs, mineurs en sappeurs, is gelijk aan die, voor het wapen der infanterie vastgesteld.

De versierselen van goud of zilver, in overeenstemming met de knopen van den korten jas.

Bij de provinciale- en plaatselijke staven en de militaire administratie, mitsgaders bij het korps ingenieurs, mineurs en sappeurs, in plaats van de schakotplaat, eene granaat, en bij de geneeskundige dienst, het zinnebeeld van die dienst.

Art. 4. Bij het korps *ingenieurs, mineurs en sappeurs*, wordt de kleeding gewijzigd als volgt:

*Onderofficieren en manschappen van het bataillon
mineurs en sappeurs.*

De korte jas met eene rij knopen vervalt, en wordt vervangen door eenen korten jas met twee rijen knopen als die der infanterie; op elke zijde van den kraag eene lis van geel kemelsgaren galon; voor de onderofficieren van goud galon.

De knopen plat en voorzien van een helm, de middellijn van de groote knopen 20 en die der kleine knopen 16 strepen.

De halssnoeren en schouder-passanten gelijk aan die van de vesting-artillerie.

De biezen ponceaurood.

De kleeding van den adjudant-onderofficier is gelijk aan die der officieren hierna omschreven, met uitzondering, dat het goud van den snoer en der kwasten, met roode zijde vermengd is, en zij aan weerszijde van den kraag, in vervanging van de contra-epauletten, een zilver gebombeerd, rond, glad plaatje dragen, ter grootte van de sterren der officieren.

Officieren.

In vervanging van de korte jassen groote en kleine tenue:

Een korte jas gelijk aan die van den troep, doch geen lissen op den kraag.

Het galon voor den kraag der hoofdofficieren, de sterren en halssnoeren, mitsgaders de schouderpassanten, als de officieren der vesting-artillerie.

Ter weerszijde van den kraag, achter de sterren, een goud geborduurde helm.

Fortificatie-opzichters.

Gelijk aan de officieren, doch zonder halssnoeren.

Op den kraag, in plaats van de sterren en den helm, gouden geborduurde lissen, zoo als die thans worden gedragen.

Mij bekend,

De Minister van Oorlog,
(get.) J. A. VAN DEN BOSCH.

Heeft in verband daarmede goedgevonden te bepalen :

1°. dat het gouden koord voor den kraag der plaatselijke kommandanten gelijk zal zijn aan het koord voor de kwartiermuts der hoofdofficieren vastgesteld, en geplaatst zal worden als op de hierbijgevoegde teekening is aangeduid ;

2°. dat het invoeren der nieuw modelkleeding voor de officieren, geleidelijk zal kunnen geschieden, naarmate de thans in gebruik zijnde voorwerpen zullen zijn afgedragen, terwijl het voorts wordt vrijgelaten om de korte jassen bij de officieren in gebruik, voor zooverre zulks dienstig wordt geacht, over het geheel, of zonder aanbrengen van twee rijen knoopen, dus gedeeltelijk, naar het nieuw model te doen wijzigen, en

3°. dat omtrent het wijzigen van den in het magazijn van het bataillon mineurs en sappeurs opgelegden voorraad nieuwe kleedingstukken, later de noodige voorschriften zullen worden gegeven.

Wordende wijders door Hem Minister medegedeeld, dat het intentie van Zijne Majesteit is, dat de knoopen der attila's van de officieren van het 1ste en 3de regiment huzaren, voortaan niet van metaal, maar zoowel als het koord en treswerk zelve, bij eventuele vernieuwing van roode kemelsgaren stof moeten zijn vervaardigd; en voorts dat de kleeding bij de Koninklijke Militaire Akademie in afwachting van het vaststellen van een nieuw reglement voor die instelling, waarin eene beschrijving van de kleeding voor het personeel voorkomt, onveranderd blijft, doch dat inmiddels, overeenkomstig Zijner Majesteits bevelen bij kabinetschrijven van den 8sten September 1867, n°. 10, kenbaar gemaakt, de officieren die bij de Akademie worden geplaatst, de kleeding behouden van het wapen waartoe zij behooren.

En zal deze in het *Recueil Militair* worden geplaatst tot algemeene kennisgeving.

's Gravenhage, den 25sten Mei 1868.

(get.) J. A. VAN DEN BOSCH.

N°. 55.

WIJ WILLEM III, enz., enz.

Gezien Ons besluit van den 8sten Mei 1867, n°. 66, en de nader daarin gebragte wijzigingen, betreffende de zamenstelling en indeeling van het wapen der artillerie;

Op de voordragt van Onzen Minister van Oorlog van den 18den dezer, n°. 48 P;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen, dat met wijziging in zooverre van de tabelle litt. A, behoorende bij Ons besluit van den 8sten Mei 1867, n°. 66, de hoofdofficier belast met de leiding van de torpedo-dienst, voortaan gerechtigd zal zijn tot het houden van een dienstpaard, zullende deze bepaling gerekend worden te zijn ingegaan op den 28sten der vorige maand.

Onze Minister voornoemd is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Reukekamer tot informatie.

's Gravenhage, den 20sten Mei 1868.

(get.) WILLEM.

De Minister van Oorlog,

(get.) J. A. VAN DEN BOSCH.

*Militaire Administratie.*N°. 51 I.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Gezien de beschikking dezerzijds, van den 7den October 1867, n°. 85 I, waarbij een suppletoir tarief is gearresteerd der prijzen van de verwisselstukken en der arbeidsloonen, welke bij het doen van herstellingen aan de geweren, n°. 1, achterlaad-, kunnen voortkomen;

Heeft goedgevonden, met uitbreiding in zooverre van de bestaande voorschriften, het hierbijgevoegd vervolg op dat tarief, vast te stellen.

Gelast dat deze in het *Recueil Militair* zal worden geplaatst tot *algemeene kennisgeving*.

's Gravenhage, den 22sten Mei 1868.

(get.) J. A. VAN DEN BOSCH.

*Militaire Administratie.*N°. 44 I.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Brengt ter kennis van de militaire autoriteiten, dat de levering van brandstoffen en kaarsen ten behoeve van de militaire wachten in *het geheele Rijk*, over het tijdvak van den 1sten Julij aanstaanden tot en met den laatsten Junij 1869, is toegewezen aan C. GILTJES, wonende te Helder; en zulks tegen de navermelde prijzen, te weten:

- de 100 ponden steenkolen voor *een gulden vier en zestig cents* (f 1.64);
- » 100 stuks takkebossen voor *een gulden vijfzig cents* (f 1.50);
- het pond kaarsen voor *tachtig cents* (f 0.80).

Gelast wijders dat deze beschikking met de voorwaarden, waarop de bedoelde levering is aanbesteed, in het *Recueil Militair* zal worden geplaatst tot *algemeene kennisgeving*.

's Gravenhage, den 28sten Mei 1868.

(get.) J. A. VAN DEN BOSCH.

Bureau der Artillerie.

N°. 91 A.

's Gravenhage, den 14den Mei 1868.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Gevolg gevende aan Zijner Majesteits besluit van den 22sten April 1868, n°. 49, luidende als volgt:

N°. 22. WIL WILLEM III, enz., enz.

Gezien Ons besluit van den 27sten April 1864, n°. 57, houdende invoering van instructiën voor de directeuren der artillerie-directiën, enz.

In aanmerking nemende, dat zoowel de reorganisatie van de wapens der artillerie en genie, vastgesteld bij Onze besluiten van den 8sten Mei 1867, n°. 66 en 67, als de, in verband daarmede door Ons goedgekeurde nieuwe regeling der garnizoenen op 1 Mei 1868, de noodzakelijkheid hebben doen inzien tot wijziging der voormelde instructiën en meer bepaaldelijk van art. 1 van die voor de kommandanten voor het materieel der artillerie;

Op de voordragt van Onzen Minister van Oorlog, van den 20sten April n°. 75 A;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1 te bepalen dat met ingang van 1 Mei 1868 voormeld artikel 1 zal worden gelezen als volgt:

De directie voor het materieel der artillerie is verdeeld in de ~~na~~ te melden artillerie-kommandementen, en wel:

1°. *Utrecht*, waartoe behooren: Naarden, Woerden, Wierickerschans, en de Linie van Utrecht, tusschen de Zuiderzee en de Lek.

2°. *'s Hertogenbosch*, waartoe behooren: Heusden, Geertruidenberg, Willemstad, Vlissingen, Breskens, Neuzen, Ellewoutsdijk, Breda, en Bergen-op-Zoom.

De beide laatstgenoemde plaatsen, voor zoo lang zij niet zullen zijn ontruimd.

3°. *Amsterdam*.

4°. *Zutphen*, waartoe behooren: Doesburgh en de verdere sterkten en werken, uitmakende de IJssellinie.

5°. *Helder*.

6°. *Gorinchem*, waartoe behooren: Woudrichem, Loevestein, Dordrecht, en de Linie van Utrecht, tusschen de Lek en de Waal.

7°. *Groningen*, waartoe behoort: Delfzijl.

8°. *Nijmegen*, waartoe behooren: Grave en de sterkten in de Over Betuwe.

9°. *Delft*, waartoe behooren: Brielle en Hellevoetsluis.

Art. 2. Onzen voormelden Minister al verder te magtigen tot het aanbrengen van die wijzigingen in Ons hiervoren genoemd besluit van 27 April 1864, n°. 57, en de daarbij gevoegde instructiën, als hem in verband met de reorganisatie van de wapens der artillerie en genie en de nieuwe garnizoensregeling zullen noodig voorkomen.

Onze Minister van Oorlog is belast met de uitvoering dezes, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer tot informatie.

's Gravenhage, den 22sten April 1868.

(get.) WILLEM.

De Minister van Oorlog,

(get.) J. A. VAN DEN BOSCH.

Brengt voorschreven besluit bij deze ter kennis van de militaire en administratieve autoriteiten bij het leger, opdat ieder, voor zooveel hem aangaat, zich daarnaar zal kunnen gedragen;

Heeft tevens goedgevonden te bepalen:

- dat de wijzigingen in art. 2 van dat besluit bedoeld, zullen bestaan in:
- op blz. 91 (1) *staat*: eene instructie voor de directeurs in de artillerie-directiën; *lees*: eene instructie voor den directeur voor het materieel der artillerie.
- verder *staat*: eene instructie voor de magazijnmeesters der artillerie in de artillerie-directiën, en; *lees*: eene instructie voor de magazijnmeesters der artillerie in de artillerie-directie, en.
- op blz. 92 *staat*: Instructie voor de directeurs in de artillerie-directiën; *lees*: Instructie voor den directeur voor het materieel der artillerie.
- op blz. 95 in art. 4 de woorden: »in de directie gelegen” te doen vervallen.
- in art. 5 *staat*: in overleg met den eerstaanwezenden officier der genie; *lees*: in overleg met den kommandant der betrokken geniëstelling, of den eerstaanwezenden officier der genie.
- blz. 94 in art. 10 de woorden: »in de directie gelegen”, te doen vervallen.
- in art. 11 de woorden: »der directie” te doen vervallen.
- blz. 95 in art. 14 *staat*: der directie; *lees*: der betrokken afdeeling.
- blz. 101 in art. 42 *staat*: in de directie gelegen; *lees*: die tot de directie behooren.
- blz. 102 in art. 49 *staat*: door den adjudant der directie; *lees*: door den hem toegevoegden hoofdofficier.
- blz. 110 in art. 10 *staat*: tot de eerstaanwezende ingenieurs; *lees*: tot den kommandant der geniëstelling.
- in art. 11 *staat*: in overleg met den eerstaanwezenden ingenieur; *lees*: in overleg met den kommandant der geniëstelling of den eerstaanwezenden ingenieur.
- blz. 112 in art. 20 *staat*: de eerstaanwezende ingenieurs; *lees*: den kommandant der geniëstelling.
- in art. 21 *staat*: van de eerstaanwezende ingenieurs; *lees*: van den kommandant der geniëstelling.
- blz. 124 *staat*: Instructie voor de magazijnmeesters der artillerie in de artillerie-directiën; *lees*: Instructie voor de magazijnmeesters der artillerie in de artillerie-directie.
- blz. 129 laatste regel, *staat*: De generaal-majoor directeur der . . . artillerie-directie; *lees*: De generaal-majoor, directeur voor het materieel der artillerie.

Gelast wijders dat deze in het *Recueil Militair* zal worden geplaatst tot algemeene kennisgeving.

's Gravenhage, den 14den Mei 1868.

(get.) J. A. VAN DEN BOSCH.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 25 P.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Brengt ter kennis van het leger dat eene *Handleiding tot de beoefening der Photographie bij het bataillon mineurs en sappeurs*, door A. JENTINK, 1ste luitenant-ingenieur, bij de Koninklijke Militaire Akademie is verkrijgbaar ge-

(1) De aangehaalde blz. zijn die van het *Rec. Milit.* 1861.

steld tegen den prijs van *f* 0.45 voor het leger en de departementen van algemeen bestuur, en van *f* 0.60 voor particulieren in den handel;

's Gravenhage, den 19den Mei 1868.

(get.) J. A. VAN DEN BOSCH.

Militaire Administratie.

N°. 94 I.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Gezien en geëxamineerd hebbende de rekening en verantwoording, door de Commissie tot het beheeren van het fonds voor onderofficieren, enz., die onder toekening van gagement of van gratificatie uit de militaire dienst worden ontslagen, overgelegd wegens ontvangst en uitgaaf over het jaar 1867, en alzoo bevonden hebbende:

1°. Dat is ontvangen:

a.	het bedrag van de contributiën der deelgenooten, ad.	<i>f</i> 51405.—
b.	het bedrag van de op rekening van het fonds voor de lijfrenten en pensioenen overgeschreven gelden, ten behoeve van deelgenooten en hunne huisvrouwen of weduwen, te weten:	
	Voor gewone lijfrenten, aan 58 deelgenooten toegekend.	<i>f</i> 18198.33
	» als voren aan 6 huisvrouwen van deelgenooten.	» 5186.45
	» tijdelijke lijfrenten aan de weduwe van één deelgenoot verleend.	» 537.70
	» de door 15 deelgenooten in het fonds gedeponeerde kapitalen, om daarvan jaarlijksche renten te genieten.	» 9150.—
		» 50872.70
c.	het bedrag der gedane kortingen, naar den maatstaf van 1 pCt. in het jaar, op de verstrekte voorschotten aan gegageerde of gepensioneerde militairen, ad.	» 618.55 ^s
d.	de renten van een kapitaal groot <i>f</i> 880.000, ad 2½ pCt. over het jaar 1867.	» 22000.—
	Totaal der ontvangsten.	<i>f</i> 84896.05 ^s

2°. Waartegen de uitgaven zijn geweest:

a.	het nadeelig saldo der rekening en verantwoording over het jaar.	<i>f</i> 986.87 ^s
b.	voor uitkeeringen in eens aan 94 deelgenooten bij het verlaten van de dienst, waarvan in het fonds voor de lijfrenten en pensioenen is overgebracht.	» 50855.—
	en aan deelgenooten in kontanten uitbetaald.	» 12560.—
		<i>f</i> 42895.—
c.	voor uitkeeringen in eens aan 8 weduwen van deelgenooten, waarvan tot het verleenen van tijdelijke lijfrente aan ééne weduwe in het fonds voor de lijfrenten en pensioenen is overgebracht. <i>f</i> 537.70	
	en aan 7 weduwen in kontanten uitbetaald. » 1620.—	
		<i>f</i> 1957.70

Transportere. *f* 45.859.57^s

Per Transport. f 45.859.57^s

d.	voor restitutie van inleggelden aan 5 deelgenooten, die op grond van ligchaamsgebreken in, doch niet door de dienst ontstaan, zonder geldelijke belooning zijn ontslagen.	»	160.—
e.	het bedrag der gedane betalingen ten laste van het fonds voor de lijfrenten en pensioenen, te weten: de verschenen lijfrente van deelgenooten: 556 met verhooging van 15 pCt. f 15869.— 105 zonder verhooging	»	5960 15
		f	17829.14
	461 als voren van huisvrouwen van deelgenooten: 45 met verhooging van 15 pCt. f 1905 25 7 zonder verhooging.	»	265.—
			2168.25
	52 de verschenen tijdelijke lijfrenten van 28 weduwen van deelgenooten	»	1050.—
	de verschenen interest, van door 56 deelgenooten in het fonds gedeponeerde kapitalen. »	»	612.51 ^s
	voor uitgekeerde kapitalen, welke ten behoeve van deelgenooten in het fonds waren gedeponeed	»	1590.—
	het verschenen pensioen, met inbegrip van de verhooging van 15 pCt., van 5 weduwen van deelgenooten.	»	522.—
		»	25551.70 ^s
f.	voor het zegelen van bescheiden, benoodigd tot het inkasseren der pensioenen van overleden militairen, aan wie voorschotten voor rekening van dit fonds waren verstrekt. »	»	86.05
g.	voor het bedrag der jaarlijksche toelage aan den officier, belast met de werkzaamheden van het fonds.	»	400.—
h.	voor den aankoop van een kapitaal groot f 10000.— ingeschreven op het grootboek der 2½ pCt. nationale werkelijke schuld, met inbegrip van den verschenen interest, mitsgaders van de kosten.	»	5565.29

Totaal der uitgaven. . . f 75402.59

Zoodat gedurende het jaar 1867 meer is ontvangen dan uitgegeven. » 9495.46^s

Terwijl een kapitaal van acht honderd tachtig duizend gulden op het grootboek der 2½ pCt. nationale werkelijke schuld, als eigendom van het fonds, is ingeschreven, zijnde het, uit het door de voorschreven commissie ingediend algemeen verslag van den staat van het fonds, over het gemeld jaar al verder gebleken:

1°. dat het aantal contribuërende deelgenooten aan het fonds op ultimo December bedroeg 2821, waarvan:

2746 eene jaarlijksche bijdrage van f 10.— storten,
7 » verhoogde contributie inleggen van f 15.— en
68 » » » » » » 20.—;

2°. dat op gemeld tijdstip 541 personen in het genot waren van jaarlijksche lijfrenten en pensioenen, volgens nevenstaande tabelle, waarvan het gezamenlijk bedrag der jaarlijksche uitkeering eene som van f 19425.00 beloopt.

5°. dat van vorenstaand getal van 541 lijfrenten- en pensioentrekkende personen, een getal van 404, de verhooging van 15 pCt. der lijfrente of van het pensioen genieten, gezamenlijk een bedrag van f 2099.25 uitmakende.

4°. dat tot gezegd tijdstip 10 nog in leven zijnde deelgenooten, bij het verlaten van de dienst, aan hunne echtgenooten weduwen-pensioen hebben verzekerd, te weten:

1	deelhebber	voor een weduwen-pensioen van f	60.—
1	»	»	» 80.—
5	deelhebbers	»	» 100.—
1	deelhebber	»	» 125.—
1	»	»	» 145.—
1	»	»	» 150.—

5°. dat, tot den laatsten December 1867, 34 deelgenooten van hunne uit het fonds aankomende gelden, een gezamenlijk bedrag van f 20570.— in het fonds hebben laten berusten, ten einde daarvan jaarlijksche renten te genieten;

6°. dat in den loop van het jaar 1867, aan 2001 gewezen militairen, voorschotten op gagementen en pensioenen voor rekening der instelling zijn verleend, tot een bedrag van f 259827.70; terwijl op 31 December 1867 in voorschot-betaling waren 1889 gepensionneerden, die in het genot waren van een gezamenlijk pensioen-bedrag van f 244209.—

Heeft het genoegen de vorenstaande gunstige uitkomst, mits deze, ter kennis te brengen van de heeren generaals en verdere autoriteiten van het leger, met uitnodiging, de vereischte inzage daarvan, overeenkomstig het bepaalde bij artikel 22 van het reglement op het fonds voor onderofficieren enz., aan de deelgenooten van genoemd fonds, onder hun bevel of toezigt, te verleenen.

Gelast wijders dat deze in het *Recueil Militair* tot algemeene kennisgeving zal worden geplaatst.

's Gravenhage, den 19den Mei 1868.

(get.) J. A. VAN DEN BOSCH.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 56 P.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Kennis bekomen hebbende dat de tweede druk van het *Reglement op de exercitien en evolutien der kavallerie*, 5de deel, 1ste en 2de stuk, *Regements- en brigade-evolutien* bij de Koninklijke Militaire Akademie is verschenen en verkrijgbaar gesteld tegen den prijs van f 0.48 voor de Departementen van algemeen bestuur en het leger.

Gelast dat hiervan mededeeling zal worden gedaan in het *Recueil Militair* tot algemeene kennisgeving.

's Gravenhage, den 18den Junij 1868.

(get.) J. J. VAN MULKEN.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 62 P.

's Gravenhage, den 20sten Junij 1868.

Aan de militaire autoriteiten van het leger.

Met het oog op de omstandigheid, dat de miliciens der infanterie, van de ligting van dit jaar, weldra in de *Pelotonsschool*, en dus mede tot het onder-

wijs in het tiraileren zullen overgaan, zijn, met magtiging des Konings, in afwachting dat de exercitie-reglementen der infanterie, voor zooveel noodig, zullen zijn herzien — bij mijn Departement in het 5de en 4de artikel van de 6de afdeeling der pelotonsschool, de wijzigingen aangebracht, welke daarin, ten gevolge van de vorderingen der krijgskunst en de verbeterde bewapening noodzakelijk zijn geworden.

Tevens zijn daarbij de middelen aangewezen, om het onderwijs in het tiraileren zoodanige praktische rigting te doen verkrijgen als alleen tot gewenschte uitkomsten kan leiden.

Vermits bedoelde artikelen juist de laatste der *Pelotonsschool* zijn, heb ik het, duidelijkheidshalve, wenschelijk geacht om, met handhaving van hetgeen in de §§ 220 tot en met 227 omtrent de kompagnies-kolonnes is voorgeschreven, al wat uit die school tot het tiraileren betrekking heeft, in één voorschrift zamen te vatten.

Dat voorschrift zal bij de Koninklijke Militaire Akademie gedrukt en ten spoedigste verkrijgbaar worden gesteld. De benoodigde exemplaren zullen door de korpsen al dadelijk regstreeks op de gebruikelijke wijze behooren te worden aangevraagd; zullende de prijs later bepaald en bekend gemaakt worden.

Het is wijders mijne begeerte, dat dit voorschrift al dadelijk worde ingevoerd en in toepassing gebragt.

De Minister van Oorlog,
(get.) J. J. VAN MULKEN.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 62 P.

De circulaire van den 29sten September des vorigen jaars, n°. 1 P (*Rec. Mil.* blz. 552), bevat eenige voorschriften om de korpskommandanten te onthieven van bepalingen die zonder noodzaak hun gezag beperken.

Die circulaire geldt echter voornamelijk het onderwijs, zoo praktisch als theoretisch.

In eng verband met eene deugdelijke instructie van den troep staat echter de zorg voor een goed kader.

Tot nu toe zijn de kommanderende officieren van het wapen der infanterie, met betrekking tot het bevorderen van hunne ondergeschikten, gebonden aan bepalingen van diensttijd enz., welke hen althans eenigermate beletten aan diegenen eenigen graad te verleenen, welken zij daartoe overigens geschikt achten.

Het is mijne begeerte, dat de verantwoordelijke chefs ook ten deze volkomen vrijheid van handelen verkrijgen.

Vorenbedoelde beperkende of belemmerende bepalingen derhalve wenschende te doen vervallen, worden, met uitbreiding van de vrijheid reeds bij de circulaire van 20 April jl., n°. 62 P, hun ten opzichte van het bevorderen van vroeger gediend hebbende militairen verleend, bij deze buiten werking gesteld:

1°. de circulaire van den 20sten Augustus 1855, n°. 28 B, waarbij is voorgeschreven, dat een militair, minstens acht maanden moet hebben gediend, om tot korporaal te kunnen worden bevorderd en dat een korporaal minstens zestien maanden als zoodanig moet hebben gediend om den graad van sergeant te kunnen verkrijgen;

2°. de circulaire van 2 December 1854, n°. 21 B, voor zooveel betreft punt 1, waarbij voormelde bepaling, voor zooveel de bevordering tot *sergeant* betreft, ook op die tot *fourier* van toepassing is verklaard;

5°. in verband daarmede en als uitbreiding van hetgeen de aanschrijving van 28 Augustus 1867, n°. 89 P, behelst, de bepaling van art. 51 van het voorschrift voor het instructie-bataillon, voor zooveel mede betreft den gevorderden diensttijd van acht maanden, zoodat de jongelingen, die door fysieke ontwikkeling, militair voorkomen, tact om zich te doen gehoorzamen en het bezit der vereischte kundigheden voor korporaal *geschikt* zijn, voortaan als zoodanig door den kommanderenden officier van het instructie-bataillon bij de regementen van het wapen kunnen worden ingedeeld; ook al hebben zij nog niet ten volle den leeftijd van zeventien jaren bereikt en onverschillig hoe lang zij hebben gediend;

4°. de aanschrijving van den 2den Augustus 1861, n°. 55 B, houdende de bepaling dat als er geen vacatures van sergeant effectief of titulair zijn, korporaals die meer dan *twee jaren* hebben gediend en tot sergeant geschikt worden geoordeeld, sergeant-titulair kunnen worden, mits het getal van achttien titulaire onderofficieren per regement niet worde overschreden;

5°. de aanschrijving van 12 Maart 1867, n°. 58 P, waarbij bepaald is, dat het getal titulaire sergeanten steeds *achttien* zal mogen bedragen.

In verband met al het vorenstaande zijn bedoelde korpskommandanten voortaan alzoo volkomen vrij diegenen te bevorderen, welke aan de gestelde eischen van bekwaamheid voldoen en tevens — en zulks dient als hoofdzak te worden beschouwd — door hun gedrag en hunne militaire eigenschappen zoodanige bevordering verdienen.

Zij kunnen bovendien zooveel titulaire onderofficieren van de verschillende graden aanstellen, als zich daartoe bij hun onderhebbend korps geschikte stof aanbiedt, mits zulks niet in strijd zij met de belangen van de dienst.

Ik verwacht dat de korpskommandanten, bij de meerdere zelfstandigheid daardoor verkregen en bij de ruimere keuze ter kunner beschikking gesteld, in het besef van de grootere verantwoordelijkheid, welke daarvan het gevolg is, onvermoeid hunne zorg zullen wijden om, met inachtneming van de billijke belangen hunner ondergeschikten, een goed en deugdelijk kader te verkrijgen, dat — vooral wat militaire hoedanigheden betreft — ten volle voor zijne taak berekend zal worden bevonden.

In het *Recueil Militair* geplaatst tot *algemeene kennisgeving*.

's Gravenhage, den 24sten Junij 1868.

De Minister van Oorlog,

(get.) J. J. VAN MULKEN.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 54 P.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Goedgevonden hebbende § V van het Voorschrift op het aannemen van rekruten voor de koloniale militaire dienst — opgenomen in het *Rec. Mil.* blz. 25 — te wijzigen als volgt:

Voor iederen rekrut, hetzij Nederlander of vreemdeling, die, hier te lande, wordt aangebragt, wordt, behoudens de hiernavolgende uitzonderingen en het bepaalde bij punt VII en VIII, een aanbrengpremie van f 10.— betaald.

Deze premie wordt door de militaire autoriteit, die de rekrut voorloopig heeft aangenomen, op de plaats uitbetaald, doch niet eerder dan nadat de rekrut te Harderwijk definitief in dienst is gesteld.

Zij wordt *niet* toegekend voor:

- a. rekruten die zich te Harderwijk aanbieden, en inwoners zijn van die plaats en onderhoorigheden :
- b. te Harderwijk gepasporteerde militairen van de koloniale troepen, tenzij sedert hunne pasportering meer dan een jaar verlopen is.

Deze bepaling geldt niet voor *vreemdelingen*, die na hunne pasportering naar hun vaderland teruggekeerd, later van daar, door andere personen op dier kosten en resico, herwaarts worden geleid.

- c. *Vreemdelingen* of Nederlanders, die geheel afzonderlijk, of soms door vader, broeder of ander lid der familie geleid, naar Harderwijk komen, met het bepaalde doel zich aldaar in koloniale dienst te begeven.

Brengt zulks, mits deze, ter kennis van de betrokken militaire autoriteiten; Gelast dat deze zal worden geplaatst in het *Recueil Militair* ter *algemeene kennisgeving*.

's Gravenhage, den 29sten Junij 1868.

(get.) J. J. VAN MULKEN.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 58 P.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Kennis bekomen hebbende, dat eene *Handleiding tot de kennis van ijzeren spoorwegen*, bij het bataillon mineurs en sappeurs, door A. E. ANDRÉ DE LA PORTE, 2de Luitenant-Ingénieur, aan de Koninklijke Militaire Akademie is verschenen en verkrijgbaar gesteld tegen den prijs van f 0.45 voor het leger en de departementen van algemeen bestuur, en van f 0.60 voor particulieren en den handel.

Gelast dat hiervan mededeeling zal worden gedaan in het *Recueil Militair* tot *algemeene kennisgeving*.

(get.) J. J. VAN MULKEN.

Secretariaat.

N°. 72 S.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Brengt, als een vervolg op de aanschrijving van het Departement van Oorlog, van den 22sten Augustus 1865, n°. 15 P (*Rec. Mil.* blz. 167), ter kennis van het leger, dat blijkens eene, van wege de Zwitsersche regering bij het Departement van Buitenlandsche Zaken ingekomen verklaring, ook de Pausselijke regering tot de overeenkomst van Genève van den 22sten Augustus 1864 toegetreden is.

In het *Recueil Militair* geplaatst tot *algemeene kennisgeving*.

's Gravenhage, den 8sten Junij 1868.

(get.) J. J. VAN MULKEN.

Bureau der Artillerie.

N°. 80 A.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Overwegende, dat de invoering van de achterlaadgeweren het noodig maakt, om eene wijziging te brengen in de voorschriften omtrent het verstrekken van geweren, munitie enz. aan vereenigingen tot vrijwillige oefening in den wapenhandel, die met toestemming des Konings bestaan;

Wenschende zooveel mogelijk het doel dier vereenigingen te bevorderen door het bekomen van wapens en munitieën zoo gemakkelijk te maken, als de belangen van de dienst bij het leger toelaten;

Heeft goedgevonden, met intrekking van het vastgestelde bij dezerzijdsche beschikking van den 24sten Mei 1867, n°. 77 P, alsmede van hetgeen later daaromtrent is voorgeschreven, te bepalen:

1°. Aan de heeren bevelhebbers in de militaire afdeelingen wordt door den Minister van Oorlog kennis gegeven van de vereenigingen, welke met 's Konings toestemming zijn opgerigt, of die nader hebben verkregen, voor zooverre althans die kennisgeving niet reeds vroeger is geschied;

De aanvragen om munitieën of geweren, zoomede om militaire instructeurs, worden door het bestuur van de vereenigingen gerigt aan de heeren bevelhebbers in de betrokken militaire afdeelingen. Op die aanvragen moet worden vermeld in de eerste plaats: de dagtekening en het nummer der dispositie, waarbij aan de vereeniging de toestemming van Zijne Majesteit is verleend, en voorts de juiste getalsterkte der leden van de vereeniging;

2°. Aan het bestuur van elke vereeniging kunnen worden afgegeven even zooveel gladloopsgeweren (geweren n°. 2) als er geweerdragende leden zijn, en bovendien *een* getrokken geweer n°. 1 voor elke *tien* geweerdragende leden;

3°. De aanvragen tot het bekomen van gladloops- en getrokken geweren worden, vergezeld van een door het bestuur der vereeniging op zegel af te leggen verklaring — model A — door den bevelhebber, na daarop zijne consideratiën en advies te hebben gesteld, of wel ze voor *gezien* te hebben onderteekend, aan den Minister van Oorlog onderworpen;

4°. Achterlaadgeweren worden aan de vereenigingen niet verstrekt, maar het bestuur kan de getrokken geweren n°. 1, bij de vereenigingen in gebruik, voor eigen rekening in achterlaadgeweren van het bestaande stelsel doen veranderen, mits zulks plaats heeft bij de firma STEVENS te Maastricht, onder toezigt van de aldaar gevestigde wapenkeurings-commissie; zullende op deze wijze getransformeerde wapens minstens *vijf jaren* in het ongestoord bezit der vereenigingen kunnen blijven en mitsdien niet binnen dien tijd, overeenkomstig het bepaalde in punt 5 der verklaring model A, opgevorderd worden;

5°. De wijziging van de getrokken geweren geschiedt buiten de bemoeijenis van het Departement van Oorlog, moede de verzending van de geweren door het bestuur aan den fabrikant en omgekeerd, regtstreeks plaats hebben. Het bestuur geeft vóór die verzending van de voorgenomen transformatie, door tusshenkomst van den militairen bevelhebber, kennis aan den inspecteur der draagbare wapenen te Delft, die alsdan orde stelt op het toezigt bij de transformatie, terwijl na afloop van de bewerking door den chef der wapenkeurings-commissie te Maastricht aan den fabrikant een bewijs van goedkeuring der geweren moet worden afgegeven, dat door den fabrikant aan het bestuur wordt overgelegd.

Voorts doet de inspecteur der draagbare wapenen op den 1sten van elk kwartaal aan het Ministerie van Oorlog mededeeling van het aantal geweren, dat op deze wijze is getransformeerd, met opgave van de vereenigingen, waarvoor zij zijn bestemd.

7°. Voor elk geweerdragend lid eener vereeniging kunnen jaarlijks 40 scherpe en 10 losse of wel 45 scherpe patronen tot getrokken- of gladloopsgeweren worden verstrekt.

8°. De aanvragen om de patronen, onder 7°. bedoeld, worden door den betrokken bevelhebber, na door dezen, als bewijs dat zij overeenkomstig het bepaalde geschieden, voor „gezien” te zijn onderteekend, aan den directeur voor het materieel der artillerie gezonden.

Gemelde directeur stelt vervolgens op de afgifte der aangevraagde munitie de vereischte orde, en zendt onder dagteekening van den 1sten Januarij en den 1sten Julij van ieder jaar aan het Ministerie van Oorlog eene opgave van de alzoo versterkte munitien.

9°. Voor achterlaadgeweren worden geen patronen verstrekt, maar wel zal aan elke vereeniging, die zich op de onder 5°. en 6°. beschreven wijze van achterlaadgeweren heeft voorzien, zoo lang de voorraad strekt, vóór eens 1000 nieuwe of gebruikte koperen hulzen met platgedrukte bodems kunnen afgegeven worden, die dan door de leden tot patronen kunnen worden ingerigt op de wijze, zoo als door den kapitein W. H. DOORMAN, van het 5de regiment infanterie, is uitgedacht, kunnende daartoe een vorm tot looden kogels n°. 5 aan het bestuur in leen worden gegeven.

10°. De aanvragen om de 1000 hulzen en den kogelvorm, bedoeld in 9°. , worden door den betrokken bevelhebber, na ze, als bewijs dat zij volgens de bepalingen geschieden, voor „gezien” te hebben onderteekend, opgezonden aan den directeur der artillerie-, stapel- en constructie-magazijnen.

Genoemde directeur draagt daarop zorg voor de verzending, en doet op 1 Januarij en 1 Julij van elk jaar opgave aan het Ministerie van Oorlog van de op deze wijze verzonden patroonhulzen en kogelvormen, welke laatsten op den magazijns-inventaris zijner directie in verantwoording moeten gevoerd worden.

11°. Aan de vereenigingen, waarvan de leden zich uitsluitend als artilleristen wenschen te oefenen, kan hiertoe, in plaatsen waar vesting-artillerie in garnizoen is, door de kommanderende officieren van dat wapen gelegenheid worden gegeven, om de oefeningen op de exercitie-batterijen te doen plaats hebben, mits zulks geschiedt onder toezigt van een door hem aan te wijzen artillerie-officier, en de dienst daardoor niet wordt benadeeld.

12°. Aan de vereenigingen, in 11°. bedoeld, kunnen op aanvraag van het bestuur, zoolang de voorraad zulks toelaat, evenveel sappeurs-sabels met scheeden worden verstrekt, als er leden zijn; moettende de hierbedoelde aanvragen door de bevelhebbers aan het Ministerie van Oorlog worden ingezonden, op de wijze, als onder 4°. , voor de gladloops- en getrokken geweren is gezegd, met dit onderscheid evenwel, dat dan de woorden „geweren” in de verklaring — model A — door de woorden „sabels” moeten worden vervangen.

13°. Ledergoed wordt niet verstrekt en moet dus, zoo noodig, door de vereenigingen worden aangeschaft.

14°. De kosten, vallende op de verzending van wapens en munitien, mitsgaders de reis- en verblijfkosten van de personen, volgens punt 2 der verklaring — model A — met het onderzoeken der wapens belast, worden door de vereenigingen gedragen.

15°. Op de aanvragen tot het bekomen van militaire instructeurs wordt door den bevelhebber de noodige orde gesteld; zullende aan die aanvragen behooren te worden voldaan, zoodra en in zooverre zulks geschieden kan, zonder naedeel van de dienst bij het korps, waartoe deze behooren.

Het afstaan van onderwijzers uit het leger steeds als tijdelijke maatregel tot aanvankelijke hulp moettende worden beschouwd, zullen die instructeurs ook in den regel nimmer langer dan gedurende een half jaar aan de dienst bij hun korps behooren te worden onttrokken en zal het tevens, zoo mogelijk, daar-

heen worden geleid, dat zij, gedurende de zomeroefeningen bij het korps present zijn.

16°. De instructeurs worden, tijdens den duur der oefeningen, als werkelijk dienst doende aangemerkt en blijven mitsdien in het genot hunner soldijen en verdere toelagen.

Zij die zich buiten hunne standplaats moeten begeven, worden, voor zooveel noodig, van reisgeld voorzien en, op den voet van het bepaalde bij de dezerzijdsche beschikking van den 7den Januarij 1852, n°. 58 B, bij eenig korps in betaling gesteld.

In plaatsen waar geen garnizoen aanwezig is, worden zij door de zorg en voor rekening van de vereenigingen gehuisvest.

17°. Aan het bestuur van iedere vereeniging, welke door den Koning is erkend, zal door den betrokken militairen bevelhebber een gedrukt exemplaar dezer beschikking worden gezonden.

In het *Recueil Militair* geplaatst tot algemeene kennisgeving.

's Gravenhage, den 24sten Junij 1868.

(get.) J. J. VAN MULKEN.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 75 P.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Ontvangen hebbende Zijner Majesteits besluit van den 15den dezer n°. 52, houdende wijziging in de zamenstelling van het 1ste regiment vesting-artillerie en van het bataillon mineurs en sappeurs, hoofdzakelijk voor zooveel betreft de kompagnien, die voor de torpedo-dienst zijn bestemd, luidende als volgt:

N°. 52. WIL WILLEM III, enz., enz.

Op de voordragt van Onzen Minister van Oorlog, van den 7den dezer, n°. 50 P;

Gelet op Onze besluiten van den 8sten Mei 1867, n°. 66 en 67, houdende reorganisatie van het wapen van de artillerie en van de genie, benevens op dat van den 18den December 1859, n°. 55, regelende de soldijen enz. van de onderofficieren en verdere militairen tot de onderscheidene korpsen van het teger behoorende;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. De zamenstelling van het regiment vesting-artillerie, waarvan eene kompagnie bestemd is voor de dienst bij het torpedowezen, aangewezen in de tabelle letter E, behoorende bij Ons besluit van den 8sten Mei 1867, n°. 66, wordt gewijzigd en zal zijn zoo als in de tabel letter A, gevoegd bij Ons tegenwoordig besluit, voorkomt.

Art. 2. De soldijen der onderofficieren en mindere militairen behoorende tot de kompagnie vesting-artillerie, bestemd voor de dienst bij het torpedowezen, worden gelijk gesteld aan die, welke bij Ons besluit van den 18den December 1859, n°. 55, voor de militairen van hunnen graad bij het korps pontonniers zijn toegestaan.

Art. 3. De officieren bij de in art. 2 bedoelde kompagnie ingedeeld, genieten boven hunne gewone bezoldiging, eene toelage per jaar, als volgt:

de kapitein twee honderd gulden (f 200.00),
een 1ste of 2de luitenant honderd gulden (f 100 00).

Art. 4. De kompagnie vesting-artillerie, bestemd voor de dienst van het torpedo-

wezen, staat onder de regtstreeksche bevelen van den hoofdofficier, belast met het toezigt over die dienst, in alles wat het personeel en het materieel bij gemelde kompagnie betreft.

Art. 5. De kompagnie van het bataillon mineurs en sappeurs, krachtens Ons besluit van den 8sten Mei 1867, n°. 67, aangewezen voor de dienst bij het torpedo-wezen, wordt als zoodanig opgeheven en zamengesteld als de overige kompagnien van het bataillon.

Dientengevolge wordt de staat letter B, behoorende bij Ons zoo evengemeld besluit, vervangen door den staat letter B, bij Ons tegenwoordig besluit gevoegd.

Art. 6. De onderofficieren en verdere manschappen, thans dienstdoende bij de kompagnie mineurs en sappeurs, bestemd voor de dienst bij het torpedo-wezen, kunnen voor zooverre de gelegenheid daartoe bestaat en zij zulks verlangen, bij de kompagnie vesting-artillerie bestemd voor die dienst worden overgeplaatst.

Onze Minister van Oorlog is belast met de uitvoering dezes, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer tot informatie.

Thun, den 13den Julij 1868.

(get.) WILLEM.

De Minister van Oorlog,

(get.) J. VAN MULKEN.

Litt. A. Zamenstelling van een regiment vesting-artillerie, bestaande uit veertien kompagnien, waarvan ééne kompagnie bestemd voor de dienst bij het torpedo-wezen.

Staf: 1 kolonel, kommandant, 1 luit.-kolonel, 2 majoors, 1 kapitein-adjutant, 1 kapitein-instructeur, 1 kapitein voor het materieel, 1 kwartiermeester (majoor of kapitein), 1 2de luit.-kwartierm., 1 kapitein, 1ste of 2de luit.-administr. van kleeding, 1 officier van gez. 1ste, 1 2de, 1 3de kl., 1 adj.-onderofficier, 1 serg. majoor vuurwerker, 1 stafhoornblazer, 4 schrijvers (waarvan 1 voor den dir. van het materieel der art.), 1 Mr. kleedermaker, 1 Mr. schoenmaker.

De kompagnien: 14 kapiteins van de 1ste, 2de en 3de kl., 21 1ste en 21 2de luitenants, 14 sergeanten-majoor, 86 sergeanten, 14 fouriers, 116 korporaaals, 28 hoornblazers, 1 scheepstimmerman (serg., korp. of kanonnier), 1 timmerman, 2 smeden, kanonniers: 142 vrijwilligers 1ste kl., 255 2de kl., 1465 miliciens.

Zamenstelling eener gewone kompagnie: 1 kapitein, 3 1ste of 2de luitenants, 1 serg.-majoor, 6 sergeanten, 1 fourier, 8 korporaaals, 2 hoornblazers, kanonniers: 9 vrijwilligers 1ste kl. en 16 2de kl., 105 miliciens.

Zamenstelling der torpedo-kompagnie: 1 kapitein, 3 1ste of 2de luitenants, 1 serg.-majoor, 8 sergeanten, 1 fourier, 12 korporaaals, 2 hoornblazers, 1 scheepstimmerman, 1 timmerman, 2 smeden, kanonniers: 25 vrijwilligers 1ste kl., 25 2de kl., 100 miliciens.

Litt. B. Zamenstelling van het bataillon mineurs en sappeurs, bestaande uit vijf kompagnien.

Staf: 1 luit.-kolonel of majoor, kommandant, 1 1ste luit.-adj., 1 kapitein of 1ste luit.-kwartiermeester, 1 1ste of 2de luit.-administr. van kleeding, 1 officier van gezondh. 2de kl., 1 adj.-onderofficier, 1 serg.-majoor, magazijnmeester, 1 korporaal-tamboer, 3 schrijvers, 1 Mr. geweermaker, 1 Mr. kleedermaker, 1 Mr. schoenmaker.

Vijf kompagnien, 3 kapiteins 1ste, 2de of 3de kl., 8 1ste luitenants, 7 2de luitenants, 5 serg.-majoor, 40 sergeanten, 3 fouriers, 40 korporaaals, 10 tamboers, mineurs: 125 vrijwilligers 1ste kl. 250, 2de kl., 500 miliciens.

Zamenstelling der kompagnien: 1 kapitein, 5 1ste of 2de luitenants, 1 serg.-majoor, 8 sergeanten, 1 fourier, 8 korporaa's, 2 tamboers, mineurs: 25 mineurs 1ste kl., 50 2de kl., 100 miliciens.

Heeft ter uitvoering van dat besluit goedgevonden te bepalen:

1°. dat de miliciens die voortaan bij de torpedo-kompagnie zullen worden ingedeeld, bij voorkeur zullen worden genomen uit hen, die het beroep van schipper, visscher, enz. uitoefenen; zullende mitsdien bij de jaarlijksche inlijving der lotelingen zooveel doenlijk de hierbedoelde manschappen bij het bovenbedoelde regement moeten worden ingelijfd;

2°. dat bij het ontstaan van vacatures in de graden van onderofficier en korporaal, zoowel als tot completering der ontbrekende vrijwilligers, de hoofdofficier, belast met de leiding der torpedo-dienst, eene aanvraag tot aanvulling moet zenden aan den heer inspecteur der artillerie; zullende bij de regementen vesting-artillerie aantekeningen behooren te worden gehouden van de hierbedoelde militairen, welke geschikt en genegen zijn om bij voorkomende gelegenheid bij de torpedo-kompagnie over te gaan;

3°. dat dit besluit den 1sten September a. s. in werking zal treden.

Gelast dat deze in het *Recueil Militair* zal worden geplaatst tot algemeene kennisgeving.

's Gravenhage, den 23sten Julij 1868.

(get.) J. J. VAN MULKEN.

Militaire Administratie.

N°. 85 I.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Gevolg gevende aan Zijner Majesteits besluit, van den 8sten dezer, n°. 26, luidende als volgt:

N° 26. WIL WILLEM III, enz., enz.

Op de voordragt van Onzen Minister van Oorlog, van den 2den dezer, n°. 58 G;

Gelet op artikel 133 van het provisioneel reglement van administratie bij de landmagt, vastgesteld bij Koninklijk besluit van den 1sten Februarij 1819, lett. F, en op Ons besluit van den 4den Augustus 1866, n°. 63, waarbij onder anderen het wekgeld is vastgesteld voor de onderofficieren en soldaten, die tot den arbeid aan de fortificatiën worden gebezigd;

Hebben goedgevonden en verstaan, met uitbreiding in zooverre van het bij Ons besluit vastgestelde, te bepalen, dat voorschreven wekgeld ook dan door onderofficieren en soldaten zal worden genoten, wanneer zij voor de dienst der genie, tot anderen arbeid dan dien aan fortificatiën worden gebezigd.

Onze Minister van Oorlog is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer tot informatie.

Thun, den 8sten Julij 1868.

(get.) WILLEM.

De Minister van Oorlog,

(get.) J. J. VAN MULKEN.

Brengt voorschreven besluit des Konings bij deze ter kennis van de militaire en administrative autoriteiten bij het leger, opdat ieder, voor zooveel hem aan-

gaat, zich daarna zou kunnen gedragen en heeft voorts goedgevonden te bepalen :

1°. dat, zooveel doenlijk, bij het vervoeren van geniegoederen en bij arbeid aan oefeningsterreinen, schietbanen en dergelijke, militairen in plaats van burgers zullen gebezigd worden, indien zulks in het voordeel van het Rijk zou worden geacht en waaromtrent, voor zooveel het beschikbaar stellen der militairen*betreft, de eerstaanwezende officieren der genie in overleg met de korps-kommandanten zullen moeten te werk gaan ;

2°. dat, op gelijke wijze als dit bij § 1 der dezerzijdsche beschikking, van den 15den Augustus 1866, n°. 61 1, ten aanzien van het daarbedoelde werkgeld is gezegd, ook het thans toegekend werkgeld alleen voor die dagen zal worden genoten, waarop ten minste vier uren met werken is doorgebracht; en

3°. dat het bepaalde bij de §§ 2 en 3 van de voormelde beschikking ook ten deze van toepassing is; zullende de staten der betaalde werkgelden moeten zijn ingerigt overeenkomstig het hierbij gevoegd model.

In verband met het vorenstaande zal in het hoofd van de staten, waarvan het model bij de hiervoren aangehaalde beschikking is voorgeschreven (opgenomen in het *Rec. Mil.* van dat jaar, blz. 143), voortaan het daartoe betrekkelijke Koninklijk besluit van den 4den Augustus 1866, n°. 63, worden vermeld, in voege als bij het thans gegeven model is aangewezen.

Gelast, dat deze in het *Recueil Militair* zal worden geplaatst ter algemeene kennisgeving.

's Gravenhage, den 25sten Julij 1868.

(get.) J. J. VAN MULKEN.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 78 P.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Overwegende dat het minder noodzakelijk is, om bij de voordragten tot het toekennen der zilveren en gouden medailles voor trouwe dienst, extracten uit het strafregister over den *gheelen* diensttijd der belanghebbenden over te leggen;

Heeft ter vermindering van onnoodige schrijverijen bij de korpsen, met wijzigingen zooverre van de daaromtrent bestaande voorschriften, goedgevonden te bepalen, dat voortaan in de bij die voordragten te voegen extracten-strafregister alleen de straffen zullen worden vermeld die sedert het toekennen van het laatst verleend onderscheidingsteeken voor trouwe dienst aan den betrokken militair zijn opgelegd.

Gelast dat deze in het *Recueil Militair* zal worden geplaatst tot algemeene kennisgeving.

's Gravenhage, den 31sten Julij 1868.

(get.) J. J. VAN MULKEN.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 56 P.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Na gehouden overleg met den Heer Minister van Koloniën goedgevonden hebbende te bepalen, dat § 1Xd van het Voorschrift op het aannemen van re-

kruten voor de koloniale dienst, vastgesteld bij de beschikking van het Departement van Oorlog, van den 11den Maart 1864, N°. 47 P (*Rec. Mil.* 1864, blz. 25, voortaan zal luiden als volgt:

„Zij die uithoofde van lichaamsgebreken de Indische militaire dienst, de dienst bij de zeemagt of bij het leger hier te lande hebben moeten verlaten, al mogten zij ook van die gebreken volkomen hersteld zijn. De twee laatstbedoelde categoriën kunnen echter op speciale magtiging van het Departement van Oorlog, tot eene verbindtenis voor de koloniale dienst toegelaten worden.”

Brengt zulks mits deze ter kennis van de betrokken militaire autoriteiten.

Gelast dat deze in het *Recueil Militair* zal worden geplaatst ter algemeene kennisgeving.

's Gravenhage, den 7den Julij 1868.

(get.) J. J. VAN MULKEN.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 35 P.

's Gravenhage, den 4den Julij 1868.

ALGEMEENE ORDER VOOR HET LEGER.

Ontvangen hebbende Zijner Majesteits kabinets rescript van den 28sten der vorige maand, onder anderen inhoudende:

„Beschikkende op een door Onzen beminden Oom de Veldmaarschalk Prins FREDERIK der Nederlanden, onder dagteekening van den 12den dezer, aan Ons gedaan verzoek, strekkende om op daarvoor aangevoerde gronden ontheven te worden van het op den 8sten April 1849 aan Hem, in voormelde hoedanigheid van Veldmaarschalk, door Ons opgedragen oppertoezicht over de verschillende wapenkorpsen van het leger, van het materieel der Genie, in het bijzonder van al hetgeen met het Grootmeesterschap der Artillerie in betrekking staat, mitsgaders van het oppertoezicht over de Koninklijke Militaire Akademie, zoo hebben Wij goed geacht het voorschreven verzoek in te willigen en Onzen beminden Oom den Prins Veldmaarschalk, onder dankbetuiging voor de uitstekende wijze waarop dat oppertoezicht door Hem gedurende zoo vele jaren is uitgeoefend en voor de vele en gewigtige diensten daarbij aan Ons en aan het Leger bewezen, van bedoeld oppertoezicht te ontheffen.”

Brengt voorschreven beschikking des Konings mits deze ter kennis van het Leger.

De Minister van Oorlog,

(get.) J. J. VAN MULKEN.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 34 P.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Ontwaard hebbende dat bij enkele korpsen van het leger de plaatsyervangers, ingelijfd voor lotelingen, aan wie, op grond van art. 70 der militiewet, vergunning tot remplacement is verleend niet gekleed worden, voor dat de gelden

zijn gestort, bedoeld bij de aanschrijving dezerzijds van den 12den Julij 1850, n^o. B (*Rec. Mil.* blz. 210).

Heeft goedgevonden te bepalen, dat voortaan met het kleeden van de milicien-plaatsvervangers hierboven bedoeld, niet zal worden gewacht tot dat de voorgeschreven storting zal zijn bewerkstelligd.

Gelast dat deze in het *Recueil Militair* worde geplaatst tot *algemeene kennisgeving*.

's Gravenhage, den 7den Julij 1868.

(get.) J. J. VAN MULKEN.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 51 P.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Kennis bekomen hebbende, dat een *Voorschrift omtrent het tirailieren*, bij de Koninklijke Militaire Akademie is verschenen en verkrijgbaar gesteld tegen den prijs van f 0.06 voor het leger en de departementen van algemeen bestuur, en van f 0.08 voor particulieren en den handel.

Gelast dat hiervan mededeeling zal worden gedaan in het *Recueil Militair* tot *algemeene kennisgeving*.

's Gravenhage, den 7den Julij 1868.

(get.) J. J. VAN MULKEN.

Personeel en Militaire
Zaken.

N°. 44 P.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Ontvangen hebbende Zijner Majesteits besluit van den 25sten der vorige maand, n°. 5, betreffende het opheffen als zoodanig van de tirailleur-kompagniën bij het regiment grenadiers en jagers en bij de overige acht regementen infanterie, luidende als volgt :

N°. 5. WIL WILLEM III, enz., enz.

Overwegende de noodzakelijkheid, dat bij het wapen der infanterie alle onderofficieren en verdere militairen in gelijke mate voor de tirailleurdienst kunnen worden bestemd en dat iedere kompagnie hare eigen scherpschutters bezitte ;

Op de voordragt van Onzen Minister van Oorlog, van den 17den Julij 1868, n°. 58 P ;

Met wijziging in zooverre van Onze besluiten van den 27sten Februarij 1856, n°. 99, nopens de soldijverhooging en het onderscheidingsteeken aan de tirailleurs der 1ste klasse toegekend ; van den 18den December 1859, n°. 55, voor zooveel betreft de verhooging van de soldij verleend aan de onderofficieren en verdere militairen van de tirailleur-kompagniën ; van den 5den Mei 1865, n°. 51, bepalingen nopens de uniform kleeding van het leger bevattende, en van den 8sten Mei 1867, n°. 64, betreffende de zamenstelling der korpsen van het wapen der infanterie ;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen :

Art. 1. Bij de bataillons grenadiers van het regiment grenadiers en jagers en bij de overige acht regementen infanterie worden de tirailleur-kompagniën als zoodanig opgeheven. De daarbij dienende onderofficieren en verdere manschappen zijn gekleed en gewapend en genieten de soldijen zoo als dit een en ander voor de onderofficieren en verdere manschappen van de bataillons, waartoe de kompagniën behooren, is vastgesteld.

Art. 2. De bestaande tabellen nopens de zamenstelling en indeeling van voormelde regementen worden ingetrokken en vervangen door de tabellen litt. A en B aan dit besluit gehecht.

Art. 3. Onze Minister van Oorlog bepaalt het aantal scherpschutters dat bij elk bataillon en depôt aanwezig kan zijn en de vereischten waaraan de korporaa's en soldaten moeten voldoen om de voordeelen, aan die categorie van militairen toe te kennen, te verkrijgen.

Art. 4. De korporaa's- en soldaten-scherpschutters, zijn gekleed en uiterust als de overige militairen van het korps. Zij genieten eene soldij-verhooging van vijf cent daags.

De soldaten-scherpschutters dragen op den linker arm een chevron ; zoo als die tot dusverre door de tirailleurs 1ste klasse werden gedragen.

Onze Minister van Oorlog is belast met de uitvoering dezes, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer tot informatie.

Thun, den 25sten Julij 1868.

(get.) WILLEM.

De Minister van Oorlog,

(get.) J. J. VAN MULKEN.

Zamenstelling van het regiment grenadiers en jagers, bestaande uit twee veld-bataillons grenadiers en twee veld-bataillons jagers, ieder van vijf kompagnien, benevens een depôt van twee kompagnien (eene kompagnie grenadiers eene kompagnie jagers).

Staf: 1 kolonel, kommandant, 1 luit.-kolonel, 4 majoors, 1 kapitein-, 1 1ste en 1 2de luit.-adjutant, 1 majoor of kapitein-, 5 1ste of 1 2de luits.-kwartiermeester, 1 kapitein, 1ste of 2de luit. adm. v. kleeding, 1 officier van gez. 1ste kl., 5 2de of 3de kl., 5 adj.-onderofficier, 1 adj.-vaandeldrager, 1 sergt.-tamboer, 1 sergt.-hoornblazer, 2 sergn.-instructeur der scherpshutters, 2 korporaaals-tamboer, 1 korporaal-hoornblazer, 5 schrijvers, 5 meester-geweermakers, 1 id. kleedermaker, 1 id. schoenmaker, 20 muzijkanten.

Vier veld-bataillons en één depôt: 22 kapiteins 1ste, 2de of 3de kl., 28 1ste luitenants, 28 2de luitenants, 22 sergn.-majoor, 122 sergeanten, 22 fouriers, 176 korporaaals, 15 tamboers 1ste en 7 2de kl., 28 hoornblazers 1ste en 14 2de kl., 1060 soldaten-vrijwilligers, 2720 id. miliciens.

Zamenstelling der kompagnien.

Grenadier-kompagnien: 1 kapitein, 2 1ste of 2de luitenants, 1 sergeant-majoor, 5 sergeanten, 1 fourier, 8 korporaaals, 2 tamboers, 1 hoornblazer, 50 soldaten-vrijwilligers, 120 id. miliciens.

Jager-kompagnien: 1 kapitein, 5 1ste of 2de luitenants, 1 sergeant-majoor, 6 sergeanten, 1 fourier, 8 korporaaals, 5 hoornblazers, 50 soldaten-vrijwilligers, 120 id. miliciens.

Depôt-kompagnie: 1 kapitein, 5 1ste of 2de luitenants, 1 serg.-majoor, 6 sergeanten, 1 fourier, 8 korporaaals, 2 hoornblazers, 50 soldaten-vrijwilligers, 160 id. miliciens.

Zamenstelling van een regiment infanterie, bestaande uit vier veld-bataillons, ieder van vijf kompagnien, benevens één depôt van vijf kompagnien, waarvan de vier eerste kompagnien bestemd zijn om op voet van oorlog tot een reserve-bataillon te worden vereenigd.

Staf: 1 kolonel, kommandant, 1 luit.-kolonel, 4 majoors, 1 kapitein-, 5 1ste of 2de luit.-adjutanten, 1 majoor- of kapitein-, 5 1ste of 2de luits. adm. v. kleeding, 1 officier van gez. 1ste kl., 5 2de of 3de kl., 5 adj.-onderofficier, 1 adj.-vaandeldrager, 1 serg.-tamboer, 1 serg.-hoornblazer, 4 sergn.-instructeur der scherpshutters, 4 korporaaals-tamboer, 5 schrijvers, 5 meester-geweermakers, 1 id. kleedermaker, 1 id. schoenmaker.

Vier veld-bataillons en één depôt: 25 kapiteins 1ste, 2de of 3de kl., 28 1ste luitenants, 27 2de luitenants, 25 sergn.-majoor, 150 sergeanten, 25 fouriers, 200 korporaaals, 54 tamboers 1ste en 16 2de kl., 10 hoornblazers 1ste en 10 2de kl., 925 soldaten-vrijwilligers, 5400 id. miliciens.

Zamenstelling der kompagnien.

Veldkompagnien: 1 kapitein, 2 1ste of 2de luitenants, 1 serg.-majoor, 5 sergeanten, 1 fourier, 8 korporaaals, 2 tamboers, 1 hoornblazer, 40 soldaten-vrijwilligers, 150 id. miliciens.

Depôt-kompagnien: 1 kapitein, 5 1ste of 2de luitenants, 1 serg.-majoor, 6 sergeanten, 1 fourier, 8 korporaaals, 2 tamboers, 25 soldaten-vrijwilligers, 160 id. miliciens.

Heeft ter nitvoering van dat besluit goedgevonden te bepalen :

1°. voorloopig en tot tijd en wijle het zal zijn gebleken dat eene uitbreiding van het getal scherpshutters wenschelijk is, kunnen van die categorie van militairen aanwezig zijn bij :

een veldbataillon grenadiers	25
een veldbataillon jagers	100
het depôt van het regiment grenadiers en jagers	13
een veldbataillon van een der overige regimenten infanterie	20
een depôt van zoodanig regiment	15

2°. Tot scherpschutters worden benoemd :

a. zij, die thans tirailleur der 1ste klasse zijn ;

b. de korporaals en manschappen, die in de 1ste klasse van het schijfschieten, aan de voorwaarden hebben voldaan, welke volgens bladz. 64 van het voorschrift betreffende de wapenen en de schietoefeningen bij de infanterie, voor den afstand van 500 passen zijn gesteld ;

3°. de soldaten-scherpschutters zijn van alle corveëen (werkbeurten) vrijgesteld, voor zoo verre men door volstreckte behoefte aan andere soldaten, niet genoodzaakt is hen daartoe te kommanderen ;

4°. de bepalingen in de aanschrijving dezerzijds van den 12den Maart 1858, n°. 12 B, vervalt, nopens miliciens tot tirailleurs der 1ste klasse bevorderd, zijn mede op miliciens-scherpschutters van toepassing ;

5°. een scherpschutter wordt tot gewoon korporaal of soldaat teruggebragt, bijaldien bij de schietoefeningen blijkt dat hij de eigenschappen als goed schutter verloren heeft.

De kompagnies-kommandant doet daartoe de voordragt ;

6°. is bij eenig onderdeel van het regiment het aantal scherpschutters voltallig, dan kan de regements-kommandant hen, die in de termen verkeerden om tot scherpschutters te worden aangesteld en tot eene overplaatsing genegen zijn als scherpschutter bij een ander onderdeel van het korps, waar vacatures bestaan, overplaatsen.

Scherpschutters worden overigens zoo weinig mogelijk verplaatst ;

7°. In de 8ste kolom van de contrôle van het kompagnies-administratieboek zal van de militairen, welke in de aangewezen positie worden gebragt, moeten worden vermeld, »(datum) scherpschutter».

Bij het opmaken der monsterrollen, zal ten aanzien der bij artikel 4 van het besluit toegekende soldij-verhooging, welke voortdurend, en mitsdien ook wordt genoten, wanneer de belanghebbenden zijn gedetacheerd, moeten worden in acht genomen, dat, in voege als dit bij § 12 der dezerzijdsche beschikking van den 8sten Maart 1859, n°. 45 B, ten aanzien van het in rekening brengen der verhoogde soldij voor 6 en 12jarige dienst is voorgeschreven, de militairen van iederen rang die eene gelijke bezoldiging genieten, daarop achtereenvolgend voorkomen, ten einde het aantal dagen van iedere categorie van betaling afzonderlijk te kunnen optellen en op de recapitulatie overbrengen.

Het voorgeschrevene bij de beschikking dezerzijds van den 16den April 1859, n°. 60 B, is bij het zenden van scherpschutters naar ziekeninrigtingen van toepassing. Uit de hospitaal-biljetten moet ten hunnen aanzien blijken, dat zij tot die categorie van militairen behooren ;

8°. de sergeanten-instructeurs der scherpschutters worden onder de leiding van daartoe aan te wijzen officieren, in het bijzonder belast met de opleiding van hen die aanleg bezitten om tot scherpschutter te worden gevormd.

Die onderofficieren worden gekozen uit hen, die een cursus bij de normaal-schietschool hebben doorloopen en, bij het omtrent hen uitgebragt rapport, door den directeur dier school, als goed instructeur zijn gesignaleerd.

Zij zijn in den regel vrij van andere dienst ;

9°. is in eenige garnizoensplaats geene genoegzame gelegenheid tot schijfschieten, dan kunnen de scherpschutters en zij, die daartoe bijzonderen aanleg toonen, gedurende het zomersaisoen, tijdelijk tot hunne oefening, in eene garnizoensplaats worden gedetacheerd, waar betere gelegenheid tot schijfschieten bestaat.

Zij keeren daarna weder bij de kompagnïen terug, waartoe zij behooren;

10°. de soldaten-scherpschutters staan op den regter vleugel van de pelotons bij de kompagnïen waartoe zij behooren.

Zij worden in het gevecht tot het bezetten van voor de verdediging gunstige terreinvoorwerpen gebezigd en voorts in alle zoodanige gevallen waarbij van hunne bedrevenheid in het juist schieten in het bijzonder partij is te trekken

Daartoe kunnen zij naar gelang van omstandigheden bataillons- of regementsgewijze worden vereenigd.

Overigens blijven zij bij de kompagnïen waarbij zij zijn ingedeeld;

11°. Ten opzichte van het aanwijzen bij een bataillon van één of meer kompagnïen voor de tirailleur- of voorpostendienst, wordt verwezen naar het bepaalde bij de aanschrijving dezerzijds van den 30sten Junij II., n°. 68 P (*Rec. Mil.*, bladz. 191). Waar in het reglement op de exercitiën der infanterie sprake is van de 3de kompagnie of van de tirailleur-kompagnie, zal daarvoor »tirailleur-afdeeling» in de plaats worden gesteld.

In den regel zal derhalve aan elke kompagnie, om beurten daartoe aan te wijzen, zonder acht te geven op het nummer der kompagnie, het verrigten van de dienst als tirailleur-afdeeling worden opgedragen;

12°. De sabels, ingevolge aanschrijving dezerzijds van den 4den Mei 1859, n°. 43 B, aan de tirailleurs verstrekt, zullen ingenomen en op de gewone wijze bij de magazijnen van oorlog te Delft ingeleverd behooren te worden;

13°. Het besluit treedt den 1sten September aanstaande in werking.

In het *Recueil Militair* geplaatst tot algemeene kennisgeving.

's Gravenhage, den 4den Augustus 1868.

(get.) J. J. VAN MULKEN.

Secretariaat.

N°. 58 S.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Kennis bekomen hebbende van eene uitgave eener *Geschiedenis der Nederlandsche Artillerie van de vroegste tijden tot op heden*, door den gepensioneerden Majoor der Artillerie van het Oost-Indisch leger F. H. W. KUYPERS:

Vestigt de aandacht van het leger en inzonderheid van het wapen der Artillerie op bovengemeld belangrijk werk.

's Gravenhage, den 6den Augustus 1868.

(get.) J. J. VAN MULKEN.

Militaire Administratie.

N°. 65 I.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Gezien het Koninklijk besluit van den 10den April 1867, n°. 54, houdende verdeling van het Rijk in vier militaire afdeelingen;

Gelet op art. 2 van het Koninklijk besluit van den 7den Maart 1860, n°. 62, waarbij de regeling van de waarneming der administrative dienst in de militaire afdeelingen aan den Minister van Oorlog is opgedragen;

Herzien de dezerzijds genomen beschikkingen van den 21sten Februarij 1861, n°. 86 B en van den 19den Mei 1866, n°. 53 I, ter regeling van de waarneming van die dienst;

Heeft goedgevonden, met wijziging, in zooverre, van het bij de vermelde beschikkingen vastgestelde, te bepalen, dat, aanvang nemende met den 1sten October aanstaande, de administrative dienst in de provincie *Zeeland* zal worden waargenomen door den Intendant in de 1ste militaire afdeeling, — die in de provincie *Utrecht* aan den Intendant in de 5de militaire afdeeling, — en die in de provincie *Overijssel* door den Intendant in de 9de militaire afdeeling.

Gelast wijders dat deze in het *Recueil Militair* zal worden geplaatst ter algemeene kennisgeving.

's Gravenhage, den 29sten Augustus 1868.

(get.) J. J. VAN MULKEN.

Militaire Administratie.

N°. 46 I.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Gevolg gevende aan Zijner Majesteits besluit van den 22sten dezer, n°. 32, luidende als volgt:

WIJ WILLEM III, enz., enz.

Op de voordragt van Onzen Minister van Oorlog, van den 18den Augustus 1869, n°. 56 I;

Gelet op Ons besluit van den 18den December 1859, n°. 55, waarbij de soldijen der onderofficieren en verdere militairen, bij de verschillende wapenkorpsen dienende op nieuw zijn geregeld, en op Ons besluit van den 11den Februarij 1859, n°. 40, waarbij onder anderen aan die militairen voor eene volbragte zes- en twaalfjarige dienst eene verhooging op de soldij is toegekend; mitsgaders op de in die besluiten later gebragte wijzigingen;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. De dagelijksche soldijen der na te noemen onderofficieren worden gewijzigd, als volgt:

Voor de adjudanten-onderofficier en vaandeldragers,

bij de grenadiers en jagers	op f 1,17 ^s
» » infanterie	» » 1,15
» » vesting-artillerie, pontonniers en mineurs en sappeurs » »	1,20

Voor de sergeanten-majours en opperwachtmeesters,

bij de grenadiers en jagers	op f 1,02 ^s
» » infanterie	» » 1,00
» » kavallerie, veld- en rijdende artillerie	» » 1,15
» » vesting-artillerie, de pontonniers en de mineurs en sappeurs, mitsgaders de vuurwerkers bij de veld- en vesting-artillerie	» » 1,02 ^s

Art. 2. De verhooging op de dagelijksche soldij wegens zes- en twaalfjarige dienst, wordt, voor de onderofficieren (de brigadiers der maréchaussée daaronder begrepen), volgens de regelen waarop die thans wordt toegekend, verhoogd en vastgesteld op vijf cents, voor zesjarige en op tien cents, voor twaalfjarige dienst.

Art. 5. Ten behoeve der menages van de korporaals en mindere militairen, wordt ingeval van de soldij (die van den soldaat der minst bezoldigde klasse tot maatstaf genomen) minder dan vijf cents per dag, aan zakgeld wordt uitgedeeld, het daaraan ontbrekende als bijslag op de soldij, van 's Rijks wege te goed gedaan.

Art. 4. De bepalingen in Ons tegenwoordig besluit vervat, zijn ook van toepassing op het koloniaal werfdepôt.

Art. 5. Dit besluit treedt in werking met den 1sten September 1868.

Onze Minister van Oorlog is belast met de uitvoering dezes, waarvan afschrift zal worden gezonden aan Onzen Minister van Koloniën en aan de Algemeene Rekenkamer tot informatie.

Thun, den 22sten Augustus 1868.

(get.) WILLEM.

De Minister van Oorlog,

(get.) J. J. VAN MULKEN.

Heeft de eer bovengenoemde gunstige beschikking des Konings ter kennis te brengen van de verschillende militaire autoriteiten van het Leger, met uitnodiging zich dienovereenkomstig te gedragen, en bepaalt tevens:

- 1°. dat bij de toepassing van het bepaalde bij artikel 5 van genoemd besluit, de soldij tot maatstaf moet worden genomen van den minst bezoldigden soldaat behoorende tot de *kompagnie waarbij de menage wordt gehouden*;
- 2°. dat de overeenkomstig gezegd artikel te genieten bijslag op de soldij, in het menageboek, aan het einde van den laatsten dag der vijf of zes dagen, onder de woorden: *totaal gelijk aan de ontvangst*, moet vermeld worden, bijvoorbeeld:

Surplus aan zakgeld:

109 man à 8 cents.....	f 8,72
1 " "	" 0,05
1 " "	" 0,05
	f 8,80

- 3°. dat bedoelde gelden op de leeningslijsten zullen ontvangen, en bij de driemaandelijksche afrekening van de soldij en brood, tegen overlegging van staten, ingerigt overeenkomstig het hierbijgevoegd model, moeten verrekend worden;
- 4°. dat het ter voorschreven zake aankomende, in de recapitulatie der monsterrollen, onder behoorlijke omschrijving, met het aankomende voor soldij moet worden in rekening gebracht, terwijl voorts de staten zelve bij de monsterrollen moeten worden gevoegd.

In het *Recueil Militair* geplaatst tot *algemeene kennisgeving*.

's Gravenhage, den 27sten Augustus 1868.

(get.) J. J. VAN MULKEN.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 62 P.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Ontvangen hebbende Zijner Majesteits besluit van den 8sten dezer, n°. 55, betreffende eene reorganisatie van den generalen staf, luidende als volgt:

N°. 55. WIL WILLEM III, enz., enz.

Overwegende dat de noodzakelijkheid bestaat bepalingen vast te stellen, ten einde van eene behoorlijke en geregelde aanvulling van den generalen staf van het leger verzekerd te zijn en ook in oorlogstijd over een genoegzaam aantal officieren te kunnen beschikken, die voor die dienst zijn opgeleid;

Willende in verband daarmede de inrigting van den generalen staf in overeenstemming brengen met de eischen die tegenwoordig aan dat dienstvak kunnen worden gesteld;

Herzien de Koninklijke besluiten van den 29sten Augustus 1826, n°. 188, van den 19den October 1845, n°. 55, en van den 14den Mei 1864, n°. 61, betreffende den werkring en de organisatie van den generalen staf, alsmede de bevordering van de officieren van dat korps;

Gelet op Onze besluiten van den 25sten Februarij 1860, n°. 56, houdende instelling van de militaire afdelingen, en van den 20sten April 1860, n°. 44, betreffende de werkzaamheden tot regeling van de marschen der korpsen van het leger;

Op de voordragt van Onzen Minister van Oorlog, van den 1sten dezer, kabinet litt. M¹²;

Hebben besloten en besluiten:

Art. 1. De generale staf van het leger wordt zamengesteld als bij de tabelle, aan dit besluit gehecht, is aangeduid. De thans bij dien staf aanwezige 1ste luitenants blijven tot den generalen staf behooren en behouden hun tegenwoordig tractement en de schadeloosstelling voor fourrages, tot dat hun eene andere bestemming zal zijn aangewezen.

Art. 2. De chef van den generalen staf staat onmiddellijk onder de bevelen van Onzen Minister van Oorlog. Hij zal te 's Gravenhage zijn gevestigd.

Art. 3. Hij vestigt zijne aandacht op alles wat 's Rijks verdediging betreft, en doet deswege de noodige voorstellen aan Onzen Minister van Oorlog.

Art. 4. De kring zijner dienstverrigtingen strekt zich uit over al hetgeen de aanvulling, de opleiding, de geschiktheid en de wijze van leven van de officieren van den generalen staf of van die, welke bij dien staf zijn gedetacheerd, betreft.

Art. 5. Hij is belast:

1°. met de regeling der troepen-verplaatsingen, voor zooverre die verplaatsingen niet, ingevolge art. 25 van de Instructie voor de bevelhebbers in de militaire afdelingen, door die bevelhebbers behooren te worden geregeld, of ingevolge art. 5 der Instructie voor de provinciale adjudanten, aan dezen zijn opgedragen;

2°. met het verzamelen van alle statistieke gegevens, die uit een militair oogpunt belangrijk zijn, alsmede van de militaire organisatiën van Nederland en die der aangrenzende Rijken;

3°. met het opstellen van memoriën omtrent 's lands verdediging en het in gereedheid brengen van ontwerpen tot mobilisatie van het leger.

Bijbl. XIII.

9.

Art. 6. Aan den chef van den generalen staf worden twee kapiteins van dien staf toegevoegd.

Art. 7. De topographische inrigting te 's Hage zal staan onder het opzicht en het bestuur van een hoofdofficier van den generalen staf, aan wien voor de militaire cartographie en hetgeen daaraan is verbonden, een kapitein van dien staf wordt toegevoegd.

Art. 8. Een hoofdofficier van den generalen staf zal met de directie der militaire verkenningen worden belast en als zoodanig te Arnhem gevestigd zijn. Hem wordt een kapitein van dien staf toegevoegd.

Art. 9. De dienst van chef van den staf in de militaire afdelingen des Rijks, wordt, naar gelang van de uitgebreidheid dier afdelingen, verrigt door hoofdofficieren of kapiteins van den generalen staf.

Art. 10. Er is eene stafschool te Breda, bestemd tot opleiding van officieren voor den generalen staf, onder de leiding van een hoofdofficier van den generalen staf als directeur en twee kapiteins van dien staf als leeraars.

Art. 11. Bij de stafschool zullen, zoo mogelijk, jaarlijks vier luitenants, ongeacht het wapen, waartoe zij behooren, gedetacheerd worden.

Art. 12. Om tot de stafschool te worden toegelaten, heeft eenmaal 's jaars, op het tijdstip door onzen Minister van Oorlog te bepalen, een vergelijkend examen plaats, tusschen alle luitenants, die verlangen en de vereischten bezitten, om bij de stafschool te worden gedetacheerd.

Art. 13. De vereischten, om tot dat examen te worden toegelaten, zijn: minstens vier jaren dienst als officier, grondige kennis van het wapen waartoe zij behooren, sterk ligchaamsgestel, goed gezichtsvermogen, goed militair voorkomen, beschaafde vormen, goed ruiter of aanleg om zulks te worden, benevens eenstemmig gunstige beoordeeling der betrokken chefs.

Art. 14. De cursus tot opleiding van officieren voor den generalen staf duurt vier jaren.

Art. 15. De officieren, die gedurende den tijd dat zij bij de stafschool zijn gedetacheerd, hetzij door gebrek aan aanleg of ijver, of door minder goed gedrag, of door het gemis van die morele eigenschappen, welke in een staf-officier worden vereischt, niet in alle opzichten voldoen, gaan, in hun rang, tot het verrigten der gewone dienst, bij het korps, waartoe zij behooren, terug.

De officieren, die den vierjarigen cursus met vrucht hebben doorloopen en daarvan bij een afgelegd examen hebben doen blijken en voorts bij alle verschillende dienstverrigtingen van hunne praktische geschiktheid bewijs hebben gegeven, worden door Ons, met inachtneming van het bepaalde bij art. 5 der wet van den 28sten Augustus 1851 (*Staatsblad* n°. 128), bij keuze bevorderd tot kapitein of ritmeester bij het wapen, waartoe zij behooren; terwijl zij, bijaldien gedurende hunne detachering die rang reeds door hen mogt zijn verkregen, later in het bijzonder tot buitengewone bevordering bij Ons in aanmerking komen.

Art. 16. Uit de kapiteins in het vorig artikel bedoeld, worden de openvallende kapiteinsplaatsen bij den generalen staf, door overplaatsing, aangevuld.

Art. 17. Onze Minister van Oorlog bepaalt den omvang van de examina in dit besluit vermeld, regelt de samenstelling van de Commissiën, die met het afnemen daarvan worden belast, zoomede de wijze, waarop de bij de stafschool gedetacheerde luitenants hunne opleiding bij die school zullen ontvangen en bij andere wapens of diensten tot hunne praktische vorming gedetacheerd zullen worden.

Art. 18. De kapiteins van den generalen staf keeren, zoodra zij bij het wapen, waarvan zij afkomstig zijn, aan de beurt zouden wezen om tot hoofd-officier te worden bevorderd, als majoor, naar dat wapen terug.

Art. 19. De aanvulling der majoorsplaatsen bij den generalen staf geschiedt door overplaatsing uit het leger van majoors, die vroeger als kapitein bij den generalen staf hebben gediend.

Art. 20. De verdere aanvulling der hoogere rangen geschiedt, hetzij door bevordering bij den staf, of door overplaatsing uit andere korpsen van het leger.

Art. 21. De hoofdofficieren en de kapiteins, voor het tegenwoordige tot den generalen staf behoorende, worden, voor zooveel mogelijk, aangewezen tot het vervullen van de betrekkingen bij dit besluit aan den generalen staf opgedragen.

Art. 22. Zoolang de vacatures in den kapiteinsrang bij den generalen staf nog niet op de wijze, als in art. 16, in verband met art. 15 van dit besluit is bepaald, kunnen worden aangevuld, wordt in die vacatures voorzien door verdienstelijke kapiteins van de andere korpsen van het leger bij den generalen staf over te plaatsen.

Art. 25. De 1ste luitenants, die thans bij den generalen staf dienen, worden zonder examen tot de stafschool toegelaten.

Overigens zijn de bepalingen van dit besluit en het bepaalde bij art. 4 van Ons besluit van 11 Mei 1864, n°. 61, op hen van toepassing.

Art. 24. De kapiteins, niet tot het wapen der kavallerie behoorende, die, ingevolge de artikelen 16 en 22 van dit besluit, bij den generalen staf worden overgeplaatst, ontvangen tot schadeloosstelling voor uniformverandering, eene gratificatie van f 200, en daarenboven voor elk paard, dat zij moeten aanschaffen, meerder dan waarvan zij moesten voorzien zijn bij het korps, dat zij verlaten, eene som van f 200.

Onze Minister van Oorlog is belast met de uitvoering dezes, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer tot informatie.

Thun, den 8sten Augustus 1868.

(get) WILLEM.

De Minister van Oorlog,

(get.) J. J. VAN MULKEN.

Tabelle A. Zamenstelling van den generalen staf: 1 gener.-majoor en chef, 1 kolonel, 2 luit.-kolonels, 2 majoors, 8 kapiteins.

Heeft ter uitvoering daarvan, goedgevonden te bepalen:

1°. De stafschool te Breda zal den 1sten November a. s. in werking treden met de luitenants, die thans bij den generalen staf dienen en ingevolge art. 25 van het besluit zonder examen tot die school worden toegelaten.

2°. Te beginnen met het jaar 1869 zal voortaan elk jaar in de maand Augustus het vergelijkend examen plaats hebben, bedoeld bij art. 12 van het besluit.

3°. De opgaven der luitenants, die verlangen tot dat examen te worden toegelaten, zullen, met de beoordeeling hen betreffende van de chefs, onder wier bevelen zij dienen, en van de bevelhebbers in de militaire afdelingen, op den 1sten Junij van elk jaar bij de heeren inspecteurs der betrokken wapens behooren in te komen en door deze, aangevuld met hunne consideratiën en advies, vóór of op den 15den dier maand, aan den chef van den generalen staf worden ingezonden, die mede van zijn gevoelen omtrent de toelating tot het examen doet blijken. Den 1sten Julij worden deze stukken bij het Departement van Oorlog ingewacht.

4°. Het vergelijkend examen tot toelating bij de stafschool betreft:

a. Wiskunde { 1. stelkunst, 2. meetkunst, 3. driehoeksmeting, 4. beschrijvende meetkunst, 5. hoogere meetkunst, 6. mechanica;

b. natuurkunde; c. geodesie; d. nieuwe krijgsgeschiedenis; e. aardrijkskunde; f. opstellen over militaire onderwerpen in de Fransche, Hoogduitsche en Engelsche talen. Minstens worden twee vreemde talen vereischt; g. handteekenen; h. situatie-teekenen; i. praktische behandeling der meet- en waterpas-instrumenten; j. taktiek der drie wapens; k. wapenkennis; l. versterkingskunst; m. militair regt.

5°. De luitenants, die het examen hebben afgelegd, worden naar gelang hunner kunde gerangschikt. Van hen, die daarbij hebben bewezen voldoende kennis te bezitten, worden de vier meest bekwamen bij de stafschool gedetacheerd.

6°. Aan de gedetacheerde luitenants, die tot de troepen te voet behooren, wordt een troepenpaard ten gebuik gegeven, benevens een ruiter als oppasser. Bijaldien zij tot de bereden korpsen behooren, nemen zij hun oppasser mede.

7°. De vierjarige cursus wordt volgenderwijze geregeld:

Elk jaar vangt de winter-cursus aan de stafschool te Breda den 1sten November aan en eindigt den 1sten April daaraanvolgende.

Gedurende den *eersten* winter-cursus betreft het onderwijs:

Nieuwe artillerie; nieuwere versterkingskunst; elementaire taktiek bij vreemde legers; legerverpleging; wiskunde; vreemde talen; paardrijden.

Daarna worden, van 1 April tot 1 November, gedetacheerd: de luitenants der infanterie, artillerie en genie bij de kavallerie, die der kavallerie bij een der regementen infanterie.

Gedurende den *tweeden* winter-cursus betreft het onderwijs:

Nieuwe artillerie; nieuwere versterkingskunst; krijgsgeschiedenis; strategie; wiskunde; vreemde talen; natuur- en scheikunde.

Na afloop van dien cursus worden, van 1 April tot 1 November, gedetacheerd, de luitenants der infanterie, kavallerie en genie bij de artillerie en die der artillerie bij de infanterie.

Gedurende den *derden* winter-cursus betreft het onderwijs:

Geodesie; stafdiens; krijgsgeschiedenis; strategie; wiskunde; vreemde talen.

Na afloop van dezen cursus zullen de bij de stafschool gedetacheerde luitenants worden geoefend:

Gedurende *drie* maanden, onder de leiding van den directeur der militaire verkenningen, in het praktisch opnemen en in schetsteekening brengen van verschillende terreinen, en vervolgens, gedurende vier maanden, onder de leiding van den directeur van de stafschool, in het verrigten van verkenningen onzer verdedigings-liniën en positiën, het kiezen van terugtogswegen en van bivouacs en het opzoeken van stellingen, het uitstellen van voorposten, en in de overige praktische stafdiensverrigtingen op de vermoedelijke oorlogs-terreinen in Nederland.

Aan die laatste oefeningen wordt mede deelgenomen door de kapiteins, leeraars aan de stafschool, voor zoover zulks niet in strijd is met hetgeen bij de 5de alinea van punt 9 is bepaald.

Gedurende den *vierden* winter-cursus betreft het onderwijs:

Militaire statistiek; stafdiens; telegrafie; spoorwegen; landsverdediging; vreemde talen.

Na het einde van dezen laatsten winter cursus doen de luitenants bij de stafschool gedetacheerd dienst als stafofficier bij troepen-vereenigingen, in legerkampen of bij de bevelhebbers, en worden zij gedetacheerd bij het bataillon mineurs en sappeurs en bij het korps pontonniers, enz.

8°. Na het einde van den vierden winter-cursus d. i. in de maand April, wordt het examen afgenomen, bedoeld in art. 15 van het besluit.

De omvang van dat examen zal later worden bepaald.

9°. Tot het geven van onderrigt aan de hiervoren bedoelde stafschool wordt zooveel mogelijk partij getrokken van de hulpmiddelen tot onderwijs die de Koninklijke Militaire Akademie aanbiedt en van het onderwijs aan de applicatieschool.

De twee kapiteins van den generalen staf, leeraars aan de stafschool, worden belast met het onderrigt in zoodanige militaire vakken, die bij de Militaire Akademie of bij de applicatie-school niet of niet tot genoegzame hoogte worden onderwezen.

Des zomers worden die kapiteins belast met militair-wetenschappelijke zendingen en het bijwonen van legerkampen en troepen-vereeningen zoo hier te lande als in naburige rijken.

In het *Recueil Militair* geplaatst ter algemeene kennisgeving.

's Gravenhage, den 51sten Augustus 1868.

(get.) J. J. VAN MULKEN.

N°. 6. WIL WILLEM III, enz., enz.

Op de voordragt van Onzen Minister van Oorlog, van den 15den dezer, N°. 68 I.

Gelet op de Koninklijke besluiten van den 24sten November 1857, N°. 106, den 11den December 1842, N°. 105, den 8sten December 1849, N°. 87, en den 29sten December 1861, N°. 50, houdende instelling, bij de verschillende korpsen van het leger en het koloniaal werfdepôt (vaste kader) van een fonds van inwendig beheer onder de benaming van *fonds voor reparatien aan wapenen en ledergoed*;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen, dat gezegd fonds met het einde van het loopende dienstjaar, bij de verschillende korpsen van het leger en bij het koloniaal werfdepôt (vaste kader) zal ophouden te bestaan en de betalingen voor dat onderwerp van de dienst op den voet der deswege bestaande verordeningen, onder overlegging van behoorlijke bescheiden in de drie-maandelijksche afrekeningen der korpsen met 's Rijks schatkist, zullen worden begrepen.

Onze Minister van Oorlog is belast met de uitvoering dezes, waarvan afschrift zal worden gezonden aan onzen Minister van Koloniën en aan de Algemeene Rekenkamer tot informatie.

's Gravenhage, den 17den September 1868.

(get.) WILLEM.

De Minister van Oorlog,

(get.) J. J. VAN MULKEN.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 52 P.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Ontvangen hebbende 's Konings besluit van den 17den dezer, n°. 5, luidende als volgt:

N°. 5.

WIJ WILLEM III, enz enz.

Op de voordragt van Onzen Minister van Oorlog, van den 13den dezer, Kabinet Lett. A¹⁵.

Gelet op de art. 2 en 10 der wet van den 1sten Junij 1863 (*Staatsblad* n°. 59), regelende de voorwaarden tot verkrijging der bevoegdheid van geneeskundige, apothekers, hulpapotheker, leerling-apotheker en vroedvrouw.

Gelet op het Koninklijk besluit van den 24sten April 1819, L^a. X^e, en op punt 3 van het Koninklijk besluit van den 30sten Maart 1822, N°. 95, bepallende dat het Groot Rijks hospitaal o. a. ook bestemd zal zijn tot aankweeking van officieren van gezondheid.

Overwegende dat het noodzakelijk is, dat de opleiding der kweekelingen voor de geneeskundige en pharmaceutische dienst bij het garnizoens-hospitaal te Amsterdam plaats hebbe.

Herzien Onze besluiten van den 20sten November 1851, N°. 76, en van den 4den October 1863, N°. 15, regelende de toelagen van de officieren van gezondheid en apothekers, dienstdoende bij de opleiding der kweekelingen voor militaire geneeskundigen aan 's Rijks hospitaal te Utrecht.

Hebben besloten en besluiten :

Art. 1. Het garnizoens-hospitaal te Amsterdam zal, aanvang nemende met den 1sten October 1868, bestemd zijn tot opleiding van kweekelingen tot officieren van gezondheid en militaire apothekers.

Art. 2. De officieren van gezondheid en militaire apothekers die tot het geven van onderwijs als anderszins bij het garnizoens-hospitaal te Amsterdam werkzaam zijn, tot opleiding der kweekelingen in art. 1 bedoeld, genieten eene jaarlijksche toelage in de volgende verhouding.

- a. De eerste officier van gezondheid, belast met de leiding van het onderwijs vier honderd gulden (f 400 —);
- b. ieder der officieren van gezondheid en militaire apothekers, belast met het geven van onderwijs aan of met het toezigt over de kweekelingen, drie honderd gulden (f 300.—).

Art. 3. Het getal der op voorschreven wijze sub. b. van het voorgaande artikel te bestemmen officieren van gezondheid en militaire apothekers, wordt door onzen Minister van Oorlog bepaald.

Art. 4. De officieren van gezondheid en militaire apothekers aan wien, krachtens onze besluiten van den 20sten November 1851, N°. 76 en 4 October 1863, N°. 15, eene toelage is toegekend wegens het geven van onderwijs als anderszins aan de kweekschool voor geneeskundigen te Utrecht, blijven in het genot daarvan gehandhaafd tot ultimo December 1868, voor zooverre aan hen voor dat tijdstip geene andere bestemming wordt aangewezen.

Onze Minister van Oorlog is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschriften zullen worden gezonden aan onze Ministers van Binnenlandsche Zaken, van Marine en van Koloniën, alsmede aan de Algemeene Rekenkamer tot informatie.

's Gravenhage, den 17den September 1868.

(get.) WILLEM.

De Minister van Oorlog,

(get.) J. J. VAN MULKEN.

Gelast dat voorschreven besluit in het *Recueil Militair* zal worden geplaatst tot algemeene kennisgeving.

's Gravenhage, den 19den September 1868.

(get.) J. J. VAN MULKEN.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 60 P.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Kennis bekomen hebbende dat een nieuwe verbeterde druk van het *Reglement op de exercitiën der veld- en rijdende artillerie met het veldgeschut, 4de Gedeelte, Batterijschool*, bij de Koninklijke Militaire Akademie is verschenen en verkrijgbaar gesteld tegen den prijs van f 0.43 voor het leger en de departementen van algemeen bestuur.

Gelast dat hiervan mededeeling zal worden gedaan in het *Recueil Militair tot algemeene kennisgeving*.

's Gravenhage, den 28sten September 1868.

(get.) J. J. VAN MULKEN.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 57 P.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Goedgevonden hebbende te bepalen:

1°. dat gedurende den aanstaanden winter de oefeningen in de rijkunst, zoo voor officieren van onbereden wapens en diensten, als voor kweekelingen voor de militaire geneeskundige dienst in de garnizoenen waar zich bereden korpsen bevinden, — te Zutphen, Leiden en Venlo, echter voor zooveel daartoe paarden beschikbaar zullen zijn, — weder op den gebruikelijken voet zullen plaats hebben;

2°. Dat wegens de ophanden garnizoensveranderingen bij het wapen der kaval-
lerie, voormeld onderwijs te Groningen, Leeuwarden, Deventer, Bergen-op-
Zoom en 's Hage, zal loopen over het tijdvak van 16 November a. s. tot
1 April 1869, doch in de andere garnizoenen reeds met 1 November zal aan-
vangen;

3°. Dat ditmaal tot het geven van bedoeld onderrigt van de na te melden
korpsen, pelotons, ter sterkte van:

1 officier,	
2 wachtmeesters,	
5 korporaaals,	
20 manschappen,	
2 officiers-	} paarden,
en	
25 troepen-	

zullen worden gedetacheerd als: van 15 November a. s. tot 1 April 1869, van
het 1ste regiment huzaren, uit 's Hage naar Bergen-op-Zoom;

van 1 November a. s. tot 1 April 1869, van het 2de regiment huzaren uit
's Bosch naar Breda, en uit Roermond naar Nijmegen en Maastricht;

van 15 November a. s. tot 1 April 1869, van het 4de regiment huzaren uit
Deventer naar Leeuwarden, zoomede een peloton ter sterkte van:

1 officier,
2 wachtmeesters,
2 korporaaals,

14 manschappen ,
 2 officiers-
 en } paarden ,
 18 troepen-

mede uit Deventer naar Groningen ;

4°. Dat in verband daarmee door de zorg van den Heer Inspecteur van de geneeskundige dienst de noodige maatregelen zullen genomen worden, ter voorziening in de vétérinaire dienst bij de detachementen in die garnizoensplaatsen waar zich geen militaire paardenartsen bevinden, en

5°. Dat door de respectieve plaatselijke en garnizoens-kommandanten te Nijmegen, Maastricht, Bergen-op-Zoom, Leeuwarden en Groningen, zoodra mogelijk eene opgave van het Ministerie van Oorlog moet worden ingezonden van de prijzen waartegen onderhandsche overeenkomsten zullen kunnen worden aangegaan voor de levering van fourrages ten dienste van meergemelde detachementen.

Gelast dat deze in het *Recueil Militair* zal worden geplaatst ter *algemeene kennisgeving*.

's Gravenhage, den 29sten September 1868.

(get.) J. A. VAN DEN BOSCH.

Secretariaat.

N°. 57 S.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Brengt ter kennis van het leger, dat bij de Koninklijke Militaire Akademie is verschenen en verkrijgbaar gesteld de zesde druk (welke geheel gelijk is aan den vorigen) van de *Beginzelen der Meetkunst voor de kadetten van alle wapenen*, door J. BADON GHUJSEN, tegen den prijs van f 3.90 voor de departementen van algemeen bestuur en het Leger.

Gelast, dat deze in het *Recueil Militair* zal worden geplaatst ter *algemeene kennisgeving*.

's Gravenhage, den 21sten September 1868.

(get.) J. J. VAN MULKEN.

Personeel en Militaire
 Zaken.

N°. 27 P.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Kennis bekomen hebbende dat een *Voorschrift tot het vervoer van troepen langs spoorwegen*, blijkens kabinets-rescript van den 16den Mei jl., n°. 55, door Zijne Majesteit goedgekeurd, thans bij de Koninklijke Militaire Akademie is verschenen en verkrijgbaar gesteld tegen den prijs van f 0.48 voor het leger en de departementen van algemeen bestuur en van f 0.64 voor particulieren in den handel.

Gelast dat bedoeld voorschrift voortaan bij het vervoer van troepen langs spoorwegen zal worden gevolgd en dat hiervan mededeeling zal worden gedaan in het *Recueil Militair* tot *algemeene kennisgeving*.

's Gravenhage, den 10den September 1868.

(get.) J. J. VAN MULKEN.

N°. 56. WIL WILLEM III, enz., enz.

Op de voordragt van Onzen Minister van Oorlog, van den 2den dezer, N°. 52 I.

Hebben goedgevonden en verstaan, aan de officieren en de officieren van gezondheid behoorende tot of dienstdoende bij de troepen welke, te rekenen van den 1sten dezer, het fort te Westervoort bezetten, tijdens hun verblijf aldaar een bijslag op hun tractement toe te kennen van *een gulden* (f 1.00) per dag.

Onze Minister van Oorlog is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer tot informatie.

Het Loo, den 5den October 1868.

(get.) WILLEM.

De Minister van Oorlog,

(get.) J. J. VAN MULKEN.

N°. 20. WIL WILLEM, enz., enz.

Op de voordragt van Onzen Minister van Oorlog, van den 9den dezer, n°. 69 I.

Gelet op Ons besluit van den 31sten Januarij 1851, n°. 8, waarbij, met intrekking van art. 71, van het provisioneel reglement van administratie bij de landmagt van den 1sten Februarij 1819, Lett. F^o, gewijzigde bepalingen zijn vastgesteld, nopens de uitbetalingen in de daarbij bedoelde gevallen, van een zeker gedeelte van het tegoed op de rekening in het kleeding- en reparatiefonds.

Hebben goedgevonden en verstaan, met uitbreiding van het bij bovenvermeld besluit vastgestelde te bepalen, dat op den 1sten November eerstkomende, en voortaan jaarlijks op dien dag, aan de *gehuode* onderofficieren en verdere militairen, weduwnaars met kinderen, daaronder begrepen, het bedrag zal worden uitbetaald van hetgeen zij, voor zooveel de onderofficieren betreft, meer dan *tien gulden*, en voor zooveel de overige manschappen aangaat, meer dan *vijf gulden*, in het kleeding- en reparatiefonds te goed hebben, mits daarenboven hunne kleeding in goeden staat en hun randsel of mantelzak van het noodige klein equipement voorzien zij.

Onze Minister van Oorlog is belast met de uitvoering dezes.

Het Loo, den 11den October 1868.

(get.) WILLEM.

De Minister van Oorlog,

(get.) J. J. VAN MULKEN.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 68 P.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Ontvangen hebbende Zijner Majesteits besluit van den 10den dezer, n°. 21, betreffende de bewapening met de sabel van de soldaten-scherpschutters, luidende als volgt:

Bijbl. XIII.

10.

N°. 21.

WIL WILLEM III, enz., enz.

Gezien Ons besluit van den 25sten Julij jl., n°. 5, houdende opheffing als zoodanig van de tirailleur-kompagniën bij het leger.

Op de voordragt van Onzen Minister van Oorlog, van den 8sten dezer, n°. 71 P.

Hebben goedgevonden en verstaan, met wijziging in zooverre van het bepaalde bij art. 4 van het voormeld besluit, vast te stellen, dat de soldaten-scherpschutters, als bewijs van onderscheiding, met de sabel zullen zijn gewapend, zullende door hen aan dat wapen, zoowel in als buiten dienst, de gewone sabelkwast worden gedragen.

Onze Minister van Oorlog is belast met de uitvoering dezes.

Het Loo, den 10den October 1868.

(get.) WILLEM.

De Minister van Oorlog,

(get.) J. J. VAN MULKEN.

Heeft ter uitvoering van dat besluit goedgevonden te bepalen :

Dat voor zooverre de inlevering van sabels n°. 2, Infanterie-, bedoeld in punt 12 der dezerzijdsche beschikking van 4 Augustus ll., n°. 44 P, nog niet heeft plaats gehad, de korpskommandanten gemagtigd zijn het benoodigd aantal voor de soldaten-scherpschutters te doen behouden, terwijl in het geval dat zulks reeds is geschied, de noodige sabels door de korpskommandanten aangevraagd en door de zorg van den directeur der artillerie-, stapel- en constructie-magazijnen moeten worden verstrekt.

Gelast dat deze in het *Recueil Militair* worde geplaatst ter algemeene kennisgeving.

's Gravenhage, den 21sten October 1868.

(get.) J. J. VAN MULKEN.

Militaire Administratie.

N°. 78 I.

's Gravenhage, den 14den October 1868.

Aan de heeren Intendanten in de militaire afdeelingen.

Ten einde bij het ontstaan van brand in de magazijnen der korpsen van het leger, dadelijk bij het ontdekken van het gevaar eenige middelen in het werk te kunnen stellen om onheilen te voorkomen, acht ik het wenschelijk, dat in die magazijnen steeds eenige met water gevulde tonnen en een daaraan geëvenredigd aantal ledige emmers voorhanden zijn.

Ik verzoek u diensvolgens de hoofdadministratiën der korpsen onder uw administratief toezigt, uit te noodigen, een zeker aantal van de bedoelde tonnen en emmers aan te schaffen en zulks naarmate van de behoefte en in overeenstemming met de localiteit.

Voor die watertonnen kunnen gevoegelijk worden bestemd petroleumvaten, die een inhoud hebben van 150 Nederlandsche kannen, en waarvan de bovenste bodem tot los deksel moet worden veranderd.

De ledige vaten zijn overal verkrijgbaar tegen den prijs van ten hoogste f 1.50; voor het veranderen en verwen kan omstreeks f 0.50 worden betaald.

Bij de bereiden korpsen moeten in de stallen, tot gelijk einde dergelijke vaten

worden geplaatst, waar te gelegener tijd van de voorhanden emmers kan worden gebruik gemaakt.

De kosten van vernieuwing en onderhoud van de gezegde voorwerpen, moeten, naarmate van de bestemming, onder de administratiekosten of de uitgaven voor verzorging van paarden enz., aan het Rijk in rekening worden gebracht.

De aangeschafte voorwerpen moeten worden verantwoord op den driemaandelijkschen staat en summière verantwoording van het ledergoed bij ieder korps.

De Minister van Oorlog,

(get.) J. J. VAN MULKEN.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

Nº. 75 P.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Mededeeling ontvangen hebbende, dat eene nieuwe vermeerderde druk van de *Handleiding tot de beoefening der mineralogie*, naar den derden Hoogduitschen druk van F. VON KOBELL, bij de Koninklijke Militaire Akademie verschenen en verkrijgbaar is gesteld tegen den prijs van f 1.05 voor het leger en de departementen van algemeen bestuur.

Gelast dat deze in het *Recueil Militair* zal worden geplaatst tot algemeene kennisgeving.

's Gravenhage, den 12den October 1868.

(get.) J. J. VAN MULKEN.

Secretariaat.

Nº. 87 S.

DE MINISTER VAN OORLOG,

In aanmerking nemende dat verscheidene aanbestedingen voor rekening van zijn Departement in herbergen worden gehouden en het niet wenschelijk achtende dat gebruik zonder noodzaak te bestendigen.

Heeft goedgevonden te bepalen, dat voor de aanbestedingen door militaire overheden te houden, mitsgaders voor het ter visie leggen van de daartoe behoorende bestekken en voor de verkooping van reformpaarden, zooveel mogelijk zal worden gebruik gemaakt van militaire gebouwen welke daarvoor beschikbaar kunnen worden gesteld, en bij ontstentenis daarvan, van rijksprovinciale of gemeentelijke gebouwen, zoo die daarvoor kunnen worden afgestaan en dat alleen bij volslagen gebrek aan andere localiteit de toevlugt tot herbergen mag worden genomen.

Noodigt mitsdien alle militaire overheden uit om zich overeenkomstig het bovenstaande te gedragen, terwijl tevens aan de officieren der genie in het bijzonder wordt aanbevolen te zorgen, dat bij de uitvoering van openbare werken voor rekening van het Departement van Oorlog, het misbruik maken van sterken drank door de arbeiders zooveel mogelijk worde tegengegaan.

Gelast dat deze beschikking in het *Recueil Militair* zal worden geplaatst tot algemeene kennisgeving.

's Gravenhage, den 28sten September 1868.

(get.) J. J. VAN MULKEN.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 67 P.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Gelet op de omstandigheid dat in verschillende versterkte zeeplaatsen zich dikwerf geen Nederlandsch oorlogschip ter reede bevindt, waardoor de officieren der landmagt onkundig blijven van hetgeen in acht moet worden genomen of wel gebruikelijk is bij het bezoek van vreemde oorlogschepen.

Acht het niet ondienstig de aandacht van de betrokken autoriteiten er op te vestigen, dat

- 1°. zoodra en zoolang een oorlogschip van eene vreemde mogendheid bij het aandoen of voorbijvaren van zoodanige vesting of sterkte, zijne vlag toont, ook de Nederlandsche vlag op de kustbatterij of het zeefront, van eene duidelijk uit zee zichtbare plaats behoort te waaijen;
- 2°. dat bijaldien een vreemd oorlogschip ter reede komt en van dat schip, zoo als gebruikelijk is, een officier naar den wal wordt gezonden om kennis van de aankomst te geven, de kommanderende officier ter plaatse mede een officier naar den kommandant van het oorlogschip behoort te zenden, ten einde dezen namens hem te complimenteren, zoo noodig op discrete wijze naar het doel der komst te informeren en hem zijne diensten aan te bieden;
- 3°. dat door den kommandant ter plaatse een bezoek van den kommandant van het oorlogschip wordt *afgewacht*; zullende het eerste bezoek alleen dan door hem behooren te worden *gebracht*, in het geval de kommandant van den oorlogsbodem aanmerkelijk hooger in rang is dan die der vesting;
- 4°. dat volgens de gebruikelijke beleefdheidsvormen het eerste officieel bezoek dadelijk gebracht wordt, nadat de officieren, onder punt 3 bedoeld, wederzijds hunne commissie hebben volbragt en, zoo het weder zulks toelaat, zoodra mogelijk, althans binnen de 24 uren wordt beantwoord door den kommandant die het bezoek ontving.

Gelast dat deze in het *Recueil Militair* zal worden geplaatst ter *algemeene kennisgeving*.

's Gravenhage, den 21sten October 1868.

(get.) J. J. VAN MULKEN.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 35 P.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Kennis bekomen hebbende dat aan de Koninklijke Militaire Akademie opgaven zijn gedrukt van wijzigingen welke in het Handboek van den Mineur en dat van den Sappeur behooren te worden gebragt, en respectivelijk tegen den prijs van f 0.02 en f 0.01 voor het leger en de departementen van algemeen bestuur verkrijgbaar zijn gesteld.

Gelast dat deze in het *Recueil Militair* zal worden geplaatst tot *algemeene kennisgeving*.

's Gravenhage, den 21sten November 1868.

(get.) J. J. VAN MULKEN.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 11 P.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Berigt ontvangen hebbende, dat bij de Koninklijke Militaire Akademie in het licht is verschenen, *Beginselen der duurzame versterkingskunst voor de kadetten van alle wapenen*, door K. ELAND, Kapitein-Ingenieur, en dat dit boekwerk verkrijgbaar is, voor de departementen van algemeen bestuur en het leger tegen den prijs van f 1.52 en voor particulieren in den handel tegen dien van f 1.76.

Gelast dat deze in het *Recueil Militair* zal worden geplaatst tot *algemeene kennisgeving*.

's Gravenhage, den 24sten November 1868.

(get.) J. J. VAN MULKEN.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 59 P.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Van Zijne Majesteit de opdracht ontvangen hebbende, om aan het Leger Hoogstdeszelfs bijzondere tevredenheid te doen kennen zoowel over de flinke houding der troepen, die bij de onlangs te Rotterdam plaats gehad hebbende ongeregelheden zijn opgetreden, als over de maatregelen, bij die gelegenheid van de zijde der militaire autoriteit genomen, om op aanzoek van het burgerlijk gezag mede te werken, in het belang van een spoedig herstel der rust en orde.

Heeft het genoegen zich bij deze te kwijten van die voor hem aangename taak en gelast dat deze order voor het Leger in het *Recueil Militair* zal worden geplaatst tot *algemeene kennisgeving*.

's Gravenhage, den 24sten November 1868.

(get.) J. J. VAN MULKEN.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 56 P.

's Gravenhage, den 24sten November 1868.

Aan de heeren bevelhebbers in de militaire afdeelingen.

Blijkens mededeeling van den Heer Minister van Koloniën, is het wenschelijk, dat in den loop van het volgende jaar geene officieren van het Leger hier te lande bij dat in Oost-Indië worden gedetacheerd, dan alleen officieren van gezondheid, voor zooverre die benodigd mogten zijn.

Aan aanvragen door officieren tot zoodanige detachering gedaan, zal alzoo tot mijn leedwezen, geen gunstig gevolg kunnen worden gegeven.

UHEG. van een en ander informerende, heb ik tevens de eer u te verzoeken, er wel order op te willen stellen, dat tot nader order geene verzoeken van bedoelde strekking aan het Departement van Oorlog worden ingezonden.

In het *Recueil Militair* geplaatst tot *algemeene kennisgeving*.

De Minister van Oorlog,
(get.) J. J. VAN MULKEN.

Militaire Administratie.

N°. 60 I.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Gevolg gevende aan Zijner Majesteits besluit van den 1sten dezer, n°. 8, houdende bepaling van het bedrag der schadeloosstelling wegens het gemis aan fourrages, door de generaals, hoofd- en verdere officieren van het leger gedurende het jaar 1869 te genieten.

Gelast dat gezegd besluit in het *Recueil Militair* worde geplaatst ter *algemeene kennisgeving*.

's Gravenhage, den 7den November 1868.

(get.) J. J. VAN MULKEN.

N°. 8.

WIJ WILLEM III, enz., enz.

Op de voordragt van Onzen Minister van Oorlog, van den 50sten October II., n°. 35 I.

Gezien art. 40 van het provisioneel reglement van administratie bij de landmagt van den 1sten Februarij 1819, Lett^a. I^o.

Hebben goedgevonden en verstaan het montant der gedurende het jaar 1869 te genieten schadeloosstelling, wegens gemis van fourrages, voor de generaals, hoofd- en verdere officieren van het leger per paard en per dag vast te stellen als volgt:

Voor de garnizoenen houdende

- te Amsterdam en Deventer op acht en zeventig cents (*f* 0.78);
- » Amersfoort, Roermond en Venlo op drie en zeventig cents (*f* 0.75);
- » Arnhem en Zutphen op tachtig cents (*f* 0.80);
- » Breda en Utrecht op een en zeventig cents (*f* 0.71);
- » 's Gravenhage op negen en zeventig cents (*f* 0.79);
- » Haarlem en Leijden op vijf en zeventig cents (*f* 0.75);
- » 's Hertogenbosch op zeven en zeventig cents (*f* 0.77);

en voor de in een der overige garnizoenen gevestigde op zeventig cents (f 0.70), met dien verstande, dat bij tijdelijke afwezigheid buiten de standplaats, de vergoeding zal worden geleden, berekend naar het bedrag voor die standplaats vastgesteld, terwijl bij verplaatsing, de gedurende den marsch te genieten vergoeding zal worden berekend naar den maatstaf aangenomen voor garnizoenen waar geene overeenkomst voor de levering van fourrages is gesloten.

Onze Minister van Oorlog is belast met de uitvoering dezes, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer tot informatie.

Het Loo, den 1sten November 1868.

(get.) WILLEM.

De Minister van Oorlog,

(get.) J. J. VAN MULKEN.

Artillerie, Administratie
en Secretariaat.

N°. 9 A.

DE MINISTER VAN OORLOG,

In aanmerking nemende dat bij dezerzijdsche aanschrijving van den 8sten Mei 1868, n°. 50 A, is bepaald, dat de platen van den nieuwen artillerie-atlas (standgezigten), aan de officieren inteekenaren zullen berekend worden tegen den prijs van 7^s cent per plaat, en alsnu willende overgaan tot de regeling der betaling zoo van de reeds in het licht verschenen en uitgereikte, als van de in het vervolg te verstrekken afleveringen.

Heeft goedgevonden te bepalen:

- 1°. dat de exemplaren bestemd voor de bibliotheken en verdere inrigtingen van militair onderwijs, niet in rekening zullen worden gebragt;
- 2°. dat de chefs der korpsen of diensten, alsmede de hoofden van etablissementen enz., door wier tusschenkomst de platen zijn of zullen worden uitgereikt, belast worden met de inning van de door de inteekenaren verschuldigde gelden overeenkomstig de van wege dit departement verstrekte lijsten;
- 3°. dat die gelden zullen worden gestort bij de hoofdadministratie van het regement grenadiers en jagers, of wel door autoriteiten niet in de residentie gevestigd, bij de administratie van eenig korps of onderdeel ter plaatse garnizoen houdende, ten einde op de gebruikelijke wijze met gezegde hoofdadministratie, aan wie dezerzijds eene gespecificeerde opgave van de inteekenaren zal worden afgegeven, te worden verrekend, en
- 4°. dat genoemde hoofdadministratie, na ontvangst of verrekening der gelden, overeenkomstig de bedoelde opgave, het gezamenlijk montant zal storten bij den arrondissements-betalemeester alhier, en het bewijs dier storting zal inzenden aan het Departement van Oorlog.

Gelast zijders dat deze in het *Recueil Militair* zal worden geplaatst tot algemeene kennisgeving.

's Gravenhage, den 27sten November 1868.

(get.) J. J. VAN MULKEN.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 56 P.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Overwegende dat nu voortaan de opleiding van kweekelingen tot officieren van gezondheid en militaire apothekers bij het garnizoens-hospitaal te Amsterdam zal plaats hebben, het noodig is, eenige wijziging te brengen in de bestaande voorschriften tot verzekering van die jonge lieden van de vrijstelling van de militie, waarop zij krachtens artikel 47 der wet van den 19den Augustus 1861 (*Staatsblad* n°. 72) aanspraak kunnen maken.

Gelet op het daaromtrent voorgeschrevene bij de dispositie van het Departement van Oorlog van den 27sten Januarij 1862, n°. 15 B (*Rec. Mil.* blz. 55).

Heeft goedgevonden bij deze te bepalen :

- 1°. dat al hetgeen ten aanzien van de militie tot dusverre was opgedragen aan den eerstaanwezenden officier van gezondheid bij 's Rijks kweekschool voor militaire geneeskundigen, voortaan zal behooren te worden verrigt door den eersten officier van gezondheid belast met de leiding van de studiën der kweekelingen te Amsterdam, en
- 2°. dat de bewijzen van werkelijke dienst te voegen bij de jaarlijksche naamlijst, model Lett. A, zullen worden ingerigt naar het hiernevens gevoegd model.

Gelast dat deze in het *Recueil Militair* zal worden geplaatst tot *algemeene kennisgeving*.

's Gravenhage, den 15den November 1868.

(get.) J. J. VAN MULKEN.

Art. 53 der wet van 19 Aug. 1861

MODEL A.

(*Staatsblad* n°. 72).

NATIONALE MILITIE.

Bewijs van werkelijke dienst.

De ondergeteekende officier van gezondheid bij het garnizoens-hospitaal te Amsterdam verklaart dat

NN.

geboren den..... 1800

te..... provincie

zoon van.....

en van.....

van Rijkswege bij bovengemelde inrigting voor de militaire geneeskundige dienst wordt opgeleid.

Amsterdam, den 1800

Militaire Administratie.

N°. 44 I.

's Gravenhage, den 12den December 1868.

Aan de heeren generaals en verdere officieren van het leger, deelgenooten aan de weduwen- en wezenkas voor de officieren van de landmagt.

De drie en vijftigste jaarlijksche rekening en verantwoording van de directie der weduwen- en wezenkas voor de officieren van de landmagt, over den jare 1867, door mij opgenomen en gesloten zijnde, heb ik de eer de uitkomst daarvan aan het leger mede te deelen.

De ontvangst heeft bestaan :

1 ^o . Van officieren tot het leger behoorende (met inbegrip van de contributiën der officieren in <i>West-Indië</i> en van die der gedetacheerden in <i>Oost-Indië</i>):	
a. Gewone contributie.	f 85,142.56 ^s
b. Doorlopende idem.	52,648.90
c. Contributie bij vermeerdering van traktement. »	27,700.75 ^s
d. Inleggelden en verhooging daarvan.	46,567.55 ^s
	<hr/>
	f 190,059.55 ^s
2 ^o . Van gepensioneerde officieren :	
a. Gewone contributie.	f 9,869.68 ^s
b. Doorlopende idem.	9,991.12
c. Inleggelden en verhooging daarvan.	2,255.24
	<hr/>
	f 22,114.04 ^s
3 ^o . Op de pensioenen van weduwen en de onderstandgelden van weezen, ingehouden wegens onaanwezige inleggelden.	485.55
4 ^o . Twee percent van het bedrag der gedane leverantiën aan de korpsen van het leger, ingevolge art. 1 van het Koninklijk besluit van den 5den November 1842, n ^o . 71.	50,585.13 ^s
5 ^o . Renten van ingeschreven kapitalen op het grootboek der Nationale schuld.	77,000.00
6 ^o . Subsidie uit 's rijks schatkist, toegestaan bij de wet van den 30sten April 1867 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 59)	12,000.00
Makende met het saldo in kas, op 1 Januarij 1867, ad.	46,981.85 ^s
	<hr/>
Eene totale ontvangst van.	f 579,021.96

Waartegen de uitgaven zijn geweest :

(met inbegrip van de gedane betalingen in *West-Indië*.)

1 ^o . Voor pensioenen aan weduwen.	f 267,771.77
2 ^o . Toelagen aan 7 weduwen, voor 9 kinderen boven het getal van drie.	297.77
3 ^o . Onderstandgelden voor 52 ouderlooze kinderen. »	4,514.99
4 ^o . Begraveniskosten van 54 overleden officieren.	5,400.00
5 ^o . Restitutie van te veel betaalde of ten onregte ingehouden contributiën.	1,401.87
6 ^o . Uitkeering aan een verminkt militair van de renten van een daartoe deponéerd kapitaal.	195.00

Transportere f 277,581.40

	<i>Per Transport f</i> 277,581.40
7°. Aan den Amanuënsis, als defroijement wegens schrijf- en drukloonen, enz.	<i>f</i> 200.00
8°. Voor aankoop van een kapitaal van <i>f</i> 175.000 00 aan inschrijvingen op het grootboek der nationa- le schuld, rentende 2½ pCt.	98,419.79 ³
	<i>Totaal uitgaaf »</i> 576,201.19 ³
Zoodat op 1°. Januarij 1868 in kas blijft.	<i>f</i> 2,820.76 ⁴
Wijders voorhanden aan inschrijvingen op het grootboek der Na- tionale schuld, rentende 2½ pr. ct., eene kapitale som van. <i>f</i> 3,030,000.00	
Op den 1sten Januarij 1867 bedroeg het getal weduwen.	656
Hetwelk in het jaar 1867 is vermeerderd met.	55
	<i>Te zamen.</i> 689
Daarentegen zijn er overleden.	27
Hertrouwd.	5
	<hr/> 50
Waardoor op 1°. Januarij 1868 het getal gepensionneerde weduwen be- draagt.	639
	<i>De Minister van Oorlog,</i> (get.) J. J. VAN MULKEN.

*Personeel en Militaire
Zaken.*

N°. 25 P.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Het wenschelijk achtende dat, met uitbreiding van het bepaalde bij punt 4 der aanschrijving van den 31sten Augustus jl., n°. 62 P, de omvang van het vergelijkend examen tot toelating van Luitenants bij de Stafschool, bedoeld bij art. 12 van Zijner Majesteits besluit van den 8sten te voren, n°. 55, eenigzins nader worde omschreven en dat de grenzen worden aangewezen voor de gevorderde kennis in sommige der daarbij voorgeschreven vakken.

Gelet op art. 17 van voormeld Koninklijk besluit;

Heeft goedgevonden te bepalen:

a. Het examen in de *wiskunde* zal omvatten:

- 1°. *Stelkunst*, hieronder is te verstaan de geheele lagere stelkunst, met inbegrip der logaritmen, reken- en meetkunstige reeksen en kogelstapels.
- 2°. *Meetkunst*, eigenschappen van vlakke figuren, ligging en snijding van vlakken; stereometrie.
- 3°. *Driehoeksmeting*, goniometrie; platte driehoeksmeting met toepassing op vraagstukken uit de werkdadige meetkunst.
- 4°. *Beschrijvende meetkunst*, oplossing van werkstukken betrekkelijk de rechte lijn, het platte vlak in de ruimte, den drievlakkigen hoek en den bol; theorie der gewone perspectief en van het bepalen der schaduwen.
- 5°. *Hoogere meetkunst*, vraagstukken betrekkelijk de rechte lijn en den cirkel;

top en middelpuntsvergelijkingen, gedaante, eenvoudigste eigenschappen, raaklijnen, normalen, brandpunten, voerstralen, rigtlijnen en asymptoten der kegelsneden; het vinden van vergelijkingen van meetkundige plaatsen in een plat vlak.

- b. *Mechanica*, eigenschappen en uitwerking van koppels. Zamenstellen en ontbinden van krachten; bepaling der zwaartepunten. Wrijving; evenwigt bij de enkelvoudige en meest voortkomende zamengestelde werktuigen; eenparige en eenparig versnelde en vertraagde beweging; het voortwerpen van lichamen in het luchtledige; de val langs een hellend vlak en langs verticale kromme lijnen; de eenvoudige slinger; middelpuntskrachten.

Meerdere kennis in de wiskunde komt niet in aanmerking.

- b. Van de *Natuurkunde* zal gevorderd worden eene algemeene kennis van algemeene eigenschappen der lichamen en krachten; werking der zwaartekracht; dynamometers. Wrijving, tegenstand der lucht; evenwigt van zware lichamen en vochten; slingers; digtheid en soortgelijk gewigt. Waterpas, hydrostatische weging, areometers; spankracht der gassen; luchtdruk, wet van *Marcotte*, manometers; capilariteit; luchtpompen, perspompen, duikerklok, pompen, brandspuit, hevel; barometers. Ontstaan, voortplanting en terugkaatsing van het geluid, trillingen, inrigting van het menschelijk oor; mededeeling en voortplanting van warmte; uitzetting door warmte; thermometers, soortelijke en gebonden warmte; eigenschappen van dampen; hygrometers; toepassing van het gebruik van waterdamp op stoomwerktuigen, voortplanting, terugkaatsing en breking van het licht; het menschelijk oog, inrigting van brillen, mikroskopen, verrekijkers en telescopen; eenvoudige toepassingen van magneetkracht en wrijvings-electriciteit.

Meerdere kennis in de natuurkunde komt niet in aanmerking.

- c. Van de *Geodesie* wordt alleen gevorderd de *lagere geodesie* (topographie) alzoo: beschrijving der voornaamste meetinstrumenten (zie onder i); gebruik dier instrumenten bij het werkdadig meten in het veld; het situatie-teekenen; het waterpassen.
- d. Bij het examen in de *nieuwe krijgsgeschiedenis* zal worden gevorderd eene grondige kennis van den loop der krijgsgeschiedenissen bij de oorlogen in ons vaderland gevoerd, met name in de tijdvakken van 1672—1678, 1793—1795, 1815—1815 en 1850—1852. Voorts zal den aspirant gelegenheid worden gegeven om van zijne kennis van een der veldtogten in het buitenland van af 1789 gevoerd, naar zijne keuze te doen blijken.
- e. Het onderzoek in de *Aardrijkskunde* zal loopen over de bijzondere aardrijkskunde van *Nederland*, *Belgie*, *Frankrijk* en *Duitschland*. Bevolking, uitgestrektheid, staatkundige verdeeling, staatsregeling, natuurlijke gesteldheid, voortbrengselen, bronnen van bestaan, voornaamste straat-, spoor- en waterwegen, krijgswezen en verdedigingsmiddelen.
- f. Bij het maken van opstellen over militaire onderwerpen in de Fransche, Hoogduitsche en Engelsche talen, zal het gebruik van eene dictionnaire de termes techniques worden toegestaan.

Hoofdzakelijk zal worden gelet op juiste taal en stijl-kennis, alsmede op den tijd waarin zoodanige opstellen zijn vervaardigd.

- g en h. De bekwaamheid der aspiranten in het teekenen kan blijken uit door hen te vertoonen teekeningen. Op die teekeningen moet door hen eene verklaring zijn gesteld dat die geheel door hen zelve zijn vervaardigd. Deze teekeningen blijven bij de stafschool gedeponereerd.
- i. Wordt gevorderd de *Praktische behandeling* van de meetketting en de baken, van het astrolabium, de theodoliet, het planchet, de boussole en sectant, alsmede van twee waterpas-instrumenten, naar keuze van den aspirant.
- j. Het onderzoek naar de kennis van de *taktiek der drie wapens* zal geschie-

den door het ter oplossing geven van taktische vraagstukken op een gegeven terrein, zoowel schriftelijk als practisch.

- l. Het examen in de *versterkingskunst* zal omvatten al hetgeen in den laatsten druk van den cursus over dat vak voor de kadetten van alle wapens bij de Koninklijke Militaire Akademie voorkomt.
- m. Van het *militaire regt* wordt gevorderd: de kennis van de zamenstelling en den werkring van het Hoog Militair gerechtshof, voorts van de regtspleging bij de landmagt, van het Crimineel wetboek voor het krijgsvolk te lande en van het reglement van krijgstuicht voor het krijgsvolk te lande.

Voor de bepaling der rangschikking, worden de verschillende vakken naar het belang dat daaraan, met het oog op het bijzonder doel der staf-school, wordt toegekend, verdeeld in drie categoriën.

De vakken der *eerste* categorie zijn :

Taktiek, krijgsgeschiedenis, wapenkennis en versterkingskunst.

Die der *tweede* zijn :

Talen, geodesie, militair regt, practische behandeling van instrumenten, en situatie-teecken.

Die der *derde* categorie zijn :

Wiskunde, natuurkunde, aardrijkskunde en handteecken.

Bij de beoordeeling wordt die onderscheiding dan ook in het oog gehouden, door het toekennen van hoogere waarde aan de vakken der eerste boven die der tweede, en evenzeer aan die der tweede boven die der derde categorie.

In het *Recueil Militair* geplaatst ter *algemeene kennisgeving*.

's Gravenhage, den 28sten December 1868.

(get.) J. J. VAN MULKEN.

Militaire Administratie.

N°. 56 I.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Brengt ter kennis van het leger dat het den Koning heeft behaagd goed te keuren, dat het uitwendige van het koord der *schouderpassanten* en van de verschillende *snoeren* en *nestels*, door de officieren bij de landmagt gedragen wordende, voortaan zal zijn vervaardigd: voor hen die knopen dragen van geel metaal, van massief in het vuur verguld zilverdraad, en voor hen die knopen dragen van wit metaal, van massief zilverdraad.

Het vorenstaande is mede van toepassing op de nestels en pels-snoeren der adjudanten en ordonnance-officieren van den Koning en der Prinsen van den bloede.

Het wordt aan de officieren vergund de thans bij hen in gebruik zijnde voorwerpen van den bedoelden aard, in en buiten dienst af te dragen.

In het *Recueil Militair* geplaatst tot *algemeene kennisgeving*,

's Gravenhage, den 29sten December 1868.

(get.) J. J. VAN MULKEN.

WIJZIGING VAN HOOFDSTUK VIII DER STAATSBEGROOTING VAN 1867.

EINDVERSLAG.

§ 1. Bij de overweging van het wets-ontwerp tot wijziging van Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting, dienst 1867, wenschte men vrij algemeen eenige nadere opgaven van de Regering te ontvangen omtrent de uitkomst der transformatie van onze geweren, voor zooverre zij thans in Engeland geschiedt. Men had vernomen dat de aflevering van getransformeerde geweren alles behalve geregeld voortgaat en dat het betrekkelijk gering aantal, dat hier te lande is aangekomen, telkens op nieuw onbruikbaar wordt bevonden en te Delft moet worden nagezien en in orde gebracht. Daarom zoude men bepaaldelijk wenschen te vernemen hoe vele geweren thans uit Engeland zijn ontvangen, of de aflevering regelmatig voortgaat volgens de bepalingen van het gesloten contract, en in welken toestand de tot dusverre ontvangen geweren zich bij hunne aankomst bevinden. Daarbij werd de opmerking gemaakt dat deze voordragt het bewijs leverde hoe duur de op onvoldoende wijze in Engeland bewerkte geweren aan de schatkist te staan komen. Immers de dag- en weekgelden van den geweerwinkel te Delft worden met eene aanzienlijke som verhoogd, die althans ten deele tot het in orde brengen van die geweren worden aangewend.

De Minister van Oorlog heeft in de zitting der Kamer van 6 December jl., *Bijblad* 1867/68 II, 216, verklaard, dat de firma STEVENS, behalve de transformatie van 25,000 geweren die op 1 Januarij 1868 moest afgevoerd zijn, nog belast was met eene levering van 5000 te transformeren geweren die op 1 Februarij jl. zoude afgevoerd worden. Men wenschte te vernemen, of deze fabrikant in allen deele aan zijne verplichting heeft voldaan.

Ook vroeg men, hoeverre de aanmaak en aflevering der patronen van deze getransformeerde geweren thans gevorderd zijn, en meer bepaaldelijk of op den 15den Februarij jl. de aflevering van het millioen patroonhulzen, waartoe die fabrikant zich tegen dat tijdstip, blijkens verklaring van den Minister van Oorlog op 6 December jl., *Bijblad* 1867/68 II, 216, verbonden had, is geschied.

§ 2. De verhooging van den post van scheeps- en wagenvrachten kwam aan verscheidene leden zeer aanzienlijk voor. Zij drukten de hoop uit, dat het vervoer van artillerie- en genie-materieel, waarvan de Memorie van Toelichting spreekt, toch steeds op de meest doelmatige en zuinige wijze mogt geschieden.

Aldus vastgesteld door de Commissie van Rapporteurs, op 14 Maart 1868.

Nadat het bovenstaand Verslag aan de Regering was medegedeeld, is daarop, onder dagteekening van den 17den Maart jl., door den Minister van Oorlog ingezonden de navolgende:

MEMORIE VAN BEANTWOORDING.

»In het Voorloopig verslag over het wets-ontwerp tot wijziging van Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting, dienst 1867, den 14den dezer door de Commissie van Rapporteurs vastgesteld, wordt in de eerste plaats de wensch uitgedrukt om van de Regering eenige nadere opgaven te ontvangen omtrent de uitkomst der transformatie van onze geweren, voor zooverre zij thans in Engeland geschiedt.

Gaarne tegemoet komende in het verlangen der Vertegenwoordiging om nadere inligtingen te ontvangen omtrent deze belangrijke aangelegenheid, meent de Minister, voor zooveel betreft de omstandigheden die aanleiding hebben gegeven tot het doen transformeren in Engeland en de oorzaken, waaraan het toegeschreven moet worden dat de eerste aflevering van vijfduizend geweren niet geheel aan de eischen voldeed, korthedshalve te mogen verwijzen naar de omstandige mededeelingen, dienaangaande door hem in de Zitting der Kamer van 6 December ll. gedaan.

Bij die gelegenheid werd door den ondergeteekende de overtuiging uitgedrukt dat, tengevolge der genomen maatregelen, de volgende afleveringen geheel aan de eischen zouden beantwoorden, en het strekt hem thans tot bijzonder genoegen te kunnen mededeelen, dat zijne verwachting in dit opzigt geenszins is teleurgesteld, zijnde de geweren, die na de eerste afgeleverde vijfduizend uit Engeland zijn ontvangen, geheel onveranderd door de commissie te Delft goedgekeurd en aangenomen.

Wat verder aangaat de vertraging, die in de aflevering der hier bedoelde geweren heeft plaats gevonden, daaromtrent is in de zitting van 6 December ll. door den Minister te kennen gegeven, dat de geheele definitieve aflevering tegen het eind van Februarij werd tegemoet gezien, in stede van met 1 Februarij, gelijk bij het contract is bepaald. Dit heeft echter niet plaats gehad, daar van de 50,000 in Engeland te transformeren geweren tot heden niet meer dan 16,642 zijn ontvangen en goedgekeurd. Intusschen gaat nu, na de eerste vertraging en nadat de oorzaken die daartoe aanleiding hadden gegeven, zijn weggenomen, de aflevering geregeld voort, wordende er geruimen tijd wekelijks minstens 1200 geweren ontvangen, zoodat de geheele oplevering alsnu in de maand Mei zal kunnen afloopen.

Uit het bovenstaande blijkt alzoo dat de geruchten, waarvan in het Voorloopig Verslag sprake is, als zou de aflevering van getransformeerde geweren alles behalve geregeld voortgaan en, wat meer zegt, de hier te lande aangekomen geweren op nieuw onbruikbaar bevonden en te Delft moeten worden nagezien en in orde gebracht, niet met de waarheid overeenstemt. Waar deze en dergelijke telkens verspreid wordende onjuiste geruchten hun oorsprong vinden, kan de Minister bezwaarlijk nagaan, maar, in aanmerking nemende hoe menigmaal het zich voordoet dat de feiten in een valsch licht worden voorgesteld, meent hij daarop te dezer gelegenheid de aandacht der Kamer te mogen vestigen.

In het Voorloopig Verslag wordt de opmerking gemaakt dat deze voordragt het bewijs levert »hoe duur de op onvoldoende wijze in Engeland bewerkte geweren aan de schatkist te staan komen», aangezien de dag- en weekelden van den geweerwinkel te Delft met eene aanzienlijke som verhoogd worden, »die althans ten deele tot het in orde brengen van die geweren wordt aangewend».

Het zij den ondergeteekende vergund hieromtrent op te merken, dat de herstellingen, welke de aanvankelijk uit Engeland ontvangen geweren nog behoeven, geene uitgaven ten laste van 's Rijks schatkist hebben te weeg gebracht,

want die bewerking had plaats in het atelier van den aannemer, door werklieden in zijne dienst en door hem betaald wordende. Art. 4 toch van het met hem aangegaan contract bepaalt dienaangaande:

„door den aannemer zal moeten worden voorzien in het personeel tot het ineenzetten en uit elkander nemen der geweren, het schoonmaken, weder inkisten en opleveren in de magazijnen van Oorlog, als ook in de werklieden tot het doen der daarbij benoodigde herstellingen“.

De dag- en weegelden van den geweerwinkel, waarvoor bij dit wets-ontwerp eene verhooging wordt voorgesteld, hebben dan ook geene betrekking op de bovenbedoelde werkzaamheden, maar zijn noodig geweest voor de transformatie van 8000 geweren, waarvoor de gelden aanvankelijk bij art. 21 der begrooting waren berekend, doch om de reden in de Memorie van Toelichting, welke het thans behandeld wordend wets-ontwerp vergezelt omschreven, nu op het 20ste artikel der begrooting moeten worden geaffecteerd.

Op de vraag of de fabrikant STEVENS, ook met betrekking tot de transformatie van de later aangenomen 5000 geweren, in allen deele aan zijne verplichting heeft voldaan, kan geantwoord worden, dat de aflevering in den loop der vorige maand geheel is volbragt; terwijl de ondergeteekende hier gaarne bijvoegt, dat de genoemde fabrikant in allen deele aan zijne verplichting heeft voldaan, zijnde de eenigzins latere oplevering dezer partij het gevolg van eene met wederzijds goedvinden vooraf verrigte transformatie van een zeker aantal geweren, ten behoeve der Marine.

Overweegt men al de omstandigheden, die zich bij aanbestedingen als die van de transformatie van geweren kunnen voordoen en zich in zekere mate ook werkelijk hebben voorgedaan, dan vertrouwt de Minister, dat niet zal ontkend worden, dat hij enig recht heeft om met voldoening te wijzen op het feit, dat wij thans, na een betrekkelijk kort tijdsverloop, in het bezit zijn van 56,891 goed afgewerkte en deugdzame achterladers, en het zeer gegronde vooruitzicht bestaat, dat dat aantal binnen eenige weken tot 70,000 zal zijn geklommen; terwijl bovendien in den geweerwinkel te Delft nog wekelijks omstreeks 150 stuks getransformeerd worden. De geheele infanterie, met inbegrip van al de met onbepaald verlof afwezige miliciens, is thans met achterlaadgeweren gewapend; zijnde voorts de noodige maatregelen genomen om ook aan de dienstdoende schutterijen zoodanige geweren te verstrekken, ten einde deze daarmede te kunnen oefenen.

Met opzigt tot den aanmaak en de aflevering der patronen voor onze getransformeerde geweren in het algemeen en ter beantwoording tevens der vraag, of op den 15den der vorige maand de aflevering is geschied van het millioen door den fabrikant DAW te vervaardigde patroonhulzen, voor welke levering tegen dat tijdstip met den heer ENTHOVEN was gecontracteerd, heeft de Minister de eer het volgende te doen kennen:

Op het laatsbedoelde contract zijn tot heden niet meer dan 54,275 hulzen afgeleverd. Een bij het begin der levering al dadelijk gerezen verschil tusschen den contractant en den heer DAW, deed den ondergeteekende toen reeds den min gunstigen afloop van dit contract vreezen, en het was om in zoodanig geval niet door het ontbreken der noodige patronen in ongelegenheid te komen, dat de heer DAW herwaarts ontboden en met hem een tweede contract — ditmaal rechtstreeks — werd aangegaan tot verstrekking van een millioen patroonhulzen, welk contract met ultimo April aanstaande moet zijn afgelopen. Hierop zijn tot dusverre geleverd en goedgekeurd 102,668 stuks; terwijl wat betreft het contract, met de firma ENTHOVEN en Comp. aangegaan tot de levering van vier millioen hulzen, welke in de werkplaatsen dier firma te dezer stede moeten worden vervaardigd, hiervan in stede van 500,000 hulzen, die, volgens de bepaling van het contract, thans reeds hadden moeten zijn opgeleverd, slechts 4125 stuks goedgekeurde hulzen zijn afgeleverd.

Laten alzoo de afleveringen der fabrikanten veel te wenschen over, gelukkig

dat de werkplaatsen der artillerie te Delft, waar de vervaardiging van patroonhulzen, volgens het stelsel van DAW, doelmatig is aangevangen en met het beste gevolg wordt voortgezet, uitkomsten hebben opgeleverd die, met het oog op den korten tijd dat men zich aldaar op de vervaardiging der nieuwe patroonhuls heeft toegelegd, inderdaad gunstig mogen worden genoemd, zijnde tot op dit oogenblik door de bedoelde constructie-magazijnen 202,085 DAW-hulzen, die aan de eischen der keuring hebben voldaan, opgeleverd.

Op dit oogenblik is dan ook de geheele infanterie, voor de in gebruik zijnde achterlaadgeweren, van deugdelyke DAW-patronen voorzien en is bovendien in de magazijnen een kleine voorraad aanwezig, die, in weerwil der afgiften tot aanvulling bij den troep, spoedig aanmerkelijk zal toenemen.

Uit een en ander kan alzoo blyken dat de maatregel om zich langs vier verschillende wegen van de nieuw aangenomen patronen tot achterlaadgeweer te voorzien, geenszins een noodelooze voorzorg is geweest en het alleen langs dien weg mogelijk was om te dezer zake de toekomst volkomen gerust te gemoet te kunnen gaan. Tevens zij hier opgemerkt dat de productie der werkplaatsen te Delft kan worden ingekrompen of uitgebreid, al naarmate de drie verschillende contracten naar wensch worden uitgevoerd of men daaromtrent in gebreke blijft. Langs dien weg heeft men het steeds in zijne magt om de kosten van aanschaffing van patronen binnen de grenzen der daartoe aangewezen sommen te bepalen.

De mogelijkheid om de bestaande patroonhulzen zes malen en zelfs meer te bezigen, moet er voorts toe leiden, om, wanneer eenmaal een zekere voorraad van hulzen voorhanden is, zich bij den verderen aanmaak of aanschaffing enkel te bepalen tot aanvulling van dien voorraad, in verhouding van de hulzen die van tijd tot tijd verloren zullen gaan of na herhaald gebruik onbekwaam worden, welk aantal, bij de noodige zorg, voorzeker niet buitengewoon groot zal zijn.

2. Wat den in deze paragraaf geuiten wensch betreft, dat namelijk het vervoer van het artillerie- en geniematerieel op de meest doelmatige en zuinige wijze mogt geschieden, te dien aanzien kan worden verzekerd dat bij de regeling van dat vervoer de belangen der schatkist nimmer uit het oog worden verloren, terwijl wat de kosten van het vervoer betreft, daarvoor een contract met den aannemer der militaire transporten te water bestaat, dat op werkelijk zeer aannemelijke voorwaarden berust. Uit den aard der zaak moet echter het vervoer van zulke groote hoeveelheden materieel als onder anderen in de Limburgsche vestingen voorhanden was, tot aanzienlijke kosten leiden, vooral wanneer, gelijk hier, dat vervoer op vrij groote afstanden moest plaats hebben.

's Gravenhage, den 17den Maart 1868.

De Minister van Oorlog,
VAN DEN BOSCH.

De Commissie van Rapporteurs voor het bovenstaand wets-ontwerp heeft, na van deze memorie kennis te hebben genomen, geen nader onderzoek te dezer zake in de afdelingen der Kamer noodig geoordeeld. Tevens heeft zij gemeend, zich van het uitbrengen van een eigen oordeel omtrent de punten, in de gewisselde stukken behandeld, te kunnen onthouden.

Aldus vastgesteld door de Commissie, den 19den Maart 1868.

VERHEIJEN.
HEIJDENRIJCK.
VAN SIJPESTEIJN.
DE CASEMBROOT.
STORM VAN 'S GRAVESANDE.

STAATSBEGROOTING VOOR HET DIENSTJAAR 1868.

DEFINITIVE VASTSTELLING VAN HET VIIIste HOOFDSTUK.

MEMORIE VAN TOELICHTING.

Het thans weder aangeboden wets-ontwerp tot definitive vaststelling van het VIIIste Hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1868, is, behoudens eenige wijzigingen in het bedrag van sommige artikelen, gelijklopend met het vroeger tot gelijk einde ingediend en in de vorige zitting bij de Tweede Kamer behandeld ontwerp van wet, gewijzigd als dit was overeenkomstig de daaromtrent onder dagteekening van 10 October ll., ingediende Nota (n°. 118 der gedrukte stukken).

Na de reeds gewisselde stukken betreffende dit wets-ontwerp, vermeent de ondergeteekende thans te mogen verwijzen naar de Memorie van Toelichting welke het oorspronkelijke wets-ontwerp vergezelde en verder naar de Memorie van Beantwoording, onder dagteekening van den 13den November 1867 aan de Kamer ingezonden.

Hij zal zich dan ook nu slechts bepalen met de redenen te doen kennen, welke aanleiding hebben gegeven tot de voorgestelde veranderingen in het primitief ingediend en later eenigzins gewijzigd wets-ontwerp, zoo als die voorkomen op de hierbij overgelegde Nota.

1°. Aanvankelijk bestond het voornemen om de verhooging van het bedrag der traktementen van de kapiteins en van sommige luitenants, alsmede de vermeerdering der soldijen van de onderofficieren te doen ingaan met den 1sten Januarij van het loopend jaar.

De daarvoor noodige gelden evenwel niet begrepen zijnde onder de sommen, welke bij de wet van den 20sten December ll. (*Staatsblad* n°. 140) voor de behoefte van de eerste zes maanden van dit jaar werden toegestaan, zoo heeft men aan dat voornemen geen gevolg kunnen geven — en vindt men het raadzaam daarmede nu te wachten tot op den 1sten Julij aanstaande.

Ook eerst op dien datum zal met de oprigting van de kompagnien hospitaal-soldaten en de kompagnie transporttrein worden aangevangen. Een en ander heeft aanleiding gegeven om de voor die onderwerpen in de artikelen 5, 7, 9, 10, 11, 12, 14, 16a en 48 uitgetrokken gelden met de helft te verminderen, gelijk in de laatstgenoemde Nota van Wijzigingen meer gedetailleerd is aangewezen.

2°. De uitkomst van de, na de indiening van de Staatsbegrooting voor 1868

plaats gehad hebbende aanbesteding der fourrages is zeer ongunstig geweest. Eene verhooging der voor de fourrages uitgetrokken sommen is daardoor noodzakelijk geworden. Men rekent te zullen kunnen volstaan, wanneer bij de kavallerie het ration op 66 cents, bij de artillerie op 71 cents, bij de Akademie op 67 en bij de maréchaussée op 65 cents gesteld wordt.

In overeenstemming hiermede zijn de in de artikelen 10, 11, 14 en 48 uitgetrokken gelden voor fourrages verhoogd geworden met de sommen in de hierbij gevoegde Nota van Wijziging aangewezen.

5°. Het opheffen van sommige vestingen en versterkte plaatsen, heeft ten gevolge, dat het zich daarin bevindend oorlogsmaterieel naar elders moet worden overgebracht.

In het vorig jaar met het vervoer begonnen, wenscht men dit in het loopend jaar te doen afloopen, doch daartoe zijn de voor scheeps- en wagenvrachten toegestane gelden niet toereikend.

Dit is dan ook de reden, dat wordt voorgesteld om art. 19 der begrooting met een bedrag van f 45,000 te verhoogen.

4°. Het zal, zoo de ondergeteekende vertrouwt, gereedelijk erkend worden, dat het niet alleen noodzakelijk is bekend te zijn met de uitvindingen, welke in den vreemde plaats hebben van nieuw oorlogstuig dat aldaar verrassende uitkomsten heeft opgeleverd, maar ook dat die uitvindingen, voor zoo veel het zich laat aanzien dat wij van de groote voordeelen die zij aanbieden partij kunnen trekken, bij ons leger beproefd moeten worden, ten einde ze des geraden te kunnen invoeren.

Onder de hier bedoelde uitvindingen behooren in de eerste plaats gerangschikt te worden de zoogenaamde Amerikaanse *gattling battery gun*, en voorts de *mitrailleur*, naar de vinding van de heeren CHRISTOPHE en MONTIGNY te Brussel, met welk geschutsoort een schrootvuur van eene tot hertoe ongekende uitwerking, zoo wat het aantal treffers in een kort tijdsbestek als de treffkans aangaat, kan worden verkregen.

Dit heeft dan ook aanleiding gegeven om al dadelijk eene bestelling te doen van één *gattling-gun* van groot en één van klein kaliber, benevens een exemplaar van den bovenbedoelden *mitrailleur*.

Tot bestrijding der kosten van aanschaffing dier voorwerpen is het noodig, en wordt dan ook voorgesteld, artikel 21 der begrooting met f 14,400 te verhoogen.

Alhoewel de op de primitive begrooting uitgetrokken som van f 120,000 bestemd is om daarvoor eene hoeveelheid van vier millioen patroonhulzen aan te schaffen, blijkt dat getal te gering wanneer men let op het groot verbruik van patronen bij de schietoefeningen.

Het is alzoo noodzakelijk zorg te dragen dat een grooter voorraad aanwezig zij, en om daartoe te geraken zijn nog één millioen hulzen in het buitenland besteld, terwijl bij 's Rijks instellingen te Delft krachtig zal worden voortgegaan met het aanschaffen van de nog noodige werktuigen en den aanmaak, in den loop van het jaar, ook nog van één millioen hulzen, zoodat na aftrek van het verbruik, gedurende het loopend jaar, op een voorraad van vier millioen zal kunnen worden gerekend en dan ook in het volgend jaar de behoefte zich vermoedelijk slechts zal bepalen tot de aanvulling van het gewoon verbruik bij de schietoefeningen.

Een en ander heeft aanleiding gegeven om art. 25 met eene som van f 60,000 hooger uit te trekken.

5°. Aangezien thans, behalve van het fort bij den Bylmerpolder, ook van de beide andere in de stelling van Amsterdam aan te leggen forten de ontwerpen gereed en de raming van kosten bekend zijn, te weten:

het fort op het Diemer-buitenveld.	f 270,000,00
het fort bij den vuurtoren te Durgerdam.	» 450,000,00
	<hr/>
alzoo te zamen.	f 700,000,00

zoo acht de ondergeteekende het wenschelijk dat nu ook in het wets ontwerp niet alleen de kosten voor het eerstgemelde (gelijk dit plaats had in de primitive begrooting, gewijzigd bij de Nota van 10 October II.), maar ook voor de beide laatstgenoemde forten worden opgenomen.

De redenen, welke aanleiding gaven om de kosten voor de twee laatstvermelde forten niet op de aanvankelijk ingediende begrooting uit te trekken, waren het hooge bedrag waarop de nader uitgewerkte ontwerpen geraamd waren geworden en die meerder bedroegen dan de primitive raming van f 500,000.

Bij een nader naauwkeurig onderzoek is het echter gebleken dat om deugdelijke werken met behoorlijke waterkeerende glacis daar te stellen, de beide forten voor niet minder dan f 700,000 zullen kunnen worden daargesteld.

Er wordt thans echter slechts f 70,000 voor de twee laatstvermelde forten aangevraagd, omdat men zich in dit jaar wenschte te bepalen tot den aankoop van gronden en tot de werkzaamheden aan de waterkeerende glacis, ten einde, na het toestaan van de gelden voor 1869 benodigd, dadelijk met kracht te kunnen voortgaan met den aanleg van de werken zelve.

Het is bij nadere overweging niet noodig voorgekomen om nu reeds voor het fort bij den Bylmerpolder, dat op de primitive begrooting voor het geheele bedrag van f 250,000 is uitgetrokken, meer dan f 180,000 aan te vragen, en dit wel omdat de termijnen van oplevering zoodanig zijn bepaald, dat een gedeelte van het werk uit de begrooting voor 1869 zal moeten worden gekweten.

Met de uitvoering van dit werk, waarvan de aankondiging der aanbesteding bereids heeft plaats gehad, zal alzoo vermoedelijk in de aanstaande maand Maart worden aangevangen.

De ondergeteekende acht het tevens niet overbodig verder te doen kennen, dat de bestekken, die na de goedgekeurde ontwerpen worden opgemaakt van de drie nog aan te leggen forten in de nieuwe Hollandsche waterlinie en van het relduit in het bereids aanbestede werk bij Vechten, zoomede voor het fort op den Separatiedam bij Pannerden en voor het offensief bij Naarden, nagenoeg gereed of althans reeds verre gevorderd zijn, zoodat de aanbesteding daarvan zoo spoedig mogelijk kan en dan ook zal plaats hebben, indien althans de onteigening van sommige perceelen, waarover wordt onderhandeld, niet geregeldijk zal moeten worden tot stand gebracht, hetgeen immer enig oponthoud veroorzaken zal.

Men is ook, in afwachting dat de gelden zullen worden toegestaan voor de twee overige forten in de stelling van Amsterdam (op het Diemer-buitenveld en bij den Vuurtoren), bereids bezig om daarvoor de bestekken in gereedheid te doen brengen en de noodige onteigeningen voor te bereiden, zoodat de aanbesteding zal kunnen plaats hebben korten tijd nadat de bedoelde gelden zullen zijn beschikbaar gesteld.

6°. Een dringend noodzakelijke herstelling aan de kazerne het Princenhof te Delft, die geen uitstel gedooft, brengt te weeg dat men daarvoor art. 50a met eene som van f 5000 heef moeten verhoogen.

Daarentegen is de primitief aangevraagde som voor een nieuw gebouw tot hospitaal te Amsterdam met f 190,000 verminderd geworden, uit hoofde het zich laat aanzien dat de latere vaststelling der definitieve begrooting voor 1868 en als een gevolg daarvan de later te doene aanbesteding te weeg zal brengen dat alléén het paalroosterwerk met een gedeelte der fundamenteu in den loop van dit jaar zal kunnen worden uitgevoerd.

Het restant der benoodigde som zal bij gevolg op de begrooting voor 1869 voorkomen.

Ten slotte zij hier aan de aandacht gekragt, dat op de thans ingediende begrooting ongeveer een bedrag van *twee millioen gulden* voorkomt, dat als buitengewone uitgaven is aan te merken.

's Gravenhage, den 24sten Januarij 1868.

De Minister van Oorlog,
VAN DEN BOSCH.

STAATSBEGROOTING VOOR HET DIENSTJAAR 1868.

EINDVERSLAG

§ 1. Bij de overweging van het wets-ontwerp tot definitive vaststelling van Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1868, werd vrij algemeen de opmerking gemaakt, dat er na de zeer breedvoerige schriftelijke gedachtenwisseling, welke in het afgelopen najaar over de begrooting van Oorlog heeft plaats gehad, geene reden bestond om thans op nieuw in eene overweging van de onderdeelen dezer voordragt te treden. Eene verwijzing naar vroegere stukken werd voldoende geacht. Slechts verklaarden enkele leden meer opzettelijk, dat zij in de vroeger uitgedrukte teleurstelling omtrent de handelingen van den tegenwoordigen Minister van Oorlog niet konden deelen, terwijl weder anderen hiertegen hunne vroeger gestaaftde ongunstige meening handhaafden.

§ 2. De wensch naar eenige nadere inlichtingen omtrent de plannen van den Minister werd in verscheidene afdelingen uitgesproken.

Ten aanzien der levende strijdkrachten wilde men vernemen, wat de Regering tot hunne versterking wil doen. Zal de voordragt tot verhooging van het jaarlijksehe militie-contingent met 5000 man op nieuw worden ingediend? Eene stellige verklaring hieromtrent is dringend noodzakelijk; maar zal door zulk een maatregel de verdediging des vaderlands genoegzaam zijn gewaarborgd? De vroegere uitingen van den Minister doen veronderstellen, dat hij eene tegenovergestelde meening is toegedaan en boven de verhooging van het militie-contingent ook nog eene hervorming der schutterijen noodig acht. Daartoe zoude de tegenwoordige wet kunnen herzien worden. Want de strengere toepassing harer bepalingen kan aan de schutterij den in oorlogstijd gevorderden graad van geoefendheid niet verschaffen. Zelfs bij de militie is die wegens den beperkten oefeningstijd niet in allen deele voldoende. Om hier te lande even als in België een steeds strijdvaardig leger te bezitten, moest vooral de vrijwillige indiensttreding worden aangemoedigd. Daartoe werd de uitbreiding van het koloniaal werfdepôt, dat bij meerdere sterkte tot bezetting onzer kustplaatsen konde gebezigd worden, op nieuw aangeprezen.

Anderen zagen echter alleen in meerdere vereenvoudiging van het stelsel van verdediging heil. Men betreurde het, dat de Regering niet meerderen spoed gemaakt heeft met de verbetering der liniën van defensie. Eenige leden vroegen, of er ten opzichte der IJssellinie, waaraan zij groote waarde bleven hechten, niets wordt verrigt. Meerderen wenschten te weten, waarom niet krachtiger aan de versterking van de Utrechtsche linie werd gearbeid. Voor hare inundatiën wil de Regering gedurende dit jaar niets meer verrigten. Dit werd betreurd; te meer daar de berekening van den tijd, die voor het stellen der inundatie vereischt wordt, in de Nota bij het Eindverslag in veel te gunstigen zin scheen

te zijn opgemaakt. Hoeveel tijd zoude er gevorderd worden om door het open zetten der zeesluizen te Muiden deze inundatiën te stellen? Ook omtrent den toestand der linie van Amsterdam bestaat nog ongerustheid. De hoofdstad ligt, ook al worden de ontworpen forten gebouwd, nog van meer dan eene zijde voor vijandelijken aanval open.

Ten aanzien der verdediging van het noordoostelijk gedeelte des lands zijn reeds vroeger mededeelingen gevraagd, die voornamelijk op het stellen der inundatiën betrekking hadden. Ze werden nog niet in voldoende mate verstrekt en op nieuw wenschte men te vragen, hoeveel tijd er voor het stellen der inundatiën in Groningen en Friesland gevorderd wordt.

De overweging van al deze opmerkingen en vragen, deed sommige leden, ook van hen die geene wettelijke regeling der legerorganisatie wenschen, meer dan vroeger overhellen tot het denkbeeld, om het stelsel van 's lands verdediging bij de wet vast te stellen. Daardoor zal de Regering met vasteren tred aan de verbetering der liniën van defensie kunnen voortwerken. En de schatkist zal gewaarborgd zijn tegen noodelooze offers, gelijk vroeger meermalen gebragt zijn en thans wellicht nog van haar gevorderd worden. Tot staving dezer meening wees men op de som van f 11.000, die ten behoeve der vestingwerken van Nijmegen is aangevraagd, terwijl het nog verre van zeker is, of die stad voortdurend onder onze vestingen zal opgenomen blijven.

§ 5. Volgens het openbaar gerucht laat de toestand der Militaire Akademie nog veel te wenschen overig. De gouverneur heeft onlangs zijn ontslag gevraagd en bekomen en met de tucht is het onder de kadetten niet zeer goed gesteld. Gaarne zoude men omtrent den toestand dier inrigting eenige mededeelingen van de Regering ontvangen. Ook werd de vraag gedaan of de betrekking van gouverneur nu zij weder is opengevallen, niet met die van kommandant der Akademie konde worden vereenigd.

§ 4. De overgrootste meerderheid der leden verklaarde zich op de reeds in vroeger gewisselde stukken uiteengezette gronden tegen het voorstel om de traktementen der kapiteins en van sommige luitenants te verhoogen. De toestand van 's Rijks schatkist maakte zulk een maatregel, als hij niet dringend noodzakelijk is, zeker thans niet raadzaam. Enkele leden waren echter gunstiger voor deze verhooging gestemd.

§ 5. Sommige leden meenden dat de verzending van oorlogsmaterieel niet zeer geregeld plaats heeft. Zoo zouden er granaten naar Bergen-op-Zoom en zwaar geschut naar Vlissingen verzonden zijn, terwijl tot de ontmanteling dezer vestingen sedert geruimen tijd is besloten, en ook ten deele daarmede reeds een begin wordt gemaakt. Is dit werkelijk waar, dan zoude men de reden dezer zonderling schijnende maatregelen gaarne willen vernemen.

§ 6. Er werd bezwaar tegen gemaakt, dat de Regering reeds vooraf over nog niet toegestane geldsommen heeft beschikt, om daarvoor nieuwe oorlogsvindingen aan te koopen, zonder dat er genoegzaam blijkt van redenen, die uitstel der aanschaffing onraadzaam maakten. Welke uitkomsten zijn er bij de proeven met de beide nieuwe geschutsoorten verkregen. Heeft de Regering het voornemen opgevat om daarvan meerdere aankopen te doen?

Hetgeen in de Memorie van Toelichting bladz. 5 gezegd wordt omtrent het aanschaffen van een millioen patroonhulzen, kwam na de mededeeling der Regering in eene Memorie van Beantwoording op het Voorloopig Verslag der Commissie van Rapporteurs omtrent het wets-ontwerp tot wijziging van Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting voor 1867, bladz. 3, niet regt duidelijk voor. De noodzakelijkheid om een zeer groot aantal patroonhulzen voorhanden te hebben, schijnt aldaar toch eenigermate te worden ontkend, en wel op grond van het veelvuldig herhaald gebruik dat van eene huls kan worden gemaakt. Die laatste bewering werd wel eenigermate betwijfeld, maar eenige nadere toelichting toch niet overbodig geacht.

Enige leden knoopten aan deze beschouwingen nog de vraag vast, hoe ver

thans het onderzoek der torpedo-commissie is gevorderd. Het schijnt moeilijk te gelooven, dat er, welke de bezwaren aan het gebruik van torpedo's in onze zeegeaten verbonden ook mogen wezen, nog geen voldoende stelsel van torpedo's voor onze bovenrivieren zoude gevonden zijn.

§ 7. Men vroeg of de raming van kosten der verschillende ontworpen forten, hier met zoodanige juistheid berekend is, dat men geene aanmerkelijke wijziging van het cijfer meer behoeft te vreezen. Op welke wijze wenscht de Regering zich de som van f 700,000, die volgens hare opgaf nog boven de toegestane gelden voor den aanbouw van forten in de Utrechtsche linie noodig zal zijn, te verschaffen?

Is de slooping der vesting Breda reeds aangevangen? Zoo dit niet het geval mogt zijn, wenschte men te weten waarop de uitvoering van dezen maatregel wacht en of er spoedig toe zal worden overgegaan.

§ 8. Eenige leden betwijfelden of de aanbouw van een nieuw hospitaal te Amsterdam wel zoo dringend noodzakelijk kan worden gerekend. Zoude het niet verkieslijk zijn, om de voorhanden gelden aan de verbetering onzer verdedigingsliniën te besteden? Andere leden konden echter in deze meening niet deelen.

De groote garnizoensverwisseling welke binnen weinige weken zal plaats hebben, vond bij velen scherpe afkeuring. Zij konden niet inzien, om welke redenen de Minister thans daartoe overgaat zonder er de zamentrekking der troepen in groote garnizoenen door te bevorderen. Vroeger had hij zich toch ook tegen die voortdurende garnizoensveranderingen, wegens de daaraan voor 's lands schatkist en voor de officieren en mindere manschappen verbonden bezwaren, verklaard.

§ 9. In het slot der Memorie van Toelichting wordt «aan de aandacht gebracht, dat op de thans ingediende begrooting ongeveer een bedrag van twee millioen gulden voorkomt, dat als buitengewone uitgave is aan te merken». Men vroeg op welke wijze de Regering tot dit cijfer is gekomen, en of uit deze mededeeling mag worden afgeleid, dat voor het vervolg, wanneer deze buitengewone uitgaven zullen gekweten zijn, de som van f 12,800,000 door haar tot dekking der uitgaven van het Departement van Oorlog, voldoende wordt gerekend.

De Commissie van Rapporteurs acht deze opmerkingen en vragen allezins vatbaar voor mondelinge behandeling bij de openbare beraadslaging over dit wetsontwerp. Zij heeft die daarom in haar *Eindverslag* opgenomen en wenscht er geen eigen oordeel bij te voegen.

Aldus vastgesteld door de Commissie van Rapporteurs op 31 Maart 1868.

VAN KERKWIJK.
DE ROO VAN ALDERWERELT.
VAN SYPESTEYN.
KIEN.
WYBENGA.

There are many reasons for the...
in the...
the...

It is...
the...
the...

In the...
the...
the...

The...
the...
the...

It is...
the...
the...

The...
the...
the...

THE... THE...

The...
the...
the...

The...
the...
the...

The...
the...
the...

STAATSBEGROOTING VOOR HET DIENSTJAAR 1869.

VIIIste HOOFDSTUK.

ONTWERP VAN WET.

Wij WILLEM III, enz., enz.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat, volgens de artt. 119 en 120 der Grondwet, de algemeene begrooting jaarlijks moet worden vastgesteld,

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. Het VIIIste hoofdstuk der begrooting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1869, betreffende het *Departement van Oorlog*, wordt vastgesteld als volgt:

Iste AFDEELING.

Kosten van het Departement.

Art. 1. Traktement van den Minister *f* 12,000.—.

Art. 2. Traktementen van de ambtenaren, onderofficieren en bedienden, toelagen aan officieren en mindere militairen, benevens fourragelden van den Minister *f* 64,900.—.

Art. 3. Bureau- en lokaalbehoefden, benevens drukwerk *f* 40,750.—.

Totaal *f* 87,650.—

IIde AFDEELING.

Traktementen, bureaukosten, toelagen en fourragegelden voor paarden van den grooten staf, den generalen staf, (de kosten voor het bij dien staf te geven militair onderwijs daaronder begrepen), de administratie der armee, de provinciale en plaatselijke staven,

Art. 4. Grootte staf *f* 50,119.—.

Art. 5. Generale staf *f* 57,341.—.

Art. 6. Administratie der armee *f* 31,800.—.

Art. 7. Provinciale en plaatselijke staven *f* 85,381.—.

Totaal *f* 224,641.—.

IIIde AFDEELING.

Traktementen, soldijen, fourragelden en verdere kosten van de verschillende wapenkorpsen, daaronder begrepen die van de officieren van gezondheid en der paardenartsen, almede gratificatiën, te verleenen aan de met ligchaamsgebreken ontslagen wordende onderofficieren en manschappen.

Art. 8. Wapen der infanterie, staf en korpsen, hieronder begrepen de onderofficieren en soldaten van de andere wapens, daarbij tijdelijk in betaling gevoerd wordende *f* 4,879,386.—

Art. 9. Wapen der kavallerie, staf en korpsen, daaronder begrepen de onderofficieren en soldaten van de andere wapens, daarbij tijdelijk in betaling gevoerd wordende *f* 1,668,823 —.

Art. 10. Wapen der artillerie, staf en korpsen, mitsgaders de onderofficieren en soldaten van de andere wapens, daarbij tijdelijk in betaling gevoerd wordende *f* 2,093,133.—

Art. 11. Wapen der genie, staf van het wapen en bataillon mineurs en sapeurs, mitsgaders bureaukosten en andere uitgaven voor de ingenieurs in de vestingen *f* 349,596.—

Totaal *f* 8,987,938.—

IVde AFDEELING.

Art. 12. Remonte *f* 187,920.—

Vde AFDEELING.

Koninklijke Militaire Akademië.

Art. 13. Traktementen, soldijen en verdere kosten, na aftrek van de bijdragen, door het Departement van Koloniën te verstrekken, en van die, welke voor de opleiding der kadets en surnumeraire élèves (vreemdelingen) betaald worden *f* 65,950.—

VIde AFDEELING.

Art. 14. Reiskosten en vacatiën, met inbegrip der restitutiën van ten dienste van het Rijk gedane uitschotten *f* 28,000.—

VIIde AFDEELING.

Geneeskundige dienst.

Art. 15. a. Traktementen, toelagen en daggelden van de officieren van gezondheid, niet bij de korpsen ingedeeld, als ook van de ambtenaren en verdere geëmplojeerden, zoo op het bureau van den inspecteur van de geneeskundige dienst als bij het magazijn van geneesmiddelen, gelijk mede van de administrateurs en geëmplojeerden bij de hospitalen, mitsgaders bijdragen aan de Veeartsenijschool tot opleiding van kweekelingen voor de veterinaire dienst *f* 177,300.—

b. Tractementen, toelagen en daggelden van het personeel (militair en burgerlijk) belast met en geëmplojeerd bij het onderwijs der kweekelingen voor de militaire geneeskundige dienst en verdere uitgaven voor gemeld onderwijs, na aftrek van de bijdragen door de Departementen van Marine en Koloniën te verstrekken; toelagen van de kweekelingen, bestemd voor de militaire geneeskundige dienst hier te lande *f* 13,510.—

Art. 16. Materiëel van de geneeskundige dienst, kosten vallende op het verplegen van zieken, aankoop van medicijnen, meubelen in de ziekeninrigtingen enz. *f* 216,750.—

Totaal *f* 407,560.—

VIIIste AFDEELING.

Art. 17. Vuur en licht in de wachten f 20,000.—

IXde AFDEELING.

Art. 18. Scheeps- en wagenvrachten en overvaartgelden, vergoeding voor geleden schade, uit het contract wegens de transporten te water voortkomende f 50,000.—

Xde AFDEELING.

Art. 19. Jaarwedden van beambten, daggelden, soldijen enz., voor werklieden (burgerlijke en militaire), verdiend loon voor werk op stuk, toelagen voor officieren en conducteurs, mitsgaders tegemoetkomingen, zoo bij de artillerie-, stapel- en constructie-magazijnen, bij de inspectie der draagbare wapenen te *Delft*, *Maastricht*, *Gorinchem*, *Dordrecht*, *Luik* enz. en pyrotechnische werkplaatsen, als bij andere etablissementen tot het materieel der artillerie behoorende f 244,125.—

Art. 20. Aanschaffing, herstelling, onderhoud en verwerken van het materieel der artillerie, der draagbare wapenen, der torpedo's of watermijnen en der pyrotechnische voorwerpen, met alles wat daarop, alsmede op het beheer van een en ander betrekking heeft, benevens het verstrekken van patronen aan vereenigingen tot vrijwillige oefening in den wapenhandel f 250,750.—

Art. 21. Aanschaffing en aanmaak van zwaar geschut tot kustverdediging, met den aankleve van dien f 200,000.—

Art. 22. Aanschaffing of aanmaak van patroonhulzen, met inbegrip van daartoe benoodigde werktuigen als anderzins f 120,000.—

Totaal f 814,875.—

XIde AFDEELING.

Materieel der genie en al hetgeen kan geacht worden daartoe te behooren.

Art. 23. Onderhoud, herstellen, veranderen en verbeteren van vestingwerken, oefenings-terreinen, militaire gebouwen (die in de XIIde afdeeling daaronder begrepen), dijken, kaden, wegen, grachten, bruggen en al hetgeen kan geacht worden daartoe te behooren; werkgelden voor militairen, gebezigd wordende tot den arbeid aan fortificatiën en tot anderen arbeid voor de genie; werkzaamheden betreffende het bouwen en planten in de nabijheid van vestingwerken: koopen en huren van perceelen; kosten en ongeden bij het sluiten van aankopen en overeenkomsten; afkoop van regten; verlenen van subsidiën voor uitvoering van werken; doen van waterpassingen, metingen en peilingen; opzigtkosten, schoonhouden geniegoederen, enz. f 235,400.—

Art. 24. Aankoop, herstellen of verbeteren (op rekening of in daggeld) van kaarten, plans, memoriën, reglementen, werktuigen, meet- en waterpas-instrumenten, gereedschappen tot meten en teekenen, enz. f 2,000.—

Art. 25. Praktische oefeningen der mineurs en sappeurs, met de daarvoor noodige voorwerpen f 2,400.—

Art. 26. Nieuwe werken, uitbreiding of slechting van reeds bestaande, met den aankleve van dien:

- a. voortzetting van de verbetering der middelen tot het stellen van de inundatiën der nieuwe Hollandsche waterlinie, van den Neder-Rhijn tot *Utrecht*. f 200,000.—
- b. verbetering der bestaande werken in de nieuwe Hollandsche waterlinie. f 75,000.—
- c. betalingen voor reeds aanbestede nieuwe werken. f 18,000.—

Totaal. f 293,000.—

Buitengewone uitgaven.

Art. 27. Kosten tot voortzetting van den aanleg van vier forten en daarmede in verband staande werken nabij *Utrecht* in de nieuwe Hollandsche waterlinie *f* 818,500.—.

Art. 28. Kosten van voltooiing van het fort bij den *Bijlmerpolder* in de stelling *Amsterdam* *f* 70,000.—.

Totaal *f* 1,421,000.—.

XIIde AFDDELING.

Karzernering en al hetgeen gerekend wordt daartoe te behooren.

Art. 29.

a. Onderhouden, herstellen, veranderen en verbeteren van 's Rijks gebouwen (ook van die, door de gemeenten tot militair gebruik afgestaan), bestemd tot kazernen, stallen, rijloodsen, magazijnen, bakkerijen, hospitalen, infirmeriën, zweminrichtingen als anderzins; aankoop van perceelen tot verbetering en uitbreiding dier gebouwen; kosten en ongelden bij het sluiten van aankopen en overeenkomsten; afkoop van regten; herstellingen en vernieuwingen van meubelen en verdere benodigdheden in de gebouwen tot huisvesting van troepen bestemd, enz. *f* 243,300.—.

b. Huur van gebouwen of gedeelten daarvan, tot huisvesting van militairen en hunne huisgezinnen (het wapen der *maréchaussée* daaronder niet begrepen) *f* 4,000.—.

c. Voor de voltooiing van een nieuw gebouw tot hospitaal te *Amsterdam* *f* 190,000.—.

Totaal *f* 437,300.—.

XIIIde AFDDELING.

Verschillende uitgaven.

Art. 30. Defrojement van den amanuensis bij de directie der weduwen- en weezenkas voor de officieren van de landmagt *f* 1,200.—.

Art. 31. Kosten tot verzekering en uitoefening der eeredienst bij de militairen, daaronder begrepen tegemoetkoming aan predikanten en onderwijzers, mitsgaders aan Roomsch-katholieke en andere geestelijken in kleine garnizoenen *f* 8,400.—.

Art. 32. Huur van gebouwen, exercitievelden en loodsen *f* 5,000.—.

Art. 33. Kleine tegemoetkomingen, reiscelden enz., aan gewezen militairen en weduwen en kinderen van militairen *f* 900.—.

Art. 34. Drukwerk van onderscheiden aard ten dienste van het leger, mitsgaders het drukken, aanschaffen en inbinden van militaire reglementen en boekwerken. *f* 6,000.—.

Art. 35. Huisvesting en voeding van lotelingen der nationale militie, en reiscelden van opgeroepen wordende en vertrekkende verlofgangers *f* 6,000.—.

Art. 36. Kosten van het magazijn van kleeding, uitrusting, hospitaal-goederen, kampements-effecten, enz.:

a. traktementen, toelagen, bureaustkosten, daggelden aan mindere bedienden en arbeidsloozen *f* 49,000.—.

b. vernieuwing en onderhoud van kampements-effecten, voorwerpen van veld-uitrusting, enz. *f* 20,000.—.

c. aanschaffing van ledergoed enz. voor de schutterijen *f* 41,000.—.

Totaal *f* 50,000.—.

Art. 37.

a. kosten van verkenningen, het maken van plans, met de kosten uit een en ander voortvloeiende, ten behoeve van de kaarten op het topographisch bureau te vervaardigen *f* 3,200.—.

b. traktementen der ambtenaren, toelagen der officieren, daggelden, remuneratiën enz. der geëmploijeerden bij het topographisch bureau en verdere kosten dezer inrigting, na aftrek van hetgeen uit het 1ste hoofdstuk der begrooting van Nederlandsch Indië wordt gekweten voor het vervaardigen in kleurendruk van de door de topographische opname van Java verkregen overzichtskaarten der verschillende residentieën / 15,950.—.

Totaal / 19,150.—.

Art. 38. Kosten wegens onderhoud van militaire huisgezinnen in de aan het Rijk toebehoorende gestichten te *Ommerschans* en te *Veenhuizen* / 20,500.—.

Art. 39. Gratificatiën / 12,000.—.

Art. 40. Proceskosten van verschillenden aard. *Memorie*.

Art. 41. Subsidie aan het Invalidenhuis te *Leiden* / 5,000.—.

Art. 42. Het aanschaffen van onderscheidingsteekenen voor officiersdienst, van medailles voor diensten van onderscheiden aard en van eereteekenen, ingesteld bij Koninklijk besluit van den 10den Mei 1865 (*Staatsblad* N°. 32) / 1,000.—.

Art. 43. Kosten vallende op het kamperen van troepen / 15,500.—.

Art. 44. Kosten vallende op telegraphische correspondentie / 100.—.

Art. 45. Lokaal- en schrijfbehoefden, vuur, licht enz., voor te houden examina voor officiers-rangen, alsmede voor bijeenkomsten van raden van onderzoek / 100.—.

Art. 46. Kosten van het Hoofd-comité der Nederlandsche vereeniging tot het verleenen van hulp aan zieke en gewonde krijgslieden in tijd van oorlog, als reizen verblijfkosten, huur van lokalen, toelage aan den secretaris, schrijfbehoefden, enz. / 1,000.—.

Totaal / 151,850.—.

XIVde AFDEELING.

Art. 47. Traktementen, soldijen, huisvesting en verdere kosten van het wapen der maréchaussée, alsmede gratificatiën, te verleenen aan met lichaamsgebreken ontslagen wordende maréchaussées. / 234,300.—.

XVde AFDEELING.

Overkomplete officieren, pensioenen, gagementen, onderstandsen, lijfrenten en wachtgelden.

Art. 48. Overkomplete officieren, twee derde en non-activiteitstraktementen. / 35,000.—.

Art. 49. Pensioenen, gagementen en onderstandsen. / 1,420,000.—.

Art. 50. Tijdelijke pensioenen en onderstandsen, volgens de wet van 28 Augustus 1851 (*Staatsblad* N°. 129). / 5,000;—.

Art. 51. Pensioenen aan mindere geëmploijeerden, werklieden en bedienden, op daggeld werkzaam bij inrigtingen van 's Rijks zoe- en landmagt (wet van den 24sten Junij 1854, *Staatsblad* N°. 92). / 9,800.—.

Art. 52. Lijfrente, toegekend aan den Pruisischen generaal graaf *Bulow von Dennewitz* en diens mannelijke afstammelingen in de regte linie (besluit van den Souvereinen Vorst van den 6den Februarij 1814, N°. 3, en Koninklijk besluit van den 8sten Junij 1815, N°. 4). / 5,250.—.

Art. 53. Toelage aan *J. S. A. Elberts*, weduwe van den kapitein *W. de Man*, als schadeloosstelling voor een in 1825 aan haar toegekend, doch nimmer door haar genoten Rijkspensioen. / 300.—.

Art. 54. Wachtgelden aan ambtenaren, welke door maatregelen van vereenvoudiging en bezuiniging buiten betrekking zijn geraakt. / 8,000.—.

Totaal / 1,483,350.—.

XVIde AFDDELING.

Art. 55. Onvoorziene uitgaven. f 56,666.—

Totaal Generaal f 14,659,000.—

ART. 2. Wanneer de som, in dit hoofdstuk uitgetrokken voor een der onderwerpen van uitgaaf, begrepen onder de artikelen 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 29, 31, 32, 34, 35, 36, 37, 38, 40, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51 en 54, ontoereikend mogt worden bevonden, kan het ontbrekende bedrag, met inachtneming van het voorschrift van het voorschrift van het 2de lid van artikel 24 der wet van den 5den October 1844 (*Staatsblad* n°. 40), aangevuld worden door overschrijving uit den post voor *Onvoorziene uitgaven*, in hetzelfde hoofdstuk voorkomende.

ART. 3. De in den loop van het dienstjaar opkomende behoeften, het voorschreven Departement betreffende, welke hare omschrijving niet vinden in de artikelen van dit hoofdstuk, worden op den post voor *Onvoorziene uitgaven* aangewezen.

Die uitgaven worden bij de rekening omschreven en verantwoord in zoovele bijzondere posten, als zij gelijksoortige onderwerpen betreffen.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en dat alle ministeriele departementen, autoriteiten, collegiën en ambtenaren, wien zulks aangaat, aan de naauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven te

STAATSBEGROOTING VOOR HET DIENSTJAAR 1869.

VIIIste HOOFDSTUK.

MEMORIE VAN TOELICHTING.

§ 1. De ondergeteekende heeft de eer, bij de indiening van de begrooting van zijn Departement voor het dienstjaar 1869, al dadelijk te kennen te geven, dat, hoe ook doordrongen van den pligt om de meeste zuinigheid in acht te nemen en de uitgaven binnen de naauwste perken te stellen, hij niet heeft mogen voorbijzien het groot belang dat er bestaat om, op het voetspoor van zijnen ambtsvoorganger, voort te gaan om de aangevangen verdedigingswerken met kracht voort te zetten, met de aanschaffing van zwaar geschut en verder oorlogsmaterieel niet te blijven stilstaan en, om bij het voortdurend bestaan van een aanzienlijk incompleet aan vrijwilligers, voor de jaarlijksche ligting der militie een grooter aantal miliciens bij de korpsen in te deelen, terwijl hij niet zal aarzelen om, zoodra tot de aanschaffing van nieuwe geweren kan worden overgegaan, — dat echter niet dan na rijp be raad zal plaats hebben, — daarvoor de noodige gelden aan te vragen, even als die welke later zullen vereischt worden tot de verdere voltooiing van 's lands defensie; overtuigd zoo als hij is, dat die gelden bereidvaardig zullen worden toegestaan, ten einde daardoor in staat te worden gesteld onze onafhankelijkheid, des gevorderd, met kracht te kunnen verdedigen.

De gronden en beschouwingen, waarop de thans ingediende begrooting steunt, zal de ondergeteekende vooraf in eenige algemeene trekken aanwijzen, en daarna, bij de behandeling der onderscheidene artikelen, nader toelichten.

Ten aanzien van de levende strijdkrachten, welke gedurende het jaar 1869 onder de wapenen zullen worden gehouden, wenscht hij zich, boven en behalve de officieren, te bepalen tot de onderstaande in ronde getallen aangewezen hoeveelheden, te weten:

13600 kader en vrijwilligers;

6600 miliciens, die krachtens de artt. 123 en 124 der wet van 19 Augustus 1861 (Staatsblad n°. 72) moeten dienen tot aanvulling van het incompleet der vrijwilligers;

10400 miliciens, die in gemeld jaar ingelijfd, voor zoo verre zij tot de infanterie behooren, gedurende tien achtereenvolgende maanden, — de miliciens der vesting-artillerie, van de pontonniers en de stukrijders bij de veld-artillerie en trein, die gedurende zes maanden, en de overigen die gedurende één jaar tot eerste oefening onder de wapenen zullen blijven;

Hierbij valt op te merken dat, met het oog op de ontbrekenden bij de aflevering, en dergenen die op de stamboeken als gedetacheerd moeten worden gevoerd, voor deze miliciens een geringer getal in de toelichtende staten voor soldij enz. zijn berekend;

7800 miliciens, bestemd tot het bijwonen der najaarsoefeningen, waartoe zullen worden bestemd al de miliciens behorende tot de ligting van 1865, en verder die van de overige ligtingen, welke tot dusverre slechts gedurende vijf maanden in den wapenhandel zijn geoefend geworden; terwijl het getal paarden zal bedragen:

bij de kavallerie 2300 en
» » artillerie 1100.

De in den loop van dit jaar toegepaste maatregel, om de miliciens bij de troepen te voet, die tot eerste oefening slechts vijf maanden onder de wapenen waren gehouden, in het begin van het jaar van verlof te doen terugkeeren, ter vervanging van de overige miliciens der ligting waartoe zij behooren, welke tot aanvulling van het incompleet aan vrijwilligers onder de wapenen waren gebleven, ten einde op die wijze allen een gelijk getal maanden te oefenen, heeft ontegenzeggelijk veel bijgebragt tot eene gelijkmatige oefening van al de miliciens der ligting, doch aan het met verlof zenden en terugkeeren onder de wapenen zijn eigenaardige bezwaren verbonden, die de ondergeteekende wenschte te vermijden.

Dien ten gevolge zullen al de miliciens van de in te lijven ligting bij de infanterie, voortaan, tot hunne eerste oefening, gedurende tien achtereenvolgende maanden onder de wapenen verblijven, eene tijdruimte, die, gelet op de vereenvoudigingen welke in de exercitie-reglementen zijn ingevoerd, voldoende wordt geacht om hen behoorlijk in den wapenhandel te kunnen oefenen: terwijl hierbij niet onopgemerkt moet blijven, dat het grootste gedeelte bestemd wordt tot aanvulling van het incompleet aan vrijwilligers en hunne oefening daardoor van zelf wordt voortgezet.

Bij de vesting-artillerie, de pontonniers, den trein en de mineurs en sappeurs, wordt eene zoodanige tijdruimte niet zoo dringend noodig geacht en kan die, tot vermindering van uitgaven, op zes maanden gesteld worden, terwijl ook daar een groot gedeelte miliciens langer wordt geoefend, doordien het moet dienen tot aanvulling van het incompleet aan vrijwilligers.

De vereeniging van troepen in de legerplaats te Milligen zal in het volgend jaar niet plaats hebben, tot besparing van de aanzienlijke kosten daaraan verbonden. Men zal zich bepalen om slechts een gedeelte der artillerie en van het bataillon mineurs en sappeurs, even als ten dezen jare, in het kamp bij Zeist, en het korps pontonniers in dat bij Andel te doen oefenen.

Evenwel zullen, gedurende het tijdvak dat de miliciens tot bijwoning der najaarsoefeningen onder de wapenen zijn opgekomen, in de verschillende garnizoenen door de aldaar aanwezige troepen, zoo veel mogelijk vereenigd met die uit de naastbij gelegen garnizoensplaatsen, gecombineerde manoeuvres worden uitgevoerd.

Het blijft eene dringende noodzakelijkheid om over te gaan tot de oprichting van twee kompagnien hospitaal-soldaten en eene kompagnie transporttrein, waartoe het voornemen reeds in het vorige jaar bestond, doch dat bij de vaststelling der begrooting voor het loopende jaar is uitgesteld geworden.

Om die reden heeft de ondergeteekende dan ook de daartoe noodige gelden op de thans ingediend wordende begrooting uitgetrokken, en wenschte hij die kompagnien op dezelfde grondslagen in te rigten, als door zijnen ambtsvoorganger in de Memorie van Toelichting, welke het wets-ontwerp tot vaststelling van de begrooting voor 1868 vergezelde, worden kenbaar gemaakt.

Hij zou ook gaarne de ten vorigen jare voorgenomen doch later uitgestelde traktementsverhooging voor de kapiteins en luitenants, op nieuw op de begrooting hebben uitgetrokken, doch aanzienlijke en dringende uitgaven voor andere onderwerpen hebben hem daarvan teruggehouden; evenwel is het dringend noodig geacht, om de soldijverhoogingen ten behoeve van de onderofficieren op nieuw op de thans ingediend wordende begrooting uit te trekken. Eene lotsverbetering voor deze zoo nuttige klasse van militairen kon niet langer worden uitgesteld.

De duurte der eerste levensbehoeften brengt te weeg, dat in sommige garnizoensplaatsen, niettegenstaande het zuinigste beheer der menages, minder dan 25 cents per vijf dagen als zakgeld aan de soldaten wordt uitbetaald. Om hierin te gemoet te komen, zal men daar waar het bedrag van het zakgeld in de vijf dagen minder

bedraagt dan de opgamelde som, die tot de 25 cents per vijf dagen suppleren, waarvoor dan ook eenige gelden op de begrooting zijn uitgetrokken.

Met genoegen kan de onderteekende mededeelen, dat de transformatie van onze geweren naar het stelsel *Smith*, waarvoor bij de begrooting voor 1867 de noodige gelden zijn toegestaan, naar wensch is geslaagd en wij thans in het bezit zijn van ruim 72000 stuks achterlaadgeweren, terwijl, doch alleen in den geweerwinkel te Delft, wordt voortgegaan om de nog voorhanden en daartoe geschikt geoordeeld wordende getrokken geweren n°. 4 tot achterlaadgeweren te wijzigen. Onze infanterie is thans in het geheel voorzien van eerstbedoelde wapenen, en staat te dien aanzien niet ten achteren bij die van andere Rijken.

De commissie, belast met het onderzoek van de verschillende bekende stelsels van achterlaadgeweren, heeft uit al die soorten er drie aangewezen als de meest voldoende, en wel het stelsel *Peabody*, dat van *Wernli* en dat van *Kerr* of *Remington's bolt*, en voorgesteld om daaruit voor het aan te nemen nieuw geweer, dat een kaliber zal hebben van 11 strepen, eene keuze te doen.

Van elk dezer soorten zijn reeds 50 stuks besteld, en zoodra die ontvangen zijn, zullen daarmede bij het leger vergelijkende proeven, zoowel afzonderlijk als in rijen en gelederen, worden genomen, om zoodoende tot de meest volledige kennis te geraken, welk stelsel als het meest voldoende zal zijn aan te nemen. Zoodra hieromtrent eene beslissing is genomen, zal er worden overgegaan om aan de Ver-tegenwoordiging de noodige gelden aan te vragen tot de aanschaffing van nieuwe geweren.

Met de aanschaffing en aanmaak van messingen hulzen tot patronen, zoowel voor het gebruik bij de schietoefeningen als tot aanvulling van den benodigden voorraad, zal met ijver worden voortgegaan. Het vooruitzigt dat bestond, om door medewerking van de particuliere industrie spoedig in het bezit te komen van het benodigde, heeft zich tot dusverre niet verwezenlijkt, want van de 5 miljoen patroonhulzen, die voor de behoefte van het loopend jaar zijn aanbesteed en waarvan een getal van 4448000 stuks op den 1sten Augustus jl. moesten zijn afgeleverd, heeft men slechts 1173119 stuks, als goedgekeurd, in ontvangst kunnen nemen; daarentegen zijn in de artillerie-werkplaatsen te Delft, met zeer geringe hulpmiddelen, tot op dien datum reeds 1329400 hulzen vervaardigd, die in allen deele aan de verwachting hebben voldaan. Dit een en ander maakt het noodzakelijk, dat het bestuur van Oorlog ten deze niet afhankelijk zij van de particuliere industrie, en, zonder die geheel uit te sluiten, bij magte is om ten allen tijde in de bestaande en opkomende behoeften zelf te kunnen voorzien.

Hiertoe is het noodzakelijk, dat er worde overgegaan tot de oprigting van een patroonfabriek: met andere woorden, van eene werkplaats, waarin niet alleen de hulzen, maar ook de kogels en de patronen worden vervaardigd.

De slagkruidfabriek, door hare ligging buiten de gemeente Delft daartoe bijzonder geschikt, zal tot dat doel worden ingerigt, hetgeen te meer aanbeveling verdient, omdat een gedeelte van dat gebouw beschikbaar komt en daár reeds de vervaardiging van de hoedjes geschiedt, die een gedeelte van de werkzaamheden in de op te rigten fabriek moet uitmaken. Aangezien de patroonfabriek even als de slagkruid-fabricatie een deel zal uitmaken van de pyrotechnische school, zal er weinig, misschien wel geene uitbreiding van personeel noodig wezen; de meeste werklieden kunnen en zullen worden genomen uit de militairen die bij gemelde school zijn of worden gedetacheerd.

De noodige maatregelen zijn reeds genomen tot uitbreiding van het gebouw en der verdere inrigting, en de ondergeteekende vleit zich dat in het begin van het volgende jaar de patroonfabriek in werking zal kunnen zijn.

Benmaal ingerigt en in werking, zal daardoor eene aanzienlijke besparing in de kosten van aanschaffing der patroonhulzen worden verkregen, zoodanig, dat men nu reeds met vertrouwen de verzekering kan geven, dat de thans vereischt wordende uitgaven voor de oprigting der patroonfabriek, door de bedoelde besparing, binnen de twee eerstvolgende jaren zullen worden gedeckt.

Tot de aanschaffing van zwaar geschut voor onze kustbatterijen, waarvoor op de

begroting van het loopende jaar gelden zijn toegestaan. zijn, door het uitzenden van artillerie-officieren, inlichtingen ingewonnen omtrent verschillende stelsels in het buitenland in gebruik. Naar aanleiding van de deswege ontvangen verslagen, heeft de vorige Minister zich bepaald tot gecerceerde gietijzeren kanons van 24 duim met kulaslading, zoo als die in Frankrijk in gebruik, en ook in Zweden en Denemarken zijn aangenomen. Een stelsel dat goede uitkomsten heeft opgeleverd en bovendien door betrekkelijk geringe kostbaarheid alle aanbeveling verdient.

Contracten tot de levering van 9 zware kanons van 24 duim, met de daartoe benoodigde affuiten, met een zeker aantal puntprojectilen, zijn aangegaan; de stalen ringen, sluitstukken en affuiten worden in gunstig bekende fabrieken in Frankrijk — welke ook voor de Keizerlijke Regering werken — vervaardigd, en het geschut in Zweden gegoten en verder afgewerkt, en een ander onder het toezigt van eene daartoe benoemde commissie van drie artillerie-officieren.

Volgens ontvangen bericht van het hoofd der keuringscommissie gaat de fabricatie naar wensch vooruit, en zullen wij in korten tijd in het bezit zijn van de bedoelde vuurmonden.

Met de aanschaffing van de verder benoodigde vuurmonden van die soort wensch de ondergeteekende geleidelijk voort te gaan, en heeft hij tot dat einde op nieuw eene gelijke som als voor het loopende jaar is toegestaan, op de thans ingediende begrooing uitgetrokken.

Zoo als ten vorigen jare werd medegedeeld, is een ijzeren kanon van 80 pd., lang, door het inzetten van een bronzen buis tot getrokken kanon van 19 dm. ingerigt. De proeven met dezen vuurmond genomen, zijn in zoo verre gunstig geweest, dat zij voor de deugdelijkheid van zoodanig transformatiestelsel onzer ijzeren vuurmonden pleiteu; maar het kanon is voor het gekozen kaliber te licht bevonden, zoodat dit kaliber voor de nog lichtere kanons van 80 pd., kort, 60 pond, lang en kort, en 36 pd. niet te verkiezen zou zijn.

Daar nu het aantal kanons van 80 pd., lang, slechts zeer gering is, acht men het beter om het kaliber van 19 duim voorloopig niet aan te nemen, maar daarentegen de zoo even genoemde kalibers van ijzeren geschut, door het inzetten van bronzen buizen, tot zware kanons van 30 pd. (16 dm.) te veranderen, ten einde uit deze vuurmonden hardijzeren volkogels van 45 pd. gewigt met ladingen van 6 pd. buskruid te kunnen schieten, zonder dat de werking op de affuten te hevig wordt, en dus de bestaande affutage met eene geringe verandering kan worden benut. Reeds hebben vier vuurmonden, één van ieder kaliber, de gezegde wijziging ondergaan, en zoodra het onderzoek, dat omtrent de verandering van de affuiten is ingesteld, zal afgelopen zijn, bestaat het voornemen om de transformatie met kracht aan te vangen en voort te zetten, en wel zoo, dat voor ieder kanon telkens een affuit gewijzigd en de noodige gereedschappen en hardijzeren projectilen worden aangemaakt.

Op deze wijze ingerigt zullen die kanons, naast de 24duimers geplaatst, eene goede uitwerking kunnen opleveren, terwijl de bronzen 30ponders, welke door hun kleiner gewigt in den regel slechts met geringere ladingen kunnen gebezigd worden, op andere punten der kustbatterijen eene nuttige aanwending zullen vinden.

Aangezien de bedoelde kanons van 80, 60 en 36 pd. als gladde vuurmonden nagenoeg alle waarde hebben verloren, vertrouwt men dat, op voorschreven wijze, een nuttig gebruik van bestaand materieel en tevens eene belangrijke verbetering wordt verkregen.

Niet onbelangrijk komt het voor hier te vermelden, dat ook de hardijzeren kogels in de werkplaatsen te Delft zullen worden aangemaakt.

In de verdere behoeften aan getrokken geschut van kleiner kaliber, wordt voorzien door transformatie van de gladde ijzeren 12ponders tot getrokken kanons van hetzelfde kaliber.

De weerstandsproeven, die in het vorige jaar ten deze zijn genomen, hebben zulke goede uitkomsten opgeleverd, dat men de transformatie, welke gestaakt was, weder heeft kunnen hervatten. Zij wordt nu geregeld voortgezet, en telkens wanneer een

aantal kanons met toebehooren gereed is, vervangen zij een even groot getal gladde vuurmonden.

In dit jaar zijn reeds een veertigtal getransformeerd, en zoodra de bevolen verzending van 33 dezer kanons zal zijn uitgevoerd, zullen onder andere in alle forten en sterkten der Utrechtsche linie de gladde 12ponders uit de bewapening zijn verdwenen. Voor het veldgeschut bestond het voornemen, om de nog aanwezige gladde kanons brons van 12 pd. door getrokken kanons van 8 pd. te vervangen, maar aangezien de proeven met de getrokken 8ponders aanvankelijk geene goede uitkomsten hebben opgeleverd, worden zij nu met twee gewijzigde kanons van laatstgenoemd kaliber voortgezet. Men hoopt echter omtrent deze belangrijke zaak spoedig tot eene beslissing te komen, en daarna al het nog overgebleven gladde veldgeschut tegen getrokken kanons, hetzij van 12 of van 8 pond, te verwisselen, iets wat door de ondervinding in de laatste oorlogen gebiedend wordt gevorderd.

De proeven met de twee Gatling battery-guns en met den mitrailleur van *Christophe* en *Montigny* zijn zou ver gevorderd, dat hieromtrent spoedig een verslag van de commissie van proefneming wordt ingewacht. Eerst na kennisneming daarvan zal het een punt van overweging kunnen uitmaken, in hoeverre voortzetting van de proeven of aanschaffing van zulke wapens noodig of wenschelijk zal zijn.

Ook worden thans proeven genomen met getrokken mortieren, daar de mededeelingen omtrent de uitkomsten met zulk worpgeschut in andere Staten verkregen, een onderzoek van deze zaak noodig maakte.

Ten aanzien van den aanleg der verdedigingswerken nabij Utrecht en van het fort bij den Bijlmerpolder in de stelling Amsterdam, benevens die op den Separatiedam bij Pannerden, welke bereids onder het bestuur van den afgetreden Minister zijn aangevangen, zij hier te kennen gegeven, dat de ondergeteekende daarmede met kracht wenschte te doen voortgaan, zijnde het zijn voornemen om de werken tot voltooiing van de Nieuwe Hollandsche waterlinie en op den Separatiedam bij Pannerden eerst tot stand te brengen, alvorens met de uitvoering van andere nog aan te leggen of te verbeteren werken, met uitzondering echter van die in de stelling van Amsterdam, te doen beginnen, zoodat dan ook in verband hiermede gelden worden aangevraagd tot voortzetting van de verbetering der middelen voor het stellen van de inundatiën der Hollandsche waterlinie van den Neder-Rhijn en Utrecht.

Wat het fort op den Separatiedam bij Pannerden betreft, zal het soms bevreemding kunnen wekken, dat er tot voorzetting van dat werk op de begrooting voor 1869 geene gelden worden aangevraagd.

Tot opheldering hiervan heeft de ondergeteekende de eer te doen kennen, dat het bestaande ontwerp, hetwelk, behalve de voorzieningen in het rivierbelang, is geraamd op f 504,000, en waarvoor reeds f 340,000 zijn toegestaan, hem te kostbaar is voorgekomen, en diensvolgens bevelen zijn gegeven om het ontwerp, door eene meer eenvoudige inrigting, in diervoege te wijzigen, dat daardoor de primitive raming eenigzins lager kan worden gesteld.

Tevens zij hier onder de aandacht gebracht, dat het niet in de bedoeling van den ondergeteekende ligt, om de beide forten op het Diemer-buitenveld en bij den vuurtoren te Durgerdam, geraamd op f 700,000 en waarvoor aanvankelijk op de begrooting van 1868 f 70,000 worden aangevraagd, doch die daarvan later, volgens den brief van den vorigen Minister van den 30sten Mei jl., zijn afgenomen, niet te doen aanleggen, of den aanleg daarvan uit te stellen, met het oog op eene mogelijke droogmaking van de Zuiderzee, waaromtrent nog niets met zekerheid is bepaald, en dat welligt eerst in een nog zeer ver verwijderd verschieft zal kunnen plaats hebben.

Ware het niet dat er belangrijke sommen voor de nieuwe Hollandsche waterlinie benodigd zijn en thans daarvoor worden uitgetrokken, dan zou hij nu reeds voor den aanleg van de twee bedoelde forten gelden hebben aangevraagd, hetgeen echter, zoo hij bestemd blijft om ook de volgende begrooting in te dienen, alsdan zeker zal plaats hebben.

Na deze meer algemeene aanwijzingen, zal de ondergeteekende thans overgaan

tot de meer opzettelijke toelichting van de verschillende onderdeelen der begrooting, en daarbij tevens de redenen doen kennen, waarom bij sommige onderwerpen meer, voor anderen minder wordt geraamd dan voor het dienstjaar is toegestaan.

Iste AFDEELING.

Kosten van het Departement.

§ 2. Volgens het gevoelen van den ondergeteekende, behooren bij het Departement alleen te worden gevoerd de officieën en beambten, uitsluitend onder de onmiddellijke bevelen van den Minister, belast met de werkzaamheden, welke aldaar in het algemeen belang van de dienst voor het leger worden verrigt.

Daar dit nu niet het geval is met het topographisch bureau, dat bovendien, als inrigting voor het graveren op steen van kaarten en plans, niet slechts voor het leger maar ook voor andere Departementen van algemeen bestuur werkzaam is, zoo zijn de kosten daarvan nu op een ander artikel der begrooting overgebracht. Zoo ook zijn de traktementen der ambtenaren, werkzaam op het bureau van de geneeskundige dienst der landmacht, bij de VIIde afdeeling uitgetrokken, uithoofde die ambtenaren, niet onmiddellijk voor den Minister of het Departement, maar bepaaldelijk onder de leiding van den inspecteur van de geneeskundige dienst werkzaam zijn.

Natuurlijk brengt de hierbedoelde overbrenging van uitgaven op andere artikelen eene vermindering op deze afdeeling, doch geene eigenlijke bezuiniging te weeg. Vergelikt men echter hetgeen voor het loopend dienstjaar is toegestaan, ad f 112,400.— en vermindert men die som met hetgeen nu voor het topographisch bureau wordt geraamd ad f 15,950 en met de traktementen der beambten van het bureau van den inspecteur der geneeskundige dienst ad f 7500, te zamen ad.

	23,450.—
	dan rest er f 88,950 —
Voor 1869 wordt geraamd	o 87,650.—
zoodat de uitgaven voor het Departement werkelijk zijn verminderd met f 1,300.—	

IIde AFDEELING.

Verschillende staven en dienstvakken.

§ 3. Ten aanzien van de in deze afdeeling vermelde staven en dienstvakken, zij hier te kennen gegeven, dat bij Zijner Majesteits besluit van den 28sten Augustus jl., N°. 53, nieuwe bepalingen omtrent de zamenstelling en wijze van aanvulling van den generalen staf zijn vastgesteld, die niet alleen gunstig kunnen werken tot vorming van bekwaame staf-officieren, maar ook eene pépinière zullen daarstellen, om, in de eerste plaats, dien staf in tijd van oorlog met bekwaame officieren te kunnen aanvullen, en wijders, in het algemeen, eenen gunstigen invloed zullen uitoefenen op de hoogere opleiding van de officieren van het leger. Tot dat einde wordt te Breda eene zoogenaamde stafschool opgericht, waarbij, tot het bijwonen van eenen vierjarigen cursus, telken jare vier officieren uit het leger, daartoe genegen en bij een af te leggen examen geschikt bevonden, worden gedetacheerd. Bij het eindigen van dien vierjarigen cursus, zullen die officieren bij een af te leggen examen moeten doen blijken van huone wetenschappelijke en praktische geschiktheid voor de dienst bij den generalen staf; daartoe geschikt bevonden zijnde, komen zij bij voorkeur tot eenige bevordering bij keuze in aanmerking, en keeren als kapitein of ritmeester bij het wapen terug waartoe zij behooren, om later, bij ontstane vacature bij den staf, daarbij te worden overgeplaatst.

Wanneer zij bij den staf ingedeeld, volgens de ranglijst bij het wapen waaruit zij afkomstig zijn, voor eene bevordering tot majoor in aanmerking komen, worden zij als zoodanig, niet bij den staf, maar bij het wapen waartoe zij primitief be-

hoorden, aangesteld; terwijl in het vervolg de majoorplaatsen bij den generalen staf, niet door bevordering van de daarbij dienende kapiteins, maar door overplaatsing van majoors, die vroeger als kapitein bij den generalen staf hebben gediend, zullen worden aangevuld. Het personeel van den generalen staf, dat volgens de in 1843 vastgestelde organisatie uit 23 officieren bestond, doch waarvoor op de begroting voor 1868 slechts 20 officieren zijn uitgetrokken, is thans vastgesteld op 14 officieren van verschillende rangen.

Eene wijziging in den plaatselijken staf is noodzakelijk voorgekomen en bij Zijner Majesteits besluit van den 22sten April jl. N°. 48, dan ook vastgesteld. Dien ten gevolge zijn de betrekkingen van plaatselijken kommandant te *Maastricht*, *Venlo* en *Bergen-op-Zoom* opgeheven, en daarentegen te *Utrecht*, *Groningen*, *Zutphen* en *Arnhem* plaatselijke kommandanten aangesteld, in welke laatstgenoemde garnizoensplaatsen het plaatselijk bevel, met al de daaraan verder verbonden werkzaamheden, noodzakelijk aan daartoe speciaal benoemde officieren behoort te zijn opgedragen.

Voor de verschillende staven in deze afdeeling begrepen, is voor het dienstjaar 1868 toegestaan. f 230,844.—
voor het jaar 1869 wordt geraamd. » 224,641.—

Alzoo minder. f 6,203.—

Deze vermindering spruit hoofdzakelijk voort doordien de kosten voor de verkenningen, het maken van plans en kaarten enz., die tot dusverre onder deze afdeeling voorkwamen, thans bij de topographische inrigtingen (art. 37) zijn uitgetrokken, alsmede door wijziging in de samenstelling van het personeel bij den generalen staf; waaromtrent valt op te merken, dat nu nog bij dien staf vier 1ste luitenanten voor traktementen en schadeloosstelling voor fourrages zijn uitgetrokken, doch deze, wanneer hun eene andere bestemming zal worden aangewezen, niet worden vervangen, en de uitgaven voor dat dienstvak alzoo later met nog f 7500 zullen verminderen.

IIIde AFDEELING.

Verskillende wapenkorpsen.

§ 4. De samenstelling der verschillende wapenkorpsen, zooals die in den toelichtenden staat, gevoegd geweest bij de begroting voor het loopend dienstjaar, voorkomen, hebben de volgende wijzigingen ondergaan.

Krachtens 's Konings besluit van den 25sten Julij jl., N°. 3, zijn bij de bataillons grenadiers en bij de overige regementen infanterie de tirailleur-kompagnien als zoodanig opgeheven, en met de overige kompagnien, ook wat hunne samenstelling betreft, gelijk gesteld.

Aanleiding daartoe bestond, omdat het meerder gebruik dat in de laatste oorlogen van het tirailleurgevecht is gemaakt, de noodzakelijkheid heeft aangetoond dat niet eene enkele kompagnie van een bataillon voor die dienst bestemd worde, maar allen in gelijke mate daarvoor geoefend en dan ook aangewezen kunnen worden.

Al de kompagnien van elk bataillon zullen dan ook in het vervolg in dien zin geoefend, en daarbij een zeker getal korporaals en soldaten als scherpschutters ingedeeld worden, aan wien eene soldijverhooging van vijf cents per dag wordt toegekend. De tirailleurs der 1ste klasse, die zich thans bij de tirailleur-kompagnien bevinden en reeds de meest geoefende schutters uitmaken, zijn tot dat einde in gelijke deelen over al de kompagnien van het bataillon verdeeld.

Bij den staf van elk bataillon is een onderofficier ingedeeld, speciaal belast met het onderrigt der scherpschutters, terwijl wijders iedere kompagnie met één hoornblazer is vermeerderd.

Bij het instructie-bataillon is, volgens Zijner Majesteits besluit van den 26sten December 1867, n°. 54, iedere kompagnie met twee sergeanten vermeerderd; eene uitbreiding die, ter regelmatige waarneming van de veelomvattende dienst van het kader, bij dat bataillon zeer noodzakelijk was.

Gedurende den tijd dat de torpedo-dienst in werking is geweest, heeft de onder- vinding doen zien, dat het wenschelijk en tevens voldoende is daarvoor slechts eene kompagnie, en wel die tot de vesting-artillerie behoorende, te bestemmen, doch aangevuld met miliciens, bij voorkeur degenen die het bedrijf van schipper, vis- scher enz. hebben uitgeoefend. Het is tevens billijk geacht, dat de bij die kompagnie dienende onderofficieren en manschappen, wegens hunne meer bezwarende dienst- verrigtingen, ten aanzien hunner soldijen gelijk worden gesteld met de militairen van hunnen graad bij het korps pontonniers.

Naar aanleiding van het bovenstaande, heeft Zijne Majesteit, bij een besluit van den 15den Julij jl., n°. 32, voor de bovenbedoelde kompagnie eene nieuwe za- menstelling vastgesteld en tevens bepaald, dat de kompagnie van het bataillon mineurs en sappeurs, mede voor die dienst aangewezen, als zoodanig opgeheven en zamengesteld zal worden als de overige kompagnien van dat bataillon.

Wijders zij hier vermeld dat het voornemen bestaat om het getal paarden bij de veld-artillerie eenigzins te vermeerderen, en wel met vijf/ bij elke veldbatterij. Neemt men in aanmerking dat er veelal zieke paarden aanwezig zijn, dan is het getal van 42 paarden per batterij te weinig om ten allen tijde in staat te zijn vier stukken te kunnen uitbrengen. De voorgenomen vermeerdering van paarden kan daarin voorzien, en de veld-artillerie in staat stellen steeds $4 \times 14 = 56$ stukken uit te brengen, die, gevoegd bij 16 stukken van de rijdende artillerie, de 72 stukken uitmaken waarop gerekend wordt dat dadelijk beschikbaar zullen zijn.

Voor verschillende staven en korpsen in deze afdeeling begrepen, is voor het loopende dienstjaar toegestaan..... f 9,115,429.00
thans wordt daarvoor geraamd » 8,987,938.00

Alzoo minder / 127,491.00

Dit verschil ontstaat:

1 ^o . door de opheffing van de tirailleur-kompagnien als zoodanig.....	f	50,591.00
2 ^o . Het minder geraamde dan in 1868, als schrikkeljaar, noodig is geweest.....	»	15,000.00
3 ^o . het minder geraamde wegens het groot incompleet aan de vrijwilligers en wegens de nieuwe regeling van de dienst der miliciens.....	»	164,178.00
4 ^o . Het minder geraamde voor traktementen van magazijnmeesters der artillerie, voor toelagen, alsmede door een grooter aftrek voor mankerende officieren.....	»	15,254.00
	»	245,023.00

Waarvan moet worden afgetrokken:

a. de vermeerdering van 8 sergeanten en 132 hoornblazers.....	f	24,020.00
b. de vermeerdering van de soldijen voor de onderofficieren.....	»	47,392.00
c. idem, ten gevolge der nieuwe regeling van het torpedo-wezen.....	»	11,920.00
d. de oprigting van de kompagnie hospitaalsoldaten.....	»	9,000.00
e. idem van de kompagnie transporttrein.....	»	17,200.00
f. bijslag in de menages voor de korporaaIs en soldaten.....	»	8,000.00
	»	117,532.00

Gelijk aan het verschil..... f 127,491.00

IVde AFDEELING.

Remonte.

§ 5. Het is gebleken dat, wanneer bij de kavallerie de remonte gesteld blijft op $\frac{1}{8}$ van het getal paarden, dat volgens de formatie aanwezig moet zijn, dit niet voldoende is om in het gewone verlies te voorzien.

Om die reden acht de ondergeteekende het noodzakelijk, de remonte bij dat wapen op $\frac{1}{7}$ te stellen, terwijl die bij de artillerie op $\frac{1}{10}$ kan bepaald blijven. Door de vermeerdering der kavallerie behooren dan ook geene extragelden te worden aangevraagd tot aanvulling van het bestaande inkompleet, gelijk op de begroting voor 1868 heeft plaats gehad.

Zoo als hiervoren bij § 4 reeds is te kennen gegeven, bestaat het voornemen om elke batterij van het regiment veld-artillerie met vijf paarden te vermeerderen, tot den aankoop waarvan thans bij deze begroting de noodige gelden worden aangevraagd.

Men rekent dat de gemiddelde prijs der aan te schaffen paarden op f 360 per stuk zal te staan komen, makende voor 70 paarden, die meerder dan in 1868 zullen worden aangeschaft, de som van f 25,000, welke som dan ook het verschil aanwijst tusschen de raming voor 1869 en hetgeen voor 1868 is toegestaan.

Vde AFDEELING.

Koninklijke Militaire Akademie.

§ 6. Er hebben zich in dit jaar slechts 88 jongelingen aangegeven, om als kadet bij de hierbedoelde inrigting te worden geplaatst, en hiervan zijn 43 geschikt geoordeeld om te worden toegelaten.

Bij het examen is gevolgd het programma dat in de maand Mei van het jaar 1867 voorgeschreven en algemeen bekend is gemaakt. Let men op de uitkomsten der plaats gehad hebbende examina in vorige jaren, dan ziet men dat in den regel de helft, soms meerder der aspiranten werden afgewezen, zoodat de min gunstige uitkomst ook ten dezen jare niet aan het nieuwe programma kan worden toegeschreven.

Het getal der kadetten, die gedurende het nieuwe studiejaar bij de Akademie onderwijs zullen ontvangen, is intusschen aanzienlijk minder dan vroeger en bepaalt zich tot:

Voor de dienst hier te lande: Infanterie 53; Kavallerie 7; Artillerie 41; Genie 43; — *voor de dienst in de Oost-Indische bezittingen:* Infanterie 47; Kavallerie 5; Artillerie 23; Genie 9; *in Suriname en Curaçao:* Infanterie 1; Artillerie 2; te zamen 201.

In de gezamenlijke kosten wordt door het Departement van Koloniën naar reden van 87 en door dat van Oorlog van 114 bijgedragen, zoo als dit nader in den toelichtenden staat tot deze afdeling behoorende is aangewezen, waaruit tevens blijkt zal, dat voor de dienst van 1869 in het algemeen minder wordt geraamd dan voor het loopend dienstjaar is toegestaan en dit, voor zooverre het Departement van Oorlog betreft, de som van f 7987 uitmaakt.

Het maakt bij den ondergeteekende een punt van gezette overweging uit, of en in hoe verre de Militaire Akademie, zoowel wat hare samenstelling betreft, als de wijze van toelating en opleiding der kadetten dient te worden georganiseerd, in den geest van hetgeen door de Commissie, in der tijd belast geweest met een deswege ingesteld onderzoek, in haar rapport van den 30sten Januarij 1867 is medegedeeld.

Hoe ook de uitslag van deze overwegingen zal wezen, op de berekening van hetgeen voor de hierbedoelde inrigting gedurende het dienstjaar 1869 noodig zal zijn, kan dit natuurlijk nu nog geen invloed uitoefenen en zijn de noodige uitgaven dan ook geraamd op de grondslagen van hetgeen thans bestaat.

VIIde AFDEELING.

Geneeskundige dienst.

§ 7. In de eerste plaats zij hier te kennen gegeven, dat bij Zijner Majesteits besluit van den 20sten October 1867, n°. 52, de vooruitzichten van de apothekers tot rangsverhooging en daardoor vermeerdering van inkomen zijn verbeterd, even als bij 's Konings besluit van den 5den Mei van gemeld jaar, n°. 60, heeft plaats gehad ten aanzien van de officieren van gezondheid.

Wat de opleiding der kweekelingen voor de geneeskundige dienst betreft, is gebleken dat de kweekschool, zoo als zij thans te Utrecht bestaat, niet meer als voldoende kan worden geacht tot de vorming van genees-, heel- en verloskundigen, gelijk dit bij de wet van den 1sten Junij 1865 (Staatsblad n°. 59) wordt verlangd.

De aandachtige overweging van den toestand der kweekschool, heeft dan ook geleid tot het besef, dat eene ingrijpende hervorming daarvan wenschelijk was, en dat zulks het best kan geschieden door de opleiding der militaire geneeskundigen voortaan onder het toezigt van eenige officieren van gezondheid te doen plaats hebben aan het Athenaeum Illustre te Amsterdam, alwaar zij al de collegiën zullen bijwonen.

Immers kan de opleiding en vorming der militaire geneeskundigen nergens zoo goed geschieden als in de hoofdstad, met hare uitgebreide ziekeninrigtingen en talrijke bevolking, alwaar bij het in de ruimste mate aanwezig zijn van personeel en materieel om het onderwijs in de verschillende vakken naar behooren te doen geven, zulk eene ruime gelegenheid bestaat om in de gasthuizen de noodige verscheidenheid van ziektegevallen te behandelen, het vereischt getal verlossingen te doen en de operative heilkunde op een genoegzaam aantal lijken uit te oefenen; terwijl het juist deze omstandigheden waren wier gemis zich bij de kweekschool te Utrecht levendig doet gevoelen.

Wat het militair gedeelte der vorming tot officier van gezondheid betreft, te weten het onderwijs in de militaire reglementen, in het visiteren van militairen en rekruten en de geneeskundige administratie, dit zal aan het militair hospitaal te Amsterdam doelmatig kunnen plaats hebben.

Deze wijze van opleiding zal tevens eene vermindering van uitgaven te weeg brengen, want blijkens den toelichtenden staat, gevoegd bij de begrooting van het loopend jaar (bladz 99), bedragen de gezamenlijke kosten der kweekschool te Utrecht, over 1868, de som van f 50,450.00
voor 1869 wordt geraamd » 33,490.00

dus minder f 16,960.00

Het getal der kweekelingen dat gedurende het jaar 1869 aan het onderwijs zal deelnemen, bedraagt:

voor de geneeskundige dienst bij het leger hier te lande	23
voor de zeemagt	7
voor het leger, dienstdoende in de Oost-Indische bezittingen	45
idem in West-Indie	2
	<hr/> 77

In de kosten hiervoren aangewezen, ten bedrage van f 33,490, wordt bijgedragen:
door het Departement van Marine f 2,590.00
door dat van Koloniën » 17,390.00
en door het Departement van Oorlog » 13,510.00

Gelijk aan de geraamde som f 33,490.00

Voor de geneeskundige dienst in het geheel, wordt voor het jaar
1869 geraamd f 407,560.00
voor de dienst van 1868 is daarvoor toegestaan » 399,800.00

Alzoo meer f 7,760.00

Hiertoe heeft aanleiding gegeven:

de overbrenging van de traktementen der beambten van het bureau van den inspecteur van de geneeskundige dienst van art. 2 op deze afdeling, ad. f	7,500.00
de vermeerdering der traktementen van de apothekers	9,900.00
	<u>f 17,400.00</u>

Waarvan moet worden afgetrokken het aandeel dat minder wordt betaald voor de opleiding der kweekelingen en eenige andere besparingen, ad.

Gelijk aan het verschil f 7,760.00

IXde AFDEELING.

Scheeps- en wagenvrachten.

§ 8. Voor deze afdeling is voor het dienstjaar 1868 toegestaan.. f 80,000.00
thans wordt aangevraagd..... » 50,000.00

Alzoo minder..... f 30,000.00

De verzendingen van geschut en verder oorlogsmaterieel uit de opgeheven vestingen naar elders, waarvoor in de twee laatst voorgaande jaren aanzienlijke uitgaven hebben plaats gehad, zullen in het jaar 1869 niet meer zoo aanzienlijk zijn en zich bepalen tot eenige verzendingen uit de voormalige vesting Bergen-op-Zoom naar plaatsen, alwaar het materieel noodig of behoorlijk opgelegd kan worden.

Van daar dat er minder wordt geraamd dan er voor de dienst van 1868 is toegestaan, doch iets meer dan vroeger voor dit onderwerp van uitgaaf in den regel noodig werd geacht, en dit wel, omdat bij Zijner Majesteits besluit van den 29sten Maart 1867 (*Staatsblad* n°. 18), ter uitvoering van de wet op de inkwartiering genomen, voor de verstrekking van transportmiddelen en bespanningen, welke door tusschenkomst van de gemeentebesturen plaats hebben, eene hoogere vergoeding is toegestaan dan vroeger werd verleend.

Xde AFDEELING.

Materieel der Artillerie.

§ 9. Voor het materieel der artillerie is over het dienstjaar 1868 toegestaan..... f 836,925.00
Thans wordt voor het dienstjaar 1869 geraamd..... » 814,875.00

Alzoo minder..... f 22,050.00

Deze vermindering spruit voort voornamelijk omdat op de begroting van het loopend jaar voor de aanschaffing van patroonhulzen f 180,000 zijn toegestaan, waarvoor thans slechts f 120,000 worden aangevraagd, dus minder.. f 60,000.00

Daarentegen wordt er meer geraamd tot aankoop van verschillende benodigdheden en voor arbeidslonen..... » 97,950.00

Gelijk aan het boven aangewezen verschil..... f 22,050.00

Hoewel de gewone onderwerpen van uitgaaf voor het materieel met de meeste spaarzaamheid zijn berekend, blijkt het noodzakelijk te zijn dat er voor eenige onderwerpen van uitgaaf, zoo als hout, ijzer, touw, gereedschappen, aanschaffing van torpedo's, benevens voor arbeidslonen, iets meer wordt geraamd, wil men niet dat de bestaande voorraad uitgeput worde.

Tot geleidelijke aanvulling van den voorraad patronen en tot dekking van het verbruik bij de schietoefeningen, acht men de aangevraagde som voldoende. Indien de hulzen, voor welke levering contracten zijn aangegaan, behoorlijk worden verstrekt, dan zal men op 1 Januarij 1869 in het bezit zijn van drie millioen van die voorwerpen. In 1869 moet de firma *ENTHOVEN* voor de dienst van dat jaar

leveren één millioen; er zullen in de werkplaatsen te Delft vervaardigd worden drie millioen, voor welke vier millioen gelden worden aangevraagd; rekest men nu op een verbruik van één millioen, dan kan de voorraad op 1 Januarij 1870 reeds bedragen zes millioen. Op deze wijze zal men geleidelijk kunnen voortgaan tot verdere aanvulling van den benoodigten voorraad.

Zoo als reeds bij § 1 is te kennen gegeven, zal worden voortgegaan met de aanschaffing van zwaar geschut voor de kustbatterijen en de transformatie van onze gladde vuurmonden van klein kaliber in getrokken kanons van gelijk kaliber.

Bij deze afdeeling worden overgelegd:

a. de opgave van den voorraad grondstoffen in de magazijnen der artillerie, op den 1sten Januarij 1868;

b. de opgaven der vuurmonden, projectielen, affuiten, enz. op den 1sten Januarij 1868 in de magazijnen der artillerie opgelegd en bij de korpsen van het leger in gebruik, zoodanig ingerigt dat daaruit de winst en het verlies blijkt en de geldswaarde zichtbaar is.

XIde AFDEELING.

Materieel der genie.

§ 10, art. 23. Het bedrag der aangevraagde gelden voor het gewoon onderhoud en belangrijke herstellingen is f 33,050 hooger uitgetrokken dan daarvoor voor het loopend jaar is toegestaan. De redenen die daartoe aanleiding geven zijn, in de eerste plaats: de belangrijke herstellingen welke aan vele bruggen noodzakelijk moeten plaats hebben, en ten anderen, de verbouwing of uitbreiding welke de slagkruidfabriek te Delft zal ondergaan, ten einde dat gebouw in te rigten tot een patroonfabriek, waarvan hiervoren bij § 1 reeds melding is gemaakt.

Art. 26. Bij dit artikel worden, onder punt a, thans f 200,000 aangevraagd tot voortzetting van de verbetering der middelen voor het stellen van inundatiën in de Nieuwe Hollandsche waterlinie van den Neder-Rhijn tot Utrecht, waarvoor op de begrooting voor het loopend jaar geene gelden zijn uitgetrokken, doch op die van 1867 f 150,000 zijn toegestaan.

Deze rivierverbetering is dringend noodzakelijk en daarom bestaat dan ook bij den ondergeteekende het voornemen, om in 1869 met kracht te doen voortgaan met deze belangrijke werkzaamheden, en wel zoodanig dat zij in 1870 zullen kunnen worden voltooid.

Hierbij acht de ondergeteekende het noodig onder de aandacht te brengen, dat hoewel in de Nota, overgelegd bij de Memorie van Toelichting die het wetsontwerp tot verhooging van het VIIIste hoofdstuk der Staatsbegrooting voor 1867 (Kosten van aanleg van forten) vergezelde, voor de voltooiing van de hierbedoelde verbeteringen slechts f 125,000 zijn opgegeven als noodig te zullen wezen; de kosten tot voltooiing van het werk thans zijn geraamd op f 328,000, hoofdzakelijk een gevolg van de hooze sommen, die tot den aankoop van gronden moeten worden besteed, en der eischen gesteld in het verslag der Staats-commissie, ingesteld bij het Koninklijk besluit van den 19den April 1867, n°. 43, tot het doen van voorstellen betrekkelijk eene verbetering van den Krommen Rhijn, om haar geschikt te maken tot het aanvoeren van water voor de onderwaterzettingen der Nieuwe Hollandsche waterlinie.

Wordt alzoo in 1869 de aangevraagde som van f 200,000 besteed, dan zal waarschijnlijk voor de geheele voltooiing in het daarop volgende jaar nog f 128,000 noodig wezen en dan ook later aangevraagd worden.

Onder punt b van het hierbedoeld artikel wordt tot voortzetting der verbeteringen van de bestaande werken in de Nieuwe Hollandsche waterlinie thans f 75,000 aangevraagd, alzoo f 25,000 meer dan daarvoor op de begrooting van het loopend jaar zijn toegestaan; ook met deze werken wenscht de ondergeteekende geleidelijk te doen voortgaan.

Het bedrag van de laatste termijnen voor reeds aanbestede nieuwe werken, die in

1869 moeten betaald worden, hooger zijnde dan in 1868 het geval was, is dit de reden waarom onder punt c van dit artikel eenige meerdere gelden worden uitgetrokken.

Art. 27. Tot voortzetting van den aanleg van de hierbedoelde werken, wordt thans uitgetrokken f 818,500.

Aanvankelijk zijn de kosten van aanleg van de vier forten en daarmede in verband staande werken nabij Utrecht geraamd op..... f 1,618,000.—

Bij de begrooting voor 1867 en 1868 is daarvoor toegestaan
f 510,000 en f 500,000, te zamen..... » 1,010,000.—

Volgens die raming zoude alzoo nog noodig zijn..... f 608,000.—

doch ten gevolge van den laten aanvang met de werkzaamheden in 1867, is er slechts in dat jaar verwerkt kunnen worden f 299,500 weshalve de niet verwerkte gelden, die in 1867 zijn vrijgevallen, thans op nieuw worden aangevraagd, ten bedrage van..... » 210,500.—

en dit dan ook de reden is waarom thans wordt aangevraagd.. f 818,500.—

Gelijk reeds door den vorigen Minister, in de zitting van den 6den December 1867, aan de Vertegenwoordiging is te kennen gegeven, is de primitive raming der kosten voor deze werken te laag gesteld, en zoude zij de som van ongeveer f 2,100,000 wel kunnen bereiken; volgens de deswege ontvangen inlichtingen van den inspecteur-generaal van fortificatiën, zal de laatsbedoelde raming nog wel iets hooger gesteld dienen te worden.

Voor 1869 heeft men zich bepaald tot de som, zoo even aangewezen.

Art. 28. Voor het fort bij den Bijlmerpolder, geraamd op f 250,000, en waarvoor op de begrooting van 1868 f 180,000 zijn toegestaan, wordt thans de resterende som van f 70,000 uitgetrokken.

XIIde AFDEELING.

Kazernering.

§ 11. Ten behoeve van deze afdeeling wordt voor het dienstjaar
1869 aangevraagd..... f 437,300.—
Voor 1868 is toegestaan..... » 309,650.—

dus meerder..... f 127,650.—

De reden dezer vermeerdering vindt zijn oorsprong in de omstandigheid, dat, hoewel voor het gewone onderhoud der kazernen, stallen enz., eene som van f 2350 minder wordt uitgetrokken dan in 1868, nu voor de voltooiing van het gebouw, bestemd voor hospitaal te Amsterdam, waarvan het geheele bedrag op f 250,000 is geraamd, f 190,000 is gesteld, terwijl voor dit onderwerp op de begrooting van 1868 slechts f 60,000 zijn toegestaan.

XIIIde AFDEELING.

Verschillende uitgaven.

§ 12. Art. 3. *Huur van gebouwen enz.* De behoefte aan terreinen voor de exercitiën, meer bepaaldelijk voor de schietoefeningen, waarvoor thans huur wordt gevorderd, en die vroeger hier en daar kosteloos werden verstrekt, maakt het noodzakelijk, dat voor de hierbedoelde uitgaven, die voor geene juiste berekening vatbaar zijn, f 1000 meer wordt geraamd dan voor het dienstjaar 1868 is toegestaan.

Subsidie aan de weduwen- en weezenkas. De gunstige toestand waarin deze kas zich blijft bevinden, laat thans toe dat het subsidie, dat tot dusverre te haren behoeve van wege het Rijk is verstrekt en voor het loopend jaar reeds met de helft was verminderd, voortaan niet meer behoeft te worden verleend.

Art. 35. *Huisvesting en voeding van lotelingen der nationale militie en reisgelden voor verlofgangers.* Het is gebleken dat voor dit onderwerp van uitgaaf, hetwelk vooraf voor geene juiste berekening vatbaar is, voor het loopend jaar te weinig is

toegestaan. Dit is dan ook de reden welke het noodzakelijk maakt, voor dit artikel de som van van f 2500 meer te ramen dan voor 1868 is geschied.

Art. 36. Magazijn van kleding, uitrusting enz. te Delft. Belangrijke herstellingen en vernieuwingen, door het ten dezen jare plaats hebbende grooter gebruik van kampements-effecten, zullen noodzakelijk moeten plaats hebben. Hiervoor zijn in de eerste plaats eenige gelden meer noodig, en ten andere moet de voorraad van ledergoed bestemd voor de schutterijen worden aangevuld, om daaruit de dienstdoende schutteren in die gemeenten te voorzien, welke in den loop van dit en het volgende jaar zullen worden opgericht, terwijl ook dienstdoende schutterijen, welke sterkte bij de jongste organisatie is uitgebreid, eene aanvulling van het benooodigde behoeven.

Dit zijn de redenen, waarom voor dit artikel f 5000 meer wordt geraamd dan voor de dienst van 1868 is toegestaan.

Art. 37. Kosten voor het topographisch bureau. Zoals hiervoren bij §§ 2 en 3 is te kennen gegeven, zijn de kosten voor het topographisch bureau en die der verkenningen thans te zamen, doch onder een afzonderlijk artikel uitgetrokken.

Art. 38. Ommerschans en Veenhuizen. De vermindering van de veteranen-bevolking in de gestichten hier bedoeld, heeft op nieuw aanleiding gegeven om voor dit artikel f 1000 minder te ramen.

Op den 1sten Julij van dit jaar bestond de bevolking uit 277 hoofden, verdeeld in 113 huisgezinnen.

Art. 43. Kosten voor kamperende troepen. Uithoofde er in het aanstaande jaar geene troepen-vereening in de legerplaats bij Milligen zal plaats hebben en men zich zal bepalen tot het doen betrekken van een kamp door eenige kompagnien artillerie en het bataillon mineurs en sappeurs, benevens door het korps pontonniers, is dit de reden dat er voor dit onderwerp f 44,500 minder wordt geraamd dan er voor het jaar 1868 is toegestaan.

XIVde AFDEELING.

Maréchaussée.

§ 13. Ten behoeve van het wapen der maréchaussée wordt voor het dienstjaar 1869 aangevraagd..... f 234,300.—
— Voor 1868 is toegestaan..... » 233,913.—

Meer..... f 387.—

Hoofdzakelijk een gevolg van de verhoogde soldijen der onderofficieren wegens 6- en 12jarige dienst.

XVde AFDEELING.

Overkomplete officieren, pensioenen, gagementen, enz.

§ 14, *art. 49.* Ofschoon op den staat, aanwijzende de verleende pensioenen tot den 1sten Julij jl., een bedrag van f 1,445,101 voorkomt, zoo laat het zich, met het oog op het gewone versterf, wel aanzien, dat voor het dienstjaar 1869 niet meer noodig zal wezen dan de aangevraagde som van f 1,420,000, gelijk aan die voor het loopend jaar toegestaan.

Art. 50. De tijdelijke pensioenen, waarvoor op de begrooting van 1868 f 5700 is toegestaan, bedroegen op den 1sten Julij jl. f 4834, zoodat die voor 1869 op f 5000 gesteld, en alzoo, vergeleken met hetgeen voor het loopend jaar jaar is toegestaan, met f 700 zijn verminderd.

Art. 51. De pensioenen voor mindere geëmployeerden, waarvoor op de begrooting voor 1868 f 9400 zijn toegestaan, dienen met f 400 te worden verhoogd, terwijl

Art. 54, de wachtgelden, waarvoor op de begrooting voor het loopend jaar f 11,000 zijn toegestaan, mede met het oog op het versterf, met f 3000 kan verminderd worden.

De Minister van Oorlog,
J. J. VAN MULKEN.

STAATSBEGROTING VOOR HET DIENSTJAAR 1869.

VIIIste HOOFDSTUK.

VOORLOOPIG VERSLAG.

§ 1. Bij de overweging van het wets-ontwerp tot vaststelling van hoofdstuk VIII der staatsbegroting voor het dienstjaar 1869, werd er door vele leden krachtig op aangedrongen, dat door eene wettelijke regeling van het vestingstelsel aan de maatregelen tot verdediging van het land eene vaste leiding mogt worden gegeven, welke zij thans bij de uiteenlopende inzichten der elkander afwisselende hoofden van het Departement van Oorlog, maar al te zeer missen. Tegen het vaststellen eener zoodanige wet kan geen overwegend bezwaar bestaan. Het vestingstelsel is ook thans geregeld, bij Koninklijk besluit. Waarom kan het bestaande stelsel niet omschreven worden in eene wet? Telken jare moeten de Staten-Generaal daarover toch hunne meening uitspreken, wanneer de gelden voor het onderhoud der vestingen worden aangevraagd, die trouwens meermalen zijn geweigerd, waarvan opheffing van sommige vestingen het gevolg is geweest. Deze jaarlijksche bespreking zoude vervallen wanneer het stelsel op wettelijken grondslag beruiste. Nieuwe verdedigingswerken kunnen ook niet worden aangelegd, zonder dat de wetgever voor het toestaan der daartoe noodige gelden tusschenbeiden treedt. Zoude het nu niet verre verkieslijk zijn wanneer in de plaats van deze herhaalde medewerking der Staten-Generaal, die uit den aard der zaak bezwaren heeft, een opzettelijk overleg over het geheele vestingstelsel, over den aanleg van nieuwe werken plaats vond en de uitkomsten er van in ééne wet werden zamengevat?

De opperbevelhebber die bij een onverhoopt uitbreken van den oorlog aan het hoofd onzer strijdkrachten zal geplaatst zijn, wordt door eene wettelijke regeling in geen deele in zijne vrijheid van handelen belemmerd. Maar voor allen, die aan de voltooiing onzer verdedigingsmiddelen moeten arbeiden, is dan het pad afgebakend dat zij moeten bewandelen. Tevens wordt daardoor eene bepaling van het materieel der zeemaat, dat in een onafscheidelijk verband staat met de vaste verdedigingswerken, mogelijk gemaakt. Zoude de Regering er niet toe willen medewerken, om door eene wettelijke regeling een goed zamenhangend vestingstelsel aan het land te verschaffen? Het denkbeeld, om zulk eene regeling in het leven te roepen, werd echter ook door andere leden bestreden, daar zij er bezwaar in zagen voor de schatkist en voor eene behoorlijke verdediging van het land.

Enige leden wezen met nadruk op de noodzakelijkheid eener spoedige voltooiing van onze verdedigingsmiddelen, waartoe zij groote opofferingen, zelfs, zoo nooig, eene leening niet te zwaar zouden achten. Anderen gaven er hun leedwezen over te kennen dat deze Minister van Oorlog niet met meerderen spoed tot de verdere opheffing der schadelijke vestingen, en den aanbouw van nieuwe ook door hem noodig gekeurde versterkingen overgaat. Als lid der Kamer had hij van zijn gevoelen daaromtrent duidelijk genoeg doen blijken. Welke is thans zijne meening

ever het behoud der IJssellinie; zoude ons leger haar kunnen verdedigen en zoo noodig een veiligen terugtogt over de Veluwe naar de Utrechtsche linie vinden? Wat denkt hij over het behoud der vestingen Breda en Grave, en van de Scheldevestingen? Kunnen deze niet worden opgeheven? Te Breskens wordt eene doelmatige verandering der haven door daarbij liggende forten belemmerd. Een lid meende bij deze gelegenheid tegen overijling te moeten waarschuwen; gaarne zoude men de vroeger opgeheven vesting Heusden thans weër bezitten; er zijn zelfs voor weinige jaren versterkingen in hare nabijheid aangelegd. Hij zoude de verantwoordelijkheid van zoodanige opheffing niet gaarne dragen. Men antwoordde, dat de verantwoordelijkheid voor het behoud eener schadelijke vesting welligt nog grooter is. Waarom wordt er ook geen meerderen spoed gemaakt met de overdragt van verlaten vestingwerken aan het bestuur der domeinen? Niet alleen heeft het ten aanzien der werken van Breda nog geen plaats gehad, maar zelfs de reeds vele jaren verlaten vestingwerken van Koevorden zijn nog onder het beheer der militaire genie. De ingezetenen ondervinden daardoor noodeloozen last. In elk geval is zekerheid omtrent de plannen der Regering ook voor hen ten zeerste wenschelijk. Ook met den aanleg van nieuwe verdedigingswerken is men nog maar weinig gevorderd. Voor de versterking onzer kusten wordt niets gedaan. Van de vier ontworpen sterkten in de Utrechtsche liniën is tot dusverre alleen de omwalling voor het fort bij Vechten onderhanden; waarom zijn de aanbestedingen van het reduit in dat fort, en van de drie andere forten tot dusverre niet gevolgd? Gaarne zoude men voortaan telken jare eene opgave ontvangen van het gebruik dat van de ten vorigen jare voor buitengewone uitgaven van het materiëel der genie toegestane gelden is gemaakt. Men vroeg thans hoever de werken bij Naarden en het onder-profil brengen van werken in de linie van Amsterdam, waarvoor op de begrooting voor dit dienstjaar gelden zijn aangewezen, gevorderd zijn. De handelwijze der Regering ten aanzien van het fort bij Pannerden werd door verscheidene leden goedgekeurd, omdat er onnoodige uitgaven door worden vermeden; het werd echter ook betreurd, dat de voltooiing der ontworpen sterkten zoo groote vertraging lijdt door voortdurende wijziging van de plannen. Tevens wenschte men vrij algemeen, dat de Minister zijne denkbeelden omtrent de voltooiing van het vestingstelsel nader zoude ontwikkelen. Welke is naar zijne meening de waarde der thans bestaande forten en vestingen; hoe groot vooral is haar defensief vermogen sedert de aanwending van het getrokken geschut? Welke nieuwe werken acht de Minister in de verschillende liniën van defensie noodzakelijk? Hoeveel zullen de daartoe gevorderde uitgave voor elke linie bedragen? Welke is echter de oorzaak waardoor de gemeenten altijd te laag worden geraamd en de werkelijke kosten steeds de daarvoor aanvankelijk toegestane gelden overschrijden? De begrooting van de forten in de Utrechtsche linie levert van dit verschijnsel een sterk sprekend voorbeeld.

Met genoegen had men gezien dat de Minister eene som van f 200 000 aanvraagt voor de verbetering der middelen tot het stellen van inundatiën in de Utrechtsche linie, maar gaarne zoude men eenige meerdere inlichtingen omtrent den toestand van het inundatiestelsel ontvangen. Welke werken zullen er in het geheel voor de f 328,000 die noodig zijn gerekend, worden aangelegd? Zal er, wanneer al de thans ontworpen verbeteringen zijn tot stand gebracht, altijd water genoeg zijn om de inundatie te stellen? Bij de Memorie van Beantwoording op het Voorloopig Verslag der Commissie van Rapporteurs over het wetsontwerp tot vaststelling van hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting voor 1868 was eene nota betreffende het stellen der inundatie voor de Utrechtsche linie gevoegd (lit. 129a). De daarin opgenomen berekeningen van den tijd die voor het stellen der inundatie noodig zal wezen, zijn gemaakt voor eenen lagen en eenen middelbaren rivierstand. Men meende echter te weten dat voor deze standen een veel hooger peil is genomen dan de opnemingen van den waterstaat er voor aangeven. Zoude het dus niet wenschelijk zijn, om de zaak nogmaals te onderzoeken? Daarbij kon tevens worden nagegaan, welken invloed eene afdamming van de Lek bij Vreeswijk, op het stellen van de inundatiën zoude uitoefenen. Reeds in 1867 heeft de Regering medegedeeld dat in October 1866 opmetingen omtrent het stellen der inundatiën in Groningen en Friesland waren aangevangen. Zijn die nog niet afgeloopen; en kan men nu eindelijk

nog niet eens mededeelen, hoeveel tijd het stellen dier inundatien zoude vorderen?

Zoude de Minister ook niet tot meerdere inlichting der leden van de Kamer, des noodts onder geheimhouding, inzage willen geven van de verslagen welke in der tijd door het Comité van Defensie zijn uitgebragt — de afzonderlijke adviezen der leden worden daaronder niet begrepen — als ook van de Koninklijke besluiten waarbij in 1860 ons vestingstelsel is geregeld? In elk geval wenschte men te mogen vernemen of niet bij die besluiten de opheffing der vestingen Zutphen en Deventer was aangenomen. Men drong er op aan, dat de Regering omtrent al de bovengenoemde over de verdediging des lands zoo gewigtige vragen aan de Kamer volledige opening zoude geven, en wel, voor zooverre eene bespreking daarvan in het opzigt nader minder wenschelijk voorkomt, des noodts in comité-generaal.

§ 2. Van meer dan eene zijde werd op de noodzakelijkheid eener versterking van onze levende strijdkrachten gewezen. Sommigen drongen op eene legerorganisatie bij de wet aan, anderen waren er echter tegen gestemd. In de eerste plaats dient het gehalte der militia te worden verbeterd; de middelen welke daartoe in de door des Ministers ambtsvoorganger ingediende voordragt tot wijziging der militiewet waren aangegeven, schenen tot op zekere hoogte doeltreffend; men drong dus op de wederindiening van die voordragt, met weglating der daarin opgenomen verhooging van het contingent aan. Tevens zoude men zich meerdere moeite kunnen geven om de uit Nederlandsch Indie terugkeerende militairen voor het leger hier te lande aan te werven. Meerdere oefening der troepen is dringend noodig. De miliciens van meerdere ligtingen dienen jaarlijks te worden opgeroepen, vooral van het wapen der artillerie. Nu zijn er vele miliciens bij ingedeeld, die nooit een schot met scherp hebben gedaan. Ook de oefening der infanterie schijnt nog niet in allen deele voldoende geregeld. In het onlangs gehouden kamp zijn de voor de opgeroepen miliciens zoo hoog noodige oefeningen in het schieten achterwege gelaten en ook bij de korpsen is het getal der schietoefeningen verminderd. Is dit, gelijk men meende, een gevolg van het gebrek aan patronen, dan zoude daarin toch liever door aanschaffing buiten 's lands behoeven te worden voorzien, dan de troepen ongeoeffend te laten. De Regering wenscht de miliciens der ligting van 1869, voor zooverre zij tot de infanterie behooren, tien maanden onder de wapenen te houden. Enkele leden vonden dien tijd vrij lang en vroegen of hij niet wat korter kan worden gesteld. Het bevreemde echter dat de miliciens der vestingartillerie, pontonniers en mineurs nog zooveel korteren tijd, slechts zes maanden, onder de wapenen moeten blijven. Zijn deze dan zooveel spoediger geoeffend dan de miliciens der infanterie? Van de oudere ligtingen zullen alleen die van 1865 en de miliciens die slechts vijf maanden onder de wapenen zijn geweest worden opgeroepen. Deze mededeeling schijnt eenigzins minder duidelijk, daar het gezamenlijk getal dezer manschappen op slechts 7800 wordt gesteld. Hoe groot is dan het aantal miliciens van de ligting 1865 alleen? En hoe vele miliciens van de ligtingen 1866 en 1867 hebben er bij de verschillende wapens slechts vijf maanden gediend?

Voor de aanvulling der levende strijdkrachten is eene herziening van de schutterijwet onmisbaar. Algemeen was de wensch, dat de Regering spoedig gevolg mogt geven aan de door haar in de Vergadering der Kamer van 28 September jl. (Bijblad 18⁶³/69, 23) gedane toezegging van eene daartoe strekkende voordragt in te dienen.

Ook de vereenigingen tot bevordering der weerbaarheid, die in vele gemeenten zijn opgericht, kwamen ter sprake. Hun loffelijk streven om tot de verdediging van het vaderland mede te werken, werd algemeen toegejuicht en op hoogen prijs gesteld. Maar tevens is er met nadruk op gewezen, dat hiervan weinig vruchten kunnen worden geplukt zoolang die vereenigingen kleine op zich-zelve staande korpsen vormen welke, de ondervinding heeft het meermalen bewezen, een leger meer in zijne bewegingen belemmeren dan zij er steun aan verschaffen. Daarom wenschte men die vereenigingen in eene betere verhouding gebragt te zien tot het leger en de schutterij, waardoor het mogelijk wordt om de daarin aanwezige krachten, zoo de nood dit eischt, in de bestaande korpsen op te nemen en ze langs dezen, eenig mogelijken, weg ten nutte van het vaderland aan te wenden. Zoude er gene

verandering in dezen geest kunnen tot stand gebragt worden? De edele zin van hen, die zich vrijwillig in den wapenhandel oefenen, zoude door het bewustzijn, dat hunne moeiten grooter nut zullen opleveren, zeker te meer worden aangevuurd. Onlangs is er een Commissaris des Konings bij de vrijwillige scherpschuttersverenigingen aangesteld. Men vroeg, welke rang en welke werkzaamheden aan die betrekking zijn verbonden.

§ 3. Het eindcijfer van deze begrooting is, hoewel schijnbaar lager dan dat der begrooting van 1868, in werkelijkheid hooger opgevoerd. Wanneer de kosten van het kamperen der troepen in 1868, de meerdere aftrek in 1869 wegens inkompleet aan vrijwilligers, (waarin toch voorzien zal dienen te worden), het verschil wegens het schrikkeljaar, eene meerdere uitgaaf van f 60,000 voor patronen in 1868, en de op art. 37 van het eerst in mindering gebrachte bijdrage van f 15,000 uit de Indische kas in rekening worden gebragt, dan stijgt deze begrooting nagenoeg een à twee ton gouds boven die van het loopend dienstjaar. Dit werd algemeen ten zeerste betreurd. De toestand der schatkist geeft wel aanleiding tot spaarzaamheid. Hiervan nu zagen velen in deze begrooting slechts weinige sporen en zelfs voor het vervolg wordt er geen uitzigt op vermindering van uitgaven gegeven. Eenige leden maakten daarom ook bezwaar tegen de voorgestelde verhooging van de soldijen der onderofficieren, maar de meerderheid verklaarde, dat zij van deze poging om het klad bij ons leger te verbeteren, door het wegnemen der tegenover gelijksoortige burgerlijke betrekkingen ongunstige verhouding van zijne bezoldiging, met genoegen had kennis genomen. Enkele andere leden maakten nog de opmerking, dat het er voornamelijk op aankomt om te onderzoeken of de geraamde uitgaven werkelijk nuttig worden besteed. Hiervan moet het oordeel der Kamer over het eindcijfer afhangen.

AFDEELING I.

Art. 2. Volgens de Memorie van Toelichting (bladz. 6) zijn de kosten van het departement met f 1300 verminderd. De juistheid van deze berekening werd betwijfeld. Het aantal ambtenaren is niet verminderd, en het traktement van 3 commiesen is verhoogd, zonder dat er toelichting van wordt gegeven, welke men a snog meent te mogen vragen. De kosten van het topographisch bureau moeten niet, na aftrek eener koloniale bijdrage ad f 15,000 op f 15,950 worden gesteld, maar op het geheele bedrag der daarvoor noodige uitgaven ad f 30,950. Geschiedt dit, dan daalt de raming voor 1868 tot f 73,950, en schijnt dus voor 1869 eene som van f 13,700 meer te zijn geraamd. Hieromtrent schijnt dus eene nadere verklaring noodig.

Zoude er niet werkelijk eenige besparing te verkrijgen zijn, waarin het militair personeel bij dit departement wierd verminderd, en aan de overblijvenden eene hoogere toelage, in evenredigheid tot het meerdere werk dat zij verrigten moeten, werd gegeven. Het verwekte afkeuring dat het traktement van den secretaris-generaal, hetwelk op dit artikel moest worden aangewezen, bij de kosten der administratie van het leger is uitgetrokken.

Men wenschte de aandacht van den Minister nogmaals te vestigen op de officieren die bij het departement zijn geplaatst. Wanneer zij uit de subalterne rangen tot hoogere opklommen zonder de bureaux te verlaten, worden zij minder geschikt voor de dienst bij het leger. Daarom schijnt het ook in hun belang wenschelijk om te bepalen, dat officieren niet langer dan een zeker aantal jaren in deze sedentaire betrekkingen mogen blijven.

AFDEELING II.

Art. 4. Men drong er op aan dat de traktementen van alle officieren, die tot den grooten staf behooren, ten laste van dit artikel zouden worden gebragt. Het personeel is, naar men meende, een kolonel en een ritmeester sterker, dan de toelichtende staat aanwijst. Ook de ordonnance-officieren des Konings behooren

daartoe; op welken grond berust de bepaling, dat deze, ook voor zooverre zij tot de infanterie behooren, het traktement der kavallerie-officiëren genieten? Indertijd gold zij ook voor de officieren bij het Departement van Oorlog, maar ze is voor die officieren afgeschaft en behoorde nu eveneens voor de ordonnance-officiëren buiten werking te worden gesteld. Het zoude regelmatig zijn wanneer hun, zoo noodig, eene toelage wierd gegeven. Waarom hebben alle officieren van den grooten staf fourrage voor twee paarden? Zoude het niet voldoende zijn, wanneer hun die voor één paard werd geschonken.

Art. 5. De nieuwe inrigting van den generalen staf, die bij Koninklijk besluit van 8 Augustus jl n°. 53 is vastgesteld, werd zeer toegejuicht, omdat men daarin het streven zag, om dat korps, door wering van gunstbetoon en verbeterde opleiding, meer aan zijne bestemming te doen beantwoorden. Enkelien betwijfelden echter of zij aan de verwachting zoude beantwoorden, en men vroeg of de eischen voor het onderwijs en de kennis van de staf-officiëren niet wat hoog zijn gesteld. In eene afdeling wenschte men te vernemen op welke gegevens de nieuwe zamenstelling van het korps berust en waarom daarin een kolonel en twee luitenant-kolonels zijn opgenomen. Om welke reden is een cijfer aangenomen van vier luitenants, die jaarlijks bij den staf gedetacheerd en dan bij keuze bevorderd worden? De wet op de bevordering der militaire officieren bij de landmagt laat zoodanige benoeming bij keuze voor een zesde der plaatsen toe en er worden jaarlijks zeker meer dan 24 kapiteins benoemd. De officieren van den generalen staf, die als adjudanten bij den Koning dienst doen, zullen toch wel niet in de formatie van het korps begrepen zijn? Men vertrouwde dat zij tot het wapen, waaruit zij herkomstig zijn, terugkeeren. Ook aan de officieren bij den generalen staf wordt fourrage voor twee paarden toegelegd. In Frankrijk genieten de officieren der bereden wapens ze slechts voor één paard en zouden dan officieren zonder troepen daarmede niet evenzeer kunnen volstaan?

De bureaukosten voor den chef van den generalen staf, ad f 1200, zijn zeer hoog berekend. De inspecteurs der wapens genieten slechts f 600 à f 800.

Art. 7. Het schijnt eene noodelooze opdrijving der uitgaven, wanneer aan een generaal het plaatselijk kommandement in Amsterdam wordt opgedragen en wanneer aan de plaatselijke kommandanten te Amsterdam, 's Gravenhage en 's Hertogenbosch fourrage voor een paard wordt toegestaan, dat zij voor hunne dienst niet behoeven. In vele plaatsen konden de functiën van plaatselijk kommandant zeer goed door den oudsten aanwezigen officier worden waargenomen. Het geschiedt te Leeuwarden en te Deventer, waarom ook niet te Zutphen en Grave? Men betreude het zeer dat de Minister toen hij drie betrekkingen van plaatselijken kommandant ophief, er onmiddellijk vier nieuwe heeft ingesteld. Op dit artikel zoude naar de meening van sommige leden, even als op de andere artikelen van deze afdeling, gemakkelijk eene niet onaanzienlijke som kunnen worden bezuinigd.

AFDEELING III.

Terwijl men zich in de meeste afdelingen tot eenige opmerkingen en vragen ten aanzien der verschillende wapenkorpsen bepaalde, zijn er in eene afdeling omtrent den toestand en de door den Minister in het belang dier korpsen genomen maatregelen meer breedvoerige beschouwingen medegedeeld. Zoo werden de wijzigingen goedgekeurd, die in de oefeningen der militia zijn aangebracht, hoewel men zich niet kon voorstellen, dat daardoor eene zoo aanzienlijke som, als de Memorie van Toelichting (bladz. 7) aangeeft, wordt uitgespaard. Maar men meende dat ook vooral eene snelle mobilisatie der troepen voor het geval van oorlog moest worden mogelijk gemaakt. Daartoe zouden de regementen infanterie tot eene sterkte van zes bataillons gebragt en hun eene onveranderlijke standplaats kunnen worden gegeven in de streck, waaruit zij hunne miliciens moeten trekken. Het zouden dan provinciale brigades kunnen worden en de kostbare garnizoens-veranderingen zouden geheel vervallen. De afgetreden Minister wilde de tegenwoordige regementen in oorlogstijd als brigades doen optreden; maar dit schijnt minder wenschelijk,

daar zij er, na de afgifte van een paar bataillons voor bezettingen, te zwak voor zijn en hunne sterkte niet meer uit de schutterij kan worden aangevuld, nu er voor eene behoorlijke oefening, welke aan deze in staat stelt om bij het leger te velde op te treden, geen genoegzame tijdruimte zal zijn. Intusschen zouden, wanneer men aan het denkbeeld wil vasthouden, de regementen nu reeds evenzeer brigades kunnen genoemd worden. De afscheiding der depôts van personeel van die voor materieel (magazijnen) is voor eene spoedige mobilisatie van het leger onmisbaar; de nadeelen der tegenwoordige inrigting springen in het oog. De brigades behooren zoo te worden zamengesteld, dat zij onmiddellijk met hun geheele personeel te velde kunnen trekken en voor de behoeften van materieel dienen er geleidelijk, op met zorg gekozen plaatsen, eenige hoofdmagazijnen te worden opgericht.

Reeds vroeger verzocht men dat de sterktestaat die bij deze bezooting wordt overgelegd (pag. 82) beter mogt worden ingerigt. Men wenschte eene splitsing der vrijwilligers en der plaatsvervangers, alsmede eene aanwijzing van het getal der geëmployeerde vrijwilligers (non-combattanten), van de vrijwilligers bij het instructie-bataillon te Schoonhoven, en van de plaatsvervangers, nommerverwisselaars en miliciens, die zich volgens art. 9 der milietwet tot vrijwillige dienst bij het leger hebben verbonden, daarin aan te treffen. Ook werd eene afzonderlijke vermelding van het getal der rij- en van dat der trekpaarden gevraagd. Men verzocht dat alsnog een in dezen zin gewijzigde staat bij de Memorie van Beantwoording zoude worden overgelegd.

De voorgestelde maatregel eener suppletie van zakgeld wegens meerdere kosten der menages vond niet veel bijval, daar er eene premie voor de opdrijving der voedingskosten in is gelegen. De afscheiding van deze kosten en van de soldij, die reeds bij het leger in Indië en bij het korps mariniers bestaat, dient ook bij het leger hier te lande te worden ingevoerd. Wanneer dan aan den soldaat eene vaste soldij wordt geschonken, kan hem voor zijne voeding eene veranderlijke som, naar den eisch der plaatselijke omstandigheden en van de prijzen der levensmiddelen, worden toegelegd. Tevens drong men er op aan, dat tot aanmoediging eener vrijwillige dienstneming, aan de vrijwilligers eene hoogere soldij zoude worden betaald dan aan de miliciens. Tegenover deze, die slechts weinige maanden in dienst blijven, zoude daarin ook geene onbillijkheid zijn gelegen.

Van de opheffing van het fonds van reparatiën van ledergoed had men met genoegen kennis genomen; men vroeg hoeveel het batig slot der rekening van dat fonds bedraagt en op welke wijze die gelden zullen worden verantwoord. Ook werd de verwachting uitgesproken, dat spoedig tot de opheffing der andere bij dit Departement bestaande fondsen zoude worden overgegaan. Eveneens hoopte men dat de weg van openbare aanbesteding, die thans zoo teregt voor de aanschaffing van eenige voorwerpen van kleeding wordt gevolgd, spoedig bij den aankoop van alle voor het Departement benodigde goederen zoude worden ingeslagen. Het tegenwoordig stelsel der levering van lakens en wollen stoffen, is toch op den duur onhoudbaar. De voorwaarden waarop zij plaats heeft blijven geheim en twaalf fabrikanten worden daarmede begunstigd, terwijl alle mededinging is uitgesloten. Men vroeg opgave van de namen dezer fabrikanten, die in de laatste 10 jaren lakens en wollen stoffen voor het Departement van Oorlog hebben vervaardigd en van de hoegrootheid der door hen gedane leveringen, met mededeeling der voorwaarden waarop zij zijn gegund. Zeer wel kan er ook eene proef met de openbare aanbesteding van deze goederen worden genomen, waarbij de Regering, om de voordeelen die aan het tegenwoordig stelsel verbonden zijn, niet te missen, zoodanige bepalingen als het belang der dienst vordert, kan vaststellen. De begunstiging van enkele personen in het geheim kan toch niet worden bestendigd.

Art 8. De opheffing der tirailleur-kompagnien werd goedgekeurd. Maar men vroeg of een getal van 20 scherpshutters per bataillon niet veel te klein is, en of de Minister op maatregelen bedacht is om dit getal te kunnen vergrooten. Vele leden maakten daarbij de opmerking dat door de infanterie-korpsen bij den onlangs te Waalsdorp gehouden wedstrijd vrij slecht is geschoten, en vroegen of er geene middelen worden aangewend om hen eene meerdere juistheid in het schieten te doen

verkrijgen. Wanneer zullen de proeven met de drie nieuwe stelsels van achterlaadgeweren (Memorie van Toelichting, bladz. 2) een aanvang nemen? En tegen welken tijd mag men verwachten dat ons leger met een nieuw model van geweer zal gewapend zijn? De 70 000 getransformeerde *Sniden*-geweren zijn hoogstens de helft van het aantal, dat wij in den oorlog noodig hebben. Omtrent hunne goede boedigheid werd eenige twijfel geopperd. De Regering zegt, dat onze wapening niet bij die van andere Rijken ten achteren staat; al mogt men dit aannemen, zoude nog verbetering wenschelijk zijn, want ons kleine leger moet betere wapenen bezitten dan die waarmede het wordt aangevallen. De vermindering van het aantal officieren bij de vroegere tirailleur-kompagniën vond geen bijval. De verhouding der sterkte aan officieren was tot die der manschappen reeds thans zeer ongunstig en eene vermindering er van is, ook met het oog op de groote verliezen waaraan men in den oorlog na de invoering van getrokken geweren bloot staat, niet te verdedigen. Is hier geen overdreven zucht tot bezuiniging in het spel? Men drong er ernstig op aan dat het getal luitenants bij ieder bataillon met één zoude worden vermeerderd. Ook wees men er op, dat de vermindering van het getal officiersplaatsen in strijd is met eene door den afgetreden Minister van Oorlog ten vorigen jare in de *Staatscourant* geplaatste aankondiging, omtrent het getal onderofficieren die jaarlijks bij het leger officier kunnen worden. Vele ouders hebben daarnaar de opvoeding hunner zonen geregeld en kunnen niet zonder dringende noodzakelijkheid worden teleurgesteld.

Tegen de vorming van afzonderlijke kompagniën hospitaalsoldaten had men in meer dan eene afdeling groot bezwaar. De juiste bedoeling van den Minister werd trouwens niet begrepen. Blijkens de mededeelingen, voorkomende in den toelichtenden staat op blz. 30, zullen het kader en de manschappen van deze kompagniën in tijd van vrede dienst doen in de hospitalen. Maar dan blijven er van de op blz. 29 opgegeven formatie der beide kompagniën voor ieder slechts één luitenant over met twee koks. Tevens vroeg men, in welke verhouding dit militair personeel zoude komen tot de tegenwoordige hospitaalbedienden, op wie geene militaire verplichtingen rusten. En waarom worden er twee kompagniën opgericht? Zoude het niet verkieslijk zijn om het thans in de hospitalen werkzame personeel op militairen voet in te rigten en dat, zoo noodig, bij het leger te velde in te deelen, terwijl de verpleging van zieken en gewonden in de hospitalen in oorlogstijd aan de zorgen der Nederlandsche Vereeniging tot het verlenen van hulp aan zieke en gewonde krijgslieden konde worden overgelaten. Men vroeg of de uitgaven voor de hospitaalsoldaten in elk geval niet gebracht moeten worden onder afdeling VII: geneeskundige dienst.

Art. 9. In de meeste afdelingen werd op inkrimping der kavallerie aangedrongen. De waarde van dit wapen is in de laatste oorlogen gebleken niet zoo heel groot meer te zijn, en vooral op onze terreinen is zij slechts gering, zoodat men eene sterkte van 12 eskadrons op 30 à 35 bataillons infanterie, want meer zal ons veldleger wel niet tellen, voldoende mag rekenen. De kavallerie zoude dan ook, wat zeer wenschelijk is, geheel uit vrijwilligers kunnen bestaan; want uit miliciens worden moeijelijk goede kavalleristen gevormd. Vooral drong men aan op afschaffing der 4 reserve-eskadrons, waarvan men de kosten gaarne afzonderlijk zoude leeren kennen. Dan zoude onze kavallerie nog de sterkte bezitten, die het Comité van defensie daarvoor in 1851 noodig achtte. Ook de staven achtte men veel te weelderig ingerigt. Van de 4 of 5 hoofdofficieren, bij ieder regiment aanwezig, kunnen er in oorlogstijd, wanneer de kavallerie over de brigades verdeeld is, hoogstens twee worden geplaatst. Bezuiniging op dit wapen is te meer noodzakelijk bij de groote uitgaven welke de passieve weermiddelen hier te lande eischen, en vooral ook omdat, volgens de Memorie van Toelichting, (bladz. 2), *tot vermindering van uitgaven*, de vesting-artillerie, de pontonniers, mineurs en sappeurs, die voor onze verdediging hoofdwapens zijn, niet zoo goed geoefend worden als wel wenschelijk zoude zijn. Is 's lands geld dan niet beter besteed, wanneer het tot meerdere oefening van deze troepen, dan tot het onderhoud eener onnoodige sterkte aan kavallerie wordt aangewend? Sommige leden wenschten echter niet

tot eene inkrimping van dit wapen mede te werken, daar er spoedig genoeg een incompleet aan paarden zal ontstaan. Goede leiding door jonge krachtige officieren is bij kavallerie vooral noodzakelijk. Haar gehalte is hier te lande slechts middelmatig; daarom prees men te meer bevordering van kavallerie-officieren bij keuze aan.

Art. 10. Men wenschte de Regering in overweging te geven om de inrigting der vesting-artillerie in dier voege te wijzigen, dat de kommandanten der artillerietroepen in elke vesting geheel zelfstandig werden, waardoor zij beter voor de taak die hen wachten kan, zouden zijn voorbereid. Ook drong men op eene betere oefening in de bediening der kustbatterijen door gecombineerde manoeuvres van de artillerietroepen en de marine aan. Reeds meer dan eens is er van Regeringswege medegeedeeld dat de artillerie onmiddellijk 72 stukken zoude kunnen te veld brengen (Memorie van Beantwoording 1867, bladz. 7). Thans wordt de verzekering in de Memorie van Toelichting (bladz. 7) herhaald, onder voorwaarde dat er meerdere gelden voor de bespanning der stukken worden toegestaan. Er bleef echter bij sommigen nog twijfel daaromtrent bestaan, en men vroeg of het wel zoo geheel zeker is. Terwijl verscheidene leden weder de geheele afschaffing van het regiment rijdende artillerie en verandering daarvan in veld-artillerie voorstonden, is de opmerking gemaakt dat de tegenwoordige Minister van Oorlog zich in der tijd voor de inkrimping van dat korps tot twee batterijen heeft verklaard. Men vroeg waarom hij thans niet in dien geest heeft gehandeld; en wenschte te weten hoeveel het verschil tusschen de kosten van eene batterij rijdende artillerie en van eene batterij veld-artillerie bedraagt. Ten aanzien van het torpedowezen werd over zekere geheimzinnigheid geklaagd, die ongunstig afsteekt bij de mededeelingen welke het Departement van Marine omtrent de genomen proeven geeft. De verhooging der kosten van deze dienst met f 11920 en de formatie eener kompagnie met eenen kolonel aan het hoofd vonden afkeuring. Die kompagnie zoude zeer goed, volgens het plan van des Ministers ambtsvoorganger, bij het korps pontonniers kunnen ingedeeld worden. En de opneming van een kleiner korps in een grooter, met chefs van gelijken rang, waarin wellicht de ondergeschikte de oudste in rang is, is niet wel overeen te brengen met de eischen der dienst.

Men vroeg waarin de kompagnie transporttrein, welke de Minister wil oprigten, verschilt van die bij de veld-artillerie, welke op bladz. 40 van den Toelichtenden Staat voorkomt. De oprigting van zulk een afzonderlijk korps scheen aan velen gansch niet wenschelijk. Ook begreep men niet wat het in vredestijd zoude doen, en vroeg of er voorloopig niet met eene uitbreiding der kaders bij den artillerie-transporttrein kon worden volstaan. De uitgespaarde gelden zouden dan wel nuttiger zijn te besteden.

Art. 11. Even als ten vorigen jare is op eene verbetering der indeeling van de geniestellingen, die in te weinig verband staat met ons vestingstelsel, aangedrongen. De leidende gedachte, die daarbij had voorgezeten, is nog steeds onbekend. Welke mag de reden der zamenvoeging van 's Bosch en Willemstad, van den Haag, Leiden, Delft, Brielle en Hellevoetsluis tot eene stelling zijn? Waarom vormt Amersfoort geene vesting, eene stelling? Waarom is Vlissingen als vesting opgeheven, met een paar kleine plaatsen tot eene stelling verheven? Ook vroeg men of de formatie niet verbroken is, door de benoeming van een kolonel stelling-kommandant tot generaal-majoor? De toelagen voor fourrages van de stelling-kommandanten zouden wel, als onnoodig, kunnen afgeschafte worden. Men sprak den wensch uit, dat de officieren van de genie tijdelijk, tot hunne oefening, bij andere wapens zouden worden gedetacheerd.

AFDEELING IV.

Ook ten aanzien der raming voor remonte is eene afscheiding van de rij- en de trekpaarden gevraagd.

AFDEELING V.

De toestand der Militaire Akademie laat steeds zeer veel te wenschen over. Hoe men ook over de feiten zelve moge denken, het kan niet worden ontkend dat de ongeregeldeheden voortduren en dat eene hervorming van de inrigting, die anders misschien van zelf geheel zal verlopen, dringend noodzakelijk is. Met leedwezen had men daarom kennis genomen van de zinsnede der Memorie van Toelichting (bladz. 8), waaruit blijkt, dat de meening des Ministers omtrent eene wettelijke regeling dezer zaak nog niet ten volle is gevestigd. Dit had bij sommigen zelfs bevreemding gewekt, daar zij dezen Minister meer dan iemand met den toestand en de eischen eener nieuwe regeling bekend achtten. Op eene bepaalde verklaring zijner zienswijze en spoedige indiening van een wetsvoorstel, ook al mogt dit niet onmiddellijk ten volle kunnen uitgevoerd worden, daar de burgerscholen nog geen genoegzaam aantal jongelieden zouden leveren, is krachtig aangedrongen. Sommige leden wenschten het programma van het toelatings-examen reeds dadelijk naar den maatstaf van hetgeen in een driejarigen cursus bij eene goede burgerschool wordt aangeleerd, gewijzigd te zien, maar anderen verklaarden zich daartegen. Men vroeg welke de reden is, dat van de 88 jongelieden, die zich voor het examen hadden aangemeld, slechts 43 geschikt zijn bevonden om toegelaten te worden; hoe denkt de Regering thans in het incompleet te voorzien? Wordt aan de kadets, bij hunne opleiding aan de Militaire Akademie, wel de eerbied voor onze grondwettige instellingen, die art. 27 der wet van 28 Augustus 1851 (Staatsblad n°. 128) van den officier vordert, ingeprent?

De kosten der instelling zijn verbaazend hoog en zijn, nu het aantal kadets is verminderd, per hoofd weder vrij aanzienlijk gestegen. Eene vergelijking met het Instituut voor de opleiding van adelborsten te Willemsoord, valt vooral zeer ten nadeele der Militaire Akademie uit. Te Willemsoord zijn ten behoeve der opleiding van 135 adelborsten 7 officieren, 7 burgerleeraren, 26 onderofficieren en manschappen geplaatst, te Breda voor 201 kadets 39 officieren, 7 burgerleeraren, 135 onderofficieren en manschappen. De kosten voor elken adelborst bedragen te Willemsoord f 635; te Breda zijn ze thans voor elken kadet reeds tot f 1100 geklommen, en nog is er geen spoor van bezuiniging in deze begrooting te vinden.

Verscheidene leden meenden, dat er na de vele ongeregeldeheden, die in de laatste jaren hebben plaats gehad, nog slechts een middel bestaat, om eene betere opleiding van officieren voor de landmagt te verkrijgen; tijdelijke opheffing der Militaire Akademie, indeeling der kadets bij de korpsen, om daar verder voor den officiersrang te worden bekwaamd, en hervatting van de lessen met een geheel nieuw personeel. Doch men vreesde, dat wanneer de nieuwe inrigting weder te Breda geplaatst werd, de oude toestand er spoedig zoude terugkeeren en vroeg daarom of zij niet elders kon worden gevestigd. Ligt zullen er meerdere gemeentebesturen genegen zijn, om zich in dit geval met het verschaffen dier lokalen te belasten.

Op bladz. 43 van den Toelichtenden Staat komt een post van gratificatiën voor privaattlessen aan kadets voor. Hiervan scheen de beteekenis niet regt duidelijk.

De bijdrage uit de Indische kas moet niet in mindering van de kosten der Akademie gebracht, maar onder de middelen tot dekking der Staatsuitgaven voor 1869 opgenomen worden.

AFDEELING VII.

Eenige leden spraken hunne ingenomenheid uit met de verplaatsing der geneeskundige school van Utrecht naar Amsterdam. Algemeen betreurde men echter de overhaasting, waarmede de Regering hierin is te werk gegaan, en die aan de Kamer de gelegenheid heeft ontnomen om haar oordeel vooraf over die verplaatsing uit te spreken. Waarom konde ook de nieuwe regeling van het hooger onderwijs niet worden afgewacht, en de kostbare inrigting te Utrecht, tot welker uitbreiding nog kort geleden gelden zijn besteed, althans niet tot zoolang behouden zijn gebleven. De Minister van Oorlog schijnt immers niet de aangewezen persoon om

over de geschiktheid van Utrecht voor de opleiding van geneeskundigen in 't algemeen, althans zijdelings te beslissen. De Memorie van Toelichting drukt niet zeer duidelijk de meening van de Regering uit omtrent de wijze, waarop deze opleiding behoort te geschieden. Verscheidene leden waren van oordeel, dat de officieren van gezondheid van het leger uit alle studenten in de medicijnen getrokken moeten worden, zonder dat deze er eene andere bijzondere opleiding, dan het bijwonen van een eenjarigen cursus aan eene militaire applicatieschool in de militaire reglementen, de geneeskundige verpleging van troepen in oorlogstijd en de behandeling van geschoten wonden, voor behoefden te ontvangen. Bleek het, dat er langs dien weg niet in de behoeften van het leger kan worden voorzien, dan konde men, door het geven van toelagen aan studenten, die zich voor de dienst als officier van gezondheid willen verbinden, aan de behoeften worden te gemoet gekomen. Maar het militaire toezigt, waaronder de jongelieden, die thans bij de school geplaatst zijn, ook nog te Amsterdam, naar men meent, zouden staan, is geheel in strijd met de eischen eener, alleen vruchtbare, vrije studie en even onnoodig als onvoldoende voor het doel dat men er mede beoogt. Wil men de militaire geneeskundige school op den ouden voet handhaven, wat wellicht voor de opleiding van jongelieden voor de dienst in Nederlandsch-Indië wenschelijk is, dan moet zij ook geheel op militaire wijze worden ingerigt. Anders late men deze verouderde begrippen los. Zoude het geen overweging verdienen om ook, met het oog op de geneeskundige wetgeving, de overgangsexamens van officier van gezondheid af te schaffen?

De wensch is uitgesproken dat er meer gedaan mogt worden om den toestand der militaire apothekers te verbeteren. Kan hun niet, even als in Frankrijk, de traktements- en rangsverhouding der officieren van gezondheid worden geschonken? Het zoude in volkomen overeenstemming zijn met den geest onzer geneeskundige wetgeving van 1865.

AFDEELING IX.

Terwijl men de garnizoensveranderingen welke in het afgelopen voorjaar hebben plaats gehad afkeurde, daar de korpsen er op zeer gebrekkige wijze door zijn verdeeld, werd er tevens op spaarzame toepassing der bevoegdheid om garnizoensveranderingen te bevelen, aangedrongen. De groote noodzakelijkheid daarvan is toch wel aan twijfel onderhevig, wanneer men ziet, dat het regiment grenadiers en jagers zonder schade sedert tal van jaren onafgebroken in de residentie in garnizoen is gebleven. Moet zij echter geschieden, dan zoude het billijk zijn om de groote kosten van verplaatsing althans aan de gehuwden te vergoeden.

Tijdens de behandeling der wet op de inkwartieringen van 14 September 1866 (*Staatsblad* n°. 133) heeft de Regering toegezegd, dat hare bepalingen in vreedstijd niet zouden worden toegepast. Toch heeft dit ruimschoots en zonder noodzaak plaats. De marsch van een bataillon infanterie naar Groningen en die van een ander bataillon dat uit Groningen kwam, veroorzaakten grooten last. Ook de regementen kavallerie die in November jl. van garnizoen verwisselden, moesten vier of vijf nachten worden ingekwartierd, omdat zij, gelijk altijd met kavallerie op dat tijdstip het geval is, een groot aantal ongedresseerde remonte-paarden en ongeoefende miliciens telden, die achter de troepen moesten medewandelen.

AFDEELING X.

Art. 19. Men drong er op aan, dat voortaan bij de begroting van het Departement van Oorlog een staat zoude worden overgelegd van de materialen en arbeidsloonen, die in de verschillende inrigtingen te Delft zijn verwerkt en uitbetaald, even als het Departement van Marine dat ten aanzien van 's lands werven mededeelt. De Regering zal deze opgaven zeker wel bezitten, daar zij anders zelve niet bij magte is om de verhouding der kosten tot de geleverde uitkomsten na te gaan. Men zoude daarvan gaarne ten aanzien der vijf laatste jaren mededeeling ontvangen. Het kwam toch aan verscheidene leden ondenkbaar voor, dat

het noodzakelijk zoude zijn om te Delft een zoo uitgebreid personeel, dat bijna evenveel kost als het regiment rijdende artillerie, in dienst te houden.

Art. 20. Reeds vroeger is de vraag gedaan of de uitgaven voor aankoop van dit materieel niet van die voor het onderhoud konden afgescheiden worden. Zij werd op nieuw berhaald. Er kan toch geene reden bestaan, om niet aan dat verzoek te gamoot te komen. Voor den aankoop van hout en ijzer wordt een grootere som aangevraagd dan ten vorigen jare geschiedde. Toch is er, blijkens den overgelegden staat, n°. 83, daaraan in de magazijnen geen gebrek. Men wenschte dus omtrent deze verhooging eenige inlichtingen te ontvangen. Er is al meermalen op gewezen dat in de magazijnen een groote voorraad van zaken, die men altijd gemakkelijk kan aankopen, is opgelegd.

Is het waar dat de pistolen, waarmede onze kavallerie is gewapend, nagenoeg onbruikbaar zijn?

Art. 21. Op de begroting voor 1868 zijn *f* 200 000 voor den aankoop van nieuw kustgeschut toegestaan. Waaraan is dat geld besteed? Wij bezitten thans nog geen enkel stuk. De keuze van gecercleerde gietijzeren kanons van 24 duim met kulaslading werd sterk afgekeurd, omdat bij de marine het kanon van 23 duim is ingevoerd, en alle mogelijkheid van wederzijdsche hulp met materieel en ammunitie nu afgesneden is. Zoude het, tot het verkrijgen der zoo hoogst noodzakelijke eenheid van handelen, niet wenschelijk zijn, dat de magazijnen van artilleriematerieel voor vloot en leger, waar daartoe mogelijkheid bestaat, vereenigd werden en het toezigt daarop aan den directeur van het materieel der artillerie werd opgedragen? Zoude het niet wenschelijk zijn, om een der bestelde stukken te laten overkomen en eens te beproeven alvorens tot de verdere aanschaffing over te gaan? Hoeveel van deze vuurmonden zoude de Minister voor de verdediging onzer kusten noodig rekenen en hoe groot schat hij de voor den aankoop noodige uitgaven? Men meende, dat het denkbeeld om de ijzeren kanons van 80, 60 en 36 pond tot 16 duims stukken te doen veranderen, nog wel eenige overweging verdient, voor het wordt uitgevoerd. Is er tegen gepantserd materieel wel eenige uitwerking te verwachten van volkogels van 45 pond met lading van 6 pond? Zoo niet, dan zouden die stukken ook geheel onvoldoende zijn voor kustgeschut.

Eveneens werd het betwijfeld, of de ondervinding der laatste oorlogen wel zoo gebiedend eene verandering van *al* het veldgeschut in getrokken kanons vordert. Wel heeft de veldtocht in Bohemen geleerd, dat het wenschelijk is een grooter kaliber van getrokken kanons, dan dat van 4 pond te bezitten; de aanmaak van 8ponders werd daarom goedgekeurd. Maar het zoude welligt de voorkeur verdienen, om bij elke batterij getrokken 4- of 8ponders, twee gladde 12ponders te behouden.

Art. 22. Met leedwezen had men opgemerkt, dat er voor de aanschaffing en aanmaak van patroonhulzen *f* 60,000 minder worden aangevraagd dan ten vorigen jare, terwijl het aantal schietoefeningen wegens gebrek aan patronen beperkt wordt. Men vroeg, hoe vele patronen er op 31 December 1869 voorhanden zullen zijn. En beantwoorden de patroonhulzen thans aan alle vereischten, zoodat ze meermalen kunnen gebruikt worden? Wat heeft de ondervinding hieromtrent geleerd?

AFDEELING XI.

Art. 23. De wensch is geuit dat de staat, voorkomende op blz. 102 van den toelichtenden staat, voortaan niet meer alphabetisch, maar naar de volgorde der stellingen mogt worden ingerigt. Uitgaven in plaatsen die geene vestingen meer zijn behoorden dan naar de Xlde afdeeling te worden overgebracht. Men sprak den wensch uit, dat de Regering afnog de voor Breda uitgetrokken som van *f* 3500 van de begroting mogt schrappen.

De oprigting eener patroonfabriek in Delft werd niet verkieslijk geacht. Die plaats ligt zeer blootgesteld aan een vijandelijken inval en reeds vroeger is daarom op vereeniging onzer militaire werkplaatsen in Amsterdam aangedrongen. De ambts-

voorganger van den Minister had daartoe reeds met het gemeentebestuur over de aanwijzing van een geschikt terrein onderhandeld. Nu is er gelegenheid met die overplaatsing een aanvang te maken; zij kan dan geleidelijk worden voortgezet even als in Pruisen, waar men 40 jaren besteed heeft om de meeste militaire inrigtingen in Spandau te vereenigen. Het zoude zeer worden betreurd wanneer de Minister nu, ter wille van eene geringe bezuiniging, van een zoo heilzaam voor-nemen afweek. Men wenschte echter te vernemen voor welke soort van patronen deze fabriek zou worden ingerigt.

Op nieuw is er gevraagd of de voorraad buskruid, die thans nog in de gebouwde kommen van verscheidene, bijv. Neuzen, wordt bewaard, toch niet naar een meer afzonderde plaats vervoerd kan worden.

Art. 26 b. Deze aanvraag werd even als de onder litt. a gedane (vergel. hierboven § 1) goedgekeurd, maar men wenschte te vernemen, welke gebruik de Minister van deze gelden denkt te maken. Bestaat daarvoor een algemeen plan? Zullen er geene forten worden opgeheven? Welke verbetering wenschte de Minister aan de, blijkens de redevoering, door hem als lid der Kamer op 16 December 1865 gehouden, naar zijn inzien gebrekkige torens, in de liniën van Utrecht en van Amsterdam, aan te brengen. En zullen de keelmuren der lunetten op de Houtensche vlakke worden afgebroken?

Daar het gebleken is, dat in de vroegere raming der kosten van een fort bij Pannerden niet gerekend was op de bomvrije geschutstanden en de voorzieningen in het rivierbelang, wenschte men te vernemen op welke som deze uitgaven thans worden begroot. — Gaarne vernam men het oordeel van den Minister ten aanzien van de Grebbe— in de zoogenaamde Friesche linie. Acht de Minister de Grebbe-inundatiën mogelijk, men verzoekt dan eene opgave der rivierstanden en waterpassingen, waarop die meening is gegrond. Welke is de rigting der Friesche linie en welke werken worden daar noodig geacht.

Art. 27. Blijkens de Memorie van Toelichting (bladz. 12) zullen de kosten van aanbouw der forten in de Utrechtsche linie »nog wel iets hooger gesteld dienen te worden» dan de laatste raming, welke de oorspronkelijke begrooting reeds met f 500 000 te hoven ging. Men vroeg op welke verhooging van uitgaven men daarvoor thans nog mag rekenen. En waarom vraagt de Minister nu alleen den laatsten termijn aan van de reeds vroeger toegestane som? Welke zijn de voornemens die hij ten aanzien van den bouw der forten koestert.

AFDEELING XIII.

Art. 31. Op nieuw kwamen eenige leden op tegen het verpligte ter kerk gaan van de soldaten, waarin zij eene schending der Grondwet meenden te zien. De vrijheid die er thans bestaan zoude, is slechts schijnbaar. Wie niet ter kerk wil gaan, wordt gedurende de daarvoor bestemde uren in de kazerne geconsigneerd.

Art. 35. Men klaagde over het feit, dat de onlangs uit het kamp bij Milligen te Leeuwaarden terugkerende miliciens gedurende vier uren op het verlof om huiswaarts te keeren hadden gewacht. Toen het gegeven werd was de avond reeds gevallen en konden velen hunne woningen niet meer bereiken, terwijl hun toch geene huisvesting van Rijkswege werd verschaft.

Art. 37. In meer dan eene afdeling gaf men bevreesding over de zoo aanzienlijke verhooging van dezen post, waarvoor naar men meende geen grond bestaat, te kennen. Ten vorigen jare bedroegen de kosten van het topographisch bureau voor personeel f 49,500; nu zijn ze met inbegrip der traktementen van twee officieren van den generalen staf geklommen tot f 31 550, waarbij nog voor het eerst f 6300 komen voor verschillende behoeften. Men kwam tegen deze verhooging op, en achtte het onnoodig om een kolonel aan het hoofd van dit bureau te plaatsen, en om het aantal ambtenaren zoo zeer te vermeerderen, als thans schijnt te zijn geschied. De bijdrage uit de Indische kas staat op het wetsontwerp tot vaststelling van Hoofdstuk I der begrooting van Nederlandsch Indië voor 1869,

onderafd. 14 slechts ad f 12 000, hier voor f 15 000 uitgetrokken. Hoe is dit te rijmen. Die bijdrage behoort trouwens niet hier in mindering gebragt, maar onder de middelen tot dekking der Staatsuitgaven van 1869 opgenomen te worden. Hoe kan de Rekenkamer de voorgestelde regeling, die in strijd schijnt met de comptabiliteitswet, goedkeuren?

Art. 42. Zal er spoedig gevolg worden gegeven aan den vroeger genomen maatregel, waarbij een eereleeken voor het bijwonen van belangrijke krijgsverrigtingen is ingesteld? Tot dusverre bleef hij zonder gevolg.

Art. 43. Men drong er op aan, dat in een volgend jaar niet alleen de forten bij Honswijk en Everdingen, maar al de forten, die in de Utrechtsche linie zijn gelegen, door de troepen mogten worden bezet. Voor hunne oefening is het wenschelijk, terwijl de Regering er tevens beter dan thans door te weten komt, wat nog aan de inrigting dezer forten ontbreekt.

Art. 46. Dit subsidie voor eene instelling van liefdadigheid behoort naar veler meening niet op de begroting voor het Departement van Oorlog te huis. Men keurt het ook af dat, blijkens de opgaven voorkomende in den toelichtenden staat (bladz. 120), meerdere uitgaven van dit hoofdcomité uit den post voor onvoorziene uitgaven van dit hoofdstuk der Staatsbegroting voor 1867 zijn gekweten.

AFDEELING XIV.

Eenige leden, die inkrimping van het wapen der kavallerie voorstonden, wenschten daarmede eene uitbreiding van dat der maréchaussée te doen gepaard gaan. Ook drong men er weder op aan, dat tusschen dit wapen en de Rijksveldwacht een meerder verband mogt worden in het leven geroepen; de eene instelling diende in de andere versmolten, het beste behouden te worden. Enkele leden meenden, dat er bij de maréchaussée meer bereiden manschappen zijn noodig is voor de dienst. Zij achtten het tevens onnoodig om aan de officieren bij dit wapen fourrage voor twee paarden toe te staan.

AFDEELING XV.

Art. 49. Ontbreekt er op den staat der non-activiteits-tractementen n°. 85 niet de naam van een generaal-majoor? Wat mag daarvan de reden zijn? Er komt een ritmeester der huzaren op voor, die als kamerheer des Konings dienst doet. Men meende, dat hij gedurende den tijd van deze dienst of geen traktement dient te ontvangen, of wel bij den grooten staf moet overgaan.

Aldus vastgesteld door de Commissie van Rapporteurs, den 25sten October 1868.

VAN DER HUCHT.
VAN SYPESTEYN.
DE CASEMBROOT.
WYBENGA.
DE ROO VAN ALDERWERELT.

The first part of the document is a letter from the Secretary of the State Department to the Secretary of the War Department. It is dated August 1, 1918, and is addressed to the Secretary of the War Department, Washington, D. C.

The letter is signed by the Secretary of the State Department, and is dated August 1, 1918. It is addressed to the Secretary of the War Department, Washington, D. C.

The letter is signed by the Secretary of the State Department, and is dated August 1, 1918. It is addressed to the Secretary of the War Department, Washington, D. C.

The letter is signed by the Secretary of the State Department, and is dated August 1, 1918. It is addressed to the Secretary of the War Department, Washington, D. C.

The letter is signed by the Secretary of the State Department, and is dated August 1, 1918. It is addressed to the Secretary of the War Department, Washington, D. C.

The letter is signed by the Secretary of the State Department, and is dated August 1, 1918. It is addressed to the Secretary of the War Department, Washington, D. C.

The letter is signed by the Secretary of the State Department, and is dated August 1, 1918. It is addressed to the Secretary of the War Department, Washington, D. C.

The letter is signed by the Secretary of the State Department, and is dated August 1, 1918. It is addressed to the Secretary of the War Department, Washington, D. C.

The letter is signed by the Secretary of the State Department, and is dated August 1, 1918. It is addressed to the Secretary of the War Department, Washington, D. C.

The letter is signed by the Secretary of the State Department, and is dated August 1, 1918. It is addressed to the Secretary of the War Department, Washington, D. C.

The letter is signed by the Secretary of the State Department, and is dated August 1, 1918. It is addressed to the Secretary of the War Department, Washington, D. C.

The letter is signed by the Secretary of the State Department, and is dated August 1, 1918. It is addressed to the Secretary of the War Department, Washington, D. C.

STAATSBEGROOTING VOOR HET DIENSTJAAR 1869.

VIIIste HOOFDSTUK.

MEMORIE VAN BEANTWOORDING.

§ 1. Met al de belangstelling die het onderwerp vereischt, heeft de ondergeteekende kennis genomen van het veelomvattende Voorloopig Verslag, door de Commissie van Rapporteurs uitgebragt omtrent het ontwerp van wet tot vaststelling van hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1869.

De daarin voorkomende menigvuldige opmerkingen, vragen en wenken, zal hij trachten zoo beknopt mogelijk toe te lichten en te beantwoorden, en al dadelijk beginnen met zijn gevoelen te doen kennen omtrent eene wettelijke regeling van ons vestingstelsel, waarop door vele leden krachtig is aangedrongen.

De ondergeteekende wil gaarne erkennen dat ook hij het wenschelijk acht dat er eene wettelijke regeling van ons vestingstelsel tot stand worde gebragt, tot welk doel hij volkomen bereid is mede te werken. Evenwel moet hij opmerken dat, zoo in die wet moet worden opgenomen eene opgave van kosten, die de nog aan te leggen vestingwerken of de verbetering van de bestaande zullen vereischen, alsdan de ontwerpen daarvoor — evenzeer als de globale begrooting van kosten — nog moeten worden opgemaakt en daartoe veel tijd zal noodig zijn.

Bovendien bestaat er nog een bezwaar, namelijk: dat men nog steeds in het onzekere verkeert omtrent den aard der defensive werken, die geoordeeld zullen worden noodig te zijn na den afloop der groote werken bij Holland op zijn smalst, den nieuwen Maasmond enz.

Hij wil evenwel gaarne de toezegging doen, dat het zijn streven zal zijn, om zoo spoedig doenlijk het bedoeld ontwerp van wet tot stand te brengen, doch hij moet om vermelde redenen bezwaar zien om eenige verklaring af te leggen nopens het tijdstip waarop, volgens zijne meening, zoodanig ontwerp aan de Kamer zou kunnen worden aangeboden. Hij acht het mede hoogst wenschelijk, dat ons defensiestelsel zoo spoedig doenlijk worde voltooid, en kan dan ook de verzekering geven, dat, terwijl de ontwerpen van werken tot voorbereiding van een ontwerp van wet tot regeling van het defensiestelsel zullen worden opgemaakt, hij niet in gebreke zal blijven om inmidjels voor de werken die algemeen erkend worden noodzakelijk te zijn de noodige gelden aan te vragen, waartoe in de eerste plaats in aanmerking zullen komen de werken tot voltooiing van de nieuwe Hollandsche waterlinie, de stelling van Amsterdam en de werken voor de kust- en rivierverdediging.

Met betrekking tot de IJssellinie is de ondergeteekende van meening, dat die linie behouden en verbeterd moet worden. Hij is van oordeel dat de IJssellinie in vele gevallen met het beste gevolg zal kunnen worden verdedigd en dat het leger, bij inachtneming van de noodige behoedzaamheid, in elk geval over de Veluwe een veiligen terugtogt naar de Utrechtsche linie zal kunnen vinden, waarbij de Grebbe-

linie, zelfs in den toestand waarin zij zich thans bevindt, nog van veel nut zal zijn.

Hij is de meening toegedaan dat de vesting Grave, vooral in verband met Nijmegen, zoodanige strategische waarde bezit, dat hij tot het verlaten dier sterkte zijne medewerking niet zou kunnen verleen.

Ook is hij voor het behoud van de vesting Neuzen en het fort Ellewoutsdijk, doch heeft geen bedenkingen tegen het opheffen van Breda als vesting en der forten bij Breskens, met uitzondering — wat deze laatsten aangaat — van het havenfort, omdat hij in elk van de beide districten van de provincie Zeeland vaste punten wenscht te behouden; hij stelt zich dan ook voor, het voorstel aan den Koning te doen om de bedoelde sterkten aan het bestuur der domeinen ter slooping te doen overgeven.

Wat Koevorden betreft, de vestingwerken en militaire gebouwen dezer plaats zijn bereids in 1863 aan het bestuur der domeinen ter slooping overgegeven, en dus niet meer onder het beheer der genie. Volgens mededeeling van den Minister van Financiën zal er spoedig een begin met de ontmanteling dezer sterkte worden gemaakt.

Dat men met den aanleg van nieuwe verdedigingswerken nog maar weinig gevorderd is, valt niet te ontkennen; het maken van eenige veranderingen in de primitief vastgestelde ontwerpen van de forten bij Utrecht heeft aanleiding gegeven tot vertraging in de aanbesteding dier werken.

Tot de aanbesteding van het reduit in het fort bij Vechten en van het fort met reduit bij Rijnauwen is evenwel bereids de magtiging verleend, terwijl de aanbesteding van twee forten nabij Utrecht nog in den loop dezes jaars zal plaats hebben.

Wat de versterking onzer kusten aangaat, te dien aanzien kan de ondergeteekende mededeelen dat hij met zijnen ambtgenoot van Marine bereids is overeengekomen wat ten deze het eerst in aanmerking zou behooren te komen; zijnde men reeds bezig met het opmaken van ontwerpen voor een fort op den Zuidwal aan het Nieuwe Diep en van een fort bij de Hoornsche hoofden, aan het Haringvliet, terwijl mede bevelen zijn gegeven tot het opmaken van een ontwerp tot het verbeteren van de batterij bij het Wierhoofd te Helder.

De ondergeteekende zal volgaarne telken jare, bij het indienen der begrooting voor zijn Departement, eene opgave overleggen van het gebruik dat van de ten vorigen jare voor buitengewone uitgaven van het materieel der genie toegestane gelden is gemaakt.

Van de werken bij Naarden moet de oplevering van de regter en linker vleugelwerken nog in dit jaar geschieden, terwijl van het middenwerk de wachterswoning voltooid is, en de fondamente van de overige gebouwen en van den ringmuur tot hunne volle hoogte zijn opgetrokken. Het geheele werk zal in den loop van het volgend jaar opgeleverd worden. Het onder profiel brengen van werken in de stelling van Amsterdam is nagenoeg afgelopen en zal althans in den loop dezes jaars voltooid worden. Ook is de uitvoering van het fort in den Laander- en West-Bijlmerpolder in de stelling van Amsterdam in vollen gang en moet dit fort in het volgend jaar opgeleverd worden.

De ondergeteekende ziet bezwaar om nu al dadelijk op eene volledige wijze zijne denkbeelden te ontwikkelen omtrent de voltooiing van het vestingstelsel met de nieuwe werken, die daarvoor in de verschillende liniën van defensie noodzakelijk worden geacht en de daartoe voor elke linie gevorderde uitgaven; hij vermeent dan ook deswege te mogen verwijzen naar hetgeen door hem hiervoren in het midden is gebracht, met betrekking tot een ontwerp van wet tot regeling van het defensiestelsel, waarbij, in geval het hem gegund zal zijn zoodanig ontwerp te mogen indienen, alsdan als van zelf zijne meening omtrent een en ander, en dus ook aangaande de waarde en het defensief vermogen der thans bestaande vestingen en forten, zal worden medegedeeld.

Ter beantwoording der vraag, waaraan het is toe te schrijven dat de geniewerken altijd te laag worden geraamd en de werkelijke kosten steeds de daarvoor aanvankelijk toegestane gelden overschrijden, zij hier te kennen gegeven, dat zulks

met betrekking tot eenige werken, waarvoor in de laatste jaren gelden zijn aangevraagd, in de eerste plaats een gevolg is geweest van veranderingen, die in de primitief opgemaakte ontwerpen zijn gemaakt; ten andere heeft de aankoop van gronden in den regel veel meer uitgaven gevorderd dan men reden had te kunnen vermoeden. De ondergeteekende vermeent evenwel te mogen doen opmerken, dat dit verschijnsel niet uitsluitend bij het Departement van Oorlog wordt waargenomen.

Tot voortzetting van de verbetering der middelen tot het stellen van de inundatiën in de Hollandsche waterlinie, van den Neder-Rhijn tot Utrecht, zijn voor de dienst van 1869 aangevraagd *f* 200 000; zullende, tot voltooiing er van, in 1870 nog gevorderd worden *f* 128 000. Deze verbetering heeft alleen betrekking op het verruimen van den Krommen-Rhijn, van af Wijk-bij-Duurstede tot Odijk, in verband met de bij eerstgenoemde plaats gebouwde inundatiesluis. Van af Wijk-bij-Duurstede tot Cothen, is de bedoelde verruiming in uitvoering en moet vóór April 1869 opgeleverd worden, terwijl de voortzetting en voltooiing van het werk van af laatstgenoemde plaats tot Odijk, alsnog, volgens raming, eene uitgaaf zal vorderen van *f* 328 000, waaronder begrepen zijn alle daartoe gevorderde sluisen, bruggen, enz., benevens de uitgaven voor den aankoop van de noodige gronden. Benedenwaarts Odijk heeft de Kromme-Rhijn de noodige capaciteit tot aanvoer van water, zoodat eene verdere verruiming van die rivier niet noodig geacht wordt.

Behalve bovenbedoelde verbetering der middelen tot aanvoer van water door de sluis bij Wijk-bij-Duurstede zullen ook de middelen tot aanvoer van water door de sluis bij Honswijk verbeterd moeten worden, waartoe in de eerste plaats het graven van een afvoerkanaal in aanmerking zal komen. Een ontwerp daarvan wordt opgemaakt en de ondergeteekende stelt zich voor, om tot de uitvoering er van de noodige gelden aan te vragen voor het dienstjaar 1870.

Hij vermeent evenwel de opmerking te moeten maken, dat vele bijzondere belangen bij het graven van het kanaal in aanmerking komen, wier regeling wellicht tot eenige vertraging aanleiding zou kunnen geven.

Met betrekking tot den waterstand, die tot grondslag heeft gediend voor de berekeningen van den tijd, noodig tot het stellen der inundatie voor de Utrechtsche linie, is men van het beginsel uitgegaan, dat, aangezien de waterstanden gewoonlijk dagelijks verschillen, en tot het stellen der inundatie verscheidene dagen gevorderd worden, men niet den laagsten, maar een gemiddelden laagsten waterstand over het aantal dagen, dat voor het stellen der inundatie ongeveer noodig wordt geacht, tot grondslag van berekening behoort aan te nemen, en op die wijze komt men als van zelf tot een hooger waterstand dan door den Waterstaat als laagsten stand is aangegeven.

De ondergeteekende is geheel overtuigd van de noodzakelijkheid om, zooveel doenlijk, met naauwkeurigheid bekend te wezen met den tijd, die tot het stellen van bedoelde inundatie noodig zal zijn, en met de middelen die nog aangewend zullen kunnen worden om dien tijd tot het kortste te brengen. Het wenschelijke om daartoe te geraken heeft hem dan ook aanleiding gegeven om een nader onderzoek ten deze te doen instellen, waarbij een gemiddelde van de laagste waterstanden, die gedurende de laatste veertien jaren hebben plaats gehad, tot grondslag van berekening zal worden aangenomen, terwijl hij het mede noodig heeft geacht het onderzoek uit te strekken tot al wat bij het stellen eener inundatie in aanmerking kan komen, ten einde naar te verkrijgen gegevens eene daartoe betrekkelijke instructie te kunnen vaststellen.

Het is hem niet gebleken dat de Regering in 1867 medegedeeld zou hebben, dat in October 1866 opmetingen omtrent het stellen der inundatiën in Groningen en Friesland waren aangevangen, gelijk in het Voorloopig Verslag wordt vermeld. Wel is door den voorgaanden Minister in de zitting van 20 Maart 1867 gezegd, dat dienangaande een onderzoek was ingesteld; terwijl ook in het antwoord op het Eindverslag, tot definitive vaststelling van het VIIIste hoofdstuk der Staatsbegroting voor 1868, door hem is te kennen gegeven, dat volgens in October 1867 ontvangen mededeeling men werkzaam was met het opmaken van projecten van al hetgeen tot verdediging der stelling vereischt wordt, met inbegrip van hetgeen de onderwaterzet-

tingen betreft. Die arbeid is evenwel nog niet afgeloopen, en zal nog eene waterpassing op groote schaal vorderen, waartoe veel tijd noodig zal en waarmede de ondergeteekende zich voorstelt met het voorjaar van 1869 te doen beginnen.

In afwachting dat men uit de te doene waterpassing met meer juistheid zal kunnen beoordeelen, welke tijd er tot het stellen der inundatie in de stelling Groningen-Delfzijl vereischt wordt, is hij overtuigd dat deze inundatie in betrekkelijk korten tijd te stellen zal zijn. Zoodra dit onderzoek afgeloopen zal wezen, bestaat bij hem het voornemen, om ook een onderzoek te doen instellen naar de bruikbaarheid en de waarde van de zoogenaamde Friesche linie. Na voleindiging dier werkzaamheden, zal de ondergeteekende volgaarne de verkregen uitkomsten ter kennis brengen van de Vertegenwoordiging.

Bij den ondergeteekende bestaan geene bedenkingen, om, onder geheimhouding, aan de Kamer inzage te geven van de verslagen welke in der tijd door het Comité van defensie zijn uitgebragt, en hij maakt ook geen bezwaar om te doen kennen, dat bij het Koninklijk besluit, waarbij in 1860 ons vestingstelsel gedeeltelijk is geregeld, geen sprake is om Zutphen en Deventer als vestingen op te heffen.

§ 2. Aangezien, blijkens deze paragraaf, van meer dan eene zijde op de noodzakelijkheid eener versterking van onze levende strijdkrachten wordt gewezen, doet dit den ondergeteekende vertrouwen, dat de weldra in te dienen voorstellen tot eene betere inrichting en samenstelling van de schutterijen bij de Vertegenwoordiging bijval en ondersteuning zullen vinden. Hij betwijfelt echter ten eenen male het nut en de noodzakelijkheid, om de legerorganisatie bij eene wet vast te stellen en kan zich dan ook te dien aanzien vereenigen met het gevoelen van die ledan, welke daartegen gestemd zijn. Verbetering van het gehalte der militia, maakt bij den ondergeteekende een punt van gezette overweging uit.

De middelen daartoe door zijnen ambtsvoorganger in de ten vorigen jare ingediende wetsvoordragt tot wijziging van de militiewet, met name de afschaffing der nommerwisseling, het beperken van de bevoegdheid tot plaatsvervangende en het opheffen van de bezwaren, welke jongelingen uit den beschaafden stand weêrhouden hunne militiedienst in persoon te volbrengen, komen ook hem doelmatig voor. Wel hebben zij, blijkens het nopens dat wetsontwerp, onder dagteekening van den 10den December 1867, uitgebragt Voorloopig Verslag, bij de Tweede Kamer nog al tot bedenkingen aanleiding gegeven; doch de ondergeteekende vertrouwt dat, nu er wordt aangedrongen tot de wederindiening van die voordragt, met weglating van de daarin opgenomen verhooging van het contingent, vele dier bedenkingen zullen hebben opgehouden te bestaan. Hij stelt zich dan ook voor om, zoodra de behandeling van de binnen kort in te dienen wetsvoordragt tot regeling der schutterijen zal zijn afgeloopen, op nieuw een voorstel tot wijziging der militiewet, in den aangeduiden zin, aan de goedkeuring van de Vertegenwoordiging te onderwerpen.

Wat het op nieuw aanwerven betreft van de uit Nederlandsch Indie terugkeerende militairen, zij hier opgemerkt, dat de militairen, die uit Nederlandsch Indie terugkeeren en op eervolle wijze de dienst verlaten, te Harderwijk gelegenheid hebben, en daarin zeer gefaciliteerd worden, om zich te engageren bij een der korpsen van het leger hier te lande. Bij het aangaan van zoodanige verbindtenis genieten zij gelyke voordeelen als aan andere recruten worden toegekend, en wordt hun reisgeld verstrekt naar de plaats hunner nieuwe bestemming. De ondervinding heeft evenwel bewezen, dat weinige der uit Indie terugkeerende militairen genegen zijn om zich op nieuw voor de dienst hier te lande te engageren. Tot staving hiervan, kan men o. a. in een onzer militaire tijdschriften (*Het Vaandel*, 2de en 3de af., 1868) de uit officiële cijfers geputte mededeeling vinden, dat in de jaren 1865 en 1866 in Nederland zijn teruggekeerd 1516 onderofficieren en soldaten, van deze hadden 417 hun gagement verdiend en 1099 aanspraak op paspoort. Van deze 1099 waren er 364 niet weder aanneembaar, uithoofde van lichaamsgebreken en aanhoudend slecht gedrag, zoodat er nog slechts 535 bruikbaar voor de dienst overbleven. Van die 535 hebben zich in die twee jaren 350 op nieuw geëngageerd, namelijk 264 voor de koloniën en slechts 86 voor het leger hier te lande.

Aan het hier te kennen gegeven verlangen om meer lighingen van de militia tot

het bijwonen der najaarsoefeningen op te roepen dan ten dezen jare heeft plaats gehad en ook op gelijke wijze in het volgende jaar zal plaats hebben, kan voor alsnog geen gevolg worden gegeven. Al moesten de belangrijke uitgaven aan dien maatregel verbonden, niet terughouden om nog meer uitbreiding aan de voorgenomen oproeping te geven, dan zijn er nog bezwaren van anderen aard, — hoofdzakelijk gebrek aan voldoende localiteit in de meeste kazernen, — die het onraadzaam maken meer ligtingen dan thans geschiedt gelijktijdig in werkelijke dienst te roepen.

Dat de oefening der infanterie nog niet in allen deele voldoende geregeld zou zijn, zoo als in het Verslag wordt beweerd, is den ondergeteekende niet bekend. Zoo van den inspecteur van dat wapen, als van de bevelvoerende generaals, zijn bij hem omtrent de laatst gehouden oefeningen der infanterie zeer gunstige rapporten ingekomen.

»Het zijn — zegt de generaal Knoop onder andere, van een der regementen in de 2de militaire afdeling gestationneerd sprekende, — *geoeefende en geharde bataillons, met den besten geest bezielde en gereed voor den oorlog.* Vooral de aanwezigheid van de miliciens van 1864 geeft aan die bataillons een zeer goed voorkomen. Die miliciens zijn — hoe weinig schitterend hunne kleeding dan ook wezen moge — schoone, krachtvolle, goede soldaten, *die in zeer weinige dagen hunne oefeningen van vroeger weer kenden*, en die de gunstigste verwachting geven van onze infanterie-bataillons, wanneer alle met verlof zijnde ligtingen daarbij onder de wapens worden geroepen.»

Bij den beperkten tijd tot kamperen, in verband met de beschikbare gelden, was het natuurlijk, dat van dien tijd uitsluitend partij werd getrokken tot het houden van oefeningen, die in de garnizoenen of niet minder goed konden worden gehouden. Van daar, dat het houden van schietoefeningen in het kamp achterwege is gelaten. Bij de korpsen zijn, alleen voor den duur van de aanstaande wintermaanden, de schietoefeningen eenigzins gewijzigd, namelijk: door de manschappen die minder aanleg toonen te bezitten om goede schutters te worden, binnen 's kamers te oefenen met de zoogenaamde Flobert-patronen.

Het is dus niet juist, dat de troepen ongeoeftend zijn gelaten uit gebrek aan patronen, en wat de hier gedane aanwijzing betreft om, zoo er gebrek aan patronen bestaat, daarin te voorzien door aanschaffing uit het buitenland, te dien aanzien heeft de ondergeteekende de eer, te wijzen naar hetgeen hij op blad. 3 der Memorie van Toelichting heeft te kennen gegeven nopens de trage aflevering door de particuliere industrie, van de bij haar bestelde patroonhulzen.

De ondergeteekende mag de opmerking niet weêrhouden, dat het verlangen van enkele leden, om den voorgestelden oefeningstijd der miliciens van tien maanden te zien bekorten, moeilijk is overeen te brengen met den aandrang tot meerdere oefening der troepen. De miliciens der infanterie korter dan tien maanden onder de wapenen te houden, wordt door den ondergeteekende niet wenschelijk geacht. Zoo het later mogt blijken dat de eerste oefeningstijd der miliciens van de vesting-artillerie en pontonniers, welke nu reeds met ééne maand wordt verlengd, ontoereikend mogt wezen, dan zal daarin ook in het vervolg worden te gemoet gekomen, zoo als nu reeds plaats heeft met de mineurs, die, even als de infanterie, tot eerste oefening tien maanden onder de wapenen zullen verblijven.

Tot verduidelijking van het cijfer van 7800 miliciens, die in het volgende jaar tot het bijwonen van de najaarsoefeningen zullen worden opgeroepen, diene, dat, blijkens den bij de begroting overgelegden uitgewerkten en toelichtenden staat, daarmede uitsluitend bedoeld zijn de miliciens, behoorende tot het regiment grenadiers en jagers en tot de acht regementen infanterie.

Aangezien de miliciens van 1865, behoorende tot de regementen vesting-artillerie die niet langer dan vijf maanden gediend hadden, dit jaar onder de wapens zijn geweest, zullen zij, evenmin als de miliciens van die ligting, behoorende tot de kavallerie en de veld- en rijdende artillerie, in het volgende jaar tot werkelijke dienst worden opgeroepen.

Van de geheele ligting van 1865, die op den 1sten October jl. eene sterkte had van 8258 man, zullen dus in het aanstaande jaar uitsluitend bij de infanterie worden opgeroepen; 6210 miliciens, daar de overige in dit jaar de najaarsoefeningen hebben bijgewoond.

voegt men daarbij 1197 miliciens der ligting van 1866 en 393 miliciens der ligting van 1867, welke niet langer dan vijf maanden onder de wapenen zijn geweest, dan bereikt men het cijfer van 7800 miliciens, in de Memorie van Toelichting vermeld.

De ondergeteekende beaamt ten volle de hier uitgedrukte meening, dat eene herziening van de schutterijwet voor de aanvulling der levende strijdkrachten onmisbaar is. Het is hem aangenaam aan de Kamer de verzekering te mogen geven, dat een wets-ontwerp tot regeling der schutterijen zoo verre gereed is, dat het eerlang aan den Raad van State ter overweging zal kunnen worden aangeboden.

Geheel in overeenstemming met het gevoelen der Kamer, is reeds door zijn ambtsvoorganger, bij nota van den 29sten Februarij jl., aan het centraal comité van den Nederlandschen weërbaarheidsbond verklaard, dat er wel geen sprake van kan zijn om, bij het uitbreken van een oorlog, de vrijwillige scherpschutterskorpsen al dadelijk *als zoodanig* bij het leger te velde aan te trekken, ook omdat zij, hoe goed hier en daar hunne oefening ook mogt zijn, de als *korps* voor die bestemming onmisbare eigenschappen blijven ontbreken. Dat comité werd er toen reeds op gewezen, dat de kracht van het veldleger-aanmerkelijk zou kunnen winnen, wanneer de scherpschutters, die in tijd van vrede genoegzaam geoefend zijn om al dadelijk te velde te kunnen trekken, bij het uitbreken van een oorlog, vrijwillig in de gelederen van het leger, bij het korps hunner keuze, intraden.

Het aangaan van eene *verbindtenis* door niet militie- of schutterpligtige leden der scherpschuttersverenigingen, om, bij het uitbreken van een oorlog, tot lokale verdediging des lands op te treden, is mede reeds vroeger ter sprake gebragt; doch dit denkbeeld is in overweging gehouden, daar men eensdeels vreesde, door het vorderen van zoodanige verbindtenis, alligt de oorspronkelijke opgewektheid tot deelneming aan die vereenigingen te doen verminderen, en ten anderen van oordeel was, dat zoodanige maatregel eerst met vrucht was vast te stellen na het tot stand komen eener nieuwe wettelijke regeling nopens de schutterijen; kunnende eerst dan de grondslagen der beide instellingen van weerbaarheid zoodanig met elkander in verband worden gebragt, dat zij elkander aanvullen en steunen, in stede van, zoo als anders welligt te vreezen zou zijn, op elkanders bestaan en nuttige werking een min of meer belemmerenden invloed uit te oefenen.

Met betrekking tot de gedane vraag omtrent den rang en de werkzaamheden van den onlangs aangestelden Commissaris des Konings bij de vrijwillige scherpschuttersverenigingen, moet de ondergeteekende opmerken, dat die benoeming niet van zijn, en zoo hij vermeent ook niet van een ander Departement is uitgegaan, zoodat hij omtrent die aangelegenheden geene voldoende inlichtingen kan verschaffen.

§ 3. De ondergeteekende kan niet toestemmen, dat het eindcijfer van deze begrooting slechts schijnbaar lager dan dat der begrooting van 1868 zou wezen, maar in werkelijkheid hooger is opgevoerd.

Als men, zoo als hier plaats heeft gehad, eenige getallen aanwijst voor uitgaven, die op de begrooting van 1868 *wel*, doch op die van 1869 *niet* zijn uitgetrokken, en daarmede het bewijs wil leveren, dat de thans in behandeling zijnde begrooting eigenlijk één à twee tonnen gouds meer bedraagt, dan vermeent hij daartegen te kunnen en te mogen overstellen, in de eerste plaats de f 210 500, welke voor de genie op de dienst van 1867 niet verwerkt en daarop vrijgevallen, thans weder op de begrooting van 1869 zijn uitgetrokken, en bij een vergelijk zoo als hier, billijkerwijze dienen te worden afgetrokken; ook zou hier moeten gelet worden op de thans aangevraagde gelden ad f 30 000 voor eene patroonfabriek, op de som van f 25 200 voor eene buitengewone aanvulling van paarden bij de veldartillerie, op de som van f 190 000 voor de voltooiing van het hospitaal te Amsterdam, alle welke gelden niet op de begrooting van 1868 voorkomen en nu op de begrooting voor 1869 slechts voor ééns zijn aangevraagd.

Soortgelijke vergelijkingen, het zij met bescheidenheid hier opgemerkt, doen eigenlijk weinig ter zake af. Gaarne wil de ondergeteekende erkennen, dat de behoeften voor het krijgswezen niet gering zijn; zij zijn het nergens; maar met eenig vertrouwen wijst hij op vele artikelen der begrooting, welke kunnen aantonen dat de behoeften met inachtneming van de meeste spaarzaamheid zijn geraamd en er geen gelden worden aangevraagd dan voor onderwerpen, wier noodzakelijkheid niet betwist zal kunnen worden.

AFDEELING I

Art. 2 Wanneer bij de som van f 87650, waarvoor thans de kosten voor het Departement zijn geraamd, zoo als vroeger plaats had, ook nu de uitgaven voor het topographisch bureau en de bezoldiging der beambten van het bureau van den inspecteur van de geneeskundige dienst waren gevoegd geworden, namelijk voor eerstgemeld bureau f 15950, en voor het laatstgemelde f 7500, dan zou het totaal der kosten voor 1869 zijn geweest f 111100

Op de begrooting van 1868 staat uitgetrokken 112400

zoodat er werkelijk eene vermindering van uitgaven zal bestaan ad . . . f 1300 welke bezuiniging niet is verkregen door vermindering van bezoldigingen, maar een gevolg zijn van besparingen op andere artikelen van uitgaaf.

De f 15000, welke bij art. 37 van de aldaar voorkomende som van f 30950 afgetrokken en buiten rekening worden gelaten, zijn uitgaven voor de vervaardiging van residentie-kaarten van Java, welke nimmer uit de begrooting van Oorlog zijn betaald, maar regstreeks uit de koloniale geldmiddelen worden gekweten, zoodat zij dan ook, bij het hier plaats hebbend vergelijk, buiten beschouwing moeten blijven. Voor drie commiesen is eene tractementsverhooging ieder ad f 700 uitgetrokken, ten einde deze verdienstelijke ambtenaren in het genot te stellen van het minimum van het tractement voor hunnen rang bij het Koninklijk besluit van den 28sten Augustus 1865 (Staatsblad n°. 112) vastgesteld.

Indien men de begrootingen van vroegere jaren wil vergelijken met die in de laatst voorgaande jaren en ook thans opgemaakt, dan zal hieruit kunnen blijken, dat er vrij aanzienlijke besparingen, door vereenvoudiging van de werkzaamheden, en daardoor vermindering van personeel bij het Departement hebben plaats gehad. Voor zoverre doenlijk, zal de ondergeteekende trachten daarmede voort te gaan; doch men gelieve in het oog te houden, dat ook hier grenzen zijn, die niet overschreden kunnen worden, wil men niet dat de geregelde gang van de dienst verstoord worde; ook dient men dit in het oog te houden bij de afwisseling van officieren die bij het Departement zijn gedetacheerd, omtrent welke aangelegenheid de ondergeteekende het gevoelen is toegedaan, om, — even als in de laatste jaren veelal heeft plaats gehad, — de subalterne officieren, vooveel mogelijk bij bevordering in rang, naar hunne korpsen te doen terugkeeren.

Het hier geopperde denkbeeld om het militair personeel te verminderen en het thans door dat personeel verrigt wordend werk gedeeltelijk aan de overblijvenden op te dragen, kan, zonder stoornis in de dienst bij het hoofdbestuur, niet verwezenlijkt worden, omdat de taak aan ieder officier opgedragen, in den regel niet toelaat meerder werk te verrigten.

Wijders zij hier aan de aandacht gebragt, dat het traktement van den secretaris-generaal, zijnde een officier uit het kader van het leger, bij het dienstvak waartoe hij behoort wordt uitgetrokken, evenzoo als geschiedt met de traktementen van de overige bij het Departement werkzaam zijnde officieren.

AFDEELING II.

Art. 4. De traktementen van al de officieren tot den grooten staf behoorende, worden bij het hier aangebaald artikel uitgetrokken, met uitzondering van een ritmeester en van de ordonnance-officieren des Konings. Bedoelde ritmeester, die slechts tijdelijk bij Zijne Majesteit dienst verrigt, kon alhier niet voor traktement, toelage, enz. worden uitgetrokken, omdat het getal der adjudanten des Konings organiek op vier was bepaald, welk organiek cijfer wel bij Zijner Majesteits besluit van den 6den October jl, n°. 15, met één is vermeerderd; doch daarvoor is de kolonel aangewezen, waarop in het Voorloopig Verslag bij dit artikel is gewezen.

De ordonnance-officieren zijn, sedert de instelling van deze dienstbetrekking, steeds bij hunne respectieve korpsen in betaling gevoerd, omdat hunne detachering bij Zijne Majesteit meer van tijdelijken aard is en zij, krachtens het Koninklijk besluit van den 8sten April 1849, n°. 78, boven het militair traktement geene bijzondere toelagen uit 's Rijks kan genieten. Dat deze officieren, zoo zij tot de infanterie behooren, het kava-

rietraktament bekomen, geschiedt op grond der bepaling, dat zij, even als de officieren van de kavallerie, verplicht zijn twee dienstpaarden te houden.

De officieren van meergenoemden staf moeten van twee dienstpaarden zijn voorzien, omdat, zoo zij in het bezit van slechts een paard waren, het alligt zou kunnen plaats hebben dat zij, bij ongesteldheid van dat paard, niet in staat zouden zijn hunne dienst te paard te kunnen verrigten.

Art. 5. Het was den ondergeteekende bijzonder aangenaam te vernemen, dat de nieuwe inrigting van den generalen staf wordt toegejuicht.

De twijfel van enkele leden der Kamer, of die inrigting wel aan de verwachting zal beantwoorden, kan hij, als onbekend met de gronden waarop die twijfel rust, bezwaarlijk opheffen. De toekomst zal bovendien te dien opzichte dienen te beslissen.

Naar het hem voorkomt, wordt bij het onderwijs aan de stafschool en voor de opleiding der stafofficieren niet meer wetenschappelijke kennis gevorderd, dan men van een geschikt stafofficier mag eischen.

De zamenstelling van den generalen staf berust, zoo als in het besluit van den 8sten Augustus j. l. n°. 53, is aangewezen, op de volgende indeeling op voet van vrede, te weten:

1 chef van den staf, aan wien voor zijn belangrijken werkkring 2 kapiteins zijn toegevoegd.

2 hoofdofficieren en 2 kapiteins, chef van de staven in de militaire afdelingen

1 hoofdofficier met 1 kapitein, voor de cartographie;

1 hoofdofficier met 1 kapitein, voor de dienst der militaire verkenningen;

1 hoofdofficier met 2 kapiteins, voor de opleiding van de officieren bij de stafschool.

Het cijfer van vier luitenants, om bij dien staf gedetacheerd en dan bij keuze bevorderd te worden, is vastgesteld met het oog op hetgeen noodig wordt geacht om van eene behoorlijke en geregelde aanvulling van den generalen staf verzekerd te zijn; en voornamelijk, om in oorlogstijd over een genoegzaam aantal officieren te kunnen beschikken die voor die dienst zijn opgeleid, met andere woorden, om met het kleinste mogelijke personeel, in vreedstijd, een genoegzaam aantal goede stafofficieren voor tijd van oorlog te bezitten.

Zoo men gelieft te letten, op de belangrijke werkkringen, welke volgens het aangehaalde besluit aan verscheiden hoofdofficieren reeds in vreedstijd worden opgedragen, waaronder er zijn, die niet alleen speciale kennis en aanhoudende studie vereischen, maar die, willen zij behoorlijk worden vervuld, geruimen tijd achtereen door een en denzelfden persoon moeten worden waargenomen, zal daardoor van zelf de vraag, in eene der afdelingen gedaan, waarom er een kolonel en twee luitenants-kolonel in de formatie zijn opgenomen, beantwoord worden.

Zal het bijv. niet hoogst wenschelijk wezen, om den directeur der stafschool — wanneer die betrekking door een bekwaam en der zake kundig hoofdofficier wordt vervuld — onderscheiden jaren in die functie te laten? Dat is evenwel onmogelijk wanneer men bij den generalen staf de gelegenheid mist om aan een zoodanig hoofdofficier, in verband met zijne billijke aanspraken en vooruitzichten, eene gewenschte bevordering toe te kennen. Daarenboven dieft er ook in den staf, zoo noodig tot het opwekken van emulatie en het beloonen van bewezen diensten, bevordering mogelijk te blijven.

Het personeel van den staf, en met name het aantal hoofdofficieren, is thans bepaaldelijk tot een minimum gebracht. De vergelijking van die organisatie met die van twee kleine Staten, Denemarken en België, zal zulks kunnen bevestigen. In eerstgemeld Rijk bestaat thans de generale staf uit 1 generaal-majoor of kolonel, 4 luitenant-kolonels, 8 kapiteins en 12 luitenants; terwijl bij de in April j. l. vastgestelde organisatie van het Belgische leger, de sterkte van dien staf is bepaald op 1 generaal als chef, 4 kolonels, 4 luitenant-kolonels, 8 majoors, 18 kapiteins der 1ste en 12 kapiteins der 2de klasse, met 96 paarden.

De wet op de bevordering der officieren bij de landmagt laat gewis toe dat er meer dan vier kapiteins jaarlijks bij keuze worden benoemd, doch bij de ondervinding in de laatste jaren te dien opzichte verkregen, vermeent de ondergeteekende, dat men al zeer tevreden mag wezen, wanneer dat cijfer, ten gevolge van de oprigting der stafschool, voortaan zal worden bereikt. Bovendien moet hij opmerken dat men

ook voor de officieren die niet tot stafofficier worden opgeleid, maar bij hun oorspronkelijk wapen blijven doordienen, en die zich daarbij door bijzondere geschiktheid of door speciale kennis boven anderen onderscheiden, de gelegenheid tot eene bevordering bij keuze moet openlaten. Men kan een enkel der voor de toelating tot de stafschool gestelde vereischten missen en toch een uitstekend officier in zijn wapen wezen. Het ware onbillijk om dezen alle vooruitzigt op eene bevordering bij keuze te ontnemen.

De officieren van den generalen staf, die als adjudanten bij den Koning en bij de Prinsen van den bloede dienst doen, zijn niet meer in de formatie van dien staf begrepen, maar bij den grooten staf uitgetrokken. Dat ook voor de officieren van den generalen staf fourrage voor twee paarden wordt uitgetrokken, vindt zijne reden daarin dat zij, even als hiervoren bij art. 4 is opgemerkt, willen zij hunne dienstbetrekking naar eisch vervullen, minstens van twee goede en goed toegereden paarden ten allen tijde moeten voorzien zijn, en zij niet, zooals bij een bereden korps kan plaats hebben, zoo zij slechts één paard bezitten, bij ongesteldheid van dat paard, over een troepenpaard kunnen beschikken. Tevens zij hier onder de aandacht gebragt, dat in Frankrijk bij de kavallerie-korpsen de luitenants voor een paard, doch de kapiteins voor twee en de hoofdofficieren voor drie paarden in de formatie der korpsen zijn uitgetrokken.

De bureaugelden van den chef van den staf, waarop ten slotte van dit artikel wordt gewezen, zijn hooger gesteld dan die voor de inspecteurs der verschillende wapens uitgetrokken, omdat genoemde chef zich van vele kaarten, plans, statistieke gegevens, boekwerken, tijdschriften enz. betreffende de militaire aangelegenheden, ook in de aangrenzende Rijken moet voorzien, en zijne bureauwerkzaamheden van grooter omvang zijn dan die van de inspecteurs.

Ten einde een overzigt te bekomen van den uitgebreiden arbeid, die aan het bureau van den chef van den generalen staf moet worden verrigt, heeft de ondergeteekende de eer, hierbij eene nota te voegen van hetgeen onder meer anderen aan hem is opgedragen, met verzoek dat stuk niet als eene bijlage bij deze Memorie te doen dienen, maar het ter inzage van de leden der Kamer te deponeren.

Art. 7. In den regel zal het plaatselijk kommandement in Amsterdam aan een kolonel zijn opgedragen. Aan den tegenwoordigen titularis is, na zeer langdurige en goede diensten, de rang van generaal-majoor verleend; evenwel *zonder bezwaar der schatkist*, zoodat hierdoor de uitgaven niet vermeerderd zijn.

Aan de plaatselijke kommandanten te Amsterdam, 's Gravenhagen en 's Hertogenbosch, is in der tijd fourrage voor een paard toegestaan, op grond van de uitgebreidheid van hun kommandement.

De functiën van plaatselijken kommandant worden reeds, om der zuinigheids wille, in zeer vele plaatsen door den oudsten aanwezigen officier bij troepen dienst doende waargenomen, hoewel zulks dikwerf tot bezwaar aanleiding geeft en zeer drukkend werkt voor den chef, die soms, boven en behalve het bevel over een troepengedeelte, met het kommando in een garnizoen wordt belast.

Te Zutphen en Grave evenwel acht men om lokale redenen een plaatselijken kommandant noodig. Eerstgenoemde plaats, op het punt gelegen waar de groote en ijzeren spoorwegen uit Noord-Duitschland over den IJssel naar het hart des lands voeren, en Grave, eene grensvesting, dienen ten allen tijde een kommandant te bezitten, die uitsluitend verantwoordelijk is voor het hem toevertrouwde kommandement, en daaraan al zijne zorgen wijdt.

De ondergeteekende vermeent dan ook, dat de door zijnen ambtsvoorganger ingestelde nieuwe plaatselijke kommandementen geenzins afkeuring verdienen, en hij kan niet instemmen met het gevoelen van sommige leden, dat op dit artikel eene niet onaanzienlijke som zou kunnen worden bezuinigd.

AFDEELING III.

Het was den ondergeteekende aangenaam te mogen vernemen, dat de wijzigingen, welke hij in den oefeningstijd der militie wenschte te brengen, in de meeste afdeelingen byval hebben gevonden. De som op blad. 7 van de Memorie van Toelichting als besparing aangewezen, is, zoo als dan ook daar staat vermeld, niet enkel het gevolg van

die wijzigingen, maar daaronder zijn ook begrepen de minder benodigde gelden wegens het steeds grooter wordend inkompleet aan vrijwilligers.

Dat door de regementen infanterie op eene sterkte van zes bataillons te brengen en hun eene onveranderlijke standplaats aan te wijzen, eene snellere mobilisatie, in geval van oorlog, zou worden verkregen, moet de ondergeteekende betwijfelen. De afgetreden Minister wilde de vier veldbataillons van ieder regiment aanvankelijk tot eene brigade formeren, en drie van die brigades tot eene divisie vereenigen, om later, wanneer de schutterij geoefend zou wezen, van deze eenige bataillons tot versterking van die brigades te bestemmen, ook des geraden en mogelijk, eenige reserve-bataillons aan die brigade toe te voegen. Al ware het dat de ondergeteekende zich met deze zienswijze niet kon vereenigen, dat echter in geenen deele het geval is, dan nog zou hij het onraadzaam achten om de infanterie-regementen uit zes veldbataillons te doen bestaan.

Wanneer men ziet dat in Frankrijk, Pruisen, Zweden en meer andere Rijken een regiment infanterie of de halve brigade, uit niet meer dan drie bataillons bestaat, en in België onlangs, even als hier te lande, de sterkte van een regiment infanterie op vier veldbataillons is vastgesteld, dan beaamt men niet waarom wij regementen ter sterkte van zes bataillons zouden moeten hebben, die daardoor, uit een administratief oogpunt, eene boven alle peil te groote sterkte zouden hebben.

Oppervlakkig beschouwd, moge men veronderstellen dat, wanneer aan de bataillons eene onveranderlijke standplaats, en wel in de streek waaruit zij hunne militieus trekken, werd aangewezen, hieraan voordeelen verbonden zouden wezen, maar daartegen bestaan gewigtige bezwaren, onder andere dat een zoodanige maatregel zeer nadeelig zou wezen voor de oefening van vele bataillons, die, als zij voortdurend in plaat-en zoo als Leeuwarden, Amsterdam, Hoorn, Woerden, Neuzen, Gouda, Middelburg, Vlissingen enz. verbleven, waar zeer beperkte gelegenheid bestaat tot degelijke militaire oefeningen, in praktische bruikbaarheid voor den oorlog merkbaar zouden verliezen.

In Pruisen, waar men, door ruime beschikking over geld, en vooral van terreinen tot uitgebreide najaars-oefeningen, de nadeelen aan het localiseren der bataillons kan neutraliseren, moge dergelijke regeling minder bezwaren hebben, bij ons leger is dit niet aan te raden. Dat de tegenwoordige inrigting van de depôts bij de korpsen van het leger nadeelig zoude werken op eene spoedige mobilisatie, kan door den ondergeteekende niet worden toegestemd en is dan ook, zoo als hij vermeent, door zijn ambtsvoorganger duidelijk aangewezen op blad. 15 van de Memorie van Beantwoording, behoorende bij het wetsontwerp tot vaststelling van het VIIIste hoofdstuk der begroting van 1868 (n°. 129 der gedrukte stukken).

Niets belet toch dat de veldbataillons, zoo noodig, onmiddellijk vertrekken, en wat het personeel bij de depôts betreft, dit is niet bestemd om met de magazijnen een deel van het veldleger uit te maken; het heeft ook niets gemeens met het magazijn, maar geeft in de eerste plaats het middel aan, om des gevorderd de veldbataillons aan te vullen, terwijl wijders de vier eerste kompagnien van elk depôt bestemd zijn om, als reserve-bataillons, de bezetting uit te maken van eenige versterkte punten in onze verdedigingsliniën, of wel om later aan het veldleger te worden toegevoegd.

En wat nu het oprigten van eenige hoofdmagazijnen betreft, te dien aanzien vermeent de ondergeteekende te mogen verwijzen naar de Memorie van Beantwoording hiervoor aangehaald, alwaar dit onderwerp in het breede is behandeld.

Bij het opmaken van den sterktestaat (n°. 82) heeft men getracht daarin alles op te nemen wat bij vorige gelegenheden door de Kamer is verlangd.

Het schijnt echter dat men daarin niet naar wensch is gelsaagd.

Wat door eene splitsing der vrijwilligers en plaatsvervangers wordt bedoeld, komt den ondergeteekende niet duidelijk voor, daar toch uit den staat met juistheid blijkt, welk het aantal der vrijwilligers is, en hoeveel plaatsvervangers zich onder de bij de militie dienende personen bevinden.

Worden onder de *geëmployeerde vrijwilligers (non-combattanten)* de soldaten verstaan, die in de magazijnen en wapenkamers bij de korpsen en in de militaire

bakkerijen diensten verrigten, dan moge tot inlichting strekken, dat als zoodanig op 1 Julij jl. waren geëmploijeerd:

Bij de infanterie 121, bij de kavallerie 8, bij de artillerie 13, bij het bataillon mineurs en sappeurs 3, te zamen 145 soldaten.

Ter voldoening aan het te kennen gegeven verlangen wordt voorts medegedeeld:

1°. dat het getal vrijwilligers bij de artillerie-instructiekompagnie te Schoonhoven, op 1 Julij jl., bedroeg 186;

2°. dat op dat tijdstip, met inbegrip van het kader, vrijwillig in dienst waren:

Vrijwillig aangeworvenen: bij de infanterie 6300, bij de kavallerie 2073, bij de artillerie 2294, bij de mineurs en sappeurs 374, totaal 11041.

Volgens art. 9 der militiewet tot eene vrijwillige verbindtenis toegelaten en tevens nog militieplichtig: bij de infanterie 864, bij de kavallerie 376, bij de artillerie 564, bij de mineurs en sappeurs 101, totaal 1905.

Eene splitsing van deze laatste categorie in plaatsvervangers, nommerverwisselaars en miliciens is niet doenlijk, omdat daarvan in de bij het leger opgemaakt wordende sterktestaten geene aantekening voorkomt.

Voldoet het vorenstaande aan hetgeen wordt verlangd, dan zal voor volgende jaren de sterktestaat in dien zin worden aangevuld. Daarvoor thans eenen gewijzigden staat te doen opmaken zal, naar de ondergeteekende meent te mogen vertrouwen, door vorenstaande opgaven niet noodig worden geacht.

Aangezien bij art. 2 van het Koninklijk besluit van 8 September 1852, n° 39, is vastgesteld, „dat de Rijkspaarden bij de artillerie niet meer in *rij-* en *trekpaarden* worden onderscheiden en allen tot trekken worden algerigt, alsmede dat bij de aanschaffing van paarden daarop moet worden gelet, en de zwakkere of midder tot trekken geschikte, bij voorkeur als rijpaarden gebezigd zullen worden,“ heeft alle onderscheid tusschen *rij-* en *trekpaarden* opgehouden, waarom dan ook in de stukken, waarin van artilleriepaarden de reden is, van paarden in het algemeen wordt gewag gemaakt, en hier geen splitsing van *rij-* en *trekpaarden* kan geschieden.

De ondergeteekende had zich gevleid, dat de toekenning van suppletie van zakgeld ten behoeve der menages van de korporaals en mindere militairen, in geval de kosten der voeding niet toelaat vijf cents per dag aan de manschappen uit te keeren, meer bijval zou hebben gevonden. Bij het leger zelf althans wordt die maatregel op prijs gesteld. Dat daarin eene premie is gelegen voor de opdrijving der voedingskosten mag de ondergeteekende niet toestemmen.

Alleen dan, wanneer voor het minimum van zakgeld een hooger fixum was aangenomen, zou hier de naam van premie van toepassing kunnen zijn.

Thans echter, nu voor dat minimum slechts vijf cents per dag is aangenomen, kan het wel niet anders of men zal er bij het beheer der menages naar blijven streven, om het zakgeld, door gepaste spaarzaamheid, zoo hoog mogelijk op te voeren, en het is dan ook te verwachten, dat alleen onder zeer bijzondere omstandigheden het in rekening brengen der suppletie zal noodig wezen. Het toeleggen aan den soldaat van een vaste soldij, verhoogd met eene veranderlijke som voor voeding, zou zeer zeker tot eene belangrijke uitzetting der kosten van het leger leiden.

Bij het korps mariniers wordt ten deze op geene andere wijze gehandeld dan bij de landmagt. Bij dat korps toch, wordt door de militairen die zich aan den vasten wal in garnizoensplaatsen bevinden, even als bij het leger, menage gehouden. De wijze van handelen is alleen hierin onderscheiden, dat voor de militairen van het korps mariniers de gelegenheid openstaat, om van de in de magazijnen voor de Marine voorhanden levensmiddelen zich van het benoedigde te voorzien, doch zulks tegen verrekening der kosten, welke, even als de inkoop bij de leveranciers, ten laste van de menage-rekening gebragt worden.

Zijn de mariniers geëmploijeerd, dan staan zij gelijk met troepen der landmagt in *kantonnement* of op *marsch*, welke, in die gevallen, voor rekening van het Rijk gevoed worden.

In Nederlandsch Indië wordt naar dezelfde regelen, welke hier te lande gelden, door de militairen menage gehouden. De *vivres* worden daar te lande of in natura verstrekt, of daarvoor wordt eene vergoeding in geld gegeven. Zoo men dit laatste

hier te lande in toepassing zou willen brengen, dan zou het eenvoudiger zijn, de dagelijksche soldij te verhoogen, doch hiertoe bestaat voor het tegenwoordige, bij het in werking komen van de verhooging op de soldijen voor de onderofficieren en het stellen van een minimum voor het uit te deelen zakgeld voor de mindere militairen, geene noodzakelijkheid.

Het toekennen van hooger soldij aan den vrijwilliger dan aan den milicien, hetgeen vroeger heeft plaats gehad, is destijds onbillijk geoordeeld en ingetrokken. Thans weder tot zoodanigen maatregel over te gaan, komt den ondergeteekende niet raadzaam voor.

Ter beantwoording der vraag nopens het bedrag van het batig saldo van het opgeheven fonds voor reparatiën aan wapenen en ledergoed, moge strekken, dat, blijkens ter Algemeene Rekenkamer gearresteerde verantwoordingen van de korpsen nopens dat fonds over het dienstjaar 1867, onder ultimo December van dat jaar eene som beschikbaar was van f 93,611.05⁵. Dat bedrag zal, met hetgeen voor het loopend jaar is toegestaan, strekken tot bestrijding der uitgaven voor de dienst van het jaar 1868, en hetgeen bij slot van het dienstjaar zal bijkomen daarvan nog beschikbaar te zijn, zal ten bate van 's Rijks schatkist verrekend en aan de Algemeene Rekenkamer verantwoord worden.

Zoo met de uitgesproken verwachting dat spoedig tot opheffing der andere bij het Departement bestaande fondsen zou worden overgegaan, worden bedoeld de bij de korpsen van het leger bestaande *zoogenaamde* fondsen van inwendig beheer, namelijk die voor de vernieuwing van het ledergoed en paardentuig, en voor de vernieuwing en het onderhoud van het nachtleger, dan moet de ondergeteekende — onder verwijzing naar hetgeen te dien aanzien door zijnen ambtsvoorganger op blz. 14 der Memorie van Beantwoording op het Voorloopig Verslag van de Staatsbegroting over 1868 is medegedeeld — te kennen geven, dat tot die opheffing het voornemen bij hem niet bestaat, aangezien het nut van die wijze van beheervoering hem niet twijfelachtig voorkomt.

Alvorens over te gaan om, aanvankelijk bij wijze van proef, de voor het volgende jaar bij de korpsen van het leger benodigde voorwerpen van kleding en uitrusting — de wollen stoffen en voorwerpen uit leder vervaardigd daaronder niet begrepen — in het publiek aan te besteden, zijn de bevoegde autoriteiten bij het leger uitgenoodigd, in gezette overweging te nemen, of en in hoeverre het verkieslijk wordt geacht, om opzigtelijk de behoefte aan voorwerpen van kleding en uitrusting in het algemeen, en ten aanzien van de wollen, linnen en katoenen goederen en de voorwerpen uit leder vervaardigd in het bijzonder, bij publieke aanbesteding te voorzien, of wel, hetzij eene beperkte mededinging toe te laten tusschen bekende en vertrouwde fabrikanten, of om de levering van sommige behoeften, zoo als wollen en lakensche stoffen en voorwerpen van lederwerk, waarvan de keuring, wat de grondstoffen betreft, veel kennis vordert, zonder concurrentie aan solide fabrikanten op te dragen.

Het meerendeel der daarop door de bevelhebbers in de militaire afdeelingen, de chefs der korpsen en militaire intendanten uitgebrachte belangrijke adviezen, heeft de strekking, om voor de levering van linnen goederen en de voorwerpen van kleine uitrusting, eene openbare mededinging open te stellen; doch ten aanzien van de wollen stoffen en voorwerpen uit leder vervaardigd, van het tegenwoordige stelsel niet af te wijken.

Het is dan ook naar aanleiding van die adviezen, dat de ondergeteekende heeft vermeend te moeten handelen zoo als thans geschiedt.

Dat de wijze waarop thans de laken en wollen stoffen worden aangeschaft op den duur onhoudbaar zou zijn, is den ondergeteekende niet gebleken.

De meening, dat de voorwaarden waarop de levering van wollen stoffen plaats heeft, geheim blijven en alle mededinging uitgesloten is, moet de ondergeteekende tegenspreken.

De voorwaarden van levering, zoo als die op bladz. 15 van de Memorie van Beantwoording op het Voorloopig Verslag van de begroting voor het loopende jaar in groote trekken werden medegedeeld, zijn aanvankelijk vastgesteld bij het in 1849

in werking treden van het thans nog vigerend reglement van administratie, en komen daarin voor als bijlage litt. F, achter de voorschriften ter uitvoering van het reglement. Later zijn die voorwaarden gewijzigd en opgenomen in het *Recueil Militair* van 1863, bladz. 226.

Bij iederen boekverkooper, die zich op het drukken en verkoopen van formulieren voor de militaire dienst toelegt, zijn ze verkrijgbaar. Geheimhouding bestaat hier niet, evenmin als uitsluiting van mededinging of begunstiging van enkele personen in het geheim, zoo als aan het slot van deze afdeeling wordt te kennen gegeven, tegen welk beweren de ondergeteekende zich verplicht gevoelt met den meesten ernst te moeten opkomen.

Reeds bij de aangehaalde Memorie van Beantwoording op het Voorloopig Verslag op de Staatsbegroting van het loopende jaar, is door den toenmaligen Minister van Oorlog er op gewezen, niet alleen dat het middel van openbare aanbesteding van de levering van lakens in strijd zou zijn met de belangen van de dienst, maar ook dat hier van geen monopolie sprake kan zijn, aangezien een ieder die zich voor de levering van lakens aanbiedt, daartoe in aanmerking kan komen, mits hij het bewijs levert van genoegzame solvabiliteit, en aan het hoofd staat van eene fabriek (groot of klein), ingerigt tot de vervaardiging van militaire lakens. Hetgeen ter aangehaalde plaatse is gezegd onderschrijft de ondergeteekende ten volle. Het is hem niet bekend, dat ooit een fabrikant, die zich tot de levering van wollen stoffen heeft aangeboden, is afgewezen. Ook hij wenscht, even als zijn voorganger, niemand uit te sluiten die genegen en in staat is als fabrikant van wollen stoffen op te treden; doch eene onbepaalde mededinging open te stellen, waardoor men wellicht, voor een weinig lagere prijs, uit het buitenland veel minder deugdzame lakens zou ontvangen, acht hij niet in het belang van het leger.

Ter voldoening aan het te kennen gegeven verlangen, wordt hierbij, als bijlage sub A, eene opgave gevoegd van de namen der lakenfabrikanten die, gedurende het tijdvak van 1858—1867, wollen stoffen voor het leger hebben geleverd, met aauwijzing van de hoegrootheid der in elk jaar van dat tijdvak gedane leveringen.

Aangezien het *Recueil Militair* aan de Kamer wordt verstrekt en de hiervoren bedoelde jaargang van 1863 in hare bibliotheek voorhanden zal zijn, vermeent de ondergeteekende dat het onnoodig kan geacht worden om hierbij de voorwaarden te voegen voor de levering der lakensche stoffen.

Art. 8. Het bepaalde getal van 20 scherpschutters per bataillon is voor het tegenwoordige niet te klein, vermits er niet meer tirailleurs 1ste klasse bij de korpsen aanwezig waren. Zoodra het blijken mogt, dat zij, die aan de gestelde voorwaarden hebben voldaan, uit gebrek aan plaatsen niet tot scherpschutters zouden kunnen worden benoemd, zal de ondergeteekende het getal plaatsen onverwijld doen vermeerderen.

Van de uitkomsten van den wedstrijd te Waalsdorp zijn bij den ondergeteekende geene berichten ontvangen; hij kan dan ook niet beoordeelen of daarbij werkelijk door de infanterie-korpsen vrij slecht is geschoten; wel kan hij tot geruststelling van de leden die de bovenstaande opmerking hebben gemaakt, de verzekering geven, dat de schietoefeningen bij de infanterie met zorg worden nagegaan en aangemoedigd, blijkbaar uit het bestaande voorschrift voor die oefeningen en uit de zoo even besproken instelling van scherpschutters met verhoogde soldij. Ook de onlangs voorgeschreven oefeningen met het tot kamergeweer ingerigte achterlaadgeweer, mogen hiervan ten bewijze strekken.

De proeven met de drie nieuwe stelsels van achterlaadgeweren zullen dadelijk ontvangen zoodra de bestelde wapens ontvangen zullen zijn, waaromtrent de meeste spoed is aanbevolen. Tegen welken tijd de proeven afgevoerd, de bestelling van de nieuw aan te schaffen geweren plaats zal hebben, de aflevering geschieden zal en de troep daarmede gewapend zal wezen, is à priori moeilijk te bepalen; alleen dit kan de ondergeteekende te kennen geven, dat met gepasten spoed, doch zonder overhaasting, bij deze aangelegenheid zal worden te werk gegaan.

Op nieuw kan hij de geruststellende verzekering geven, dat onze Snidgeweren zeer goed voldoen en de bewapening onzer infanterie niet bij andere Rijken ten achteren staat. Om voor ons leger steeds *betere* wapens aan te schaffen dan die

waarmede het kan worden aangevallen, moge wenschelijk wezen, in de werkelijkheid zal zulks evenwel niet uitvoerbaar zijn.

Wat de vermindering van het aantal officieren, ten gevolge van de opheffing der tirailleurs-kompagnien, betreft, deze is slechts schijnbaar. Het werkelijk aanwezige getal officieren bij de infanterie is niet verminderd. De organisatie berust meer op den feitelijken toestand dan op de noodzakelijke behoefte. Zoodra het aantal presente officieren eene vermeerdering zal toelaten, zal dan ook aan elk bataillon een officier voor speciale diensten (wapening, cursus, opleiding van scherpshutters) worden toegevoegd. De behoefte daaraan wordt door den ondergeteekende gaarne erkend. De hierbedoelde tijdelijke vermindering van officiersplaatsen zal dan ook niets verminderen in de vooruitzichten der onderofficieren om tot den rang van officier op te klimmen.

Bij de aanbieding der Staatsbegroting van het loopende jaar, is door de toenmalige Regering (zie bladz. 2 van de Memorie van Toelichting) gewezen op de reeds lang bestaande en ook door de Kamer erkende behoefte aan hospitaal-soldaten, waarbij tevens de bestemming van de op te rigten kompagnien is aangewezen, namelijk om te strekken tot kern voor hetgeen in tijd van oorlog noodig zal wezen en dan slechts behoefte te worden aangevuld. Bij die kompagnien zullen al dadelijk worden ingedeeld een getal van circa 200 miliciens, die sedert 1864 successivelijk uit de jaarlijksche ligtingen bij de militaire ziekeninrigtingen zijn gedetacheerd geweest, tot het ontvangen van onder-richt in het verzorgen van zieke en gewonde militairen; terwijl het kader, — ook de koks, — benevens de vrijwilligers, bestemd zullen worden om daár, waar vakaturen bij het personeel der hospitaal-beambten zal ontstaan, dezen te vervangen, en alzoo gaandeweg het tegenwoordig bestaande burgerpersoneel te supprimeren.

Tot standplaatsen der hierbedoelde kompagnien hospitaal-soldaten zullen Amsterdam en Utrecht worden aangewezen, alwaar Rijkshospitalen gevestigd zijn.

Blijkens het toen opgemaakt Voorloopig Verslag (bladz. 11) heeft die oprigting vrij algemeen de goedkeuring der Kamer mogen wegdragen, doch werden eenige nadere toelichtingen verlangd, die dan ook bij de Memorie van Beantwoording (bladz. 27) zijn gegeven.

Ter beantwoording van de thans nog nader gedane vragen, heeft de ondergeteekende de eer te doen kennen, dat burger- en militair personeel bij de zieken-inrigtingen in de verhouding tot elkander geene bezwaren zal opleveren. Eerstbedoeld personeel staat immers ook thans onder het toezigt van een militair (den directeur). Er worden twee kompagnien opgericht, omdat die in tijd van oorlog noodig zijn, en in 1831—1839 bij het leger te velde ook aanwezig waren. Ieder der kompagnien zal al dadelijk de helft van het boven aangewezen getal miliciens bekomen.

Het ligt wel degelijk in de bedoeling, om het bij de hospitalen werkzame personeel successivelijk op militairen voet in te rigten; doch dit dient, zoo als hiervoren is te kennen gegeven, bij ontstane vacaturen te geschieden, omdat de meeste burger-beambten, óf tot een militair engagement niet genegen, óf niet geschikt zijn.

Het aangeprezen denkbeeld om de verpleging van zieken en gewonden in de hospitalen, in oorlogstijd aan de zorgen van de Nederlandsche Vereeniging tot het verleenen van hulp aan zieke en gewonde krijgsheden over te laten, gelooft de ondergeteekende dat niet in toepassing mag worden gebracht.

Het legerbestuur toch, is in de eerste plaats geroepen zorg te dragen voor de verpleging van zieken en gewonden, en mag, ofschoon de hulp en bijstand van de genoemde vereeniging op hoogen prijs stellende, hare taak niet aan anderen overdragen.

De op te rigten kompagnien hospitaal-soldaten zullen een deel uitmaken van het leger en tot de active krijgsmagt moeten gerekend worden te behooren; zij zullen op militairen voet zijn georganiseerd en beheerd, en behooren alzoo eigenaardig bij het wapen der infanterie, waaruit zij meerendeels zullen worden te zamengesteld. Ook zullen zij bij een der korpsen van dat wapen in administratie worden gevoerd. Zij zijn alzoo geheel onderscheiden van de burgerlijke hospitaal-bedienden, waarvan de kosten onder de afdeling VII, geneeskundige dienst, voorkomen, en het is dan ook op grond van dit een en ander, dat de kosten der hospitaal-soldaten niet tot de uitgaven behooren, onder laatstgemelde afdeling uitgetrokken.

Art. 9. Met leedwezen heeft de ondergeteekende gezien, dat in de meeste afdeelingen op de inkrimping der kavallerie wordt aangedrongen.

Als gronden voor die inkrimping worden aangegeven, eerstens: dat het gebleken zou zijn dat de waarde van dat wapen in den tegenwoordigen tijd niet meer zoo heel groot kan zijn, en door de gesteldheid van het terrein in ons land in 't bijzonder nog minder is, en ten anderen: dat, tot vermijding van uitgaven op de kavallerie, andere wapens wier werkkring belangrijker wordt geacht, beter zouden kunnen worden geoefend.

Wat het aangevoerde betreft, moet de ondergeteekende opmerken, dat, zoo al de jongste oorlogen niet zulke beslissende wapenfeiten van ruitery in massa op het slagveld hebben opgeleverd als de geschiedenis van vroegere oorlogen heeft opgeteekend, toch het aandeel dat de kavallerie aan de nieuwste krijgsverrigtingen heeft gehad, ten duidelijkste aantoon, welke hoogst gewigtige diensten dat wapen, met beleid aangewend en goed aangevoerd, ondanks de invoering van het getrokken geschut en het achterlaadgeweer, nog steeds in staat is te bewijzen.

Men verliese ook niet uit het oog, dat de geleverde gevechten alleen volstrekt geen zuivere maatstaf zijn, om de waarde der ruitery te bepalen. Immers de morele steun, de meerdere vrijheid van handelen die hare tegenwoordigheid op het slagveld aan de andere wapens geeft, de veiligheids- en verkenningdienst in al haren omvang, de expeditiën van bijzonderen aard, waarbij het op snelle uitvoering aankomt, zoo als spoedig bezetten van belangrijke punten, het vernielen of onbruikbaar maken van spoorwegen, bruggen enz., het verontrusten en benadeelen des vijands in rug en flanken, dit alles zijn verrigtingen, waartoe de kavallerie, in verband met rijdende artillerie, volstrekt onmisbaar is; verrigtingen die, niet minder dan de eigenlijke gevechten, gewigtige factoren uitmaken bij de beoordeeling der waarde van dat wapen. En dat de evenbedoelde verrigtingen, juist bij de tegenwoordige wijze van oorlogvoeren, meer dan ooit en op veel grooter schaal zullen voorkomen, zal wel door niemand, die inzicht in krijgssaken heeft, worden betwist.

Moge nu ook al de oorlog van 1866 hier en daar het verschijnsel hebben opgeleverd, dat de talrijke ruitery die daaraan deelgenomen heeft, niet in dien ruimen zin, waarop zoo even is gedoeld, is werkzaam geweest, dan pleit zulks nog geenszins tegen de waarde der ruitery, maar wel tegen het beleid van hen, van wie het afhangt die waarde naar eisch te doen gelden.

Elders, en wel juist in die Rijken welke in den laatsten oorlog betrokken zijn geweest, heeft men dan ook de kavallerie niet ingekrompen, maar integendeel vermeerderd.

Het hierboven aangevoerde strekt wel tot waarschuwing om aan het wapen der kavallerie hier te lande, zoo als het thans is zamengesteld, niet verder de sloo-pende hand te slaan. Immers, toetst men die samenstelling uit een krijgskundig oogpunt aan hetgeen wij in de verschillende toestanden, waarin ons leger bij de verdediging des lands gebracht kan worden, aan ruitery noodig hebben, dan zal men onbevooroordeeld moeten erkennen dat wij van dat wapen eer te weinig dan te veel bezitten.

Hierbij moet vooral niet uit het oog worden verloren, dat bij de tegenwoordige snelle wijze van oorlogvoeren, bij eene mobilisatie van het leger, aan eene spoedige vermeerdering van de getalsterkte der kavallerie niet valt te denken. Zoo als zij op dat oogenblik is, zal men haar moeten gebruiken, en bij ons leger zal bij haar het gebalte moeten goed maken wat zij aan getalsterkte te kort schiet.

Met vertrouwen kan de ondergeteekende dan ook verklaren, dat het gehalte van het wapen op de hoogte is om aan de eischen des tijds te kunnen voldoen.

Hij voegt daarbij, dat wat men ook van de ongunstige gesteldheid van onzen bodem voor de werking der kavallerie moge aanvoeren, zijn oordeel vast staat, dat het wapen, bij eene goed bestuurde verdediging van ons land, — eene verdediging die niet uitsluitend *passief* is — overvloedig gelegenheid zal vinden om de groote kosten en zorgen er aan besteed, door gewigtige krijgshandelingen rijkelyk te beloonen. Bij de reorganisatie, die ten vorigen jare heeft plaats gehad, is de kavallerie reeds tot een *wesentlijk minimum* teruggebracht.

Die organisatie rust op de volgende grondslagen :

1°. dat een leger zonder oorlogservaring en van de sterkte als het onze, gelet op de toestanden waarin het gebragt kan worden, met niet minder dan 4 regementen kavallerie, ieder van 4 veld-eskadrons, kan volstaan ;

2°. dat, vermits wij slechts een verdedigenden oorlog zullen hebben te voeren en derhalve de kavallerie aan geen verliezen van paarden door verre togten zal bloot staan, alvorens met den vijand in aanraking te komen, onze veld-eskadrons kunnen volstaan met eene sterkte van 116 paarden, het minimum echter om in het gevecht als volledig manoeuvreer-eskadron te kunnen optreden.

3°. dat echter, met het oog op den snellen loop van de tegenwoordige oorlogen, die 16 eskadrons, welke naar omstandigheden, zoo als te voorzien zijn, nu eens als linie-, dan weder als ligte kavallerie, en eindelijk ook nog voor den partij-gangersoorlog zullen moeten optreden, in tijd van vrede steeds op de complete sterkte gehouden dienen te worden, ten einde naar behooren te kunnen worden geoefend en voorbereid voor den veelomvattenden werkkring waartoe zij bestemd zijn, en om ten allen tijde slagvaardig te wezen. Tot dat einde is het noodzakelijk :

a. dat de oefening van rekruten en miliciens, en de afrigting van de remoutes, zonder hulp van de veld-eskadrons geschiede, om, zoo als hiervoren gezegd is, deze voor hunne oefeningen in hun geheel te laten, terwijl zij gaandeweg aangevuld moeten worden door geoefend personeel en paarden ;

b. dat bij het uitbreken van een oorlog, zonder hulp van de veld-eskadrons, voorzien kan worden in : detachementen voor sommige vestingen, en bij de staven der verschillende legerafdeelingen voor de correspondentie en andere diensten ; in bereden ruiters tot het geleiden van pakpaarden, zoo ten dienste van de kavalleriekorpsen als van de officieren van gezondheid, enz.

Voor het sub a vermelde zijn de depôts ondersteund door de reserve-eskadrons en voor het sub b vermelde, in het bijzonder deze laatsten bestemd.

Aan beide die lichamen nu is bij de organisatie — klaarblijkelijk met inzicht tot bezuiniging alleen — eene sterkte gegeven, te naauwernood toereikende om de veld-eskadrons ten allen tijde op de bepaalde sterkte te houden.

Uit het vorenstaande zal, zoo als de ondergeteekende vertrouwt, duidelijk blijken, dat de afschaffing der reserve-eskadrons volstrekt onraadzaam is te achten, waarbij nog verder dient te worden opgemerkt, dat één dezer eskadrons — even als bij de infanterie het instructie-bataillon en bij de artillerie de instructie-kompagnie — tevens dienstbaar is gemaakt tot opleiding van jeugdige kavalleristen, en aan een tweede reserve-eskadron de rij- en hoefsmidschool is verbonden.

Indien het wapen geheel uit vrijwilligers kon worden zamengesteld, zou het zeker geschieden, doch dit is niet doenlijk ; evenwel mag de endergeteekende niet toegeven, dat uit miliciens moeilijk kavalleristen kunnen worden gevormd. De ondervinding, in de jaren 1830—1839 opgedaan, kan het tegendeel bewijzen. Verder zij hier nog opgemerkt, dat ook eene vermindering van het getal hoofdofficieren bij het wapen, niet alleen met het oog op den zeer belangrijken werkkring die hen, zoowel in tijd van vrede als van oorlog, is of zal worden aangewezen, maar ook uit overweging van het daardoor nog verminderen van de reeds zoo ongunstige vooruitzichten op bevordering tot dien rang welke bij het wapen bestaan, onbillijk en onraadzaam zou zijn. Bij geen wapen toch komt het méér op betrekkelijk jeugdige of althans met jeugdig vuur bezielde en krachtvolle, vlotte aanvoerders aan, dan bij de kavallerie.

Ten slotte heeft de ondergeteekende de eer, ter voldoening aan het hier gevraagde, te doen kennen, dat de jaarlijksche uitgaven voor de vier reserve-eskadrons de som van pl. m. / 134,000 bedragen.

Art. 10. Eene nieuwe organisatie der vesting artillerie, waarbij aan de kommandanten der artillerie-troepen in elke vesting of stelling een zelfstandig bevel en vaste werkkring wordt gegeven, maakt reeds bij den ondergeteekende een punt van overweging uit, zoodat dan ook zeer waarschijnlijk in het begin van het aanstaande jaar aan den hier uitgedrukten wensch gevolg zal worden gegeven.

Nopens het wenschelijke om, door de bediening der kustbatterijen, gecombineerde

manoeuvres met de marine te doen uitvoeren, zal met den Minister van Marine in overleg worden getreden.

Wanneer de noodige gelden voor de vermeerdering van het aantal paarden bij de veldbatterijen worden toegestaan, bestaat de mogelijkheid om onmiddellijk 72 stukken te velde te brengen.

De ondergeteekende heeft zich wel is waar vroeger voor de inkrimping van het regiment rijdende artillerie tot twee batterijen verklaard, maar zulks geschiedde alleen, aangezien hij de verhouding van de sterkte der veld- tot de rijdende artillerie, gelijk die destijds was, als te ongunstig voor eerstgenoemde beschouwde. Bij de jongste organisatie van het wapen der artillerie, die verhouding aanmerkelijk ten voordeele van de sterkte der veld-artillerie gewijzigd zijnde, vervalt van zelf het vroegere bezwaar, en zou hij het betreuren dat tot eene vermindering der rijdende artillerie werd overgegaan.

De noodzakelijkheid, om bij de tegenwoordige wijze van oorlogvoeren eene sterke artillerie te velde te brengen, wordt algemeen erkend; en vooral voor ons leger, dat uit jonge troepen bestaat, wordt eene krachtige artillerie te velde gebiedend gevorderd.

De snelheid der beweging niet alleen op het slagveld, maar ook dáár waar op verwijderde afstanden met spoed gunstige stellingen moeten worden ingenomen, zoo als bij rivier-verdedigingen of andere verdedigingsliniën kan voorkomen, is eene eigenschap der rijdende artillerie, die in hooge mate aan het minder getal vuurmonden te gemoet komt en door geen veld-artillerie is te vervangen.

Wijders zij hier te kennen gegeven, dat, volgens de op deze begroting uitgetrokken gelden voor de batterijen veld- en rijdende artillerie, eene batterij veld-artillerie komt te staan op f 37,876.57^s en eene rijdende op f 49,486.42^s, alzoo een verschil opleverende van f 11,609.85.

Indien de ondergeteekende had kunnen vermoeden, dat men er prijs op zou stellen eenige mededeelingen te ontvangen omtrent de oefeningen van het personeel bij het torpedo-wezen, dan zou hij reeds dadelijk daaraan hebben voldaan. Geheimzinnigheid bestaat hier niet, en volgaarne deelt hij dan ook mede, dat de oefening van de manschappen bij het torpedo-wezen geregeld voortgaat op het vaarwater de Nol bij Brielle, waar weinig stroom gaat en de waterdiepte niet meer dan 5 el bedraagt. Die oefening laat niets te wenschen over.

Er moest echter worden beproefd of het bij waterdiepten van 20 tot 27 el, zoo als die bij de Hoornsche hoofden te Hellevoetsluis gevonden worden, mogelijk zoude zijn de schokmijnen zoodanig te verankeren, dat zij den vereischten afstand onder den waterspiegel bleven drijven. Hierbij deden zich de volgende vragen voor: Op welke wijze moet de verankering hiertoe geschieden? Welk drijfvermogen moeten de boeien hebben? Welke gewigten heeft men voor de verankering noodig? enz.

Tot het onderzoeken van een en ander werd in de maand Augustus jl. een gedeelte der torpedo-kompagnie te Hellevoetsluis gedetacheerd. Bij de door dat detachement genomen proeven zijn een aantal bezwaren ondervonden, die men vertrouwt, dat bij meerdere bekendheid met het vaarwater en bij meerdere oefening op diepen snelstroomend water, ook zullen verdwijnen.

Te dien einde zal in het volgend jaar bij het vervolgen dezer proeven de geheele kompagnie gebezigd worden. De daartoe benoodigde boeien en ankergewigten worden reeds aangemaakt, even als eene op nieuw te beproeven electro-schok-torpedo.

In den loop van dit jaar zijn twee met torpedo's te verdedigen vaarwaters opgenomen en is het daarvoor benoodigde materieel bepaald; reeds zijn daarvan 100 gewone schok-torpedo's met daarbij behorende buizen gereed en is een tweede 100tal in aanmaak.

De meerdere kosten voor de kompagnie bestemd voor het torpedo-wezen, kan geene bevreemding wekken bij den aandrang om die kompagnie bij het korps pontonniers in te deelen, want daardoor immers dienen de soldijen enz. gelijk te wezen aan die van de overige onderofficieren en manschappen van het korps. Die

gelijkstelling heeft nu reeds plaats en van daar dan ook de aangewezen verhooging der kosten.

Even als bij zijn voorganger bestaat ook bij den ondergeteekende het voornemen om de torpedo-kompagnie bij het korps pontonniers in te deelen. Hij heeft dit tot dusverre uitgesteld omdat hij zulks te gelijk met de te ontwerpen nieuwe regeling van de vesting-artillerie wenschte te doen, en wat het bevel over de kompagnie betreft, te dien aanzien wordt aan de aandacht gebragt dat zij even als alle andere kompagnien van het leger door een kapitein gekommandeerd wordt. Aan den kolonel, thans nog met de algemeene leiding bij het torpedo-wezen en het toezigt op den aanmaak van torpedo's belast, zal, zoodra het laatste is afgelopen, eene andere betrekking worden aangewezen.

Wordt nu te kennen gegeven dat de oprigting eener kompagnie transporttrein niet wenschelijk voorkomt, het zal den ondergeteekende wel vergund zijn te herinneren dat ten vorigen jare werd te kennen gegeven, dat de oprigting van eene zoodanige kompagnie werd goedgekeurd (zie bladz. 8 van het Voorloopig Verslag, n°. 114 der gedrukte stukken).

Het doel der oprigting is om eene kern daar te stellen voor den transporttrein ten dienste van de administratie bij het leger te velde en om die kompagnie in vreedstijd te bestemmen om te voorzien in het vervoer van brood uit de garnizoens-bakkerijen naar de nabijgelegen garnizoenen, in het verstrekken van bespanningen voor ziekenwagens, in het verrigten der transporten ten dienste van de jaarlijks te betrekken kampen voor de kadets der Koninklijke Militaire Akademie, voor de pontonniers, voor de artillerie en mineurs, en ook voor het kamp te Milligen wanneer dit zal worden gehouden. Voor al deze diensten zijn thans aanhoudend de bespanningen der veld-, zelfs die der rijdende batterijen gebezigd moeten worden, hetgeen zeer ten nadeele van de geregelde oefeningen bij die batterijen heeft gestrekt.

De trein-kompagnien der veld-artillerie, bestemd tot het vervoer van artilleriematerieel, en mede reeds zoo veel mogelijk met de hiervoren genoemde transporten belast geweest, zijn voor die dienst zoodanig onvoldoende gebleken, dat, bij gebrek aan bespanningen, zelfs de zeer noodzakelijke oefening met bespannen pontontrein achterwege is moeten blijven.

Art. 11. De ondergeteekende kan wel toegeven dat, met het oog op oorlogstoestanden, het wellicht nuttig zou kunnen wezen om eene wijziging daar te stellen in de indeeling van enkele genie-stellingen, welke aangelegenheid bij zich voorstelt weldra in overweging te nemen. Hij vermeent evenwel te mogen opmerken dat de standplaats van een stelling-kommandant juist geene vesting behoeft te wezen; terwijl bovendien voor den kommandant der genie in de Grebbe-linie, onder wiens beheer ook de werken van de legerplaats bij Milligen en het toezigt over het onderhoud der kazernegebouwen te Harderwijk behooren, bezwaarlijk eene betere standplaats dan Amersfoort zou kunnen worden aangewezen.

Door het toekennen van den rang van generaal-majoor aan een der stelling-kommandanten, dat buiten bezwaar der schatkist heeft plaats gehad, werd in zekeren zin de formatie niet verbroken, want de titularis bleef als stelling-kommandant dezelfde dienstbetrekking waarnemen, welke hij met den rang van kolonel verrijt. Intusschen zij hier vermeld, dat de opperofficier, waarvan hier sprake is, in den loop dezes jaars op non-activiteit is gesteld.

Het was om te gemoet te komen in het meermalen te kennen gegeven verlangen van sommige genie officieren, die de noodzakelijkheid dat vooral de stelling-kommandanten een dienstpaard dienden te bezitten beweerden, dat de vorige Minister er toe overging om aan de hoofdofficieren van het wapen de schadeloosstelling van fourrage voor een dienstpaard toe te kennen.

Vermits het nu later blijkt, dat van de bevoegdheid om een dienstpaard te houden weinig gebruik wordt gemaakt, en men op den toelichtenden staat bij art. 11 slechts voor twee paarden de fourrage in rekening heeft behoeven te brengen, zoo zal het bij den ondergeteekende een punt van overweging uitmaken, of het niet raadzaam zal wezen de hierbedoelde toekenning in zijn geheel in te trekken.

De ondergeteekende wil niet ontkennen, dat het nuttig zou kunnen zijn indien eenige officieren van de genie tijdelijk tot hunne oefening bij andere wapens wierden gedetacheerd. Thans evenwel kunnen, uit hoofde van de vele werkzaamheden die er te verrigten zijn, geene officieren daartoe worden bestemd.

AFDEELING IV.

Zoo als reeds bij afdeeling III is te kennen gegeven, kan aan het hier verlangde niet worden voldaan, omdat sedert 1852 bij de artillerie de onderscheiding van rij- en trekpaarden heeft opgehouden te bestaan.

AFDEELING V.

Met bevreemding heeft de ondergeteekende hier de verklaring aangetroffen dat de toestand der Militaire Akademie steeds zeer veel te wenschen overlaat en dat, hoe men ook over de feiten zelve moge denken, het niet ontkend kan worden dat de ongeregeldheden voortduren, en eene hervorming van de inrigting, die anders mischien van zelf geheel zal verloopen, dringend noodzakelijk is.

Dat de beschuldiging die hier tegen de Akademie wordt ingebracht, geheel en in allen deele onverdiend is, kan uit het volgende al dadelijk blijken.

In een rapport van den gouverneur dier inrigting van 31 Junij jl. wordt omtrent de tucht en het gedrag der kadetten vermeld:

»Ik veroorloof mij, bij de behandeling van dit punt bijzonder het oog te vestigen op het gedeelte van het studiejaar, gedurende hetwelk het bestuur der Akademie aan mij is opgedragen geweest.

»Het gedrag der kadetten gedurende dien tijd mag *in alle opzichten zeer goed* genoemd worden.

»De omstandigheid, dat de jongelieden juist in dien tijd zich met verdubbelden ijver voorbereiden voor de eind- en overgangs-examens, heeft hierop wel gunstig gewerkt, maar over het algemeen kan het gedrag der kadetten, ook in het kamp, alwaar zij toch door meerdere vrijheid al ligter tot overtredingen komen, als *bijzonder goed* worden vermeld.

»Het handhaven der tucht aldaar, heeft, ook door de uitmuntende leiding van den kommandant van het kamp, den kapitein der infanterie A. Ромпе, *hoegenaamd geen bezwaren opgeleverd*, noch aanleiding gegeven tot *eenige* bemerking. De geest onder het kamperend personeel mogt dit jaar *uitmuntend* genoemd worden."

In een verslag van dien gouverneur, den 14den October jl. nopens den staat van het onderwijs over het studiejaar 1867—1868 ingezonden, wordt mede verklaard:

»Het gedrag der kadetten mag, voornamelijk gedurende de laatste helft van het studiejaar, *in alle opzichten zeer goed* genoemd worden."

Welke feiten, welke ongeregeldheden thans bedoeld worden, is den ondergeteekende onbekend, doch met allen eerbied voor het gevoelen der leden van de Kamer die zulks beweren, vermeent hij er op te mogen aandringen beschuldigingen als hier plaats hebben, door het aangeven der feiten te staven.

Na het vorenstaande zal het overbodig zijn er bij te voegen, dat noch aan eene tijdelijke opheffing, noch aan eene verplaatsing der Akademie wordt gedacht.

Wat de wettelijke regeling van het onderwijs betreft, te dien aanzien zij hier medegedeeld, dat een ontwerp van wet, waarbij in het bestaande eene geheele wijziging is gebragt, met aansluiting aan dat der Rijks-burgerscholen, reeds bij het Departement van Oorlog in gereedheid is gebragt en weldra zal worden aangeboden.

Dat de verhouding tusschen de aspiranten die wèl, en hen die *niet* aan het toelatings-examen hebben voldaan, dit jaar niet ongunstiger is geweest dan andere jaren, is reeds in de Memorie van Toelichting, bladz. 8, aangewezen. Om welke reden de laatsten niet voldaan hebben aan de gestelde eischen, kan, daar de ondergeteekende niet met de bijzonderheden hunner opleiding op de scholen bekend is, bezwaarlijk worden opgegeven.

En wat nu de vraag betreft, of aan de kadets wel den eerbied voor onze grondwettige

instellingen wordt ingeprent, daarop heeft hij de eer te doen kennen, dat ofschoon tot nu toe geen afzonderlijke cursus over de staathuishoudkunde is gehouden, de eerbied voor onze grondwettige instellingen, als een maatschappelijke pligt beschouwd wordende, den kadetten bepaaldelijk wordt voorgehouden.

De som van f 400, op bladz. 78 (niet 43), van den toelichtenden staat uitgetrokken voor gratificaties, en waarvan de beteekenis niet regt duidelijk is toegeschenen, komt op de toelichtende staten van de vorige jaren onder gelijklopende bewoordingen voor.

Blijkens de omschrijving van den post, is de uitgetrokken som bestemd voor onderwijzers, wegens het geven van privaateslessen aan kadetten volgens art. 42 en 63 van het reglement. Die artikelen zijn van den volgende inhoud:

»Art. 42. De overige onderofficieren zijn, onder de bevelen der officieren, belast met een bestendig toezigt over de kadetten, en met het praktisch onderwijs, ieder voor zooveel het wapen betreft waartoe hij behoort.

»Vijf hunner worden tot het geven van lessen in het schermen, zwemmen en andere lichaamssoefeningen gebezigd.

»Zij genieten daarvoor jaarlijks eene gratificatie, op de kosten van het onderwijs; waarvan het bedrag door den gouverneur wordt bepaald en ten hoogste f 30 voor ieder mag beloopt.

»Een der onderofficieren wordt belast met de dienst van poortier, en een ander met het toezigt over de ziekenzaal der kadetten.

»Art. 63. Het is aan den Gouverneur overgelaten, om buitendien aan de kadetten voor wien hij oordeelt dat zulks noodig of dienstig is (dit zijn degenen die door ziekte in hunne studien achterlijk zijn geraakt), bijzondere lessen te doen geven, door de onderwijzers die hij daartoe zal aanwijzen, doch die daarvoor geene belooning van de kadetten mogen genieten.

»Voor de onderwijzers die met het geven van deze bijzondere lessen zijn belast geweest, wordt door den Gouverneur jaarlijks eene voordragt tot gratificatie aan den Minister van Oorlog ingezonden.»

Wat ten slotte van deze afdeling omtrent de bijdrage uit de Indische kas wordt verlangd, te dien aanzien heeft de ondergeteekende de eer in het midden te brengen, dat omtrent de kosten van de Militaire Akademie bij de Staatsbegrooting van 1864 en sedert dien tijd het beginsel is aangenomen, dat door de zorg van het Departement van Kolonien, in het gezamenlijk bedrag der kosten wordt bijgedragen, in verhouding tot het aantal kadetten dat voor de dienst in de overzeesche bezittingen wordt opgeleid, en dit in vervanging van het vroeger gevolgd stelsel, waarbij was aangenomen dat door dat Departement alléén de gewone bijdragen worden betaald tot het jaarlijks bedrag van f 450 of f 600, naarmate van het wapen waarvoor de kadetten worden bestemd.

Op het IXde Hoofdstuk der Staatsbegrooting en het 4ste hoofdstuk der begrooting voor *Nederlandsch Indië*, worden dien ten gevolge de voor dit onderwerp benoodigde gelden beschikbaar gesteld, en strekken dan ook in werkelijkheid tot bestrijding der uitgaven waarvoor ze zijn aangewezen. Moesten die gelden, zoo als wordt bedoeld, onder de middelen tot dekking der Staatsuitgaven worden opgenomen, dan zouden ze hunne bestemming niet bereiken; dan zouden voor de kosten der opleiding van de kadetten voor de overzeesche gewesten bestemd, zonder eenig nut, twee malen gelden worden toegestaan, eens op de begrooting voor Oorlog tot het doen der betalingen, en eens op die voor Kolonien tot het schijnbaar verhoogen der middelen.

De ondergeteekendt vermeent daarom dan ook dat aan de ten deze tot dusverre gevolgde wijze van handelen, de voorkeur moet worden gegeven.

AFDEELING VII.

Het was den ondergeteekende aangenaam te vernemen, dat eenige leden hunne ingenomenheid hebben uitgesproken met de verplaatsing der geneeskundige school naar Amsterdam. Hij kan niet wel toegeven, dat de Regering, zooals wordt beweerd, ten deze met overhaasting zoude zijn te werk gegaan. Van de noodzakelijkheid der ver-

plaatsing overtuigd, heeft de ondergeteekende gemeend die niet te mogen uitstellen, ten einde storing in die studiën te voorkomen, en was hij dan ook om die reden van oordeel, dat het tijdstip van aanvang der lessen van het tweede semester, op 1 October bepaald, het geschikte tijdstip was om een begin te maken met het onderwijs te Amsterdam.

De nieuwe regeling van het hooger onderwijs af te wachten kwam hem niet noodzakelijk voor, uit hoofde de kweekelingen dan mogelijk nog geruimen tijd van voldoende onderwijs verstoken zouden zijn gebleven, en, zonder de bedoelde wet, de zaak naar behooren kon geregeld worden.

Alhoewel vroeger gelden zijn besteed tot eenige uitbreiding der kweekschool te Utrecht, zoo mag de Minister niet nalaten hier op te merken, dat de gelden in het jaar 1867 tot verdere uitbreiding aangevraagd, niet zijn toegestaan.

Moge het, zoo als hier is te kennen gegeven, schijnen dat de Minister van Oorlog niet de bevoegde persoon is om over de geschiktheid van Utrecht voor de opleiding van geneeskundigen in het algemeen, althans zijdelings, te beslissen, dan zij hier gevraagd; aan wien anders zou dan die beslissing behooren?

Dat hij zich omtrent de geneeskundige aangelegenheden door den chef van de geneeskundige dienst doet inlichten, en des verkiezende het advies van andere deskundigen inroept, ligt in den aard der zaak; en ook eerst na dit te hebben gedaan, is zijn oordeel gevestigd geweest en heeft hij tot de verplaatsing besloten, op grond, zoo als trouwens reeds in de Memorie van Toelichting is gezegd, de militaire geneeskundige school te Utrecht de inrigting niet is, alwaar genees-, heel- en verloskundigen kunnen worden gevormd, en niet in staat aan de eischen te voldoen, die bij de wet van 1 Junij 1865 (*Staatsblad* n°. 59) gesteld worden. Omtrent de opleiding der kweekelingen te Amsterdam, waaromtrent eenige nadere inlichting noodig wordt geacht, diene het volgende: zij zijn geplaatst bij het garnizoens-hospitaal, nemen de lessen waar in de natuur- en geneeskundige wetenschappen, die aan het Athenaeum Illustre gegeven worden, en ontvangen verder onderwijs in de leer der militaire reglementen, het visiteren van manschappen enz. aan gemeld hospitaal.

In het gevoelen van verscheidene leden, dat de officieren van gezondheid van het leger uit alle studenten in de medicijnen getrokken moeten worden, zonder andere opleiding dan het bijwonen van een cursus aan eene militaire applicatie-school, kan de ondergeteekende niet deelen. Hij zou het eene gevaarlijke proefneming achten, waarvan gebrek aan militaire geneeskundigen spoedig het gevolg zoude zijn, daar het toch genoegzaam bekend is, dat de studenten in de geneeskuude in het algemeen zich voorstellen om de geneeskundige praktijk bij de burgers te gaan waarnemen. Daarbij komt nog, dat, al zoude door dezen maatregel in de behoefte van het geneeskundig personeel van het leger hier te lande worden voorzien (iets dat bepaaldelijk wordt ontkend), ook in eene gestadige behoefte aan militaire geneeskundigen in onze kolonien, alsmede voor onze zeemagt, moet voorzien worden, dat niet gering is te achten, wanneer men er op let, dat in de vijf laatste jaren bij de zeemagt een getal van 12 en voor de kolonien een getal van 64 kweekelingen tot officieren van gezondheid zijn aangesteld, terwijl de aanvragen van jongelingen tot plaatsing het drievoud bedroegen.

Het geven van toelagen aan studenten, die zich voor de dienst als officier van gezondheid willen verbinden, staat gelijk met het toekennen daarvan aan kweekelingen die zich aan de dienst toewijden. Voldoende aan de bestaande bepalingen, kan de student, indien hij voor de geneeskundige dienst der zeemagt alsmede voor die der landmagt in Oost-Indie verlangt te worden opgeleid, al dadelijk eene toelage genieten.

Het militaire toezigt, waaronder de jongelieden ook te Amsterdam staan, acht de ondergeteekende geenszins in strijd met de eischen eener vruchtbare studie, maar noodig om tot het verlangde doel te geraken.

Het toezigt op het gedrag en het nauwkeurig waarnemen der lessen, zal gewis niet strekken om eenige belemmering in het aanleeren der vereischte uitgebreide wetenschappen te veroorzaken. Daarenboven acht hij het allezins noodig en gepast dat zulk een toezigt worde gehouden, om de overtuiging te hebben dat jongelieden, die van wege het Rijk in staat worden gesteld hunne studien te maken, aan hunne verplichting naar eisch voldoen.

In de opleiding van de jongelieden voor de dienst in Nederlandsch Indie eenige verandering te brengen, is niet raadzaam.

Bij het besluit des Konings van den 4den September 1865, n°. 63, is dan ook bepaald dat zij aan dezelfde eischen moeten voldoen, — dat is: het Staats-examen moeten afleggen, — en om die reden wordt dezelfde opleiding als die voor de jongelieden bestemd voor de dienst der zee- en landmagt, noodzakelijk geoordeeld. Een oordeelkundig en gepast toezigt op gedrag en studie moge volgens sommigen een verouderd begrip zijn, de ondergetekende gevoelt weinig geneigdheid dit toezigt geheel los te laten. Hij zal weldra in overweging nemen, eenige wijziging in de overgangs-examens van officieren van gezondheid te brengen, waarbij als beginsel zal worden aangenomen dat de officieren van gezondheid, die het Staats-examen hebben afgelegd, even als in België, alleen wanneer zij tot officier van gezondheid der 1ste klasse in aanmerking komen, aan een praktisch examen zullen worden onderworpen.

Vergelijkt men den tegenwoordigen toestand van de militaire apothekers, zoo als die is geregeld bij Zijner Majesteits besluit van den 4den October 1867, n°. 52, met dien van vorige tijden, zelfs nog in de laatste jaren, dan zal men moeten erkennen dat die, zoowel wat rangsverbouding als bezoldigingen betreft, merklijk is verbeterd. Verder te gaan, komt met het oog op de traktementen van andere officieren van hunnen rang, bepaaldelijk bij het wapen der infanterie, niet geraden voor, en men mag hier niet uit het oog verliezen, dat de apothekers, wegens hunne meer sedentaire positie, niet verplicht zijn, zoo als met andere officieren, ook met de officieren van gezondheid het geval is, de troepen waarbij zij dienst verrigten, bij garnizoensveranderingen enz. te volgen, waaraan natuurlijk uitgaven verbonden zijn.

AEDEELING IX.

De in het afgelopen voorjaar plaats gehad hebbende garnizoensverandering geschiedde juist om eene eenigzins gebrekkige verdeeling in de standplaatsen der troepen te verbeteren, waarbij men zeker nog verder had wenschen te gaan, indien niet gebrek aan lokaliteit, daar waar men die behoefde, zulks had belet.

Het ligt in de bedoeling van den ondergetekende om niet dan bij volstreckte noodzakelijkheid garnizoensverwisselingen te doen plaats hebben, en dit dan ook alleen in de gevallen hiervoren reeds in de IIIde afdeeling aangewezen.

De noodzakelijkheid daartoe zou voorzeker niet bestaan, indien al de korpsen van het leger, even als het regiment grenadiers en jagers, in hun geheel vereenigd, in één garnizoen met goede kazernen en uitstekende oefeningsterreinen konden worden gestationeerd.

Wat het vergoeden der kosten van verplaatsing, althans aan de gehuwden betreft, de bezwaren daaraan verbonden zijn reeds op bladz. 21 der Memorie van Beantwoording, behoorende tot de begroting van 1868 (n°. 129 der gedrukte stukken) aangewezen.

Bij het eindigen van het loopend en aangaan van een nieuw contract voor de transporten te water, zal daarin eene bepaling worden opgenomen, dat, bij garnizoensveranderingen, de goederen van de gehuwde officieren en mindere militairen mede vervoerd zullen worden voor dezelfde prijzen als voor de Rijksgoederen worden bedongen.

Vermits het geheele IIde hoofdstuk der wet van den 14den September 1866 (*Staatsblad* n°. 138) handelt over de inkwartieringen enz. in tijd van vrede, kan bezwaarlijk worden aangenomen, dat hare bepalingen niet in vredetijd toepasselijk zouden zijn. Dit is dan ook geenszins bij de behandeling van die wet door de toenmalige Regering verklaard. Hetgeen toen is gezegd strekte alleen om aan te toonen, dat er geene bedoeling bestond om, buiten noodzakelijkheid, van het middel van inkwartiering gebruik te maken; dit geschiedt dan ook niet, en bij het in werking treden der wet zijn de bestaande voorschriften: »dat er bij het regelen van marschen in de eerste en voornaamste plaats op moet worden gelet, dat de ingezetenen, voor zooverre doenlijk, niet met inkwartiering worden belast en dat er van de versnelde middelen van vervoer tot bereiking van gezegd doel moet worden gebruik gemaakt», bepaaldelijk gehandhaafd. Na dien tijd zijn er nog voorschriften gegeven ter voorkoming van onnoodige inkwartiering. Dat evenwel alle inkwartiering niet kan worden voorkomen, zal — zoo de ondergetekende vertrouwt — gereedelijk worden beseft.

Uit de ingekomen rapporten betrekkelijk den marsch van een bataillon infanterie naar Groningen en dien van een ander bataillon, dat uit Groningen kwam, waarop hier wordt gewezen, is gebleken dat de bezwaren, welke destijds tegen de inkwartiering van die troepen werden ingebracht, door de betrokken militaire autoriteiten terstond zijn uit den weg geruimd.

Dat de regementen kavallerie bij garnizoensveranderingen geene groote dagmarschen verrigten, is niet toe te schrijven aan het groot aantal ongedresseerde paarden en ongeoeffende miliciens, die zij medevoeren, gelijk hier in het Voorloopig Verslag wordt vermeld, maar aan de omstandigheid dat zij in den regel in de plattelandsgemeenten nachtkwartier moeten houden en daar in ver uiteenliggende kwartieren verspreid worden, zoodat de marsch met het oog op die omstandigheid dient verkort te worden, ten einde tijd te hebben tot het afhalen der fourrages en het verzorgen der paarden. Om in de genoemde bezwaren te gemoet te komen zijn in den laatsten tijd herhaaldelijk proeven genomen om ook de bereden korpsen per spoorlijn te vervoeren.

AFDEELING X.

Art. 19. Dat er behoorlijk verantwoording plaats heeft van de bij de artillerie-inrigtingen te Delft verwerkte materialen en betaalde arbeidsloozen en daarvan bij het Departement van Oorlog, ter controlering, behoorlijke aantekeningen worden gehouden, behoeft aan geen twijfel onderhevig te zijn, als men weet dat dit alles bij de Algemeene Rekenkamer moet worden verantwoord.

Het Departement van Oorlog is dus wel degelijk in staat alle inlichtingen dienaangaande te verschaffen, zoo als dan ook kan blijken door hierbij over te leggen, sub litt. B, C en D, de verlangde staten van het materieel en de arbeidsloozen, die in de verschillende inrigtingen te Delft zijn verwerkt en uitbetaald over de vijf laatste jaren.

Art. 20. Op de reeds vroeger gedane vraag of de uitgaven voor aankoop van materieel niet van die voor het onderhoud konden afgescheiden worden, is ook reeds toen ten antwoord gegeven, dat zulks niet wel doenlijk is.

Bij elken arbeid heeft bezoldigd toezigt plaats en grijpen werkgelden en traktementen zoo in elkander, dat eene bijzondere berekening onmogelijk is.

De materialen, worden aangeschaft, en aanvankelijk opgelegd; daarvan wordt genomen datgene wat tot confectie van nieuwe of tot herstelling van andere artillerie-voorwerpen noodig is. Somslijds worden tot materialen gebezigd deelen, afkomstig van gesloopte of andere voorwerpen van vervallen model, die voor dat doel waarde hebben, doch wier absolute waarde niet bepaald is. Men zou voor dit alles fictive prijzen en berekeningen kunnen vaststellen, doch dit zou geen bijdragen leveren om nader bij de waarheid te komen.

De redenen, waarom voor de aanschaffing van hout en ijzer iets meerder wordt aangevraagd dan ten vorigen jare; en zulks in weerwil er blijkens den staat n°. 83 daaraan geen gebrek in de magazijnen bestaat, werd reeds in de Memorie van Toelichting opgehelderd, namelijk: dat het niet wenschelijk wordt geacht den bestaanden voorraad uit te putten, waarbij, voor zooveel het ijzer aangaat, nog gevoegd kan worden, dat voor den aanmaak van hardijzeren projectilen eene ijzersoort benodigd is, die zich niet in den voorraad bevindt.

Wat betreft het beweerde omtrent den grooten voorraad van zaken die in de magazijnen opgelegd en altijd gemakkelijk aangekocht kunnen worden, zulks vermeent de ondergeteekende niet te mogen toegeven. De stapelmagazijnen te Delft bevatten niets meer dan het hoogstnoodige om in de behoeften der andere magazijnen, de korpsen van het leger en den jaarlijkschen aanmaak bij de verschillende werkplaatsen te voorzien, en menigmaal moet er eerst nog aangekocht worden voor en aler de toezending naar elders kan plaats vinden.

De pistolen, thans nog bij de kavallerie in gebruik, zijn wel van een verouderd model, doch niet onbruikbaar te noemen. Men is er echter op bedacht om de kavallerie zoodra mogelijk van nieuwe vuurwapenen te voorzien.

Art. 21. Het heeft bij de keuze van het nieuw aan te nemen kustgeschut wel degelijk

een punt van overweging uitgemaakt, om den te kiezen vuurmond zoodanig kaliber en zoodanige inrigting te geven, dat de projectilen van de bestaande kanonnen van 9 Engelsche duimen (22.86 duim) onzer marine daarbij in aanmerking konden komen, want ongetwijfeld kan éénheid in projectilen voor de zee- en landmagt in enkele gevallen hare voordeelen hebben, doch een te streng vasthouden aan dat denkbeeld zou op de keuze van een vuurmond voor de kustverdediging niet anders dan nadeelig gewerkt hebben.

Immers het projectiel moest, binnen zekere grenzen, bijzaak, de constructie van den vuurmond hoofdzakelijk zijn. Door nu de inrigting van het geschut afhankelijk te stellen van een projectiel van gegeven vorm en afmetingen, zou het hebben kunnen gebeuren, dat in menig opzigt de hoofdzak aan de bijzaak was opgeofferd geworden.

In de eerste plaats zij nu opgemerkt, dat men voor het zware geschut, tot de bewapening der kustbatterijen, de voorkeur heeft gegeven aan kanons met kulassluiting, boven die, welke, als die der marine, langs de monding worden geladen, iets wat ten volle geregtvaardigd wordt door hetgeen daaromtrent bij onderzoek in Pruisen, Rusland, Frankrijk enz. is gebleken; en zeker zou het niet raadzaam zijn geweest, om de belangrijke voordeelen, aan de kulassluiting verbonden, op te offeren aan het streven tot het bezitten van één zelden vuurmond voor zee- en landmagt.

Verder heeft men de kosten en het tijdverlies, aan uitgebreide proefnemingen verbonden, vermeden. De rijke hulpmiddelen, waarover Engeland, Frankrijk, Amerika, Pruisen en Rusland hebben te beschikken en de onbekrompen wijze, waarmede zij daarvan hebben gebruik gemaakt, hebben de gegevens geleverd tot het doen eener keuze, die op het Fransche stelsel is gevallen. Dit stelsel is proefondervindelijk deugdzam bevonden, spoedig aan te schaffen, en daarenboven het minst kostbare van alle bekende geschulsoorten. Tot bewijs, dat in deze op goede gronden is gehandeld, zij nog medegedeeld, dat hetzelfde stelsel ook in Denemarken zal gevolgd worden, in Zweden met eene geringe wijziging is aangenomen, en onlangs ook in Spanje door eene commissie, die nagenoeg geheel Europa heeft doorgereisd, als het doelmatigst is aanbevolen.

Met deze gegevens mogt men niet anders doen, dan het kaliber gelijk te nemen aan een der Fransche kanonnen van 16, 19, 24 of 27 duim, zijnde dat van 24 genomen, op grond der zeer gunstige daarmede in Frankrijk verkregen uitkomsten. Voor de op het loopende dienstjaar toegestane som van f 200,000 zijn aanbesteed kunnen worden 9 gecercleerde kanonnen van opgenoemd kaliber, 8 affuiten en 200 hard-ijzeren projectilen. De kanonnen, die in Zweden gegoten en aldaar van de in Frankrijk vervaardigde ringen en sluitstukken voorzien worden, zullen met en benevens de projectilen vóór het einde van dit jaar opgeleverd kunnen worden; voor zooverre zij half November gereed zijn, worden zij nog vóór den winter naar Nederland overgebracht.

Proeven met die vuurmonden zijn er niet te nemen; alleen dient er mede gevuurd te worden tot bepaling der schootstafels, zullende mede nagegaan worden, in hoeverre de werking tegen gepantserde voorwerpen kan worden verhoogd door het bezigen van prismatisch buskruit, dat elders in Rusland en onlangs ook in Pruisen zulke goede uitkomsten heeft opgeleverd, en waarvan hier te lande eene proef in aanmaak is.

Anders is het met de affuiten, want daar de scheepsaffuiten van het bestaande model voor de zware kanonnen niet bruikbaar zijn, is een nieuw model moeten geconstrueerd worden. Bij de in Frankrijk gedane aanbesteding is dan ook bepaald, dat eerst een proef-affuit zal worden aangemaakt, om eerst na goedkeuring en, zoo noodig, met aanbrenging van wijzigingen, de anderen af te werken.

Hoe veel kanonnen van 24 duim voor de verdediging noodig zullen zijn, kan voor alsnog niet met juistheid worden opgegeven. Men kan evenwel nu reeds mededeelen dat een aantal van ongeveer 400 zware vuurmonden volstrekt noodzakelijk wordt geacht, zoodat dus door het nog eenige malen toestaan der aangevraagde som niets is gepraejudiciëerd.

De voorgenomen verandering van de ijzeren kanonnen van 80 E K , 60 E L , 60 E K en 36 E tot getrokken kanonnen van 38 E (16 duim) zal niet worden

uitgevoerd voor en aler de deugdelijkheid dier vuurmonden is gebleken, maar hoewel er van de aldus gewijzigde vuurmonden geen afdoende uitwerking tegen zwaar gepantserde schepen is te verwachten, zoo zullen zij toch in vele gevallen met voordeel zijn aan te wenden en zeer zeker de tegenwoordige 80, 60 en 36 Pers in uitwerking verre overtreffen. Zou dus eene aanschaffing van nieuwe 30 Pers minder wenschelijk zijn, de voorgenomen transformatie acht men zeer nuttig voor de bewapening der vaste batterijen, aangezien daardoor toch met betrekkelijk weinig kosten bijna onbruikbare vuurmonden met hunne bestaande affuiten, ramen enz. worden benut en tevens het groot aantal verschillende kalibers van zelf zal verdwijnen.

Wat betreft het veldgeschut, moet opgemerkt worden, dat het bepaald noodzakelijk voorkomt, om het nog aanwezige gladde door getrokken geschut te vervangen, zoodat dit dan ook zeer spoedig zal geschieden, voor zooverre het nog niet ingedeelde materieel van 4 F zulks al dadelijk zal toelaten. Voor het overige worden thans proeven genomen met verzwaarde projectielen van 4 F ; mogten deze eene goede uitkomst opleveren, dan zal men zich voor de bewapening van de bereden artillerie zeker tot dat kaliber bepalen en geen getrokken 8 en 12 Pers batterijen invoeren, omdat het bezigen van één kaliber, vooral bij een klein leger als het onze, overwegende voordeelen aanbiedt.

Ware verder het bijbehouden van glad veldgeschut noodig geweest, dan nog zou de ondergeteekende eene indeeling van twee gladde 12 Pers bij de batterijen getrokken geschut minder wenschelijk, ja zelfs onraadzaam hebben geacht; nimmer toch zouden gladde naast getrokken kanonnen in batterij worden gesteld, zoodat uit eene vereeniging als hiervoren is bedoeld, wel nadeelen voor de versrekking der munitie, maar geene voordeelen kunnen voortvloeijen. Zoolang dus nog glad geschut aanwezig zal zijn, dient dit tot afzonderlijke batterijen vereenigd te blijven.

Art. 22. In de bij het hier behandeld wordende wetsontwerp gevoegde Memorie van Toelichting (bladz. 10) heeft de ondergeteekende te kennen gegeven, dat hij de aangevraagde som tot aanschaffing van patroonhulzen voldoende acht tot geleidelijke aanvulling van den benoodigden voorraad, die, wordt hij in zijne verwachting niet te leur gesteld, op den 31sten December 1869, of, zoo als door hem is gezegd, op 1 Januarij 1870 eene hoeveelheid van zes millioen zal bedragen.

De ondergeteekende vermeent dat, bij eene zoodanige te verwachten uitkomst, geene meerdere gelden behoeven te worden aangevraagd dan thans is geschied.

Ter beantwoording van de hier al verder gedane vraag, of de patroonhulzen thans aan alle vereischten voldoen, kan de ondergeteekende eene geruststellende verzekering geven.

Hij vermeent dat de leden die deze vraag gedaan hebben, gaarne zullen vernemen dat de bevelhebber in de 2de militaire afdeeling, kortelings geleden, in het verslag zijner gehouden inspectie, dienaangaande het volgende heeft te kennen gegeven: «Onze infanterie heeft thans een vuurwapen, dat misschien niet volmaakt is, maar dat toch zeer goed voldoet en dat den toets der vergelijking met de vuurwapenen van andere Europesche legers zeer goed kan doorstaan; zonder bezwaar kunnen wij het thans in gebruik zijnde infanteriegeweer nog gedurende een tal van jaren onveranderd blijven behouden.

»Ook de munitie is thans goed; weigeringen van het schot komen thans slechts zelden voor.»

De proeven bij de normaatschietsschool genomen om de hulzen meermalen te gebruiken, en daár zeer goed geslaagd, worden thans bij al de infanterie-korpsen voortgezet. De rapporten daarover worden tegen den 1sten December aanstaande ingewacht.

AFDEELING XI.

Art. 23. Er bestaan geen de minste bezwaren om in het vervolg aan den hier te kennen gegeven wensch te voldoen, namelijk om de op den toelichtenden staat voorkomende opgaven, naar de volgorde der stellingen in te vullen.

Het zou evenwel bezwaar opleveren om alle uitgaven ten behoeve van plaatsen die geen vestingen zijn, naar de XIIde afdeling over te brengen, vermits dit dan ook toepasselijk zou dienen te wezen op Delft, 's Gravenhage en meer andere plaatsen, alwaar voor 's Rijks gebouwen belangrijke uitgaven geschieden, die niets gemeens hebben met het kazernement.

De ondergeteekende vertrouwt, dat men bij nader inzien zal erkennen, dat het niet raadzaam zou zijn om de som van f 3500, voor Breda uitgetrokken, van de begrooting te schrappen. De uitgaven zijn volstrekt noodig om op de minst kostbare wijze in de gewone dienst te voorzien. Het toestaan dier gelden zal dan ook geen den minsten invloed uitoefenen ten nadeele van de spoedige overgaaf der vestingwerken aan het bestuur der domeinen; al mogt die overgaaf nu al dadelijk plaats hebben — hetgeen evenwel, in verband met de ontruiming van gebouwen en andere regelingen, het geval niet kan zijn — dan nog zouden de herstellingen, waarvan hier sprake is, toch moeten geschieden en het alleen eene verplaatsing zijn der som van de begrooting voor Oorlog op die van een ander Departement. Dat de patroonfabriek te Delft en niet te Amsterdam wordt opgericht, zal, zoo de ondergeteekende vermeent, geene bevreemding kunnen baren, wanneer men geliefte te letten op de omstandigheid, zoo als ook in de Memorie van Toelichting, bladz. 3, is te kennen gegeven, dat hier slechts sprake is van eene uitbreiding van de te Delft bestaande slagkruidfabriek, waarin nu reeds een gedeelte der werkzaamheden geschiedt, namelijk het vullen der hoedjes. Het een dient noodwendig met het ander vereenigd te zijn, en, uit een oekonomisch oogpunt, is hetgeen thans heeft plaats gehad, zeker het verkieslijkst; waarbij men nog kan voegen, dat het plaats gehad hebbend onderzoek om al de artillerie-werkinrigtingen en magazijnen, thans te Delft aanwezig, naar Amsterdam of zijne nabijheid over te brengen, tot geene gewenschte uitkomst heeft geleid. In deze fabriek zullen natuurlijk de patronen worden vervaardigd die men thans behoefte, en zoo er een geweer van een ander kaliber wordt aangenomen, ook de patronen die daarbij zullen behooren.

Ter beantwoording van het aan het slot van dit artikel gevraagde, zij hier te kennen gegeven, dat de ondergeteekende het onraadzaam acht, om vestingen geheel van kruid te ontblooten, ten ware in hare onmiddellijke nabijheid geschikte bergplaatsen daarvoor zouden kunnen worden aangewezen, hetgeen onder andere voor Neuzen geenszins het geval is.

Art. 26b. Het is de bedoeling van den ondergeteekende om de aangevraagde gelden ter verbetering der bestaande werken in de nieuwe Hollandsche waterlinie te doen besteden tot voortzetting van de verbeteringen aan de aardewerken, hoofdzakelijk bestaande in het verhoogen en verzwaren van borstweringen en het opwerpen van traversen, waarmede in 1868 te Naarden, Muiden en Hinderdam reeds ten deele is en verder nog zal worden aangevangen, terwijl ook het terreplein van het fort op de Biltstraat tot boven het inundatiepeil verhoogd en wijders met de verbeteringen ook aan andere werken aangevangen zal worden.

Met betrekking tot deze verbeteringen in het algemeen, zijn de opgaven voorhanden en stelt de ondergeteekende zich voor om, tot uitvoering er van, jaarlijks eene som op de begrooting aan te vragen. Het ligt evenwel niet in zijne bedoeling, om fort en in genoemde linie op te heffen.

In het gebrekkige der torens in de liniën van Utrecht en Amsterdam, zal achtereenvolgens voorzien worden, door het zooveel mogelijk afbreken van het metselwerk boven de dekgewelven, en door verhooging en verzwaren der aarden omwalling. Ook zullen de keelmuren der lunetten op de Houtensche vlakte gedeeltelijk verlaagd en gedeeltelijk door aarde gedekt worden, hetgeen de ondergeteekende zich voorstelt ook in 1869 ten uitvoer te brengen.

De raming van kosten van een fort bij Pannerden, volgens het ontwerp dat door den tegenwoordigen Minister is vastgesteld, en waarvan de aanbesteding in de volgende maand zal geschieden, bedraagt, met inbegrip van de uitgaven voor den aankoop van gronden, met al wat verder tot een en ander behoort f 440,000; terwijl de uitgaven voor de voorzieningen in het rivierbelang zijn geraamd op f 45,000.

Ten aanzien van de Grebbelinie vermeent de ondergeteekende, dat zij, in den toestand waarin ze thans is, bereids het middel aan de hand geeft om den vijand een korten tijd op te houden en daardoor den terugtogt van ons leger meer te verzekeren.

De inundatie van deze linie, welke veel tijd vordert om volledig gesteld te kunnen worden, kan eerst in aanmerking komen, wanneer het zal gelukken den vijand eenigen tijd voor den IJssel op te houden, en moet slechts als van secundair belang beschouwd worden, zoo lang zij door den bouw van eene sluis bij Wageningen, met toevoerkanaal uit den Rijn bij de Renkummerbeek, niet beter verzekerd zal zijn.

Het voltooijen dezer linie zal, volgens het gevoelen van den ondergeteekende, in geen geval in aanmerking behoeven te komen, vóór dat de werken tot verbetering van de Utrechtsche en Amsterdamsche liniën, benevens die welke tot de kustverdediging gevorderd zullen worden, voltooid zullen zijn, en hij acht het uit dien hoofde overbodig, nu reeds in uitvoerige beschouwingen te treden omtrent hetgeen tot voltooiing van deze linie alsnog gedaan zou moeten worden.

Ter beantwoording der vraag aangaande de Friesche linie, zij hier te kennen gegeven, dat zij zich uitstrekt van Kuinre of van de Lemmer aan de Zuiderzee in noordoostelijke rigting, onder dekking van meeren, veenplassen en een aantal afzonderlijke inundatiën tot den regter vleugel der stelling Groningen-Delfzijl. In verband met het hiervoren onder § 1 vermelde, betrekkelijk de in Friesland alsnog te doene onderzoeken, vermeent de ondergeteekende evenwel te moeten opmerken, dat het niet in zijne bedoeling ligt om deze verdedigingslinie, welke geen toegang naar het hart des lands afsluit en dus nimmer eene hoofdoperatie des vijands zal te duchten hebben, in de regelmatige verdediging des lands op te nemen, en wel hoofdzakelijk, omdat zulks tot eene zeer schadelijke versappering van krachten zou aanleiding geven; want het mag niet over het hoofd worden gezien dat deze linie — uit hoofde van hare uitgestrektheid en wegens het groot aantal toegangen, die eene opzettelijke bewaking vereischen — geene buitengewone sterkte zal bezitten. Zulks sluit evenwel geenszins uit, om, indien de omstandigheden hiertoe gunstig mogten zijn, partij te trekken van de terreingesteldheid in Friesland, ten einde dit gewest tegen strooptogten als anderzins te beschermen, waartoe alsdan, zoo niet geheel, althans grootendeels op de weerbare bevolking, voor zooveel deze niet bij het leger of de schutteeij ingedeeld zal zijn, gerekend zal moeten worden. In geen geval is het echter de bedoeling om in deze linie belangrijke vestingwerken aan te leggen of bomvrije gebouwen daar te stellen. De voor de verdediging noodig gescht wordende werken, zouden, even als die in de Grebbelinie, slechts uit veldwerken behoeven te bestaan, die evenwel reeds in vreedstijd opgeworpen zouden kunnen worden.

Art. 27. Voor den bouw van de vier forten in de Utrechtsche linie, zoo als die thans zijn vastgesteld, zijn de uitgaven, met inbegrip van de zeer hooge kosten voor oteigning van gronden, geraamd op f 2,361,000. De reden, waarom voor 1869 alleen de laatste termijn van de reeds vroeger toegestane som is aangevraagd, is daarin gelegen, dat dit bedrag voldoende is geacht om daarvan te kunnen betalen de termijnen die men rekent dat in 1869 opgeleverd zullen kunnen worden.

Het is niettemin het voornemen, om die forten in 1870 geheel voltooid te doen opleveren.

AFDEELING XIII.

Art. 31. In het ten dezen jare ingevoerde reglement op de inwendige dienst, komt de bepaling, betreffende het consigneren in de kazerne van de militairen, die niet ter kerk willen gaan, niet meer voor.

De ondergeteekende, het gevoelen van eenige leden, die in de wijze waarop de militairen op Zon- en feestdagen in de gelegenheid worden gesteld de godsdienst-oefeningen bij te wonen, eene schending der Grondwet meenen te zien, in het

midden latende, is het gevoelen van zijn ambtsvoorganger omtrent de noodzakelijkheid tot aankweeking van godsdienstzin bij ons leger, — dat grootendeels uit minderjarige miliciens en zeer jeugdige vrijwilligers bestaat, — geheel toegedaan, en twijfelt dan ook niet, dat dit zijn gevoelen door de Vertegenwoordiging geheel en al zal worden gedeeld.

Art. 35. Van het hier medegedeelde feit was den ondergeteekende niets bekend. Uit het, naar aanleiding van dien, bevolen onderzoek is door den garnizoens-kommandant te Leeuwarden berigt, dat bij alle detachementen miliciens, die in de maand September van dit jaar aldaar per spoortrein zijn aangekomen, de uitgifte der inkwartieringsbiljetten en der verlofpassen, binnen den tijd van één uur of spoediger was afgevoerd.

Art. 37. De kosten van het topographisch bureau zijn slechts schijnbaar, niet inderdaad, verhoogd. Gelijks reeds hierboven bij art. 2 is verklaard, worden de kosten der op het topographisch bureau vervaardigde Indische residentiekaarten, vroeger regtstreeks en zonder tusschenkomst van het Departement van Oorlog, voldaan uit de koloniale fondsen tot een maximum van f 15,000 'sjaars. Daardoor kwam het voor die kaarten speciaal werkzaam personeel, evenmin als de benodigde materialen, voor op de begrooting van het VIIIste hoofdstuk.

Bij de afscheiding van het topographisch bureau van het Departement zelf, welke met 1869 in werking treedt, werd het meer regelmatig en juist geacht, dat de bijdrage uit de Indische kas voor de residentiekaarten wel op de begrooting van het topographisch bureau werd vermeld. Uit dien hoofde zijn de tractementen, daggelden, enz. van het topographisch bureau vermeerderd met het bedrag vroeger regtstreeks uit de Indische begrooting aan het speciale personeel betaald, en is ditzelfde ook gedaan met de materialen, als steenen, papier enz. Daardoor zijn die posten natuurlijk hooger geraamd dan vroeger, doch wordt dan ook de Indische bijdrage van f 15,000 daarvan weder afgetrokken. De kosten van het topographisch bureau, welke ten laste van het VIIIste hoofdstuk komen, zijn dus in werkelijkheid niet vermeerderd en het getal ambtenaren is hetzelfde gebleven. De kolonel van den generalen staf is niet in dien rang aan het hoofd van dat bureau geplaatst geworden, daar hij reeds vóór zijne bevordering tot dien rang met de dienst was belast, even als zulks ook met zijne voorgangers het geval was. Daar het topographisch bureau thans geen deel meer zal uitmaken van het Departement zelf, maar eene zelfstandige inrigting wordt, is het allezins te wettigen dat de verantwoordelijke chef een betrekkelijk hoogen rang bekleede.

Het verschil tusschen de raming der bijdragen uit de Indische kas op deze begrooting en op die voor Nederlandsch Indië is veroorzaakt door de omstandigheid, dat dezerzijds het cijfer werd aangenomen, hetwelk sedert den aanvang van het werk der Indische kaarten daarvoor uit de koloniale fondsen werd beschikbaar gesteld, terwijl men bij het Departement van Koloniën gemeend heeft de bijdrage te moeten ramen naar de in het jaar 1867 verwerkte som. Het geldt hier evenwel slechts eene raming, daar het uit te geven bedrag afhangt van den meer of min spoedigen gang van het werk. Bij het topographisch bureau moest de bijdrage tot een maximum worden afgetrokken, omdat het mogelijk is, dat er tot een bedrag van f 15,000 verwerkt zal worden in 1869. Op de Indische begrooting kon de post tot een minimum worden gersamd, vermits de bijdrage uit den post voor Onvoorzien uitgaven kan aangevuld worden.

In het wezen der zaak doet het verschillend standpunt, waarvan men bij de Departementen van Koloniën en van Oorlog is uitgegaan, niets af. Het betreft hier slechts eene raming. Wordt er minder dan f 15,000 aan de residentiekaarten verwerkt, dan blijft er eenvoudig een evenredig bedrag op art. 37b onbesteed en zal het artikel dus een overschot opleveren, hetwelk zal vrijvallen ten bate van de schatkist. De Indische bijdrage behoort ook niet onder de middelen tot dekking der Staatsuitgaven voor 1869 opgenomen te worden. Immers is het hier niet eene opbrengst van verkochte kaarten, doch een speciaal werk ten behoeve en voor rekening van een ander Departement ondernomen en verrigt. Niets is dus

natuurlijker dan dat bedoeld Departement voor de betaling zorge en dat deze niet ten laste van het Departement van Oorlog kome. Comptabele bezwaren kunnen hier niet bestaan. Op gelijke wijze worden de bijdragen door het Departement van Koloniën te voldoen, afgetrokken van de kosten der Koninklijke Militaire Akademie, en deze regeling ondervindt geen comptabel bezwaar.

Eenzoo worden op de begrooting van het Departement van Marine, bij de artt. 28, 29, 30 en 31, jaarlijks afgetrokken de bijdragen, uit het 1ste hoofdstuk der begrooting van Nederlandsch Indie, wegens de traktementen van het bij de Indische zeemagt gedetacheerde personeel te voldoen. Er is in de voorgestelde regeling dus niets buitengewoons, hetwelk met de comptabiliteitswet in strijd zou zijn.

Art. 42. Na het ter zake gehouden overleg tusschen de Departementen van Koloniën, Marine en Oorlog, zal weldra kunnen worden overgegaan tot de instelling van een onderscheidingsteeken voor het bijwonen van belangrijke krijgsverrigtingen.

Art. 43. Niet alleen de forten bij Honswijk en Everdingen, ook het fort Isabella bij 's Bosch is gedurende den afgelopen zomer eenigen tijd bezet geweest, terwijl dit nog tot heden met het fort bij Westervoort het geval is. Bij den ondergeteekende bestaat het voornemen om in het volgend jaar aan dien maatregel nog meer uitbreiding te geven, en daaronder bepaaldelijk te begrijpen de forten om Nijmegen gelegen.

Art. 46. Het ligt geenszins in de bedoeling van de Regering om aan het hoofdcomité der »Nederlandsche vereeniging tot het verleenen van hulp aan zieke en gekwetste krijgslieden in tijd van oorlog», bij voortdoring een subsidie uit 's Rijks schatkist te verleenen. Zoodra de hierbedoelde inrigting in staat zal wezen, uit eigen middelen de kosten aan de inrigting verbonden te bestrijden, zullen er ook geene subsidiën uit 's Rijks schatkist meer worden verleend. Aangezien door de Regering het initiatief is genomen tot het daarstellen van het hoofdcomité, kan het niet vreemd schijnen dat zij de aanvankelijk daarop vallende kosten bestreed. Eerst op de begrooting voor het dienstjaar 1868 is daarvoor eene som van f 1000 uitgetrokken; die som is echter niet aangevuld met een bedrag van f 842,25, welke bij den post voor onvoorziene uitgaven (toelichtende staat, bladz. 120) voorkomt. Die gelden zijn in 1867 uitgegeven en op Onvoorziene Uitgaven verrekend, omdat er toen voor dit onderwerp geen post op de begrooting voorkwam, zoo als dit dan ook op bladz. 115 van den toelichtenden staat is te kennen gegeven.

AFDEELING XIV.

Van eene uitbreiding der maréchaussée, in verband met eene inkrimping der kavalerie, kan, zoo de ondergeteekende vermeent, geen sprake zijn, op grond van hetgeen door hem hiervoren onder art. 9 van de IIIde afdeeling is te kennen gegeven.

Gaarne zal hij met zijn ambtgenoot van Justitie in overleg treden of, en zoo ja, welke middelen zijn aan te wenden om tusschen de maréchaussée en de rijksveldwacht een meerder verband in het leven te roepen. Dat er bij eerstgenoemd wapen meer bereden manschappen zijn dan noodig is voor de dienst, is den ondergeteekende niet gebleken.

Zoolang van de officieren der maréchaussée diensten te paard gevorderd worden, kunnen zij niet met één paard volstaan, omdat zij, bij ziekte als anderzins van dat paard, verhinderd zouden zijn hunne dienst te paard te verrigten. Zij kunnen in zoodanig geval niet beschikken over het paard van een hunner onderhoorigen, dewijl dit het eigendom van den laatste is.

AFDEELING XV.

Art. 49. Bij het opmaken van den staat der non-activiteitstraktementen (n°. 85) zijn daarop niet gebragt de namen van eenige officieren — ook niet van den hierbedoelden generaal-majoor — ten wiens aanzien het voornemen bestond hen bij den Koning tot erlanging van pensioen in aanmerking te brengen, hetwelk dan ook reeds in de vorige maand heeft plaats gehad.

Aan den ritmeester, die als kamerheer bij den Koning dienst doet, is op grond van punt 5 van art. 38 der wet van den 23sten Augustus 1851 (Staatsblad n°. 428), non-activiteit verleend met bezwaar der schatkist. Alzoo de betrekking van kamerheer des Konings niet is eene militaire functie, kan er geen sprake wezen om bedoelden officier bij den grooten staf van het leger te doen overgaan.

'sGravenhage, den 14den November 1868.

De Minister van Oorlog,
J. J. VAN MULKEN.

[The following text is extremely faint and largely illegible, appearing to be a continuation of an official document or a list of names and titles.]

BIJLAGE I.

BEHOORENDE BIJ DEN MILITAIRE-SPECTATOR,

DERDE SERIE. — DERTIENDE DEEL, N°. 1.

LAATSTE BENOEMINGEN, VERPLAATSINGEN EN VERANDERINGEN ENZ.,

(Maand Januarij 1868.)

a.) BIJ HET LEGER HIER TE LANDE.

—*—
BENOEMD.

Tot 1sten luit. de 2de luit. der inf. op non-activiteit E. A. Prager en de 2de luit. der inf. thans voor 5 jaren gedetacheerd bij het leger in Oost-Indië J. Hiensch, J. P. L. Gelpke en F. W. H. J. M. Hustinx. Bij den generalen staf, tot gen.-maj. en chef van den generalen staf: de kol. J. H. W. le Clercq, adj.-chef van den gener. staf. Bij den prov. staf, tot prov.-adj. in Zuid-Holland: de maj. H. Delcampo genaamd Camp, van het 4de reg. huzaren. Bij het wapen der inf. Bij het 1ste reg. inf., tot 1sten luit.: de 2de luit. A. Evenwel, B. G. Koopman en H. M. W. van Meel, allen van het korps; tot 2de luits.: de serg. J. W. de Jongh, van het 5de, J. C. van Goens, van het 7de en K. J. E. van der Putten, van het 8ste reg. inf. Bij het 2de reg. inf., tot 1sten luit.: de 2de luit. H. C. van den Broek, W. J. van Selm en J. C. Knaven, allen van het korps, laatstgenoemde gedetacheerd bij het koloniaal werfdepôt. Tot 1sten luit.-kwart., de 2de luit.-kwart. D. J. A. Hummelinck, van het korps. Tot 2den luit.: de serg. H. J. Hendrickx van het 1ste, S. Lantinga, van het 3de, G. A. Meindersma, van het 4de, H. V. Geerligts en A. van Hille, beiden van het 6de en A. E. C. V. Boudewijns, van het 7de reg. inf. Bij het 3de reg. inf., tot 1sten luit.: de 2de luits. A. C. P. A. Guyot en D. C. van der Nagel, beide van het korps; tot 2den luit.: de serg.-tit. P. J. Schipperheijn, de serg. J. H. Niemeijer, beiden van het 1ste, G. E. H. W. van Dam van Isselt, van het 3de, J. H. Nuij, van het 6de en W. F. K. Klercq, van het 7de reg. inf. Bij het 4de reg. inf., tot 1sten luit.: de 2de luit. H. F. Gnichard, van het korps; tot 2den luit.: de serg.-tit. A. Broese van Groenou en A. L. F. T. van der Wijck en de serg. J. C. H. G. van Deun, allen van het 1ste, G. Jesse van het 3de, K. F. Tadema van het 5de, P. W. van de Velde en C. Bakker, beiden van het instr.-bat. Bij het 5de reg. reg., tot 1sten luit.: de 2de luits. J. J. L. Bruinier, C. A. Prins en J. P. Francke, allen van het korps; tot 2den luit.: de serg. A. van Doveren van het 3de, M. C. B. de Groot en G. P. Cheriex, beiden van het instr.-bat. Bij het 6de reg., tot adjud.: de 1ste luit. J. J. G. van Berkel, van het korps; tot 1sten luit.: de 2de luit. W. J. van der

Hoeven. W. H. van Vliet Harsveldt, J. T. C. W. Adels en G. J. van Deirse, allen van het korps; tot 2den luit.: de serg. J. H. A. L. von Freytag Drabbe, van het 3de, J. G. H. Hardenberg, van het 6de en J. L. Reeringh, van het 7de reg. inf. Bij het 7de reg. inf. tot 1sten luit.: de 2de luits. G. J. Meijer, H. A. Hulstkamp en F. Britt, allen van het korps; tot 2den luit.: de serg. J. P. van Vlierden, van het 1ste, H. Hering, van het 2de en G. H. L. de Wijs, van het 5de reg. inf.; tot 2den luit.-kwartierm.: de serg.-tit. K. F. C. van Vliet Harsveldt, van het instr.-bat. Bij het 8ste reg. inf., tot 1sten luit.: de 2de luits. H. W. van der Meij en J. van der Horst Bruijn, beiden van het korps; tot 2den luit.: de sergs.-tit. G. Feenstra en J. F. Stoffers, de sergs. H. F. B. Logemau en W. A. Aeijsels, allen van het 1ste, G. H. Slot van het 2de, de serg.-maj. L. Laurensen, van het 3de, de serg. R. A. T. Wijgersma, van het 5de en D. Cheriex van het 6de reg. inf. Bij het algemeen depôt van discipline, tot kap. van de 1ste kl.: de kap. van de 2de kl. P. J. J. Stoop, van het korps. — Bij het wapen der kav., bij den staf van het wapen, tot ritm. van de 1ste kl.: de ritm. der 2de kl. W. de Fremery, van dien staf, werkzaam bij de K. M. A. Bij het 3de reg. huzaren, tot ritm. van de 3de kl.: de 1ste luit. V. W. R. baron Bentinck tot Schoonheten, van het korps. Bij het 4de reg. huzaren, tot maj.: de ritm. der 1ste kl. W. F. C. Hamming, van het 2de reg. huzaren. Tot kap. milit. komm. tevens directeur van het Afrikaansche werfdepôt ter kuste van Guinea, de 2de luit. L. H. Meijer, van het 7de reg. inf.

Overgeplaatst.

Bij het reg. gren. en jagers: de 1ste luits. K. H. Duijcker en E. D. H. MacLeod, beiden van het 3de, A. Jonquière, van het 5de en jonkh. L. van Beijma, van het 7de reg. inf. Bij het 8ste reg. inf.: de 1ste luit.-kwartierm. W. J. Lefèvre, van het 7de reg. inf. Bij het 2de reg. huzaren: de 1ste luit. E. L. H. van Lanschot Hubrecht, van het 4de reg. huzaren. Bij het 3de reg. vest.-art. de kap. J. Stadnitski, van het 1ste reg. vest.-art.

Verplaatst.

Naar Wiericherchans, de 2de luit. D. van der Linden, magazijnm. der art. van de 3de kl. te Bath. Van Delft naar het bat. min. en sapp., de 1ste luit.-ingen. W. Schuurman. Van het bat. min. en sapp. naar Delft, de 1ste luit.-ingen. W. K. T. Egter. Bij het Departement van Oorlog: de kapit. J. F. van Hanswijk, van het korps ingenieurs mineurs en sappeurs. Bij het koloniaal werfdepôt: de 2de luit. W. A. H. Frackers, van het 5de reg. inf.

Bepaald.

Dat hij zijn korps zal rejoigneren, de 1ste luit. J. C. Knaven, gedetacheerd bij het koloniaal werfdepôt.

Eervol ontslagen.

De ritm. J. H. Roosmale Nepveu, van het 3de reg. huzaren, en zulks op het daartoe door hem gedaan verzoek; de ritm. der kav. op non-activiteit, L. A. Greve, en zulks op het daartoe door hem gedaan verzoek.

Op non-activiteit gesteld,

in afwachting dat omtrent hen nader zal worden beschikt: de kapit. J. J. baron Melvill van Carabee, van het reg. gren. en jagers; de 1ste luit. D. Spree, van het 3de, en de 2de luit. E. A. Prager, van het 6de reg. inf.

Gepensionneerd.

De prov.-adj. benevens militie-comm. in de prov. Zuid-Holland, baron van Tuyl van Serooskerken, en zulks op de daartoe door hem gedaan verzoek; de 2de luit.-administ. van kleed. en wap. op non-activiteit, J. Pickée.

Overleden.

De 2de luit. M. IJtsma, magazijnm. der art. van de 2de kl. te Wierickorchans; de 2de luit.-kwartm. F. E. E. Klapp, van het 4de reg. inf.; de 1ste luit. W. H. baron van Ittersum, van het reg. veld.-art.

Vergunning verleend

tot het aannemen en dragen der versierselen van ridder der orde van St.-Olof, hem door Z. M. den Koning van Zweden en Noorwegen geschonken: de ritm. jhr. P. O. H. Gevaerts van Simonshaven, van het 2de reg. huzaren.

b.) BIJ HET LEGER IN OOST- EN WEST-INDIE.

Benoemd.

Tot plaatsel. adj. te Soerabaja, de 1ste luit. van het 13de bat. inf. M. C. H. Bijleveld, met bep., dat hij als zoodanig zal worden gevoerd à la suite van zijn wapen; tot mag. bij het afd.-mil.-kleeding-magaz. te Soerabaja (mil. ambt. 2de kl.), J. L. de Leeuw; tot tijd. 1sten comm. bij het groot mil.-hosp. te Samarang (mil. ambt. 2de kl.), R. H. W. Hamer.

Bevorderd.

Bij het wap. der art., tot kap. bij het person., de 1ste luit. D. C. J. A. Ponce; tot apoth. 2de kl. in de W.-afd. van Borneo, de apoth. 3de kl. E. F. G. Kreijenberg; tot kap., de 1ste luit. G. E. C. Guffroy; tot 1sten luit. de 2de luit. J. F. L. Cassa en jhr. F. J. Th. van der Wijck.

Geplaatst en overgeplaatst.

Bij het groot mil.-hosp. te Weltevreden, de offic. van gez. 2de kl. C. Gutta-ling; bij dat te Samarang, de offic. van gez. 3de kl. C. G. Cramer; bij dat te Padang, de mil. apoth. 2de kl. G. Stompdissel; bij het garniz.-hosp. te Banda, de mil. apoth. 3de kl. J. C. A. Scharp de Visser; — bij de inf.: bij het 1ste bat., de 2de luit. J. Hiensch; bij het 6de bat., de 1ste luit. H. C. Smalmbach; bij het 7de bat., de 1ste luit. J. H. J. Boes, en de 2de luit. F. W. H. J. M. Hustinx; bij het 9de bat., de 1ste luit. jhr. A. F. C. Meijer; bij het subsist.-kader te Batavia, de kap. J. A. P. Reinders van der Veer, J. J. H. Popta en W. J. G. van Swieten. — *Overgeplaatst*: bij het groot mil.-hosp. te Samarang, de offic. van gez. 2de kl. J. H. Celen en K. G. Bakker; bij de geneesk. dienst te Gombong, de offic. van gez. 2de kl. L. C. A. Rombach; bij die te Palembang, de offic. van gez. 3de kl. F. J. Cornelissen; bij die ter Sumatra's Westkust, de offic. van gez. 3de kl. J. J. P. Landman; — bij de infanterie: bij het 2de bat., de 2de luit. F. M. A. J. baron van Voorst tot Voorst, van het 6de bat.; bij het 5de bat., de 1ste luit. P. C. van der Slaagt, van het 8ste bat.; bij het 6de bat., de kap. F. W. Meijer, van het 9de bat.; bij het 8ste bat., de 1ste luit. J. Schori, van het 5de bat.; bij het 9de bat., de kap. J. A. P. Reinders van der Veer, van het subsist.-kader te Batavia; bij het 15de bat., de kapit. P. M. J. Penning Nieuwland, van het 7de bat.; bij het 16de bat., de kap. J. J. H. Popta, van het subsist.-kader te Batavia; bij het garn.-bat. van Sumatra's Westkust en onderh., de 1ste luit. W. G. Kretschmer, van het 15de bat.; bij het garn.-bat. van Palembang, de 2de luit. A. C. Bellaart, van het 12de bat.; bij het garn.-bat. van Celebes en onderh., de 1ste luit. F. J. E. Cokart, van het 1ste bat.; bij het garn.-bat. van de Z.- en O.-afd. Borneo, de 1ste luit. G. J. van Klinkenberg en P. E. J. Moltzer, van het 1ste en 4de bat.; bij het garn.-bat. der Moluksche eilanden; de 1ste luit. C. J. Stolp, van het 4de bat.; — bij de art.: bij het materieel, de 1ste luit. J. F. Arnold, van het pers.; bij het pers., de 1ste luit. A. M. P.

Krijger, van het materiëel. — *Gedetacheerd voor den tijd van 5 jaren bij het wapen der inf. van het leger in Oost-Indië*, de 1ste luit.-adj. W. Hingman en de 1ste luit. F. P. Sievers, beide van het 1ste, C. E. Sepp van het 2de, J. Vogelzang van het 6de, L. Offerhaus van het 8ste en de 2de luit. J. P. Bloys van Treslong van het 2de reg. inf., zijnde eerstgenoemde eervol ontheven uit zijne betrekking van adjudant.

Eervol ontslagen.

De in zijne betr. van tijdel. hospitaal-m. bij het groot mil. hosp. te Padang geschorste mil. ambt. 3de kl. J. B. Angenent; de tijdel. adj.-boekh. bij 's Rijks magaz. van geneesm. H. Blogg; de kapits. der inf. F. F. C. L. E. Grolman en P. A. Muller; de adj.-onderoffic.-onderw. bij het korps pupillen te Gombong, A. Nagelbach; de offic. van gez. 3de kl. F. J. A. de Ruiter.

In activiteit hersteld.

De 1ste luit. op non-act. W. A. Kruijmel, en zulks gerekend van de maand Aug. 1867, zijnde hij in verband daarmede geplaatst bij het 6de bat.

Belast

met de waarnem. der betrekk. van onder-opz. 2de kl. over de smederij enz. bij den art.-constr.-winkel te Soerabaja, de art.-werk-m. 1ste kl. bij die inrigt. W. Wormhoudt, met bep. dat hij zal worden gevoerd voor memorie.

Op non-activiteit gesteld.

De kol. van den gen. staf jhr. F. W. R. Flugt van Aspermont; — infanterie: de 1ste luit. L. M. H. J. Barkeij, van het garn.-bat. van Sumatra's Westk. en onderh.

Tweejarig verlof verleend naar Nederland.

Aan den kapit. der inf. J. P. van Lier; id., wegens ziekte, aan den 1ste luit. der inf. H. W. C. Potthast; id. weg. ziekte aan den teeken. bij het topogr. bureau, F. K. Wilsen.

Overleden.

H. Canes, magazijn-m. der 2de kl. der art., te Weltevreden, 30 Aug. 1867.

CORRESPONDENTIE.

Het artikel *»Iets over onze patronen»*, bij gebrek aan ruimte niet geplaatst, zal in de volgende aflevering geplaatst worden.

Den onbekenden inzender uit Indië van *»Veiligheidsmaatregelen eener veldwacht bij donker, mistig of onstuimig weder»*, wordt berigt dat zijn stuk ongeschikt tot plaatsing is geoordeeld. Des verkiezende kan het terug worden gevraagd aan het adres van de uitgevers van den *Spectator*.

»Beschouwingen over het onderwijs bij het leger in Ned. Indië» zal geplaatst worden zoo spoedig mogelijk.

BIJLAGE II.

BEHOORENDE BIJ DEN MILITAIRE-SPECTATOR,

DERDE SERIE. — DERTIENDE DEEL, N°. 2.

LAATSTE BENOEMINGEN, VERPLAATSINGEN EN VERANDERINGEN ENZ.,

(Maand Februarij 1868.)

a.) BIJ HET LEGER HIER TE LANDE.

—*—
BENOEMD.

Bij den grooten staf, tot majoor: de kapt. van de 1ste kl. jhr. G. B. van Bronkhorst, van dien staf, adj. van Z. K. H. den Prins van Oranje. Bij het wapen der inf. Bij het 1ste reg. inf., tot maj.: de kapt. van de 1ste kl. P. J. de Væssij, adj. van het 5de reg. inf.; tot kapt. van de 3de kl.: de 1ste luit. P. F. F. la Fors, van het reg. grenad. en jag.; tot adj.: de 1ste luit. L. Houwink, van het korps; Bij het 2de reg. inf., tot kapt. van de 3de kl.: de 1ste luit. G. H. Vorstman, van het 1ste reg. inf., gedetacheerd als adj. bij het koloniaal werfdepôt. Bij het 4de reg. inf., tot maj.: de kap. van de 1ste kl. S. L. J. Queijsen, van het reg. grenad. en jag.; tot kap. van de 1ste kl.: de kap. van de 2de kl. J. van der Ree, van het korps. Bij het 5de reg. inf., tot luit.-kol.: de majoor W. H. Maclaïne, van het 1ste reg. inf.; tot kap. van de 2de kl.: de kap. van de 3de kl. P. Stokbroo, van het korps; tot kap. van de 3de kl.: de 1ste luit. P. J. Kuipers, van het 3de reg. inf. Bij het koloniaal werfdepôt, tot adj.: de 1ste luit. M. J. W. van Vlierden, van het 1ste reg. inf., gedetacheerd bij het kolon. werfdepôt. Den rang verleend, van kolonel: aan den gepens. luit.-kol. J. A. F. Geisweit van der Netten en H. N. C. bar. Tuijll van Serooskerken; dien van luit.-kol.: aan den gepens. majoor J. D. Evers; dien van majoor: aan den gepens. kap. F. Stollenhoff en aan den gepens. kap.-kwartiermeester F. van Thiel.

Oeergeplaatst.

Bij het wapen der inf. Bij den staf van het wapen: de kap. L. F. van Otterloo, van het 4de reg. inf., ten einde werkzaam te zijn bij de normaal schietschool. Bij het reg. gren. en jagers: de kapt. J. C. Smissaert, van den staf der inf., werkzaam bij de normaal schietschool, en jonkh. H. L. P. Hooij, van het 1ste reg. inf. Bij het reg. veld-art.: de 1ste luit. J. van Lelijveld, van het korps pontonniers. Bij het 1ste reg. vest.-art.: de kapt. D. G. F. G. van der Voort Maarschalk, van het 3de reg. vest.-art. Bij het wapen der inf., van het leger hier te lande: de 2de luit. M. J. van Hoogstraten, van het wapen der inf. van het leger in Oost-Indië.

In activiteit hersteld.

De kap. op non-activiteit J. A. W. D. van Hasselt, en benoemd tot kap. van de 1ste kl. Bij het 6de reg. inf.: de 2de luit. der inf. op non-activiteit L. F. A. van der Goes.

Gedetacheerd.

Bij de art.-stapel- en constructie-magazijnen: de 1ste luit. F. C. Visscher, van het reg. veld-art. Bij het koloniaal werfdepôt: de 1ste luit. C. P. J. van Vlierden, van het 1ste reg. inf.

Eervol ontheven uit zijne tegenwoordige betrekking.

De 1ste luit. ingenieur F. Ermerins, werkzaam bij de K. M. A., en zulks op het daartoe door hem te kennen gegeven verlangen.

Eervol ontslagen.

De 1ste luit. A. Schim van der Loeff, van het korps ingenieurs, mineurs en sappeurs, thans op non-activiteit, en zulks op het daartoe door hem gedaan verzoek.

Op non-activiteit gesteld,

in afwachting dat omtrent hen nader zal worden beschikt: de luit.-kolon. H. A. Hamming, van het 5de reg. inf. en de majoor A. F. Eijmaal, van het 4de reg. inf. en zulks op de daartoe door hen gedane aanvraag, en de 1ste luit. F. K. J. Kraat, van het 1ste reg. huzaren. Voor den tijd van één jaar: de kap. N. H. Nierstrasz, van het korps ingenieurs, mineurs en sappeurs.

Overleden.

Te Geertruidenberg, de 1ste luit. J. H. van Moll, van het 5de reg. inf.

Tot ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw.

De luit.-kol. A. Engelvaart, van den staf der inf., directeur der normaal schiet-school en D. G. Andrea, kommandant in de 3de stelling der genie, en de onder-intendant der 2de kl. C. C. E. d'Engelbronner, chef van het bureau militaire administratie bij het D. v. O.

b.) BIJ HET LEGER IN OOST- EN WEST-INDIE.

Benoemd.

Tot tijdel. hospitaalm. bij het groot mil.-hosp. te Padang (mil. ambt. derde kl.), J. M. van Zeventer; tot spijsverz. bij het groot mil.-hosp. te Weltevreden (mil. ambt. 3de kl.), J. Vischer; tot adj. bij den comm. der 3de mil. afd. op Java, de 1ste luit. van het subs.-kader te Soerabaja, H. Hamakers, met bepaling, dat hij als zoodanig bij zijn wapen zal worden gevoerd à la suite; tot magazijnmeester bij het algem. tevens afd.-milit. kleedingmagazijn te Batavia, de onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerde milit. ambtenaar 1ste kl. J. J. H. Varenkamp, laatst. direct. van het groot milit. hospitaal te Samarang.

Bevorderd.

Tot off. van gez. 1ste kl. bij het garn. te Meester-Cornelis, de off. van gez. 2de kl. M. J. W. der Berger; bij de geneesk. dienst van Palembang, de off. van gez. 2de kl. W. L. Terné van der Heul, beiden van het gr. milit.-hospit. te Weltevreden; tot off. van gez. 2de kl. bij de geneesk. dienst te Patjitan, de off. van gez. 3de kl. M. J. van Geelkerken, thans ter besch. te Batavia; de off. van gez. 3de kl. A. ten Bosch en J. W. T. E. Sikkes, van de geneesk. dienst van Sumatra's Westkust en onderhoorigheden.

Overleden.

C. van Vleuten, 2de luit. der inf., te Padang Pandjang, den 20 Sept. 1867. — C. J. A. Bakkers, 2de luit. der inf., aan boord van het schip *Anna Digna*, ter reede van Probolinggo, den 22 Oct. 1867. — J. P. C. Rutten, kapit. der artill., te Oenarang, den 16 Oct. 1867.

CORRESPONDENTIE.

Een enkel woord naar aanleiding van de recensie der brochure: »Denkbeelden omtrent het stellen van inundatiën met drijvende stoomgemalen» is ontvangen toen deze aflevering reeds te ver afgedrukt was en zal dus in de volgende geplaatst worden.

BIJLAGE III.

BEOHOORENDE BIJ DEN MILITAIRE-SPECTATOR,

DERDE SERIE. — DERTIENDE DEEL, N°. 3.

LAATSTE BENOEMINGEN, VERPLAATSINGEN EN VERANDERINGEN ENZ.,

(Maand Maart 1868.)

a.) BIJ HET LEGER HIER TE LANDE.

—*—
BENOEMD.

Tot adj. van Z. K. H. den Prins van Oranje: de ritm. V. W. R. baron Bentinck tot Schoonheten, van het 3de reg. hussaren. Bij den grooten staf, tot maj.: de kap. der 1ste kl. R. L. J. A. Roosmale Nepveu, van dien staf, adj. van Z. K. H. Prins Frederik der Nederlanden. Bij den generalen staf, tot luit.-kol.: de maj. H. J. Enderlein, van dien staf; tot maj.: de kap. der 1ste kl. H. J. W. Westenberg, van dien staf; tot kap. der 1ste kl.: de kap. 2de kl. J. M. A. van Hellenberg Hubar, van dien staf; tot kap. der 2de kl.: de kapt. 3de kl. A. J. W. van der Schriek en M. F. J. Phaff, beiden van dien staf. Bij den provincialen staf, tot maj. en prov.-adj., in Gelderland: de kap. W. Reinalda, van het korps ingen. min. en sapp. Bij het wapen der inf. Bij den staf van het wapen, tot maj.: de kap. der 2de kl. F. J. Pfeiffer, van den gen.-staf, gedetach. bij het departement van oorlog. Bij het reg. gren. en jag., tot luit.-kol.: de maj. W. F. Le Maitre, van het korps; tot maj.: de kap. der 1ste kl. E. J. van Bel, van het korps; tot adj.: de kap. T. Ongerboer, van het korps. Bij het 1ste reg. inf., tot maj.: de kap. der 1ste kl. P. M. Netscher, van het reg. gren. en jag. en de kap.-adj. F. A. H. Tergau, van het korps; tot kap. der 2de kl.: de kap. der 3de kl. H. Murman, van het korps; tot kap. der 3de kl.: de 1ste luit.-adj. J. H. Verschoor, van het 5de reg. inf. en de 1ste luits. F. Le Maire Knotzer en A. A. A. van Laak, beiden van het reg. gren. en jag.; tot 1sten luit.: de 2de luit. J. Renier, van het korps, gedetach. bij het K. W. depôt. Bij het 2de reg. inf., tot kap. der 2de kl.: de kap. der 3de kl. W. C. D. van Rijen, van het korps. Bij het 3de reg. inf., tot kap. der 2de kl.: de kap. der 3de kl. P. van Hille, van het korps; tot 1sten luit.: de 2de luit. A. G. Wilkens, van het korps. Bij het 4de reg. inf., tot kap. der 2de kl.: de kap. der 3de kl. R. J. Verschoor Vernisse, van het korps; tot kap. der 3de kl.: de 1ste luit. C. C. Kloosterhuijzen, van het algem. depôt van discipl. Bij het 5de reg. inf., tot adj.: de kap. W. Goudriaan, van het korps. Bij het 6de reg. inf., tot kap. der 2de kl.: de kap. der 3de kl. jhr. F. F. von Mühlen, van het korps; tot kap. der 3de kl.: de 1ste luit. F. C. P. Donnadiou, van den staf der inf. werkzaam bij de K. M. A. Bij het 7de reg. inf., tot kap. der 1ste kl.: de kapt.

der 2de kl. J. Ströhmsdorffer en J. G. Bühler, beiden van het korps. Bij het 8ste reg. inf., tot kap. der 1ste kl.: de kap. der 2de kl. H. Pilger, van het korps. Bij het instr.-bat., tot kommand.: de maj. J. C. J. Kompees, van het 1ste reg. inf.; tot 1sten luit.: de 2de luit. J. Hissink, van het korps. Bij het wapen der kav. Bij den staf van het wapen, tot 1sten luit.: de 2de luit. A. H. Metelerkamp, van den staf der kav. werkzaam bij de K. M. A. Bij het 1ste reg. huzaren, tot maj.: de ritm. der 1ste kl. J. A. Hallungius, van het korps; tot ritm. der 1ste kl.: de ritms. der 2de kl. jhr. W. J. A. Storm de Grave en K. van der Lelij: beiden van het korps; tot ritm. der 3de kl.: de 1ste luit. E. van Wickevoort Crommelin, van het korps; tot adj.: de 1ste luit. F. Ypeij, van het korps; tot 1sten luit.: de 2de luit. W. J. A. Boellaard, van het korps; tot paardenarts der 3de kl.: de veearts bij 's rijks veeartsenijsschool W. C. Schimmel. Bij het 2de reg. huzaren, tot luit.-kol.: de maj. jhr. A. H. des Tombe, van het 1ste reg. huzaren; tot ritm. der 3de kl.: de 1ste luit. E. L. H. van Lanschot Hubrecht, van het korps. Bij het 3de reg. huzaren, tot ritm. der 2de kl.: de ritms. der 3de kl. A. J. M. C. de Posson en G. Holtius, beiden van het korps, eerstgen. gedetach. bij Z. M.: tot ritm. der 3de kl.: de 1ste luit. W. Ling, van het korps. Bij het 4de reg. huzaren, tot ritm. der 2de kl.: de ritm. der 3de kl. E. D. Geukama Bakker, instructeur bij het korps; tot ritm. der 3de kl.: de 1ste luit. jhr. W. van Loon, van het korps; tot 1sten luit.: de 2de luits. F. C. W. baron Rengers van Warmenhuizen, L. B. Loeff en D. Dutrij van Haesten, allen van het korps. Bij het wapen der art. Bij den staf van het wapen, tot inspect. van het wapen: de kol. A. C. W. L. J. F. van Kellner, kommand. van het reg. veld-art. Bij het korps ingen. min. en sapp., tot kap. der 3de kl.: de 1ste luit. A. J. Voorduyn, van het korps. Bij het person. van de geneesk. dienst der landm., tot 1sten offic. van gez. der 1ste kl. (rang van kol.): de 1ste offic. van gez. der 1ste kl. (rang van luit.-kol.) G. A. Baum, van het person.; tot 1sten offic. van gez. der 1ste kl.: de 1ste offic. van gez. der 2de kl. dr. J. H. van den Broek, van het person.; tot 1sten offic. van gez. der 2de kl.: de officn. van gez. der 1ste kl. dr. J. Smit en dr. J. H. C. Basting, beiden van het person. — Bepaald dat zoolang de kolonel dr. J. J. Sas, inspecteur van de geneesk. dienst der landmagt, aan het hoofd van de geneesk. dienst der landmagt geplaatst zal wezen, zijne betrekking geassimileerd zal zijn, aan den rang van gen.-majoor, wordende hem in verband daarmee vergunt de uniform te dragen.

Overgeplaatst.

Bij den gener. staf: de kap. J. N. A. baron Taets van Amerongen, van het 6de reg. inf. Bij het reg. gren. en jag.: de kapt. W. A. baron Mulert tot de Leemkule en A. W. Greve, beiden van het 1ste reg. inf. Bij het 1ste reg. inf.: de 1ste luit. J. Doornbos, van het 6de reg. inf. Bij het 8ste reg. inf.: de 1ste luit. W. H. N. 's Graeuwen, van het 1ste reg. inf. Bij het algem. depôt van discipl.: de 1ste luit. J. C. Knaven, van het 2de reg. inf. Bij het 3de reg. huzaren: de 1ste luit. C. A. L. Brender à Brandis, van het 2de reg. huzaren. Bij het reg. veld-art.: de 2de luit. L. Rooseboom, van het 1ste reg. vest.-art.

Eervol ontheven.

Uit zijne betrekking van gouverneur der K. M. A., op het daartoe door hem gedaan verzoek en benoemd tot kommand. van het 7de reg. inf.; de kolonel A. C. A. Schönstedt, buitengewoon adjud. van Z. M., gouvern. der K. M. A. Uit zijne betrekking van adj.: de kap.-adj. W. J. Stolker, van het reg. gren. en jag., en zulks op het daartoe door hem gedaan verzoek, met des Ministers bijzondere tevredenheidsbetuiging voor de loffelijke wijze waarop hij gemelde betrekking heeft vervuld; de 1ste luit.-adjs. R. P. Verspyck, van het 3de reg. inf. en E. van Wickevoort Crommelin, van het 1ste reg. huzaren.

Eervol ontslagen.

De 1ste luits. H. J. J. Kuilenburg, van het 3de reg. inf. en W. C. Jeltjes, van het wapen der inf., laatstgenoemde tijdelijk gedetacheerd bij de landmagt in West-Indië, en zulks op het daartoe door hen gedaan verzoek.

—

In activiteit hersteld.

Bij het 8ste reg. ing.: de 1ste luit. der inf. op non-activiteit C. H. ter Beek.

Bepaald dat hij zijn korps zal rejoineren.

De 1ste luit. J. Renier, van het 8ste reg. inf.

Op non-activiteit gesteld.

De luit.-kol. E. Nieuwenhuisen, kommand. van het instr.-bat.; de maj. C. M. de Jong van Roodenburgh, van het 1ste reg. inf., en zulks op het daartoe door hem gedaan verzoek; de kap. J. K. H. de Roo van Alderwerelt, van het 2de reg. inf.; de 1ste luit. M. W. van Wickevoort Crommelin, van het 4de reg. huzaren; de 2de luit. E. Thesingh, van het 2de reg. vest.-art.

Gepensionneerd.

De gen.-maj. J. A. Le Clercq, inspect. van het wapen der art., en zulks op de daartoe door hem gedane aanvraag, onder dankbetuiging voor de langdurige goede diensten den Koning en het leger bewezen; de kol. L. A. C. de Bock, kommand. van het 8ste reg. inf., en zulks op de daartoe door hem gedane aanvraag, onder dankbetuiging voor zijne vele en trouwe diensten, en den rang verleend van gen.-maj.; de kol. dr. M. Stein, van het person. van de geneesk. dienst der landmagt, onder dankbetuiging voor de vele en gewigtige diensten door hem gedurende zijne langdurige militaire loopbaan bij het leger bewezen; de 1ste offic. van gez. der 2de kl. A. Mathijssen, van het person. der geneesk. dienst der landmagt, onder toekenning van den rang van 1sten offic. van gez. der 1ste kl.; de luit.-kol. J. D. U. Ledel, van het reg. gren. en jag.; de luit.-kol. L. J. S. von Motz, prov.-adj. in Gelderland, onder toekenning van den rang van kol.; de luit.-kol. H. A. Tobias, van het 2de reg. huzaren, en zulks op de daartoe door hem gedane aanvraag onder toekenning van den rang van kol.; de maj. jhr. G. B. van Bronkhorst, van het wapen der inf., adj. van Z. K. H. den Prins van Oranje, en zulks op de daartoe door hem gedane aanvraag; de ritms. K. W. H. Goetz, van het 3de en jhr. T. L. Gevers Deijpoot, van het 4de reg. huzaren, en zulks op de daartoe door hen gedane aanvraag, voor laatstgemelden onder toekenning van den rang van majoor.

Overleden.

De kol. J. Hamming, kommand. van het 7de reg. inf.: de 1ste luit. P. J. C. A. Römijn, van het 2de reg. inf.

BENOEMD.

Tot kommandeur der Luxemburgsche orde van de Eikenkroon, de kol. N. Mac-Leod, kommand. van het reg. gren. en jag. en L. A. C. de Bock, kommand. van het 8ste reg. inf., belast met het bevel in de 4de mil. afd. en C. W. L. J. F. von Kellner, kommand. van het reg. veld-art., de luit.-kol. H. A. Tobias, van het 2de reg. huzaren.

Tot officier der Luxemburgsche orde van de Eikenkroon, de kaps. J. Brakel, van den staf der inf., werkzaam bij het M. v. O., en J. J. Collard, kommand. der art. instr.-komp., en de offic. van gez. 1ste kl. J. J. P. van den Heuvel tot Beichlingen, gez. Bartolotti Rijnders.

Tot ridder der Luxemburgsche orde van de Eikenkroon, de kaps. der inf. L. J. J. A. Joost, werkzaam bij de normaal-schietschool, J. C. C. den Beer Poortugael, werkzaam bij het M. v. O., beiden van den staf der inf. en de kap.-ingen. J. A. Schuurman, alsmede de offic. van gez. der 2de kl. R. J. Jansen, van het korps pontonniers en de 1ste luit. F. de Bas, van den generalen staf.

b.) BIJ HET LEGER IN OOST- EN WEST-INDIE.

Benoemd.

Tot tijdelijk hospitaalm. bij het garn.-hosp. te Oenarang (mil. ambt. 3de kl.), W. F. G. Stumpff; tot tijdelijk boekb. bij het algem., tevens afd. mil.-kleedingm. te Batavia (mil. ambt. 3de kl.), L. Boogaardt; tot graveur bij het lithogr. établ. der genie te Batavia (mil. ambt. 1ste kl.), A. van Pers, laatst. opz. bij de houtstapelpl. te Samarang.

Bevorderd.

Tot maj. der gen. en sapp., de kap. van dat wapeu J. P. Ermeling.

Geplaatst.

Bij het gr. mil.-hosp. te Willem I, de offic. van gez. 2de kl., H. C. J. T. van Hardenberg, van het garn.-hosp. te Magelang. Bij het garn.-hosp. te Magelang, de offic. van gez. 2de kl., J. J. van Vogelpoel, van het gr. mil.-hosp. te Willem I. Bij de geneesk. dienst van Palembang, de offic. van gez. 2de kl., W. van Geer, van het gr. mil.-hosp. te Willem I. — *Gedetacheerd voor den tijd van vijf jaren bij het wapen der inf. van het leger in Oost-Indie*, de 2de luit. A. J. Prager, van het 6de reg. inf. hier te lande.

Eervol ontslagen.

Op verz., en onder toek. van den tit. rang van offic. van gez. 1ste kl., de offic. van gez. 2de kl., W. J. Schmitt, de 2de luit. van het reg. O.-I. kav. W. A. de Rooij.

Ingetrokken

het aan den 1sten luit. der inf. F. W. Cornets de Groot, wegens ziekte verl. verlof naar Nederland.

Tweejarig verlof verleend naar Nederland.

Aan den 1sten luit. der inf. J. H. K. F. Koch; aan den kap. der inf. F. A. Perié en aan den offic. van gez. 1ste kl. Th. J. Jorritsma; aan den dirigr. offic. van gez. 2de kl. J. H. A. B. Sonnemann Rebentisch.

Overleden.

C. W. Toreman, offic. van gez. 2de kl. bij de geneesk. dienst, te Pajja Cambo, den 2den November 1867.

BIJLAGE IV.

BEHOORENDE BIJ DEN MILITAIRE-SPECTATOR,

DERDE SERIE. — DERTIENDE DEEL, N°. 4.

LAATSTE BENOEMINGEN, VERPLAATSINGEN EN VERANDERINGEN ENZ.,

(Maand April 1868.)

a.) BIJ HET LEGER HIER TE LANDE.

BENOEMD.

Tot ordonnansoffic. van Zijne Majest. de 2de luit. H. J. C. baron van Isselmuden, van het 4de reg. huzaren; tot gouverneur der K. M. A. de luit.-kol. A. Engelvaart, van den staf der inf.; directeur der normaal schietschool. Bij den provincialen staf, tot luit.-kol.: de maj. H. Delcampo genaamd Camp, provinc. adjud. in Zuid-Holland; tot maj. provinciaal adjud. in Limburg: de kap. der 1ste kl. P. Olree, adjud. bij het 4de reg. inf.; tot provinciaal adjud. in Groningen en Drenthe: de maj. der inf. op non-activiteit L. Witkop. Bij den plaatselijken staf, tot luit.-kol. plaatselijk kommand. der 2de kl. te Utrecht, de maj. A. A. Keijzer, van het 1ste reg. vest.-art.; tot maj. plaatselijk kommand. der 3de kl. te Groningen, de kap. 1ste kl. J. J. F. Eras, van het 8ste reg. inf.; tot maj. plaatselijk kommand. der 3de kl. te Zutphen, de kap. 1ste kl. J. W. A. Ort, van het 5de reg. inf.; tot maj. plaatselijk kommand. der 3de kl. te Arnhem, de kap. 1ste kl. T. A. van der Vlist, van het 2de reg. inf. Bij het wapen der inf.: bij den staf van het wapen, tot chef van het bureau person. en milit. zaken het bij Dep. v. O., de maj. F. J. Pfeiffer, van dien staf gedetacheerd bij het Dep. v. O. Bij het reg. grenad. en jag., tot kap. 1ste kl.: de kap. 2de kl. D. F. K. Hardenberg, van het korps. Bij het 1ste reg. inf., tot kap. 2de kl. de kap. 3de kl. J. B. L. J. Kolkman en E. A. van der Meulen, beiden van het korps. Bij het 2de reg. inf., tot kol.: de luit.-kol. A. W. P. Weitzel, kommand. van het korps; tot kap. 1ste kl.: de kap. 2de kl. G. J. ten Raa, van het korps. Bij het 4de reg. inf., tot kap.: 1ste kl.: de kapt. der 2de kl. J. F. M. de Meer en J. F. M. Temminck, beiden van het korps. Bij het 5de reg. inf., tot adjud.: de 1ste luit. F. Cieremans, van het korps. Bij het 6de reg. inf., tot kol.: de luit.-kol. P. J. Amiot, kommand. van het korps; tot kap. 2de kl.: de kap. 3de kl. G. F. F. A. Mollinger, van het korps. Bij het 7de reg. inf., tot kapt. 1ste kl.: de kapt. 2de kl. W. Bellaard Lormier en J. A. L. O. van der Monde, beiden van het korps; tot kap., 2de kl.: de kap. 3de kl. W. J. F. van der Blom, van het korps. Bij het 8ste reg. inf., tot luit.-kol.: de maj. R. M. Verniers van der Loeff, van het korps; tot majoor, de kap. 1ste kl. G. B. C. Stoop, van het reg. gren. en jag.; tot kap. der 2de kl.: de kap. 3de kl. F. G. Scharp, van het korps. Bij het wapen der kav. Bij het 1ste reg. huzaren, tot ritm. der 3de kl.: de 1ste luit. J. C. E. baron. van Lijnden, van het 4de reg. huzaren, ordonnansofficier van Zijne Majesteit; tot 1sten luit., de 2de luit. S. J. graaf van Limburg Stirum, van het korps. Bij het 2de reg. huzaren, tot ritm. der 2de kl.: de ritm. der 3de kl. L. de Perponcher, van het korps. Bij het 3de reg. huzaren, tot luit.-kol.: de maj. H. E. de Bruijn, van den staf der kav., toegevoegd aan Z. K. H. den inspecteur van het wapen; tot ritm. der 3de kl.: de 1ste luit. C. A. L. Brandis à Brandis van het korps. Bij het wapen der art. Bij den staf van het wapen, tot gener.-maj.: de kol. A. C. W. L. J. F. von Kellner, inspect. van het wapen der art.; Tot gener.-maj., direct. in de directie voor het mater. der art.: de kol. J. C. Launspach, kommand. van het 1ste reg. vest.-art. Tot kol., de luit.-kol. A. L. von Preuschen, van dien staf, belast met de torpedodienst; tot luit.-kol., de maj. A. J. A. Gerlach, van dien staf, kommand. der K. M. A.; tot direct. van de art.-stapel- en constructiemagaz., de maj. J. C. Verheije van Sonsbeeck, van dien staf, onder-direct. bij de stapel- en constructie-magazijnen; tot maj., chef van het bureau materieel der art. bij het D. v. O., de kap.

J. P. W. van Cattenburch, van dien staf, werkzaam bij de Pijrotechnische School. Tot maj., en bestemd om tijdelijk te worden belast met de waarneming der functie van Onder-Directeur in het Wapen-Depôt te Gorinchem, de kap. 1ste kl. W. M. Camp, van het 2de reg. vest.-art.; tot maj., de kaps. R. C. L. Blaauw, magazijnm. der art. van de 1ste kl. te Dordrecht en W. Petter, magazijnm. der art. van de 1ste kl. te Bergen-op-Zoom; tot onder-direct. der art., stapel- en const.-magaz., de kap. L. S. R. Sessler, van het 2de reg. vest.-art.; tot kaps. 1ste kl.: de kaps. 2de kl. W. C. van Haeften en J. H. Meursinge, beiden van dien staf, werkzaam bij de K. M. A.; tot kap. 2de kl.: de kap. 3de kl. C. D. H. Schneider, van dien staf, adjud. van den Minister van Oorlog. Bij het reg. veld-art., tot kol. en kommand. van het korps, de luit.-kol. jhr. A. W. A. Gevers Deijnot, van het korps; tot maj.: de kap. 1ste kl. J. J. D. Sikkens, van het korps; tot kap. 1ste kl.: de kap. 2de kl. W. graaf van Limburg Stirum; tot kaps. 2de kl.: de kaps. 3de kl. A. M. Mazel en P. L. Bernal, beiden van het korps. Bij het 1ste reg. vest.-art., tot luit.-kol.: de maj. P. C. Swaving, van het 2de reg. vest.-art.; tot maj.: de kap. 1ste kl. A. H. Mommers, adj. van het korps; tot kap. 1ste kl.: de kap. 2de kl. H. W. de Quartel, van het korps; tot kaps. 2de kl.: de kaps. 3de kl. A. J. F. Egter en H. W. A. Oltkamp, beiden van het korps; tot kaps. 3de kl.: de 1ste luits. J. A. A. Schneiders van Greijffenswert, van het korps, J. Romein, van het reg. veld-art. en A. C. baron Bentinck, van het reg. rijd.-art., ordonnansoffic. van Zijne Majesteit; tot 1ste luits.: de 2de luits. J. J. Fabius en F. E. A. baron van Ittersum, beiden van het korps. Bij het 2de reg. vest.-art.: tot kol. en kommand. van het korps, de luit.-kol. H. van der Meer de Walcheren, van den staf der art., direct. der art.-stapel- en const.-magazijnen; tot luit.-kol.: de maj. jhr. A. C. J. Ridder van Rappard, van het reg. veld-art.; tot maj.: de kap. der 1ste kl. C. G. Kraijenhoff van de Leur, van het 1ste reg. vest.-art.; tot kap. 1ste kl.: de kap. der 2de kl. A. Dillié, van het korps; tot kaps. 2de kl.: de kaps. der 3de kl. L. G. Berends en jhr. H. J. P. van der Wijck, beiden van het korps; tot kaps. 3de kl.: de 1ste luits. K. M. Verschoor, van den staf der art., werkzaam bij de K. M. A., M. J. Sou-tendam, van het korps en J. H. Vrancken, van het reg. veld-art.; tot 1sten luit.: de 2de luit. H. F. P. Hajenius, van het korps. Bij het 3de reg. vest.-art., tot kol. en kommand. van het korps: de luit. kol. J. W. G. Pels Rijcken, van het korps; tot luit.-kol.: de maj. J. G. J. van Oldenbarneveld genaamd Witte Tullingh, van het reg. veld.-art., tot maj.: de kaps. 1ste kl. H. J. R. Beijen, van den staf der art., werkzaam bij het D. v. O. en F. A. O. Boellard van Tuijll, van het 2de reg. vest.-art.; tot kaps. 1ste kl.: de kaps. 2de kl. J. H. Kretzer, J. A. baron Mulert, J. Stadnitski en jhr. C. J. A. Ridder Baronnet Speelman, allen van het korps; tot kaps. 2de kl.: de kaps. 3de kl.: P. C. Badon Ghjben en B. de Jong, beiden van het korps; tot kaps. 3de kl.: de 1ste luits. G. F. W. Boreel, van het korps en J. F. Goudriaan, van den staf der art., adj. van den Gouv. der K. M. A.; tot 1sten luit.: de 2de luit. jhr. C. van der Wijck, van het korps. Bij het reg. rijd. art., tot kol. en kommand. van het korps: de luit.-kol. J. Woortman Spandaw, van het 2de reg. vest.-art.; tot majoors: de kaps. 1ste kl. jhr. D. C. M. Hooft à la suite van het reg., Gouv. van Z. K. H. Prins Alexander der Nederlanden, en W. de Ville-neuve, adj. van het reg. veld-art.; tot kap. 1ste kl.: de kap. 2de kl. M. L. V. de Girard de Milet van Coehoorn, van het korps. Bij het person. der geneesk. dienst der landm., tot offic. van gez. der 1ste kl.: de offic. van gez. 2de kl. dr. P. Groeneboom van het personeel.

Overgeplaatst.

Bij het reg. gren. en jagers: de kap. H. E. J. Heijmans, van het 2de reg. inf. Bij het 1ste reg. inf.: de 2de luit. jhr. O. N. Trip, van het 7de reg. inf. Bij het 8ste reg. inf.: de 2de luit. W. E. Klapp, van het 5de reg. inf. Bij het reg. veld-art.: de luit.-kol. F. C. H. baron van Tuijll van Serooskerken, van het reg. rijd. art.; de maj. J. C. R. Ridder, van het 3de reg. vest.-art.; de kap. D. H. Cromhout, van het 1ste reg. vest.-art. Bij het 3de reg. vest.-art.: de 1ste luit. A. L. Calkoen, van het 2de reg. vest.-art. Bij de art. instr.-komp.: de 2de luit. M. J. Telchuijs, van het 2de reg. vest.-art. Bij het reg. rijd. art.: de 2de luit. C. M. E. van Loben Sels van het 1ste reg. vest.-art.

Belast.

Met het bevel in de 4de mil. afd.: de kol. J. H. Schuak, kommand. van het 1ste reg. inf.; — met het bevel over het 8ste reg. inf.: de luit.-kol. P. H. J. Hoo-geveen, van het korps; — met het bevel over het 1ste reg. vest.-art.: de luit.-kol. F. A. T. Delprat, van den staf van het wapen, chef van het bureau materieel der art. bij het M. v. O.

Eervol ontheven.

Uit de functie van adjud. van het mater. te Naarden, de kap. J. A. de Bergh, van het 1ste reg. vest.-art.; te Dordrecht, de kap. H. Beijerman, van het 2de reg. vest.-art.; te Grave, de kap. A. Greve, van het 1ste reg. vest.-art.; te Doesborgh, de kap. H. H. J. baron Haersolte van den Doorn, van het 3de reg. vest.-art.; te Willemstad, de kap. D. W. van Walchren, van het 3de reg. vest.-art.; te Woerden, de kap. M. van Aken, van het 1ste reg. vest.-art. en tevens in zijnen rang overgeplaatst bij het 2de reg. vest.-art.

Werkzaam gesteld bij het D. v. O. en in verband daarmede overgeplaatst bij den staf van het wapen.

De kap. J. W. Bergansuis, van het 1ste reg. vest.-art., gedetach. bij de Pijro-technische School. — Tijdelijk gedetacheerd bij de militaire verkenningen, de 1ste luits. J. M. Vervat, van het 2de, A. R. F. Birnie en C. W. F. H. M. Hustinx, beiden van het 4de reg. inf., J. C. Gaillard van het 1ste en A. M. van der Lee, van het 2de reg. vest.-art.

In active dienst hersteld.

Bij het 2de reg. inf. en tevens benoemd tot kap. van de 2de kl.; de kap. der inf. van de 3de kl.: op non-activiteit J. F. Muller. Bij het 1ste reg. vest.-art.: de 1ste luit. der art. op non-activiteit W. H. B. Paravicini di Capelli.

Op non-activiteit gesteld.

De ritm. jhr. P. O. H. Gevaerts van Simonshaven, adjud. van het 2de reg. huz.; de offic. van gezondh. der 2de kl. J. Hellendoorn, van het 1ste reg. inf., en zulks op het daartoe door hem gedaan verzoek.

Gepensionneerd.

De gen.-maj. A. Verkat Egter van Wissekerke, van den staf der inf.: chef van het Bureau Personeel en Milit. Zaken bij het Depart. van Oorlog, onder dankbetuiging voor de vele en belangrijke diensten in zijnen veel omvattenden werkkring bij het Depart. van Oorlog bewezen; de gen.-maj. A. H. Drijfhout van Hooff, directeur in de directie voor het mater. der art., onder dankbetuiging voor de vele en gewichtige diensten door hem in zijne verschillende betrekkingen aan het leger bewezen; de kol. jhr. L. J. Tindal, kommand. van het reg. rijd. art. en zulks op de daartoe door hem gedane aanvraag; de kolonels. O. H. Kuyck, van het 2de en jhr. F. Witwaal van Stoetwegen, van het 3de reg. vest.-art.; de kol. L. E. Werner, plaats. kommand. der 1ste kl. te Maastricht en zulks op de daartoe door hem gedane aanvraag; de luit.-kol. jhr. E. J. J. A. C. Wentholt, provinc. adjud. in Groningen en Drenthe; de luit.-kol. C. W. F. van Lijnden, van het 3de reg. vest.-art., onder toekenning van den rang van kol.; de luit.-kol. der inf. op non-activiteit T. W. d'Harvant Bigot de Villandri, en zulks op de daartoe door hem gedane aanvraag; de luit.-kol. F. W. von Daehne, van het 3de reg. huz. en zulks op de daartoe door hem gedane aanvraag; de maj. P. F. A. Le Cocq d'Armandville, provinciaal adjud. in Limburg; de maj. S. Pijpers, onder-direct. in het wapendepôt te Gorinchem, en zulks op de daartoe door hem gedane aanvraag, onder toekenning van den rang van luit.-kol.; de maj. E. F. Cox van Spengler, van het 3de reg. vest.-art.; de maj. W. F. P. H. baron van Wassenaar tot St. Pancras, magazijnm. der art. van de 1ste klasse te Maastricht; de kap. C. W. A. Wildeman, van het 7de reg. inf. en zulks op de daartoe door hem gedane aanvraag, onder toekenning van den rang van majoor.

Overleden.

De maj. W. Ijske, plaatselijk kommandant van de 3de kl. te Helder.

b.) BIJ HET LEGER IN OOST- EN WEST-INDIË.

Benoemd.

Tot adjud. bij het 8ste bat. inf., de 2de luit. van dat korps J. F. van Mourik.

Bevorderd.

Bij het wapen der inf.: tot maj. bij het garn.-bat. der 2de mil. afd. op Java, de kap. F. A. C. Bloem; tot kap.: bij het 3de bat., de 1ste luit. A. C. H. Ahn, van het 2de bat.; bij het 10de bat., de 1ste luit. F. H. Bordewijk, van het 12de bat.; tot 1sten luit.: de 2de luit. F. Cats, met bepaling, dat hij bij het wapen der inf. zal blijven gevoerd à la suite; de 2de luit. A. H. A. C. van Nistelrooij, met bepaling, dat hij bij het wapen der inf. zal blijven gevoerd à la suite; bij het 4de bat., de 2de luit. H. H. G. Franssen, van het garn.-bat. der 2de mil. afd. op Java; bij het garn.-bat. der W.-afd. van Borneo, de 2de luit. L. E. Zegers, van het bat.: bij het garn.-bat. der Z. en O.-afd. van Borneo, de 2de luit. P. H. H. Routs, van het bat.; bij het subs.-kader te Batavia, de 2de luit. L. C. van Vleuten, van het korps; bij de mil. school, de 2de luit.-instruct. A. J. Kalf, met bepaling, dat hij bij zijn wapen zal gevoerd blijven à la suite. Bij de geneesk. dienst: tot dirig. offic. van gez. 1ste kl. bij de geneesk. dienst ter Sumatra's Westkust, de dirig. offic. van gez. 2de kl. M. Th. Reiche, van de geneesk. dienst aldaar.

Geplaatst en overgeplaatst.

Bij het 10de bat. inf., de luit.-kolonel G. P. de Neve; bij het 14de bat., de 1ste luit. F. de Lannoij, onlangs in activ. hersteld. — *Overgeplaatst*: bij het 1ste bat. inf., de kapt. G. F. van Huls en L. F. Ruzette, van het garn.-bat. van Banka en het 9de bat. Bij het 2de bat., de 1ste luit. P. J. Blok, van het 11de bat. Bij het 3de bat., de 2de luit. W. M. G. Bins, van het 9de bat. Bij het 4de bat., de 1ste luit. F. Lucher, van het garn.-bat. der Moluksche-eilanden. Bij het 5de bat., de 2de luit. E. A. Poth, van het 3de bat. Bij het 10de bat., de 1ste luit. E. A. Daendels, en de 2de luit. J. Geldorp, van het garn.-bat. van Riouw en onderh. en dat van Palembang. Bij het 11de bat., de 1ste luit. J. A. de Visch Eijbergen, van het 2de bat. Bij het garn.-bat. der Lamongsche-distr., de 2de luit. J. C. Ruzette, van het 2de bat. Bij het garn.-bat. van Palembang, de 2de luit. C. A. F. Lungerhausen, van het 11de bat. Bij het garn.-bat. van Banka, de kap. W. A. Albrecht, van het 11de bat. Bij het garn.-bat. van Riouw en onderh., de 1ste luit. A. J. Ludwig, van het 9de bat. Bij het subs.-kader te Soerabaja, de 1ste luit. W. F. N. A. van Loenen, van het 13de bat.

Eervol ontslagen.

Op verz., de 1ste luit. der inf. op non-activ. J. W. van Eijs; de milit. apoth. 1ste kl. op non-activ. L. C. van der Veen; de 1ste luit. der inf. A. de Villeneuve.

In activiteit hersteld.

De ritm. der kav. op non-activ. A. J. Metzler.

Alsnog vergunning verleend,

tot het blijven dragen van de uniform, verbonden aan den laatst door hem bekleeden rang, aan den op verz. cerv. uit de milit. dienst ontsl. milit. apoth. 1ste kl. A. G. Veltman.

Tweejarig verlof verleend naar Nederland.

Aan den kap. der art. T. Romswinkel; aan den kap.-kwartierm. der mil. adm. A. W. H. de Haan; aan den offic. van gez. 1ste kl. A. H. Thepass; aan de kapt. der inf. L. W. A. Kessler en J. van Krieken; aan den kap. der genie en sapp. M. C. van Daalen Wetters; aan den 1sten luit. der inf. A. P. A. A. F. baron de Bounam de Rijckholt; aan den 1sten luit. der inf. A. Rozenraad; aan den tijdel. 1sten commies bij het groot milit. hosp. te Samarang (milit. ambt. 2de kl.) R. H. W. Hamer,

BIJLAGE V.

BEHOORENDE BIJ DEN MILITAIRE-SPECTATOR,
DERDE SERIE. — DERTIENDE DEEL, N°. 5.

LAATSTE BENOEMINGEN, VERPLAATSINGEN EN VERANDERINGEN ENZ.,
(Maand Mei 1868.)

a.) BIJ HET LEGER HIER TE LANDE.

—*—
BENOEMD.

Tot adj. van Z. M.: in buitengewone dienst de kol. jhr. D. Bicker, kommand. der dienstdoende schutterij te Amsterdam; tot ordonnance-offic. bij Z. M. de 1ste luit. jhr. V. A. de Pesters, van het reg. veld-art. Bij den grooten staf, tot ritm. der 1ste kl.: de ritm. der 2de kl. W. C. baron Snouckaert van Schauburg, adjud. van Z. M. Bij den plaatselijken staf, tot maj. plaatselijk kommand. der 3de kl. te Helder: de kap. W. F. G. L. Driessen, plaatselijk adjud. van de 1ste kl. te Bergen-op-Zoom; tot 2den luit. plaats.-adj. van de 2de kl. te Doesborgh: de serg. O. W. F. Pippenhegen van het 1ste reg. inf.; tot 2den luit. plaatselijk adjud. der 2de kl.: te Crave, de serg. H. D. J. van Winshejm, van het 6de reg. inf. Bij het wapen der inf., bij den staf van het wapen, tot directeur der normaal schiet-school, de majoor W. B. Bunnik, van het 4de reg. inf. Bij het 2de reg. inf., tot kap. der 2de kl.: de kap. 3de kl. W. A. Brunings, van het korps; tot kap. der 3de kl.: de 1ste luit. L. J. Souman, van het 1ste reg. inf. Bij het 3de reg. inf., tot kap. der 3de kl.: de 1ste luit. J. Waldeck, van het reg. grenad. en jagers. Bij het 4de reg. inf., de kap. der 1ste kl. M. M. Westenberg, van het 5de reg. inf.; tot adud., de kap. P. L. H. M. B. D. Kraal, van het korps; tot kap. der 1ste kl.: de kap. 2de kl. A. H. Schade van Westrum, van het korps; tot kap. der 3de kl., de 1ste luit. K. H. J. J. Hirschmann, van het reg. grenad. en jagers. Bij het 5de reg. inf., tot kap. der 2de kl.: de kap. der 3de kl. J. H. Strijbosch, van het korps; tot kap. der 3de kl., de 1ste luits. jhr. W. A. Beelaarts van Blokland, van het reg. grenad. en jagers en H. E. Kleijn, van den staf van het wapen, werkzaam bij het M. v. O. Bij het 6de reg. inf., tot kap. der 3de kl., de 1ste luit. W. G. Rompelman, van het instructie-bataillon. Bij het 7de reg. inf., tot kap. der 3de kl.: de 1ste luit. jhr. W. L. van Spengler, van het instructie-bat., ordonnance-officier van Z. M. Bij het instructie-bat., tot kap. der 1ste kl.: de kap. der 2de kl. B. J. baron Mulert tot de Leemkule, van het korps. — Bij het wapen der kav. Bij het 1ste reg. huz., tot instructeur: de ritm. E. van Wickevoort Crommelin, van het korps; tot ritm. der 1ste kl.: de ritm. der 2de kl. C. L. Scheidler List, van het korps; tot 1sten luit.: de 2de luit. W. J. H. Römer, van het korps. Bij het 2de reg. huzaren, tot adjud.: de ritm. E. L. H. van Lanschot Hubrecht, van het korps; tot ritm. der 3de kl.: de 1ste luit. M. T. H. S. J. Exalto d'Almaras, van het korps. Bij het 3de reg. huzaren, tot luit.-kol.: de maj. H. H. Guerin, van het korps; tot majoor, de ritm. der 1ste kl.: E. J. van Lith de Jeude, van het 4de reg. huzaren; tot ritm. der 2de kl.: de ritm. der 3de kl. T. C. D. M. Hin-

lopen, instructeur van het korps. — Bij het wapen der art., tot 1sten luit.: de 2de luit. E. Thesingh van het wapen, thans op non-activiteit. Bij den staf van het wapen, tot chef der werkplaatsen bij de pijrotechnische school, de kap. C. E. A. Vigelius, van dien staf, werkzaam bij de pijrotechnische school; tot 1sten luit.: de 2de luit. A. A. Reijns, magazijnm. der art. van de 3de kl. te Woudrichem. Bij het reg. veld-art., tot adjudant: de kap. J. W. J. Zegers Rijser, van het korps; tot 1sten luit.: de 2de luits. J. W. K. Verweij en C. de Wit, beiden van het korps. Bij het 1ste reg. vest.-art., tot adjudant: de kap. G. J. van Trojen, van het korps; tot instructeur: de kap. A. Romswinkel van het korps; tot kap. der 2de kl.: de kap. der 3de kl. P. A. H. G. Thesingh, van het korps. Bij het 3de reg. vest.-art., tot kap. der 3de kl.: de 1ste luit. C. M. B. W. Redemagnie, van het 2de reg. vest.-art.; tot 1sten luit.: de 2de luit. P. van der Meer, van het korps.

Overgeplaatst.

Bij het wapen der infanterie. Bij den staf van het wapen, ten einde definitief werkzaam te zijn bij de K. M. A., de 1ste luits W. L. de Pelit, van het 3de en C. C. Kesteren, van het 6de reg. inf.: beiden gedetacheerd bij de K. M. A. Bij het 2de reg. inf.: de kap. W. Vleijnsman, van het 3de reg. inf. — Bij het wapen der kav. Bij het 4de reg. huzaren: de 1ste luit. jhr. P. E. van de Merwede Quarles van Ufford, van het 3de reg. huzaren. — Bij het wapen der art. Bij den staf van het wapen: de 1ste luits. W. Irish Stephenson en F. A. A. Halverhout, beiden van het 1ste reg. vest.-art., met bestemming om bij de pijrotechnische school werkzaam te zijn. Bij het reg. veld-art.: de 2de luit. S. O. van der Straaten, van het 1ste reg. vest.-art. Bij het 1ste reg. vest.-art.: de 2de luits. W. A. Kuijck, van het reg. veld-art. en W. P. Rappard, van het 2de reg. vest.-art., laatstgenoemde gedetacheerd bij de inspectie van draagbare wapenen.

Gedetacheerd.

Bij de K. M. A.: de 1ste luit. L. Tissot van Patot, van het 3de reg. inf. Bij het korps pontonniers: de 1ste luit. H. A. Kuster, van het 3de reg. vest.-art. Eervol ontheven uit zijne betrekking van adjudant en gedetacheerd bij de K. M. A.: de 1ste luit.-adj. F. W. A. van Dedem van Driesberg van het 3de reg. inf.

In activiteit hersteld.

Bij het 4de reg. huzaren: de 1ste luit. der kav. op non activiteit W. A. H. Gelderman.

Op non-activiteit gesteld.

De 1ste luit. E. A. Linnenschmidt van Loffelt, van het 3de reg. inf., en zulks op het daartoe door hem gedaan verzoek.

Gepensionneerd.

De luit.-kolonel H. E. de Bruijn, van het 3de reg. huzaren, en zulks op de daartoe door hem gedane aanvraag; de kap. J. F. Gobius, plaatselijk adjudant van de 1ste kl. te Grave; de kap. J. P. C. Beijer, van het 6de reg. inf., en zulks op de daartoe door hem gedane aanvraag, onder toekening van den rang van majoor.

Overleden.

De officier van gezondheid der 3de kl. G. K. Sterk, van het 3de reg. inf.; de 2de luit. der art. op non-activiteit A. Granpré Molière.

Tot ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw.

De majoor A. G. Visé, van den staf van het wapen der art., inspecteur der draagbare wapenen, en de kap. G. Kuijper Hz., van het korps ingen. min. en sapp., toegevoegd aan den Inspecteur-Generaal van fortificatiën.

b.) BIJ HET LEGER IN OOST- EN WEST-INDIE.

Benoemd.

Tot tijdel. 1sten comm. bij het groot mil.-hosp. te Samarang (mil. ambt. 2de kl.), C. Stekkinger; tot tijdel hospitaalm. bij het garn.-hosp. te Pelatoengan (mil. ambt. 3de kl.) F. S. Schottelink. Bij het person. van de geneeskundige dienst der landmagt in Oost-Indie, tot officier van gezondheid van de 3de kl. J. Sombeek, te Aarlanderveen; tot apotheker der 3de kl. L. C. Beukers.

Bevorderd.

Bij het wapen der inf.: tot kap. bij het garn.-bat. van de W.-afd. van Borneo, de 1ste luit. J. H. Epke; tot 1sten luit. bij het 3de bat., de 2de luit. A. A. A. Clignett; bij het 9de bat., de 2de luit. J. F. L. Schneider; bij het 13de bat., de 2de luit. F. J. van Leersum; bij het 14de bat., de 2de luit. M. H. Vis; bij het 15de bat., de 2de luit. jhr. J. H. A. P. von Schmidt auf Altenstadt; bij het garn.-bat. van Sumatra's Westkust en onderhoorigh., de 2de luit. A. F. E. van Dedem van Driesberg. Bij de geneesk. dienst: tot officier van gez. 1ste kl. bij de geneesk. dienst der Moluksche eil., A. Cochius; tot officier van gez. 2de kl. bij de geneesk. dienst te Serang, de offic. van gez. 3de kl. F. de Boer.

Geplaatst en overgeplaatst.

Bij het 1ste bat., de 1ste luit. J. F. Simons; bij het 3de bat., de 2de luit. W. F. O. Hojel; bij het 6de bat., de 2de luit. J. H. Pareau; bij het 7de bat., de 2de luit. C. E. Te Mechelen; bij het 9de bat., de 2de luit. P. L. A. Collard en J. J. van Oosterzee; bij het 11de bat., de 2de luits. H. E. de Jongh, E. E. Otken, G. J. Albrecht en A. G. R. Maurenbrecher; bij het 12de bat., de 1ste luit. P. M. J. Kamerling; bij het 13de bat., de 2de luit. B. C. van de Sande; bij het 17de bat., de kap. E. V. Jelles. — Mil. administratie: als asp.-int., de 2de luit.-kwartierm. W. Horsch; als 2de luit.-kwartierm., de asp.-int. M. Willemstijn; inf.: bij het 3de bat., de 2de luit. A. de Haas, van het garn. bat. van Palembang; bij het 7de bat., de 2de luit. C. W. Klute, v. het garn.-bat. van Banka; bij het 8ste bat., de 1ste luit. A. Bosch en de 2de luit. W. C. Valkenhoff, van het garn.-bat. van de Moluksche eil. en het 1ste bat.; bij het 9de bat., de kap. J. G. D. Oberschorfheide en de 2de luit. J. H. Kiebits, van het garn.-bat. van Palembang en het subs.-kader te Soerabaja; bij het 12de bat., de 1ste luit. H. F. Weijchardt en de 2de luit. F. J. Meis, van het 14de en 3de bat.; bij het 13de bat., de 2de luit. T. J. van Leersum, van het 10de bat.; bij het 10de bat., de 1ste luit. A. Verbrugh, van het subs.-kader te Batavia; bij het garn.-bat. van Palembang, de kap. L. de Paauw en A. M. de Buck, van het subs.-kader te Batavia en het 1ste bat.; bij het garn.-bat. der Moluksche eil., de 1ste luits. P. J. Meijboom en J. M. van der Groen, van het 4de en 8ste bat.; bij de garn.-komp. van Bantam, de kap. G. H. Vos, van het 10de bat.; bij het subs.-kader te Batavia, de kap. F. E. C. Merens, van het 11de bat.; bij het subs.-kader te Soerabaja, de 2de luit. A. H. Hofman, van het 14de bat. — Bij de geneesk. dienst te Salatiga, de off. 1ste kl. M. H. de Vogel, van het garn.-hosp. te Tjilatjap; bij het groot mil. hosp. te Samarang, de off. van gez. 2de kl. Th. H. Eisinger, van de geneesk. dienst van Palembang; bij de geneesk. dienst van Palembang, de off. van gez. 2de kl. J. J. Groos, van de geneesk. dienst van Riouw en onderh.; bij de geneesk. dienst van Riouw en onderh., de off. van gez. 2de kl. C. Gutteling, van het groot mil. hosp. te Weltevreden; bij het scheik. laborat., de mil. apoth. 2de kl. J. L. Warnars, van het groot mil. hosp. te Soerabaja; bij de geneesk. dienst te Wonosobo, de off. van gez. 2de kl. J. D. Dumont, van de geneesk. dienst van Timor en onderhoorigheden; bij de geneesk. dienst te Sumanap, de off. van gez. 2de kl. F. van Gelder, van de geneesk. dienst te Wonosobo.

Eervol ontslagen.

Uit de mil. dienst, met beh. van regt op pens. en onder toek. van den tit. rang van mil. apoth. 2de kl., G. Stompdissel; op verz., eerv., uit de mil. dienst, met beh. van regt op pens., de onder-intend. 1ste kl. der mil. adm. H. Kaula.

In activiteit hersteld.

De 1ste luit. op non-act., jhr. A. Wittewaal van Stoetwegen, ger. van Jan. 1868, zijnde hij in verband daarmede geplaatst bij het 13de bataillon.

Op non-activiteit gesteld.

De kap. J. T. F. Renaud en de 1ste luits. F. W. Cornets de Groot en F. J. S. van Heumen, van het 6de, 16de en 13de bataillon; de kap. der art. J. J. de Rochemont, van het personeel.

Tweejarig verlof verleend naar Nederland.

Wegens ziekte, aan den kap. der art. G. S. Nederveen Pieterse; weg. ziekte, aan den kap. der inf. A. G. A. Ahn; aan den off. van gez. 2de kl. A. Kuijlenburg; aan den 1sten luit. der inf. F. Cats; aan den archiv. bij den gen. staf J. Wijnkes; aan den magazijnm. der art. 1ste kl. H. A. F. O. von Kurowsky; aan den 2den luit. der genie en sap. E. J. C. Heyligers, aan den 2den luit. der inf. J. L. Thehoff Noël's en aan den milit. apoth. der 3de kl. N. Cornelissen; voor één jaar: aan den 2den luit. der inf. W. P. van der Schalk.

Overleden.

W. M. G. Bins, 2de luit. inf., ter reede van Samarang (verdrongen), den 25sten Januarij 1868.

Eene opmerking, naar aanleiding van de recensie van l'Armée Danoise en 1864, le Dannevirke et Dybbøl.

Op verzoek van den geachten schrijver van *l'Armée Danoise en 1864*, deelen wij aan de lezers van *Spect.* mee, in verband met de in het vorige nummer blz. 244 gemaakte opmerking, dat de in het genoemde werk blz. 28 opgegeven waarde voor de 9,950 000 rixdales, de juiste is.

CORRESPONDENTIE.

Het door N. N. uit Amsterdam toegezondene: *Iets omtrent het opleggen van straffen*, is ongeschikt tot plaatsing geoordeeld. Des verkiezende kan het terug worden gevraagd aan het adres van de uitgevers van den *Spectator*.

De redactie herinnert buitendien, dat geene stukken geplaatst worden, waarvan de schrijver zich niet aan haar heeft bekend gemaakt.

VERBETERINGEN IN HET VORIGE NOMMER.

Bladz. 202, regel 11 v. b. *staat*: van bezijden; *lees*: ver bezijden.

» 203, » 46 v. o. » zelf niet; » zelf ziet.

BIJLAGE VI.

BEHOORENDE BIJ DEN MILITAIRE-SPECTATOR,

DERDE SERIE. — DERTIENDE DEEL, N°. 6.

LAATSTE BENOEMINGEN, VERPLAATSINGEN EN VERANDERINGEN ENZ.,

(Maand Junij 1868.)

a.) BIJ HET LEGER HIER TE LANDE.

BENOEMD.

Tot Minister van Oorlog: de gepens. luit.-generaal J. J. van Mulken, Lid van den Raad van State; tot kap. van de 3de kl.: de 1ste luit. C. C. L. de Gee, van het wapen der inf., gedetacheerd bij het leger in Oost-Indië. Bij den grooten staf, tot adj.-generaal van Z. M. en groot-officier van 's Konings huis en als zoodanig toegevoegd aan Z. K. H. den Prins van Oranje: de gener.-majoor J. A. van den Bosch, buitengewoon adj. van Z. M., afgetreden Minister van Oorlog; tot majoor: de kap. van de 1ste kl. jhr. K. W. de Kock, van dien staf, adj. van Z. K. H. den Prins van Oranje. Bij den plaatselijken staf, tot kap. plaatselijk adj. van de 1ste kl.: de 1ste luit. J. van der Lugt, plaatselijk adj. der 2de kl. te Haarlem, en N. H. F. Sluijsken, plaatselijk adj. der 2de kl. te Maastricht; tot plaatselijk adj. van de 2de kl. te Nijmegen: de 1ste luit. der kav. op non-activ. W. P. G. Wieling; tot 1sten luit.: de 2de luit. H. M. van der Schroef, plaatselijk adj. der 2de kl. te Naarden, en H. C. Rijke, plaatselijk adj. der 2de kl. te Geertruidenberg. — Bij het wapen der inf. Bij het 1ste reg. inf., tot kap. van de 1ste kl.: de kap. van de 2de kl. W. G. Weier, van het korps. Bij het 3de reg. inf., tot kap. van de 3de kl.: de 1ste luit. H. T. Mulder, van het 2de reg. inf. Bij het 4de reg. inf., tot majoor: de kap. van de 1ste kl. F. G. H. Driessen, adj. van het 7de reg. inf. Bij het 6de reg. inf., tot kap. van de 2de kl.: de kap. van de 3de kl. W. H. M. C. baron Sweerts de Landas, van het korps. — Bij het wapen der kav. Bij het 2de reg. huzaren, tot 1sten luit.: de 2de luit. J. A. Ort, van het korps. Bij het 3de reg. huzaren, tot majoor: de ritm. der 1ste kl. W. A. Beck, van het 4de reg. huzaren; tot ritm. van de 2de kl.: de ritm. van de 3de kl. G. H. van Nuhuys, van het korps; tot ritm. van de 3de kl.: de 1ste luit. jhr. P. E. van de Merwede Quarles van Ufford, van het 4de reg. huzaren. Bij het 4de reg. huzaren, tot ritm. van de 1ste kl.: de ritm. van de 2de kl. C. L. Hermsen, van het korps. — Bij het wapen der art. Bij den staf van het wapen, tot magazijnm. der art. van de 1ste kl.: de kap. J. van den Bergh, magazijnm. der art. van de 2de kl. te Grave; tot magazijnm. der art. van de 2de kl.: de 1ste luit. A. A. Reijns, magazijnm. der art. van de 3de kl. te Woudrichem. —

Bij het korps ing., min. en sapp., tot kommand. in de 11de stelling der genie: de kap.-ing. J. P. Holtzschue. — Bij het personeel van de geneesk. dienst der landm., tot offic. van gezondh. van de 1ste kl.: de offic. van gezondh. der 2de kl. B. C. L. A. de Ruiters, bij het 8ste reg. inf.; tot apoth. van de 3de kl.: de Heeren H. J. Helderman, B. T. Voogd, A. A. Hussem en P. A. Watzet.

Overgeplaatst.

Bij het wapen der inf. Bij het 4de reg. inf.: de kap. J. G. van Gendt, van het 3de reg. inf. Bij het instr.-bat.: de 1ste luit. C. W. van Suchtelen, van het 6de reg. inf. — Bij het wapen der kav. Bij het 4de reg. huzaren: de 1ste luit. C. D. H. Sethe, van het 2de reg. huzaren. Bij het wapen der art. Bij den staf van het wapen, ten einde definitief werkzaam te zijn bij de art.-, stapel- en constr.-magaz.: de 1ste luit. P. W. Pfeiffer, van het 2de reg. vesting-art., en H. A. van Deventer, van het 3de reg. vesting-art. Bij het reg. veld-art.: de 2de luit. J. Ramaer, van het 1ste reg. vesting-art.

Verplaatst.

Naar Doesborgh, de 2de luit. F. A. La Rose, magazijnm. der art. van de 3de kl. te Venlo. Naar het bat. min. en sapp., de 1ste luit.-ing. J. H. de Ridder, te Deventer. Naar 's Bosch als kommand. in de 2de stelling der genie, de majoor S. Prince, kommand. in de 11de stelling der genie. Naar Rotterdam, de 1ste luit. C. van Lemmeren, plaatselijk adj. van de 2de kl. te Nijmegen.

In activiteit hersteld.

Bij het 1ste reg. huzaren, de 2de luit. der kav. op non-activ. P. van Tienhoven.

Eervol ontslag verleend als Minister van Oorlog.

De generaal-majoor J. A. van den Bosch. Uit de milit. dienst, de officier van gezondh. der 2de kl. Dr. H. L. W. Hennis, van het personeel van de geneesk. dienst der landmagt. en de paardenarts van de 3de kl. R. G. Robertson, van het 2de reg. huzaren, en zulks op de daartoe door hen gedane aanvraag.

Gedetacheerd.

Bij het Ministerie van Oorlog, de 1ste luit. W. G. Haarman, van het 4de reg. inf. Bij de art.-, stapel- en constr.-magaz., de kap. A. Romswinkel, Instruct. bij het 1ste reg. vesting-art., en in verband daarmede eervol ontheven uit zijne betrekking van Instructeur.

Op non-activiteit gesteld.

De gener.-majoor M. D. graaf van Limburg Stirum, buitengewoon adj. van Z. M., kommand. in de 1ste stelling der genie; de officier van gezondh. der 2de kl. W. L. C. Hooreman, van het Instr.-bat.

Gepensionneerd.

De majoor J. P. Hell, van het 4de reg. inf., en zulks op de daartoe door hem gedane aanvraag, onder toekenning van den rang van luit.-kolonel; de kap. A. J. R. Kempen, magazijnm. der art. van de 1ste kl. te Doesborgh; de 1ste luit. J. A. P. C. Keuchenius, plaatselijk adj. der 2de kl. te Rotterdam.

Overleden.

De majoor E. J. van Lidth de Jeude, van het 3de reg. huzaren; de 1ste luit. C. G. A. Plaat, van den staf der inf., werkzaam bij het M. v. O.

BENOEMD.

Tot ridder grootkruis der Luxemburgsche orde van de Eikenkroon, de generaal-majoor J. A. van den Bosch, Minister van Oorlog.

Tot kommandeur der Luxemburgsche orde van de Eikenkroon, de gepens. kolonel der kav. J. W. Copes van Hasselt, en de onder-intendant der 1ste kl. M. de Ras, belast met de administrative dienst in de 3de militaire afdeeling.

Tot ridder der Luxemburgsche orde van de Eikenkroon, de kaps. P. F. T. La Fors, van het 1ste reg. inf., A. van Kerkwijk, van den staf der art., werkzaam bij het M. v. O., en C. D. H. Schneider, van het 1ste reg. vesting-art., adjudant van den Minister van Oorlog.

b.) BIJ HET LEGER IN OOST- EN WEST-INDIË.

Benoemd.

Bij de landmagt in de West-Indië: bij het personeel van de geneesk. dienst, tot officier van gez. der 3de kl., de Heer G. J. N. Looimeijer.

Bevorderd.

Bij het wapen der inf., tot kaps. bij het 1ste bat., de 1ste luit. J. E. Simons; bij het 3de bat., de 1ste luit. C. A. van Randwijk; bij het 10de bat., de 1ste luit.-adj. L. G. Diepenheim; bij het garniz.-bat. der Wester-afd. van Borneo, de 1ste luit. J. D. de Bruijn; bij de milit. verkenningen (dir. der gen.), de 1ste luit. P. M. Ockerse, met bepaling, dat hij bij het wapen der inf. zal gevoerd blijven à la suite; tot 1sten luit., bij het 10de bat., de 2de luit. J. H. van den Broek; bij de milit. administr. tot onder-intend. 1ste kl., de onder-intend. 2de kl. W. M. de Jongh; bij de geneesk. dienst: tot offic. van gez. 1ste kl. bij het garniz. te Soerabaja, de offic. van gez. 2de kl. E. van Hengel.

Eervol ontslagen.

Op verz., met behoud van regt op pens. de kaps. der inf. G. M. Bonting en J. D. Landzedel.

Tweejarig verlof verleend naar Nederland,

wegens ziekte, aan den offic. van gezondh. 1ste kl. M. W. J. den Borger; aan den maj. der art. W. Woutersz, en aan den diriger. offic. van gezondh. 2de kl. dr. C. A. Bensen.

Overleden.

B. Schrenders, officier van gezondh. der 3de kl., te Telok Betong, den 8sten Februarij 1868.

BIJLAGE VII.

BEHOORENDE BIJ DEN MILITAIRE-SPECTATOR,
DERDE SERIE. — DERTIENDE DEEL, N°. 7.

LAATSTE BENOEMINGEN, VERPLAATSINGEN EN VERANDERINGEN ENZ.,
(Maand Julij 1868.)

a.) BIJ HET LEGER HIER TE LANDE.

BENOEMD.

Tot 1sten luit. : de 2de inf. der inf. M. van Doorninck, A. J. Prager en jhr. J. P. Bloijs van Treslong, eerstgen. op non-aetiv. en beide laatstverm. thans tijd. gedetacheerd bij het leger in Oost-Indië. Bij den pl. staf, tot 1sten luit. : de 2de luit. A. W. Six Raaven, plaatsel. adj. van de 2de kl. te Venlo. Bij het reg. grenad. en jag., tot kap. van de 1ste kl. : de kap. van de 2de kl. jhr. H. L. P. Hovij, van het korps. Bij het 1ste reg. inf., tot kap. van de 2de kl. : de kap. van de 3de kl. J. C. P. A. Lanzing, van het korps; tot 1sten luit. : de 2de luit. J. B. Vorstman, H. O. graaf van Limburg Stirum, S. M. S. de Ranitz en J. E. G. Bakker van Leuven, allen van het korps; tot 2den luit. : de op verzoek eervol ontslagen 1sten luit. der inf. H. J. J. Kuilenberg en de kadet jhr. J. A. Barnaart, herkomstig van de K. M. A. Bij het 2de reg. inf., tot 1sten luit. : de 2de luit. E. de Man en H. L. Le Maire, beiden van het korps; tot 2den luit. : de kadetten W. C. Staring, H. M. Nepveu, G. Blanken, C. Lem en H. L. Vorstenbos, allen herkomstig van de K. M. A. Bij het 3de reg. inf., tot kap. van de 3de kl. : de 1ste luit.-adj. J. A. K. H. W. Vogel, van het 3de reg. inf.; tot 2de luits. : de kadetten W. A. van der Mandere, J. C. Morren en E. A. O. Was, allen herkomstig van de K. M. A. Bij het 4de reg. inf., tot 1sten luit. : de 2de luit. H. P. Staal, G. A. de Bruijn en D. L. J. de Bruijn, allen van het korps; tot 2den luit. : de kadet W. N. Roldanus, herkomstig van de K. M. A. Bij het 5de reg. inf., tot 1sten luit. : de 2de luit. H. Verploegh en jhr. W. O. G. Bloijs van Treslong, beiden van het korps; tot 2den luit. : de kadetten A. P. Vaillant en H. C. Greve, beiden herkomstig van de K. M. A. Bij het 6de reg. inf., tot 1sten luit. : de 2de luit. L. F. A. van der Goes en K. F. A. van de Wall, beiden van het korps; tot 2den luit. : de kadetten A. E. Kraijenhoff van de Leur, C. C. H. Smit, M. H. A. J. van Meurs en jhr. E. H. F. Leijssius, allen herkomstig van de K. M. A. Bij het 7de reg. inf., tot adj. : de kap. F. baron Aerssen Beijeren van Voshol, van het korps; tot maj. : de kap. van de 1ste kl. A. F. Beijen, van het reg. grenad. en jag.; tot 1sten luit. : de 2de luits. G. Wichers en J. Hora Adama, beiden van het korps; tot 2den luit. : de kadetten F. A. de Man, O. W. Westerouwen van Meeteren, J. C. J. van Ogten en W. J. L. Wijmans, allen van het korps. Bij het 8ste reg. inf., tot 1sten luit. : de 2de luit. G. N. de Wendt en A. M. Schalken, beiden van het korps; tot 2den luit. : de kadetten G. W. de Ronde, jhr. L. Engelen van Pijsweert en jhr. D. R. Gevers

Deijnoot, allen herkomstig van de K. M. A. — Bij het wapen der kav. Bij het 3de reg. huz., tot 2den luit.: de kadetten C. A. baron Bentinck en F. M. baron van Lijnden, beiden herkomstig van de K. M. A. Bij het 4de reg. huz., tot 1sten luit.: de 2de luit. H. W. J. E. baron Taets van Amerongen, van het korps; tot 2den luit.: de kadet J. K. J. van Son, herkomstig van de K. M. A. — Bij het wapen der art. Bij het reg. veld-art., tot 2den luit.: de kadetten J. de Waal en J. C. Swaving, beiden herkomstig van de K. M. A. Bij het 1ste reg. vest.-art., tot 2den luit.: de kadetten N. J. A. P. H. van Es en P. C. J. Visser, beiden herkomstig van de K. M. A. Bij het 2de reg. vest.-art., tot 2den luit.: de kadetten M. A. Gelinck en W. J. van Hoytema, beiden herkomstig van de K. M. A. Bij het 3de reg. vest.-art., tot 2den luit.: de kadetten S. J. van Nooten, N. Klaasson, P. de Wijs en T. van Exter, allen herkomstig van de K. M. A. — Bij het korps ingen. min. en sapp., tot kolon.: de luit.-kol. D. G. Andrea, kommand. in de 3de stelling der gen.; tot majoor: de kap. van de 1ste kl. J. P. Holthschue, kommand. in de 1ste stelling der genie; tot kap. van de 1ste kl.: de kap. van de 2de kl. D. G. Hora Siccama, van het korps en N. van Rhijn, werzk. bij het M. v. O.; tot kap. van de 2de kl.: de kap. van de 3de kl. J. F. Beijen en W. T. Koster, beiden van het korps; tot kap. van de 3de kl.: de 1ste luit. F. Ermerins, van het korps, werkzaam bij de K. M. A.; tot 1sten luit.: de 2de luit.: J. Scholtens, van het bat. min. en sapp.; tot 2de luits.: de kadetten F. J. Haver Droese, J. A. Lindo, G. J. Collard, A. F. Swaan, jhr. A. W. Quarles van Ufford en J. W. N. Cramer, allen herkomstig van de K. M. A. — Bij het person. van de geneesk. dienst der landm., tot offic. van gez. van de 3de kl.: de kweekelingen K. Hennes, N. Rutgers, E. Edema, D. Mestingh, L. L. Plantenga, W. P. Ruijsch, L. J. Weijdung, F. Piekema en J. M. W. van Dusseldorp, allen van 's Rijks kweeks. voor milit. geneesk.

Overgeplaatst.

Bij het wapen der inf. Bij den staf van het wapen ten einde definitief werkzaam te zijn bij het M. v. O.: de 1ste luit. P. Thijssen, van het 3de reg. inf., gedetacheerd bij het M. v. O. Bij het 3de reg. inf.: de 2de luit. L. M. J. Wenniger, van het 3de reg. inf.

Verplaatst.

Van Helder naar Heusden, de 1ste luit.-ingen. R. Sturms.

In actieve dienst hersteld.

De kap. der genie op non-activiteit J. F. Beijen.

Eervol ontslag verleend uit de militaire dienst.

De 1ste luit. W. F. baron Snouckaert van Schauburg, van het 2de reg. huz., en zulks op het daartoe door hem gedaan verzoek.

Op non-activiteit gesteld.

De majoor J. W. Bodegrave, van het 7de reg. inf. en zulks op het daartoe door hem gedaan verzoek; de kap. L. J. B. Verschoor, van het 5de reg. inf. en zulks op het daartoe door hem gedaan verzoek; de 1ste luit. G. T. C. Callenfels, van het 2de reg. inf.; de 1ste luit. A. L. Boeck, van het reg. veld art.

Gepensionneerd.

De majoor C. H. L. Quarles de Quarles, plaats. kommand. van de 3de kl. te Bergen-op-Zoom en F. L. Rudolph, plaats. kommand. van de 3de kl. te Venlo.

Overleden.

De kap. J. H. A. Verduchéne, van het korps ingen. min. en sapp.; de 1ste luit. J. C. Vervate, van het reg. grenadiers en jagers.

b.) BIJ HET LEGER IN OOST- EN WEST-INDIË.

Benoemd.

Tot chef van den staf in de 3de mil. afd. op Java, de kapt. van het 17de bat. inf. A. S. J. van Kesteren, met bep., dat hij zal worden gevoerd à la suite van zijn wapen; tot chef van den staf van Sumatra's-Westk. en onderh., de kapt. van het 15de bat. inf. P. M. J. Penning Nieuwland. — Bij het wapen der inf., van het leger in Oost-Indië tot 2de luits. de kadetten W. J. N. Bosboom, H. C. P. de Bruijn, C. E. Makkink, C. W. A. de Jongh, J. J. ten Siethoff, C. P. J. van Vliet, H. M. Buijckes, R. G. J. Sutherland, L. B. Piekkart, J. B. H. A. van den Bossche, L. J. van der Burg, A. K. van der Garden, J. van der Maaten, G. P. van der Garden, H. Stutterheim, allen herkomstig van de K. M. A. Bij het reg. Oost-Ind. kav., tot 2den luit.: de kadet M. W. F. M. van Berkel, herkomstig van de K. M. A. Bij het wap. der art., van het leger in Oost-Indië: tot 2de luits. de kadetten L. L. André, H. G. Droste, A. Lugt en F. W. Hamerster, allen van de K. M. A. Bij het korps gen. en sapp. in Oost-Indië: tot 2den luit.: de kadet H. W. Lentink, herkomstig van de K. M. A. Bij de landm. in West-Indië, tot 2den luit.: de kadet J. Bueno de Mesquita, herkomstig van de K. M. A.

Bevorderd.

Bij de geneeskundige dienst. Tot apoth. 2de kl. bij het groot mil.-hosp. te Samarang, de apoth. 3de kl. D. Nuijsing; tot offic. van gez. 1ste kl. bij het garn. te Meester Cornelis, de offic. van gez. 2de kl. K. W. Hamilton of Silvertonhill; tot apoth. 2de kl. bij het groot mil.-hosp. te Padang, de apoth. 3de kl. Heringa; tot offic. van gezondh. 2de kl. op Sumatra's-Westkust en onderh., de offic. van gezondh. 3de kl. A. C. van Beest.

Geplaatst en Overgeplaatst.

Bij de geneeskundige dienst. Bij het groot mil. hosp. te Weltevreden, de offic. van gez. 3de kl. D. L. Harders; bij dat te Samarang, de offic. van gez. 3de kl. J. S. Cremer; bij het groot mil. hosp. te Soerabaya, de offic. van gez. 3de kl. T. T. de Boes, en de mil. apoth. 3de kl. M. V. van Lissa; bij het garn.-hosp. te Soerakarta, de offic. van gez. 3de kl. M. L. Ritsema; bij het garn.-hosp. te Salatiga, de offic. van gez. 2de kl. J. Sombeek; bij de geneesk. dienst ter Sumatra's Westkust, de offic. van gez. 3de kl. J. W. van Hatuum, bij die in de Moluksche eil., de offic. van gez. 3de kl. G. Fischer; bij het groot milit. hosp. te Soerabaya, de offic. van gez. 3de kl. J. W. C. Rupert; — bij het wapen der inf.: bij het 6de bat., de 1ste luit. J. F. Engelhard; bij het 9de bat., de kapt. L. J. E. A. de Lassasie; bij het 6de bat., de 2de luit. M. Hooghwinkel; bij het 9de bat., de 2de luits. D. T. van der Pant en J. W. Evers; bij het 10de bat., de 2de luit. H. Oosterwijk; bij het 12de bat., de kapt. C. J. Schindler; bij het 15de bat., de kapt. Quack en de 2de luits. P. M. E. Soeters en G. J. Soeterik; bij het 17de bat., de kapt. F. J. W. Mekern; — *Overgeplaatst:* bij de inf., bij het 1ste bat., de 1ste luit. B. van Moerkerken, van het 4de bat.; bij het 2de bat., de 2de luits. A. M. Winkel en C. P. Roskes, van het 9de bat. en het garn.-bat. van Riouw en onderh.; bij het 10de bat., de kapt. J. K. Schoch en G. D. Hoek en de 2de luit. J. G. Schröter, van het 15de en 9de bat. en het garn.-bat. van de 2de milit. afd. op Java; bij het 11de bat., de 2de luit. G. D. S. A. Camphuis, van het 7de bat.; bij het 12de bat., de kapt. L. T. Blazius en H. G. de Grijs, van het garn.-bat. van Celebes en onderhoorigheden en dat van de Wester-afd. van Borneo; bij het 14de bat., de 1ste luit. J. C. van Schermbeek, van het 11de bat.; bij het 15de bat., de kapt. W. F. van Stuwe, van het garn.-bat. van Sumatra's Westk. en onderh.; bij het 17de bat., de 1ste luit. J. Arnoldy, van het 15de bat.; bij het garn.-bat. van Celebes en onderh., de kapt. F. H. Pourchez, van het 14de bat.; bij het subs.-kader te Samarang, de 2de luit. W. Stoop, van het 2de bat.; bij het 2de bat., de kapt. J. H. Rausch, C. H. Smallenbach en de 2de luit. J. M. E. van Swieten en J. de Bruijn, allen van het 6de bat.; bij het 3de bat., de 2de luit. J. J. Brondgeest, van het 5de bat.; bij het 5de bat., de 1ste luit. P. J. Miltenburg en de 2de luit.

H. Hagen, van het garn.-bat. van de tweede mil. afd. op Java en het 9de bat.; bij het 6de bat., de kapt. J. D. Landzedel en A. A. F. Lanzing, de 1ste luit. J. E. Schellens, de 2de luits. W. F. Braun, A. de Vletter en L. J. Popeher; de tweede van het 13de, de vierde van het garn.-bat. van de W. afd. van Borneo, de overigen van het 2de bat.; bij het 11de bat., de kapt. F. P. J. Rochell en de 2de luit. W. P. A. Reichmann, van het 8ste en 17de bat.; bij het 15de bat. de 2de luit. J. H. van der Veen, van het garn.-bat. van Sumatra's Westkust en onderh.; bij het 16de bat., de 2de luit. D. A. Flier, van het garn.-bat. van Sumatra's Westkust en onderh.; bij het 17de bat., de 2de luit. H. Bouman, van het 11de bat.; bij het garn.-bat. van de 2de mil. afd. op Java, de 1ste luit. C. R. P. Bowles en de 5de luit. C. J. Meijer, van het 3de en 5de bat.; bij het garn.-bat. van Sumatra's Westkust en onderh., de kapt. H. L. F. de Jacquier de Lompret en de 2de luit. M. Harbach en D. Brakel, eerstgenoemde van het 14de en de beide laatsten van het 16de bat.; bij het garn.-bat. van Palembang, de 1ste luit. F. J. H. Duvergé en de 2de luit. F. H. de Vogel, van het 5de en 3de bat.; bij het garn.-bat. van de W.-afd. van Borneo, de 2de luit. L. Ruedi en J. L. Hamel, van het 6de batalij; bij het groot milit. hosp. te Weltevreden, de offic. van gez. 2de kl. J. J. Postma; bij het bad-etabl. te Pekaloengan de offic. van gez. 2de kl. N. P. van der Stok; bij de geneesk. dienst in de W.-afd. van Borneo, de offic. van gez. 2de kl. H. J. Alken; bij de geneesk. dienst van Sumatra's Westk. en onderh., de offic. van gez. 3de kl. J. Adriani.

Eervol ontslagen.

Op verzoek, met behoud van regt op pens. en onder toekenning van den titel. rang van luit.-kol., de maj. der inf. P. F. E. J. Saueressig; op verz., id., uit de betr. van chef van den staf in de 3de mil. afd. op Java, de kapt. der inf. W. A. J. J. Kraal; de luit.-kol. der inf. C. F. Koch, en de kapt.-kwartierm. der mil. adm. S. v. Haastert; de kap. der inf. W. H. A. Mickler en de maj. der inf. J. F. Backerus.

Op non-activiteit gesteld.

Voor 1 jaar, buiten bezw. van den lande, de 2de luit. der inf. A. F. Verbeek; de 1ste luits. M. F. A. de Meij Mecima en J. Schori, van het 17de en 8ste bat.; de kapt. O. F. Cattenburch, G. van Vuuren, J. H. Romswinkel, J. H. Swaving, A. P. W. Meis en A. J. H. Lubeck, de 1ste luit. F. A. Hekmeijer en de 2de luit. L. Q. K. Fontein, eerstgen. van de garnizoens-comp. van Bantam, de tweede en derde van het 10de, de vierde, vijfde, zesde en achtste van het 12de, en de zevende van het 13de bat.; de onder-intendant 2de kl. J. B. de Graaff; de sedert eerv. uit de milit. dienst ontslagen kapt.-kwart. S. van Haastert en de 2de luit.-kwartierm. G. H. Hahn.

In activiteit hersteld.

Bij de mil. adm.: de kapt. kwartierm. op non-act. W. Stort Jr.; geneesk. dienst: de dir. offic. van gez. 2de kl., tijdel. in act., C. W. F. Mogk; en de mil. apoth. 1ste kl., tijdel. in act., S. A. Bleekrode (zijnde hij in verband daarmede geplaatst bij het groot mil.-hosp. te Samarang); bij de inf.: de 1ste luit. op non-act. H. M. de Graaf, zijnde hij in verband daarmede geplaatst bij het 3de bat.

Tweejarig verlof verleend naar Nederland,

wegens ziekte, aan den 1sten luit. der inf. R. H. Clarkson; aan den kapt. der inf. C. B. H. van Deutekom; id. wegens ziekte aan den kapit. der inf. W. A. J. J. Kraal; aan den kapt. der inf. H. J. C. Janssen; wegens ziekte, aan den ritm. van het reg. o.-i. kav. P. J. van der Heijde; aan den magazijnm. der art. 3de kl. D. F. Kamsma, en aan den offic. van gez. 2de kl. J. F. L. C. Arendsen de Wolff; aan den maj. der inf. P. F. L. v. Hombracht; aan den kapt. der inf. W. E. van Stuwe, en aan den milit. apoth. 2de kl. H. Plasberg; id., wegens ziekte, aan den 1sten luit. der inf. J. F. L. Schneider.

Overleden.

F. L. Muller, 1ste luit. der inf., te Soerakarta, den 28sten Maart 1868.

BIJLAGE VIII.

BEHOORENDE BIJ DEN MILITAIRE-SPECTATOR,
DERDE SERIE. — DERTIENDE DEEL, N°. 8.

LAATSTE BENOEMINGEN, VERPLAATSINGEN EN VERANDERINGEN ENZ.,

(Maand Augustus 1868.)

a.) BIJ HET LEGER HIER TE LANDE.

—*—
BENOEMD.

Bij den plaatsel. staf, tot majoor plaatsel. kommandant van de 3de kl. te Helder: de kap. van de 1ste kl. A. E. J. Charlier, van het 5de reg. inf. Bij het wapen der inf., tot kap. van de 3de kl.: de 1ste luit. der inf. J. A. de Graaff, thans voor den tijd van 5 jaren gedetacheerd bij het leger in Oost-Indiën. Bij het 2de reg. inf., tot adj.: de 1ste luit. jhr. A. C. J. Wittert, van het korps. Bij het 3de reg. inf., tot adj.: de 1ste luits. R. P. Verspijck en J. van Maanen, beiden van het korps. Bij het 4de reg. inf., tot kap. van de 3de kl.: de 1ste luit. A. M. van der Heide, van het reg. gren. en jagers; tot adj.: de 1ste luit. M. M. J. M. van Son, van het korps. Bij het 5de reg. inf., tot kap. van de 3de kl.: de 1ste luit.-adj. J. L. Mulder, van het 2de reg. inf. Bij het 7de reg. inf., tot kap. van de 1ste kl.: de kap. van de 2de kl. J. A. de Vassy, van het korps. Bij het 8ste reg. inf., tot kap. van de 2de kl.: de kap. van de 3de kl. K. K. den Exter van den Brink, van het korps. — Bij het wap. der kav. Bij den staf van het wap., tot maj.: de ritm. der 1ste kl. A. L. T. A. Grisart, van dien staf, toegev. aan Z. K. H. den Inspect. van het wap. Bij het 1ste reg. huz., tot 1sten luit.: de 2de luit. G. M. Trip, van het korps. Bij het 2de reg. huz., tot ritm. van de 1ste kl., de ritm. van de 2de kl. jhr. P. A. Meijer, van het korps. Bij het 4de reg. huz., tot maj., de ritm. der 1ste kl. J. F. van Dorp, van het 1ste reg. huz.; tot ritm. van de 2de kl.: de ritm. van de 3de kl. J. N. Köhn, van het korps; tot ritm. van de 3de kl.: de 1ste luit. C. D. H. Sethe, van het korps.

Overgeplaatst.

Bij het wapen der inf. Bij den staf van het wapen, ten einde definitief werkzaam te zijn bij het M. v. O.: de 1ste luit. J. van den Bergh, van het 4de reg. inf., gedetacheerd bij het M. v. O. Bij het reg. gren. en jagers: de kap. H. F. C. Hardenberg, van het 4de reg. inf.; de 1ste luits. A. G. F. de Petit, van den staf der inf., werkzaam bij de normaal-schietschool, D. Aeyelts, van het 5de reg. inf., gedetacheerd bij de militaire verkenningen, G. Blaauw, van het 1ste en J. J. Sas, van het 7de reg. inf., alsmede de 1ste luit.-adj. J. L. Le Bron de Vexela, van het 3de en F. A. Egter, van het 4de reg. inf., beiden laatstgenoemde tevens

eervol uit die betrekking ontheven. Bij het 6de reg. inf. : de 1ste luit. J. Taets van Amerongen, van het Instr.-bat., en zulks op het daartoe door hem gedaan verzoek. Bij het 7de reg. inf. : de kap. J. Waldeck, van het 3de reg. inf. Bij het Instr.-bat. : de 1ste luit. G. A. Loussen, van het 5de reg. inf. — Bij het wapen der kav. Bij het 1ste reg. huz. : de 1ste luit. C. A. Thurkow, van het 3de reg. huz. — Bij het wapen der art. Bij het reg. veld-art. : de 1ste luit. W. van Lelyveld, van het 3de reg. vesting-art. Bij het 3de reg. vesting-art. : de 2de luit. J. F. C. Pool, van het 1ste reg. vesting-art. Bij het korps pontonniers : de 2de luit. J. D. Onderwater, van het 3de reg. vesting-art. — Bij het wapen der inf. van het leger hier te lande, de 2de luits. C. W. A. de Jongh, A. K. van der Garden en G. P. van der Garden, allen van het wapen der inf. van het leger in Oost-Indië.

Verplaatst.

Van Zutphen naar 's Bosch, de 1ste luit.-ing. G. L. Kepper; van 's Bosch naar den Helder, de 1ste luit.-ing. J. H. van der Dussen; naar Weesp, de 2de luit. A. E. André de la Porte, van het bat. min. en sapp.; naar Delft, de 2de luit. H. van 't Sant, van het bat. min. en sapp.; naar Naarden, de 2de luit. W. M. baron Forstner van Dambenoy, van het bat. min. en sapp.; naar Zutphen, de 2de luit. P. G. van Schermbeek, van het bat. min. en sapp.

Eervol ontslag verleend uit de militaire dienst.

Aan den 2den luit.-kwartierm. op non-activiteit J. P. Lotichius, en zulks op het daartoe door hem gedaan verzoek.

Gedetacheerd bij de stapel- en constructie-magazijnen.

De 1ste luit. P. A. Moorrees, van het 3de reg. vesting-art.

Bestemd om werkzaam te zijn bij de Normaal-schietschool, en in verband daarmede overgeplaatst bij den staf van het wapen.

De 1ste luit. W. C. Piepers, van het 2de reg. inf.

In actieve dienst hersteld en gedetacheerd bij het M. v. O.

De 1ste luit. der inf. op non-activiteit W. F. K. R. Weber.

Op non-activiteit gesteld.

De majoor W. F. G. L. Driessen, plaatsel. kommandant van de 3de kl. te Helder, en zulks op de daartoe door hem gedane aanvraag; de majoor W. F. C. Hamming, van het 4de reg. huz., en zulks op de daartoe door hem gedane aanvraag; de 1ste luit. A. de Bourbon, van het 1ste reg. inf.

Overleden.

De luit.-kolonel der inf. op non-activiteit E. Nieuwenhuisen.

b.) BIJ HET LEGER IN OOST- EN WEST-INDIË.

Benoemd.

Tot adj. bij den staf der 2de mil. afd. op Java, de 2de luit. van het 3de bat. inf. G. A. P. C. von Söhsten, met bepaling dat hij als zoodanig bij zijn wapen zal worden gevoerd à la suite; tot instruct. der kav. van het legioen van den Pangeran Adipati Arto Mangkoe Negoro te Soerakarta, de ritm. van het reg. O.-I. kav. F. L. van der Putt, met bep. dat hij als zoodanig bij zijn wapen zal worden gevoerd voor memorie; tot 2de luits. bij het 1ste bat., de sergn. E. J. G. Duccumun en H. G. Kennedy, van het garn.-bat. van Celebes en onderh.; bij het 12de bat., de fourier J. P. Groenhof, van het bat.; bij het 15de bat., de serg.

N. J. Stadmaier, van het bat.; tot 2den luit.-kwartierm., de sergn. der inf. F. J. H. van Houtum en W. F. Hardy; tot adj. bij het 10de bat. inf., de 1ste luit. A. Verspeijck, van het 9de bat. — Bij het personeel van de geneesk. dienst in Oost-Indiën, tot offic. van gezondh. van de 3de kl.: de kweekelingen M. L. van Söhsten, A. Feikema, W. de Koning Munting, F. L. Philipsen, H. M. Numans, P. H. de Waal, E. Fliet en A. Cannegieter, allen van 's Rijks kweekschool voor militaire geneesk.; tot apotheker van de 3de kl.: de kweekelingen der pharmacie F. A. C. Valkenhoff, W. Pontier, F. F. Schröder en G. C. de Groot.

Bevorderd.

Tot luit.-kolonel, de majoor, chef van het topogr. bureau en der milit. verkenn. A. W. Egter van Wissekerke, met bepaling dat hij als zoodanig bij zijn wapen zal worden gevoerd à la suite; bij het wapen der inf.: tot luit.-kolonel, bij het 2de bat., de maj. J. van der Haas, van het bat.; tot kaps., bij het 6de bat., de 1ste luit. A. H. Aalst, van het 12de bat.; bij het 9de bat., de 1ste luit. H. A. Scharp, adj. bij den kommand. der Padangsche bovenl.; bij het 12de bat., de 1ste luit. J. Hamilton of Silvertouhill, van het 17de bat.; bij het 14de bat., de 1ste luit. G. C. R. de Graeff, van het 1ste bat.; bij het 15de bat., de 1ste luit. H. K. F. van Teyn, van het 16de bat.; bij het garn.-bat. van Palembang, de 1ste luit. J. Visser, van de milit. school te M.-Cornelis; tot 1sten luit., bij het 2de bat., de 2de luit. K. H. Harbord, van het bat.; bij het 13de bat., de 2de luits. J. W. D. Filet en J. Timmler, van het garn.-bat. der Mol. eil.; bij het garn.-bat. van Palembang, de 2de luit. L. A. Th. Nil, van het bat.; bij de milit. administr., tot onder-intend. 2de kl., de adj.-int. J. S. Diephuizen, met bepaling dat hij gedurende zijnen arbeid aan het regl. v. adm. v. de landmagt ook zal blijven gevoerd à la suite; tot kap.-kwartierm., de 1ste luit.-kwartierm. J. C. Stravers en S. J. van Coevorden, de laatste instr. bij de milit. school te M.-Cornelis; tot 1sten luit.-kwartierm., de 2de luit.-kwartierm. C. R. W. J. Menthen, en de asp.-int. G. C. E. P. O. Futterer; bij het wapen der inf., tot maj., bij het garn.-bat. der 2de milit. sfd. op Java, de kap. L. J. W. Benschop, van het bat.

Overgeplaatst.

Bij het 6de bat., de maj. H. Termijtelen, van het garn.-bat. der W.-afd. van Borneo; bij het garn.-bat. der W.-afd. van Borneo, de majoor L. J. F. Timmermans, van het 6de bat.

Eervol ontslagen.

Op verzoek, de 2de luit. der inf. W. C. Valkenhoff; als instr. der kav. van het legioen van den Pangeran Adipati Orio Mangkoe Negoro te Soerakarta, de ritm. van het reg. O.-I. kav. H. K. E. Perié; als adj. bij het 8ste bat. inf., de 1ste luit. J. A. Schreiner.

In activiteit hersteld.

en in verband daarmee op 9 October 1867 geplaatst als chef van het topogr. bureau en der milit. verkenn., de majoor der genie en sapp. op non-act. A. W. Egter van Wissekerke.

Alsnog verleend.

de titul. rang van intend. 2de kl. aan den gepens. onder-intend. der milit.-administr. 1ste kl. H. Kaula.

Tweejarig verlof verleend naar Nederland.

wegens ziekte, aan den dirig. offic. van gezondh. 1ste kl. L. Lindeman; aan den kap. der inf. W. Th. van Stuwe; aan den kap. der genie en sapp. W. J. C. Leers, en aan den 1sten luit. der inf. K. A. Lignian.

VERBETERINGEN IN DIT NOMMER.

Blz. 474,	regel 4 v. b.,	staat :	0,20 ;	lees :	20.
» 476,	» 3 » »	»	4,57 ;	»	4,31.
» »	» 8 » »	»	1,82 ;	»	1,90.
» »	» 16 » »	»	3 ;	»	4.
» »	» 13 v. o.,	»	1,82 ;	»	1,90.
» »	» 9 » »	»	0,12 ;	»	0,127.
» 477,	» 7 v. b.,	»	0,012 ;	»	0,015.
» »	» 2 v. o.,	»	0,076 ;	»	0,056.
» »	» » » »	»	drie ;	»	vier.
» 478,	» 7 v. b.,	»	4,25 ;	»	4,35.

BIJLAGE IX.

BEHOORENDE BIJ DEN MILITAIRE-SPECTATOR, DERDE SERIE. — DERTIENDE DEEL, N°. 9.

LAATSTE BENOEMINGEN, VERPLAATSINGEN EN VERANDERINGEN ENZ.,

(Maand September 1868.)

a.) BIJ HET LEGER HIER TE LANDE.

— ❖ —

BENOEMD.

Bij den grooten staf, tot kolonel: de luit.-kolonel A. E. van Mansveldt, van dien staf, adjudant van Z. M.; tot adjudant van Z. M. in buitengewone dienst: de kolonel N. Mac-Leod, kommandant van het reg. grenadiers en jagers. Bij den generalen staf, tot chef van dien staf: de generaal-majoor J. A. van den Bosch, adj.-gener. van Z. M. Bij het wapen der inf., bij den staf van het wapen, tot kapt. van de 1ste kl.: de kapt. van de 2de kl. J. H. H. Dommers en A. Pompe, beiden van dien staf, eerstgen. adj. en laatstgen. werksz. bij de K. M. A. Bij het reg. gren en jag., tot kap. van de 1ste kl.: de kap. van de 2de kl. W. A. baron Mulert tot de Leemkule, van het korps. Bij het 1ste reg. inf., tot kap. van de 1ste kl.: de kap. van de 2de kl. J. R. Steinmetz, van het korps. Bij het 3de reg. inf., tot kap. van de 1ste kl.: de kap. van de 2de kl. C. M. W. Kamps, van het korps, gedetach. bij het kolon. werfdepôt. Bij het 4de reg. inf., tot kap. van de 2de kl.: de kap. van de 3de kl. J. J. Roelants, van het korps. Bij het 5de reg. inf., tot kap. van de 3de kl.: de 1ste luits. J. C. Palier, van het reg. gren. en jagers, S. A. Vermeulen, van het 6de en de 1ste luit. adj. J. D. Saueressig, van het 8ste reg. inf.; tot adj. de 1ste luit. H. J. van Steevering, van het korps. Bij het 8ste reg. inf., tot kol. en komm. van het korps: de luit. kol. P. H. J. Hoogeveen, belast met het bevel over het korps; tot kapit. van de 2de kl.: de kapit. van de 3de kl. J. H. Folkerts, van het korps. — Bij het wapen der artillerie. Bij het reg. rijdende artill., tot 1sten luit.: de 2de luit. C. G. S. Baron van Heemstra, van het korps. — Bij het personeel van de geneesk. dienst der landm., tot offic. van gezondh. van de 3de kl. de kweekeling J. A. van der Stok, van 's Rijks kweeks. voor milit. geneesk.

Overgeplaatst.

Bij het 8ste reg. inf.: de kapit. J. D. Saueressig, van het 5de reg. inf. Bij het 1ste reg. vest. art. de 1ste luit. P. W. Steenkamp, van het 2de reg. vest.-art. Bij het 2de reg. vest. art. de 2de luit. N. C. Grotendorst, van het 3de reg. vest.-art. Bij het personeel van de geneesk. dienst der landmagt van het leger hier te lande: de offic. van gezondh. der 3de kl. N. van Rijnberk, bestemd voor Oost-Indie, thans gedetacheerd bij het leger hier te lande.

Verplaatst.

Naar het garnizoens-hospitaal te Amsterdam, de 1ste offic. van gezondh. der 1ste kl. A. W. M. van Hasselt; de offic. van gezondh. der 2de kl. P. A. J. Sluys, H. A. Kooyker, S. P. van Weehel, J. van Koetsveld van Ankeren en J. P. van Braam Houckgeest, en de apotheker der 3de kl. A. J. C. Geerts, allen van 's Rijks kweekschool voor militairen geneeskundigen.

Eervol ontslag verleend uit de militaire dienst.

Aan den 2den luit. der infant. op non-activiteit M. van Doorninck, en zulks op het daartoe door hem gedaan verzoek.

Bestemd tot eerstaanwezend ingenieur te Hellevoetsluis.

De kapitein ingenieur H. E. Beckman, van het bataillon mineurs en sappeurs.

Op non-activiteit gesteld.

De kapit. A. J. Thyssens, van het 2de reg. inf., en zulks op het daartoe door hem gedane aanvraag; de kapit. L. C. de Fremery, van het 5de reg. Inf., en zulks op de daartoe door hem gedane aanvraag; de offic. van gezondheid van de 3de kl. A. van Onselen Spruyt, en zulks op de daartoe door hem gedane aanvraag.

Gepensionneerd.

De gener.-maj. J. H. W. Le Clercq, chef van den gener. staf, en zulks op de daartoe door hem gedane aanvraag, onder dankbetuiging voor de langdurige en goede diensten aan den Koning en het leger bewezen; de gener.-majoor op non-activit. H. V. E. Klapp, op de daartoe door hem gedane aanvraag.

Overleden.

De kapit. J. B. Mac-Leod, van het 8ste reg. inf.; de offic. van gezondh. der 2de kl. op non-activit. A. van Onselen Spruyt; de offic. van gezondheid van de 3de kl. J. P. F. A. Lens, van de garnizoens-infirmerie te Hoorn.

Vergunning verleend

tot het aannemen en dragen der versierselen van Ridder der 4de kl. van de orde van de Rooden Adelaar, hem door zijne Majesteit den Koning van Pruisen geschonken, de kapit. H. M. F. Landolt, van het 7de reg. inf.

b.) BIJ HET LEGER IN OOST- EN WEST-INDIE.

Benoemd.

Tot archiv. bij het depart. van Oorlog (milit. ambt. 2de kl.), J. C. Blom; tot 2den luit., bij het 4de bat., de serg. M. Smeets, van het korps; bij het 9de bat., de serg. H. Roelofs, van het korps; bij het 16de bat. de serg.-maj. F. C. A. J. Schnelle, van het korps; tot apoth. 3de kl. bij het groot milit.-hosp. te Samarang, de fusel. der mil. admin. (pharmaceut. dienst) P. A. Haaxman.

Bevorderd.

Bij het wapen der inf., tot maj., bij het 3de bat., de kapit. C. J. Schnidler, van het 12de bat.; tot kapit., bij het 6de bat., de 1ste luit. W. H. Rijnders, van het garn.-bat. der Z.- en O.-afd. van Borneo; bij het 7de bat., de 1ste luit. H. M. A. J. J. Voigt, van het garn.-bat. van Sumatra's Westkust en onderh.; bij het 13de bat., de 1ste luit. J. C. van Blokland, van de garn.-komp. van Timor en onderh.; bij het garn.-bat. der Z.- en O.-afd. van Borneo, de 1ste luit. W. Q. E. Vetter, adj. van den mil. komm. van gen. gewest; tot 1sten luit.; bij het 1ste

bat., de 2de luit. G. A. Vogel, van het bat. Bij het garn.-bat. van Sumatra's Westkust en onderh., de 2de luits. W. F. A. Lindwurm en J. A. Woutersz, van het 7de bat. en van het korps. Bij het garn.-bat. der Zuider- en O.-afdeeling van Borneo, de 2de luit. A. C. Bellaart, van het garn.-bat. van Palembang; bij de milit. geneesk. dienst: tot apoth. 2de kl. bij het groot milit. hosp. te Soerabaja, de apoth. 3de kl. M. Henstedt, van het scheik. laborat. te Batavia; tot offic. van gez. 2de kl. bij de geneesk. dienst te Kedirie, de offic. van gez. 3de kl. D. ten Bosch, van die dienst; tot offic. van gez. 2de kl. bij de geneesk. dienst van Sumatra's Westk., de offic. van gez. 3de kl. W. J. Oosterhof, van die dienst; bij het reg. O.-I. kav., tot ritm., de 1ste luit. jhr. J. C. F. van der Willige van Schmidt auf Altenstadt; tot 1sten luit., de 2de luit. jhr. J. A. Boreel de Mauregnault.

Geplaatst en overgeplaatst.

Bij het 2de bat., de luit.-kolonel C. J. Riesz, onlangs van verlof uit Ned. teruggekomen; bij de gen. dienst: bij het groot mil. hosp. te Weltevreden, de offic. van gez. 3de kl. C. H. Vechtmann en de milit. apoth. 3de kl. D. van Beuningen van Helsingingen; bij het groot mil. hosp. te Samarang, de offic. van gez. 3de kl. W. N. de Graaf; bij het groot mil. hosp. te Amboina, de offic. van gez. 3de kl. A. Bonthuis; bij de mil. geneesk. dienst te Magelang, de offic. van gez. 2de kl. P. S. A. van Dura; bij het garn. te M.-Cornelis, de offic. van gez. 3de kl. E. C. van Minkelen; bij de inf.: bij het 16de bat., de 1ste luit. J. C. B. van Enschut. — *Overgeplaatst*: bij het 2de bat., de kap. J. W. E. Schadee van der Does, van het 6de bat.; bij het 9de bat., de 2de luit. C. D. A. van der Loo, van de garn.-komp. van Bantam; bij het 13de bat., de 1ste luit. F. J. S. van Heumen, van het subs.-kader te Batavia; bij het 14de bat., de 1ste luit. J. G. Spanjaard, van het garn.-bat. van de Z.- en O.-afd. van Borneo; bij het 15de bat., de 1ste luit. C. Miseroy, van het 9de bat.; bij het garn.-bat. te Palembang, de 2de luits. A. E. Albrecht en A. Voorsluys van Elk, van het 14de bat.; bij het garn.-bat. van Banka, de 2de luit. C. van Thienen, van het 9de bat.; bij het garn.-bat. van Riouw en onderh., de 1ste luit. A. G. Debart, van het 7de bat.; bij de garn.-komp. van Bantam, de 2de luit. W. van Erp, van het 9de bat.; bij het kader van het straf-det. te Klatten, de kap. A. Luymes, van het 2de bat.; bij het 7de bat., de luit.-kol. J. van der Haas, van het 2de bat.; bij het garn.-hosp. te Soerakarta, de apoth. 3de kl. J. B. Nagelvoort, van het groot mil. hosp. te Weltevreden; bij het groot mil. hosp. te Soerabaja, de offic. van gez. 2de kl. C. J. A. van der Velde, van de geneesk. dienst van Timor; bij de geneesk. dienst in de Z.- en O.-afd. van Borneo, de offic. van gez. 3de kl. J. D. L. Harders, van het groot mil. hosp. te Weltevreden; bij het groot mil. hosp. te Weltevreden, de offic. van gez. 3de kl. J. B. Heesen, van de geneesk. dienst van Timor; bij de geneesk. dienst van Timor, de offic. van gez. 3de kl. G. Sinia, van het garn.-hosp. te Soerakarta; bij de geneesk. dienst in de Z.- en O.-afd. van Borneo, de officier van gezondheid 3de kl. T. T. de Boer, van het groot milit. hospitaal te Soerabaja. — *Gedetacheerd voor den tijd van 5 jaren bij het leger in Oost-Indië*, de officier van gezondh. van de 3de kl. J. C. Duburg, van het garniz. te Venlo.

Eervol ontslagen.

De kap. der inf. O. F. van Cattenburgh; de majoor der inf. J. F. Hoogeveen; de kap. der genie en sapp. K. E. W. Bouwensch; de kap. der inf. J. Schnijder.

Op non-activiteit gesteld.

Bij de milit. adm., de milit. ambt. der 3de kl. W. H. B. Gerverdinck; bij de inf.: de 2de luit. van het 15de bat., H. H. Mensinga.

In activiteit hersteld.

Bij de milit. admin., de onder-int. der 2de kl. op non-act. J. B. de Graaf. Bij

de inf., de 1ste luits. op non-activ. F. J. S. van Heumen en F. A. Hekmeijer, zijnde zij respect. geplaatst bij het subsist.-kader te Batavia en het garn.-bat. van de Z.- en O.-afd. van Borneo.

Belast,

met de betrekking van adj.-archiv. bij het Depart. van Oorlog (milit. ambt. 3de kl.), de adjud.-onderoffic. der inf. voor memorie F. Bruijns.

Tweejarig verlof verleend naar Nederland,

wegens ziekte, aan den kolonel, chef van den gener. staf, G. M. Verspijck, en aan den offic. van gez. 2de kl. C. O. van Oordt, alsmede aan den kap. der inf. J. H. Heijman; aan de kaps. der inf. M. C. E. Ruempol en G. D. Hoek.

Overleden.

D. Stoppelaar Blijdestein, 2de luit. der art., te Makassar, den 12den April 1868; — F. W. Cornets de Groot, 1ste luit. der inf., den 17den Mei 1868 van het leger afgevoerd (vermoedelijk verdronken).

BIJLAGE X.

BEHOORENDE BIJ DEN MILITAIRE-SPECTATOR,

DERDE SERIE. — DERTIENDE DEEL, N°. 10.

LAATSTE BENOEMINGEN, VERPLAATSINGEN EN VERANDERINGEN ENZ.,

(Maand October 1868.)

a.) BIJ HET LEGER HIER TE LANDE.

BENOEMD.

Bij den plaatselijken staf, tot luit-kolonel plaatsel. kommand. van de 2de kl. te Breda: de majoor W. J. H. Oosterdiep, van het 7de reg. inf. Bij het wapen der inf. Bij het 1ste reg. inf., tot 1sten luit.: de 2de luit. J. H. D. graaf van Limburg Stirum, van het korps. Bij het 8ste reg. inf., tot adj.: de 1ste luit. J. van der Meer, van het korps. — Bij het wapen der art., tot kolonel, kommandant van het korps: de luit.-kolonel F. A. T. Delprat, belast met het bevel over het 1ste reg. vest.-art.; tot adj. voor het materieel bij de art.-, stapel- en constr.-magazijnen: de kap. G. F. W. Borel, van het 3de reg. vest.-art., en in verband daarmede overgeplaatst bij den staf van het wapen. — Bij het korps ing., min. en sapp., tot luit.-kolonel: de majoor E. A. Delcampo genaamd Camp, kommand. in de 10de stelling der genie; tot majoor: de kap. der 1ste kl. G. Kuyper Hz., toegevoegd aan den inspecteur-generaal van fortificatiën, en A. Tutein Nolthenius, eerstaanwezend ingenieur te Deventer; tot kap. van de 1ste kl.: de kaps. van de 2de kl. P. Stolk, J. H. A. Cromhout en J. F. van Hanswijk, allen van het korps, laatstgenoemde werkzaam bij het M. v. O.; tot kap. van de 2de kl.: de kaps. van de 3de kl. F. H. Ampt en J. H. Kromhout, beiden van het korps, laatstgenoemde werkzaam bij het M. v. O.; tot kap. van de 3de kl.: de 1ste luits. K. Eland en J. J. H. Gijsberti Hodenpijl, beiden van het korps, eerstgenoemde werkzaam bij de K. M. A.; tot 1sten luit.: de 2de luits. G. Witteveen, A. E. André de la Porte en H. van 't Sant, allen van het korps. — Bij het personeel van de geneeskundige dienst der landmagt, tot officier van gezondh. van de 2de kl.: de officieren van gezondh. der 3de kl. J. Binnendijk, H. P. Schröder, J. H. Bijstra en G. G. Rovers, van het personeel. Den rang te verleen van majoor: aan den gepens. kap. der inf. J. Swemer, kommandant van het militair invalidenhuis te Leiden.

Overgeplaatst.

Bij het wapen der inf. Bij het 3de reg.: de 1ste luit. R. K. Tuckermann, van den staf der inf., werkzaam bij de K. M. A., en zulks op het daartoe door hem gedaan verzoek; de 2de luit. M. J. van Hoogstraten, van het 7de reg. inf. Bij

het 5de reg. inf. : de kap. A. C. L. van Son, van het 7de reg. inf., gedetacheerd bij het D. v. O. — Bij het wapen der kav. Bij het 4de reg. huzaren : de 2de luit. G. J. IJssel de Schepper, van het 3de reg. huzaren. — Bij het wapen der art. Bij het 2de reg. vest.-art. : de kap. C. M. B. W. Redemagni, van het 3de reg. vest.-art. Bij het 3de reg. vest.-art. : de kap. J. H. Frankamp, van het 2de reg. vest.-art. — Bij het korps ing., min. en sapp. In de 6de stelling der genie : de luit.-kolonel E. A. Delcampo genaamd Camp, kommandant in de 40de stelling der genie.

Bepaald dat hij voortaan zal behooren tot de grooten staf :

De kolonel jhr. J. F. A. van Panhys, adj. van Z. M., gedetacheerd bij den generalen staf.

Eervol ontheven.

Uit zijne betrekking van adj. voor het materieel bij de art.-, stapel- en constr.-magazijnen en overgeplaatst bij het 2de reg. vest.-art. : de kap. C. L. Doorman, van den staf der art., adj. voor het materieel bij de art.-, stapel- en constr.-magazijnen.

Bestemd om te worden toegevoegd aan den chef van den generalen staf.

De kap. J. M. A. van Hellenberg Hubar, van den generalen staf; tot chef van den staf in de 4de mil. afd., de kap. M. J. Nolthenius de Man, van de school tot opleiding van stafofficieren; tot leeraar bij de stafschool, de kap. J. N. A. baron Taets van Amerongen, van den generalen staf.

In actieve dienst hersteld.

Bij het personeel van de geneesk. dienst der landmagt, de officier van gezondh. W. L. C. Hooreman, van het personeel.

Gepensionneerd.

De kolonel P. P. van Gerkum, plaatselijk kommand. der 2de kl. te Breda; de majoor E. H. Bergsma, kommand. in de 6de stelling der genie; de kap. C. W. baron van Dedem, eerstaanwendend ingenieur te Maastricht, en zulks op de daartoe door hem gedane aanvragen; de 1ste luit. W. A. H. Gelderman, van het 4de reg. huzaren.

Overleden.

De 1ste luit.-ingenieu. G. Polvliet.

BENOEMD.

Tot kommandeur der Luxemburgsche orde van de Eikenkroon.

De kolonels jhr. J. F. A. van Panhuys, van den grooten staf, adj. van Z. M. en P. H. J. Hoogeveen, kommand. van het 8ste reg. inf.; de majoor J. Schuurman, van den generalen staf; de 1ste officier van gezondh. 2de kl. Dr. J. Weteling, van het personeel van de geneesk. dienst der landm.; de luit.-kolonel W. F. Le Maitre, van het reg. gren. en jagers en G. P. Booms, belast met het bevel over het 4de reg. inf.

Tot officier der Luxemburgsche orde van de Eikenkroon.

De majoors jhr. K. W. de Kock, van den generalen staf, adj. van Z. K. H. den Prins van Oranje, E. J. van Bel, van het reg. gren. en jagers, F. R. de Haes, van het 4de en jhr. H. G. F. Leijssius, van het 7de reg. inf., J. T. van Barneveld, van het 1ste, W. M. T. Fundter, van het 3de reg. huzaren, en J. J. D. Sikkens, van het reg. veld-art.

—

Tot Ridder der Luxemburgsche orde van de Eikenkroon.

De kaps. M. J. Nolthenius de Man, van den generalen staf, jhr. A. R. J. Klerck, van het reg. gren. en jagers, H. F. Scharp, van het 4de reg. inf., de ritm. W. A. A. B. van Toll, adj. bij het 1ste, G. Holtius, van het 3de reg. huzaren en J. C. van Gheel Roëll, van het reg. veld-art.

b.) BIJ HET LEGER IN OOST- EN WEST-INDIE.

Benoemd.

Tot onderopziener 1ste kl. over de smederij, den koper- en blikslagerswinkel bij de de art.-constructiew. te Soerabaja, de onderopz. 2de kl. J. Ekels; tot exped. bij het hoofdb. der art. (milit. ambt. 3de kl.), de thans met de waarn. dier betrekking bel. adj.-onderoffic.-schrijver bij het sub.-kader te Batavia voor memorie, P. L. Hissink. Tot 2den luit.: bij het 10de bat., de serg.-maj. J. P. Smith, van het bat.; bij het 11de bat., de serg. N. T. Steur, van het bat.; bij het 17de bat., de fourier B. Scheltema, van het bat. — Bij het personeel van de geneesk. dienst der landmagt in Oost-Indië, tot officier van gezondheid der 3de kl.: de Heeren J. R. H. van Son en F. W. Arnold; gedetacheerd voor 5 jaren in Oost-Indie, de apotheker van de 3de kl. J. B. Nagel Voort.

Bevorderd.

Tot kap. bij het 4de bat., de 1ste luit. W. J. Vervloet, van het bat.; bij het 14de bat., de 1ste luit. J. L. Engelhart, van het 6de bat.; bij het garn.-bat. der 2de mil. afd. op Java, de 1ste luit. J. C. Dockheer, van het 15de bat.; bij het garn.-bat. van Palembang, de 1ste luit. E. L. G. J. Verdooren; bij het garn.-bat. der Z.- en O.-afd. van Borneo, de 1ste luit. A. P. Soetens, van het 6de bat.; tot 1sten luit.: bij het 3de bat., de 2de luit. W. L. E. V. von Massow, van het 6de bat.; bij het 6de bat., de 2de luit. L. F. M. Schulze, van het garn.-bat. der Moluksche eilanden; bij het 11de bat., de 2de luit. B. van Zalingen, van het bat. Tot milit. ambt. 2de kl., de teekenaar bij het topogr. bureau der genie-directie (milit. ambt. 3de kl.) R. G. B. Brostowski.

Overgeplaatst.

Bij de milit. geneesk. dienst: Bij het groot milit. hospitaal te Weltevreden, de milit. apothekar der 2de kl. C. F. Michielsen, en de milit. apothekar A. de Haan, aan het garn.-hosp. te Kedong Kebo en te Tjilatjap; bij het groot milit. hosp. te Sourabaja, de milit. apothekar der 3de kl. J. H. Schmidt, van het groot. milit. hosp. te Weltevreden; bij het garn.-hosp. te Kedong Kebo, de milit. apothekar der 3de kl. A. Machielse, van het groot milit.-hosp. te Weltevreden; bij het garn.-hosp. te Tjilatjap, de milit. apothekar der 3de kl. E. Polak, van het groot milit. hosp. te Weltevreden; bij het groot milit. hosp. te Sourabaja de officier van gez. der 3de M. L. Ritsema, van het garn.-hosp. te Soerakarta.

Eervol ontslagen.

De 1ste luit. der inf. H. M. A. C. Boers, adj. van den komm. der eerste milit. afd. op Java; de luit.-kolonel der genie en sapp. D. Maarschalk.

In activiteit hersteld.

Bij den generalen staf, de kolonel op non-activ. jhr. F. W. R. Flugi van Aspermont, met bepaling, dat hij weder in zijne vorige betrekking van chef van dien staf zal optreden.

—

Tweejarig verlof verleend naar Nederland ,

wegens ziekte, aan den kap. der inf. W. F. K. van Harrevelt; aan den kap. der inf. L. A. van den Berg.

Overleden.

H. A. L. van Kessel, onder-intendant der 2de kl., te Macassar, den 21sten Mei 1868.

CORRESPONDENTIE.

Naar aanleiding van een tot de redactie gericht verzoek, noodigt zij ieder uit, die eenige mededeeling of opgaven zou kunnen doen omtrent de militaire loopbaan van den onlangs overleden Luit.-Generaal P. R. VALTER — vooral gedurende het tijdsverloop van 1803 tot 1814 —, die opgaven zoo spoedig mogelijk franco aan de redactie van den *Mil. Spect.* te willen toezenden.

De aankondiging van »*Eenige beschouwingen over het tegenwoordige geschut der marine enz.*», *Eene beknopte leerwijze tot de kennis van de administratie enz.* en van eenige andere toegezonden boekwerken, zal zoo spoedig mogelijk volgen.

BIJLAGE XI.

BEHOORENDE BIJ DEN MILITAIRE-SPECTATOR,

DERDE SERIE. — DERTIENDE DEEL, N°. 44.

LAATSTE BENOEMINGEN, VERPLAATSINGEN EN VERANDERINGEN ENZ.,
(Maand November 1868.)

a.) BIJ HET LEGER HIER TE LANDE

—*—
BENOEMD.

Tot majoor: de kap. van de 1ste kl. op non-activiteit J. J. baron Melvill van Carnbee; tot kap. van de 3de kl.: de 1ste luit. der inf. A. J. F. Rochell, thans voor 5 jaren gedetach. bij het leger in Oost.-Indië. — Bij den generalen staf, tot majoor: de kap. J. M. van der Star, van dien staf, directeur der stafschool; tot kap. van de 1ste kl.: de kaps. van de 2de kl. L. P. van der Beek en A. J. W. van der Schrieck, beiden van dien staf, eerstgenoemde werkzaam bij het D. v. O.; tot kap. van de 2de kl.: de kaps. van de 3de kl. M. J. Nolthenius de Man en J. N. A. Taets van Amerongen, beiden van dien staf. — Bij den plaatselijken staf, tot majoor plaatsel. kommand. van de 3de kl. te Zutphen: de kap. van de 1ste kl. J. J. Reiche, van het 2de reg. inf., gedetacheerd bij het koloniaal werf-depôt. — Bij het wapen der inf. Bij het 1ste reg., tot kap. van de 2de kl.: de kap. van de 3de kl. F. C. M. Sterk, van het korps; tot kap. van de 3de kl.: de 1ste luit. P. A. Janssen, van het korps. Bij het 2de reg., tot kap. van de 3de kl.: de 1ste luit. F. G. Otterbein, van het reg. grenad. en jagers. Bij het 3de reg., tot luit.-kol.: de majoor jhr. H. G. F. Leyssius, van het 7de reg. inf. Bij het 4de reg., tot kap. van de 1ste kl.: de kap. van de 2de kl. A. Tuckermann, van het korps; tot kap. van de 2de kl.: de kap. van de 3de kl. W. C. F. van der Plas, van het korps. Bij het 6de reg. inf., tot kap. van de 3de kl.: de 1ste luit. G. I. Sas, van het instr.-bataill. Bij het 7de reg., tot majoor: de kaps. der 1ste kl. G. J. Engelen, van het reg. gren. en jagers, en W. J. Roloff, van den gener. staf. — Bij het wapen der kavall. Bij den staf van het wapen, tot majoor: de ritm. der 1ste kl. L. F. H. Graves, van dien staf, werkzaam bij het D. v. O.; tot ritm. van de 1ste kl.: de ritm. van de 2de kl. jhr. U. J. K. Ridder van Rappard, adjud. van den inspecteur. Bij het 1ste reg. huz., tot luit.-kol.: de majoor J. T. van Barneveld, van het korps; tot majoor: de ritm. der 1ste kl. W. A. A. B. van Toll, adjud. van het korps; Tot ritm. van de 3de kl.: de 1ste luit. C. A. Thurkow, van het korps; tot 1sten luit.: de 2de luit. P. van Tienhoven, van het korps. Bij het 2de reg. huz., tot ritm. van de 1ste kl.: de ritm. van de 2de kl. S. J. van Huguenin, van het korps, instructeur bij de rjtschool;

tot ritm. der 2de kl.: de ritm. der 3de kl. I. F. H. van Heumen, van het korps; tot ritm. van de 3de kl.: de 1ste luit. jhr. L. J. H. Teding van Berkhout, van den staf van het wapen, werkz. bij de K. M. A.; bij het 3de reg. huz., tot ritm. van de 2de kl.: de ritm. van de 3de kl. E. Visser, adjud. van het korps; tot 1sten luit.: de 2de luit. jhr. A. W. van der Wijck, van het korps. Bij het 4de reg. huz., tot 1sten luit.: de 2de luit. jhr. J. C. P. E. van Meeuwen, van het korps. — Bij het korps ing., min. en sapp., tot kommand. in de 10de stelling der genie: de maj.-ingen. te Deventer A. Tutein Nolthenius; tot eerstaanw. ingen. te Maastricht: de kap.-ingen. te Amsterdam jhr. L. J. van Teijlingen; tot eerstaanw. ingen. te Grave: de 1ste luit.-ingen. te Amsterdam W. M. Westerman.

Overgeplaatst.

Bij den gener. staf: de kap. J. C. C. den Beer Poortugael, van den staf der inf., werkzaam bij het D. v. O., en J. H. Kromhout, van het korps ing., min. en sapp. — Bij het wapen der inf. Bij den staf van het wapen: de kap. H. D. Kleyn, van het 5de reg. inf., gedetach. bij het D. v. O., ten einde definitief bij het Depart. werkzaam te zijn, en de 1ste luit. S. A. Lutz, van het reg. gren. en jagers, ten einde bij het D. v. O. werkzaam te zijn. Bij het reg. gren. en jagers: de kap. C. F. E. de Jacquier de Lompret, van het 1ste reg. inf. Bij het instr.-bat.: de 1ste luit. H. H. Rink, van het 1ste reg. inf. — Bij het wapen der kav. Bij het 1ste reg. huz.: de 1ste luit.-adjud. G. L. M. baron Taets van Amerongen van Natewissh, van het 2de reg. huz., en in verband daarmede eervol ontheven uit zijne betrekking van adjud. — Bij het korps pontonniers: de 2de luit. P. C. de Wilde, van het 2de reg. vest.-art.

Verplaatst.

Van Grave naar Deventer: de kap.-ing. jhr. C. M. van der Goes.

Bestemd

tot chef van den staf in de 1ste milit. afdeed.: de luit.-kol. H. E. W. Rodi de Loo, van den gen. staf, chef van het voormalig staf-bureau, en in verband daarmede op de meest eervolle wijze uit gemelde betrekking ontheven; tot chef van den staf in de 3de mil. afd.: de kap. J. M. A. van Hellenbeng Hubar, van den gen. staf, toegevoegd aan den chef van dien staf; om te worden toegevoegd aan den chef van den gen. staf: de kap. J. H. Kromhout, van dien staf.

Eervol ontheven.

Uit zijne betrekking van direct. der stafschool: de majoor J. Schuurman, van den generalen staf, directeur der stafschool.

In actieve dienst hersteld.

Bij het 6de reg. inf.: de 1ste luit. der inf. op non-activit. E. A. Prager.

Gedetacheerd.

Bij het koloniaal werf-depot: de kap. J. G. Strootman, van het 6de reg. inf. Bij de art. stapel- en constr.-magaz.: de 2de luit. jhr. E. M. van Beyma, van het 1ste reg. vest.-art., en O. A. van Moanen, van het korps pontonniers.

Op non-activiteit gesteld.

De luit.-kol. E. G. Bube, van het 3de reg. inf.; de majoors J. Schuurman en J. V. D. Dittlinger, beiden van den gen. staf; de 1ste luit. C. S. Rinia van Nauta, van het 8ste reg. inf., en zulks op het daartoe door hem gedaan verzoek.

Gepensionneerd.

De gen.-majoor, op non-activit., C. P. F. G. van Emde; de luit.-kol der inf., op non-activ., J. L. E. Juta, onder toekenning van den rang van kolonel; de

luit.-kol. G. K. C. Wildeman, van het 1ste reg. huz., en zulks op de daartoe door hem gedane aanvraag, onder toekenning van den rang van kolon.; de intend. der 2de kl., op non-activ., E. A. E. baron Dibbets, onder toekenning van den rang van intend. der 1ste kl.; de ritm. der 1ste kl. P. D. G. baron Triest, van het 2de reg. huz., en zulks op de daartoe door hem gedane aanvraag, onder toekenning van den rang van majoor; de kap. der inf., op non-activ. H. van Alphen de Veer.

Vergunning verleend

tot het aannemen en dragen der versierselen van Officier der Italiaansche Kroon, hem door Z. M. den Koning van Italie geschonken: de ritm. der kav., op non-activiteit. jhr. P. O. H. Gevaerts van Simonshaven.

6.) BIJ HET LEGER IN OOST- EN WEST-INDIE.

Benoemd.

Tot adj. bij het garn.-bat. der Z. en O. afd. van Borneo, de 1ste luit. D. Schäfer, van het korps.

Bevorderd.

Bij het wapen der inf., tot majoor: de kaps. C. Beerens en C. C. P. Scheepens, resp. van het 8ste en 1ste bat.; bij het korps genie en sapp., tot luit.-kol., onder-direct. in de tweede mil. afd. op Java: de maj. J. Schäfer, onder-dir. in de eerste mil. afd. op Java; tot majoor, onder-dir. in de eerste mil. afd. op Java: de kap. C. G. Tromp; tot kap.: de 1ste luit. A. W. Nolthenius; tot 1sten luit.: de 2de luit. W. P. H. van Oorschot; tot luit.-kol.: de maj. L. C. van Kerkwijk; tot maj., eerstaanw. genie-off. te Tjilatjap: de kap. A. Numans; tot kap.: de 1ste luit. C. G. H. Coster; tot 1sten luit.: de 2de luit. A. Resink.

Overgeplaatst.

Bij de mil. gen. dienst, bij het groot mil. hosp. te Willem I: de offic. van gez. 2de kl. J. J. van Vogelpoel, van het garn.-hosp. te Magelang; bij het garn.-bat. der Moluksche eil.: de luit.-kol. L. F. Donleben, van het garn.-bat. van Sumatra's Westkust en onderhoorigheden.

Eervol ontslagen.

Op verz., de kap. der inf. J. C. Hamakers; de luit.-kol. L. C. van Kerkwijk; de offic. van gez. 2de kl. E. C. G. Bosse, onder toekenning van den tit. rang van offic. van gez. 1ste kl.; de adj. magazijnm. van het algem., tevens afd.-kleeding-mag. te Batavia (mil. ambt. 3de kl.), A. H. Lammers.

In activiteit hersteld.

De kap. van het wapen der art. F. J. A. van Zijl de Jong, onlangs van verlof uit Nederland teruggekomen.

Tweejarig verlof verleend naar Nederland,

wegens ziekte, aan den offic. van gez. 2de kl. A. Ledeboer; aan den 1sten luit. der inf. F. H. W. Fontein; aan den 1sten luit. der inf. E. W. D. Schmulling; aan den luit.-kol. der inf. J. van der Haas, en aan den 1sten luit. van het reg. O.-I. kavall. jhr. J. A. Boreel de Mauregnault.

CORRESPONDENTIE.

Naar aanleiding van een tot de redactie gericht verzoek, noodigt zij ieder uit, die eenige mededeeling of opgaven zou kunnen doen omtrent de militaire loopbaan van den onlangs overleden Luit.-Generaal P. R. FALTER — vooral gedurende het tijdsverloop van 1803 tot 1814 —, die opgaven zoo spoedig mogelijk franco aan de redactie van den *Mil. Spect.* te willen toezenden.

BIJLAGE XII.

BEHOORENDE BIJ DEN MILITAIRE-SPECTATOR,

DERDE SERIE. — DERTIENDE DEEL, N°. 12.

LAATSTE BENOEMINGEN, VERPLAATSINGEN EN VERANDERINGEN ENZ.,

(Maand December 1868.)

a.) BIJ HET LEGER HIER TE LANDE.

BENOEMD.

Tot kap. van de 3de kl.: de 1ste luit. J. H. Burghgraef, van het wapen der inf., gedetacheerd bij de landm. in West-Indië. Bij de milit. intendant, tot onder-intendant der 1ste kl.: de onder-intendant der 2de kl. C. C. E. 'd Engelbronner, chef van het bureau der milit. administr. bij het D. v. O. Bij het reg. gren. en jagers, tot adj.: de 1ste luit. E. D. H. Mac-Leod, van het korps. Bij het 1ste reg. inf., tot kap. van de 2de kl.: de kap. van de 3de kl. jhr. J. D. J. Storm van 's Gravesande, van het korps; tot 2den luit.: de serg. P. P. J. Lignac, van het reg. gren. en jagers, J. P. A. de Kleyn, van het 2de. T. Baak, van het 6de, J. W. H. Schreurs en de serg.-tit. G. van der Laan, beiden van het 8ste reg. inf. Bij het 2de reg. inf., tot 2den luit.: de serg.-maj. H. L. de Haas, en de sergn. W. G. Spronken en B. van Bekum, allen van het reg. gren. en jagers, T. A. Begemann, van het korps, H. A. Le Bron de Vexela, van het 3de, J. C. J. Le Cocq d'Armanville, van het 7de, en T. Weersma, van het 8ste reg. inf. Bij het 3de reg. inf., tot kap. van de 3de kl.: de 1ste luit. F. H. A. Rijnders, van het reg. gren. en jagers; tot 2den luit.: de sergn. F. H. Gerritsen, P. C. Colthoff, beiden van het 5de, en J. B. Veltman, van het 7de reg. inf., alsmede de serg.-majoor F. Paro, en de serg. R. E. H. M. Gelderman, beiden van het instr.-bat. Bij het 4de reg. inf., tot 2den luit.: de serg.-tit. J. F. P. Bekkers, van het reg. gren. en jagers, de serg. P. J. Hage van den Heuvel, van het korps, S. P. Lindhout, van het 5de, en R. G. Moerbeek, van het 7de reg. inf. Bij het 5de reg. inf., tot 2den luit.: de sergn. G. F. G. van Doornum en H. Nusink, beiden van het 1ste, L. A. J. van Boxmeer, van het 2de, E. W. J. Sassen, van het 3de, H. J. Kikkert Schotborgh, van het 5de, J. van den Berg, van het 7de, en J. G. van Sandick, van het 8ste reg. inf. Bij het 6de reg. inf., tot 2den luit.: de serg. R. H. Troost, van het reg. gren. en jagers, F. M. Stork, van het 4de, B. van Helden, van het 6de reg. inf., en P. Lelsz, van het instr.-bat. Bij het 7de reg. inf., tot 2den luit.: de serg. A. J. D. Pool, van het 2de, H. L. V. E. Salomon, van het 7de reg. inf., en J. G. van der Schaaff, van het Instr.-bat. — Bij het wapen der kav. Bij het 2de reg. huzaren, tot adj.: de 1ste luit. K. J. D. Wijnhoff, van het korps; tot 2den luit.: de wachtm.-tit. H. A. Snouck Hurgronje, van het 4de reg. huzaren. — Bij het wapen der art. Bij het 1ste reg. vesting-art., tot 2den luit.: de sergn. Q. F. G. Vermijne, H. Thesingh, A. B. C. baron van Hemert tot Dingshof en G. A. van Steel, allen van het korps. Bij het 2de reg. vesting-art., tot 1sten luit.: de 2de luit. H. van Gelsdorp, van het korps; tot 2den luit.: de serg. J. A. C. van Manen, van het 3de reg. vesting-art. — Bij het personeel van de geneesk. dienst der landm., tot officier van gezondh. van de 2de kl.: de offic. van gezondh. van de 3de kl. J. P. van den Berg en C. Ripping; tot offic.

van gezondh. van de 3de kl.: de Heer H. Teunissen. — Bij de divisie maréchaussée van Noordbrabant en Zeeland, tot kap.: de 1ste luit. F. F. Graafland, van de divisie maréchaussée in Limburg.

Overgeplaatst.

Bij het 2de reg. inf.: de majoor W. Roloff, van het 7de reg. inf. Bij het 4de reg. inf.: de kap. F. K. H. G. Diemont, van het 3de reg. inf. Bij het 7de reg. inf.: de majoor J. Schraver, van het 2de reg. inf. Bij het 2de reg. vest.-art.: de 2de luit. J. J. C. H. van Pelt, van het 3de reg. vest.-art. Bij de divisie maréchaussée van Limburg: de 1ste luit.-adj. C. H. M. Verniers van der Loeff, van het 4de reg. huzaren.

In actieve dienst hersteld.

Benoemd tot kap. van de 2de kl.: de kap. van de 3de kl. der genie op non-activiteit N. H. Nierstrasz.

Gedetacheerd bij het koloniaal werfdepôt.

De 1ste luit. T. A. J. Roersch, van het 6de reg. inf.

Voor den tijd van 5 jaren bij het leger hier te lande geplaatst

Bij het 6de reg. inf., de 2de luit. der inf. W. P. van der Schalk, van het leger in Oost-Indië.

Bij het leger hier te lande teruggeplaatst.

Bij het 5de reg. inf., de 1ste luit. der inf. A. H. A. Reijers, gedetacheerd bij het leger in Oost-Indië.

Eervol ontslagen.

De 1ste luit.-adjud. J. van Meegen, van het reg. gren. en jagers, en zulks op het daartoe door hem gedaan verzoek.

Op non-activiteit gesteld.

De kap. R. J. Verschoor van Nisse, en de 2de luit. H. W. G. Koning, beiden van het 4de reg. inf.; de 1ste luit. W. Badon Ghjben, van het 8ste reg. inf.; de 1ste luit. J. F. baron Taets van Amerongen, van het reg. rijdende art., ordonnance-officier van Z. M.; de 1ste luit. H. J. Verboom, van het 6de reg. inf.

Gepensionneerd.

De 1ste officier van gezondh. der 1ste kl. (kolonel) Dr. G. A. F. Quarin Willemier, en zulks op de daartoe door hem gedane aanvraag, onder dankbetuiging voor de vele en gewichtige diensten door hem gedurende zijne langdurige militaire loopbaan bij het leger bewezen; de apotheker der 1ste kl. (majoor) J. Alma, en zulks op de daartoe door hem gedane aanvraag: de apothekers der 1ste kl. C. van Eeten en J. C. de Blom, alsmede de apotheker der 2de kl. H. G. Sadée, voor laetstgenoemde onder toekenning van den rang van apotheker der 1ste kl.; de kap. A. J. Kluppel, van de divisie maréchaussée van Noordbrabant en Zeeland, en zulks op de daartoe door hem gedane aanvraag.

Overleden.

De 1ste luit. J. M. Sanders, van het 7de reg. inf., gedetacheerd bij het koloniaal werfdepôt.

Tot Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw.

De kap. van het wapen der inf. A. Pompe, en de kapt. van het wapen der art. W. C. van Haften en M. C. F. Simon, allen werkzaam bij de K. M. A.

b.) BIJ HET LEGER IN OOST- EN WEST-INDIE.

Benoemd.

Tot insp. der vaccine op Java en Madura, de dir. offic. van gez. 2de kl. G. F. James, met bep., dat hij als zoodanig bij zijn korps zal gevoerd worden voor memorie; tot dirig. offic. van gez. 2de kl. in de 3de mil. afd. op Java, de dirig. offic. van gez. 2de kl. voor memorie, insp. der vaccine op Java en Madura, J. R. A. Bauer.

Bevorderd.

Bij het wapen der inf. tot kap.: bij het 1ste bat., de 1ste luit. E. P. van der Swaagh, van het 11de bat., bij het 6de bat., de 1ste luit. A. Bardok, van het garn.-bat. der Z.- en O.-afd. van Borneo; bij het 8ste bat., de 1ste luit. P. de Riemer, van dat bat.; bij het 13de bat., de 1ste luit. J. B. Mack, van het garn.-bat. van Sumatra's Westkust en onderh.; tot 1sten luit. de 2de luit. D. P. Bouman, plaatsel. adj. te Samarang, met bep., dat hij ook als zoodanig in zijne tegenw. betr. zal continueren en bij het wapen der inf. zal blijven gevoerd à la suite; bij het 2de bat., de 2de luit. J. M. E. van Swieten, van het bat.; bij het 5de bat., de 2de luit. C. M. Slangen, van het bat.; bij het 8ste bat., de 2de luit. A. de Haas, van het 3de bat.; bij het 9de bat., de 2de luit. A. C. Krak, van het 5de bat.; bij het 12de bat., de 2de luits. H. J. Dauson, J. Geldorp en H. Gorter, van het 3de en 10de bat. en van het korps; bij het corps pupillen, de 2de luit. W. H. Aussems, met bep., dat hij ook als zood. bij zijn wapen zal blijven gevoerd à la suite; — bij het reg. kavall., tot 1sten luit., de 2den luit. op non-act. F. M. G. van Mattemburgh.

Geplaatst en overgeplaatst.

Bij den milit. gen. dienst, bij het scheik. lab. te Weltevreden, de mil. apoth. 3de kl. A. J. Reeders; — gedurende de maand Juli 1868: bij het groot mil. hosp. te Weltevreden, de offic. van gez. 1ste kl. A. L. C. Stötkke en de mil. apoth. 3de kl. J. H. Schmidt; bij het scheik. laborat. te Weltevreden, de mil. apoth. 3de kl. S. C. A. Lens; bij de gen. dienst van Riouw en onderh., de offic. van gez. 3de kl. J. W. Ravestein Medemblik; bij den gen. dienst van Timor en onderh., de offic. van gez. 2de kl. S. Hartog; — bij de infanterie: bij het 1ste bat., de 2de luit. J. Roelofs; bij het 9de bat., de 1ste luit. L. Offerhaus; bij het 11de bat., de 1ste luit. W. Hingman; bij het garn.-bat. der Moluksche eil., de 1ste luit. J. A. Schreiner; bij het 8ste bat., de kap. H. W. C. van Stuwe; bij het 11de batall., de 2de luit. jonkh. J. P. Bloys van Treslong; bij het 1ste batall., de 2de luit. G. H. R. Halewijn; bij het 9de bat., de 1ste luit. J. Vogelenzang; bij het 11de bat.; de kapt. J. F. Haus; bij het 15de bat., de kapit. W. J. J. Docters van Leeuwen; bij het 16de bat., de 2de luits. P. J. Vos en D. van der Swan; bij het garn.-bat. te Palembang, de kapit. E. D. C. Middelaer. — *Overgeplaatst*: bij de mil. geneesk. dienst van Celebes en onderh., de offic. van gezondh. 3de kl. J. S. Cremer, van het groot mil. hosp. te Samarang; als onder-intend. 2de kl., de kapit.-kwart. H. W. C. Brederode; als adsp.-intend., de 2de luit.-kwart. C. Dekker; als instr. bij de mil. school te Meester-Cornelis, de 1ste luit. kwart. L. F. H. Smith, met bep., dat hij als zood. bij zijne dienst zal worden gev. à la suite; bij de mil. adm., als onder-int. 2de kl., de kapit.-kwartierm. J. H. Felix; bij de inf., bij het 2de bat., de 1ste luit. T. C. van Nes; bij het 4de bat., de kapit. N. Volkerts; bij het 5de bat., de kapits. M. A. E. Phaff en A. M. van der Meer; bij het 10de bat., de kapit. B. W. van IJperen; bij het 11de bat., de 1ste luit. jhr. H. Bowier en de 2de luit. E. G. T. van Ende; bij het 13de bat., de kapit. J. B. van Overvest; bij het 14de bat., de 1ste luit. A. J. E. van Dogteren en de 2de luit. G. S. Schultz; bij het 15de bat., de kapit. C. F. de la Chaux; bij het 16de bat., de 2de luit. J. C. Schmidt; bij het garn.-bat. van de 2de milit. afd. op Java, de kapit. G. J. W. van Rhijn; bij dat van Sumatra's Westk. en onderh., de 2de luit. F. G. Bodaan; bij dat van Palembang, de 2de

luit. G. Gortmans; bij dat van Banka, de 2de luit. A. P. A. Varkevisser; bij het garn.-bat. van Celebes en onderh. de 1ste luits. jhr. A. F. C. Meijer en H. T. F. van Sijle; bij het garn.-bat. van de Z.- en O.-afd. van Borneo, de kapit. W. F. K. van Harreveld en de 1ste luits. D. C. A. Westenburg en E. A. Kluge; bij de garn.-komp. van Benkoelen, de kapit. E. G. Kleyland; bij het 3de bat., de 1ste luit. J. W. van Son; bij het 4de bat., de 1ste luits. J. A. de Graaf en J. H. M. van Bronckhorst; bij het 9de bat., de 2de luits. G. H. L. J. von Lübtow en H. A. N. Catenius; bij het 10de bat., de kapit. V. L. Rester en J. S. Roels, benev. de 2de luit. O. H. L. Nieuwenhuijzen; bij het 14de bat., de kapit. W. H. Voorman en de 1ste luit. M. L. L. Schell; bij het 15de bat., de 1ste luit. A. F. E. van Dedem van Driesberg; bij het 16de bat., de 1ste luit. J. Knoop; bij het garn.-bat. der Lampongsche distr., de kapit. L. J. Rhode; bij het garn.-bat. te Palembang, de 2de luits. L. L. A. Nil en J. P. G. van Bair; bij het subsist.-kader te Batavia, de 2de luits. J. H. Kievits en J. F. Sachse; bij de mil. school te Meester-Cornelis, de 2de luit. H. J. Prins, met bep., dat hij als zood. bij zijn wapen zal worden gevoerd à la suite: bij het 1ste bat., de kapit. F. J. L. M. Z. baron van Tengnagel; bij het 2de bat., de 1ste luit. H. J. Schwartz en de 2de luit. J. A. E. Elgenhuizen; bij het 3de bat., de 1ste luit. F. Stumpf; bij het 5de bat., de kapit. J. Teunisz; bij het 8ste bat., de 1ste luit. F. H. W. Fontein; bij het 10de bat., de 2de luit. C. C. F. J. Hirschman; bij het 13de bat., de 1ste luits. J. F. G. Stors en J. H. Huijer; bij het garniz.-bat. van Banka, de 1ste luit. J. H. Meijer; van het garniz.-bat. van Riouw en onderh., de 2de luit. P. Vos van Zalingen; bij het garn.-bat. van Celebes en onderh., de kapits. J. van Hogerlinden en H. J. van Lith; de 1ste luits. J. G. Spanjaard, C. C. L. de Gree en A. J. M. van Lith, en de 2de luits. W. H. Neijs, H. W. F. Framburg, J. Sterk en W. N. Poth; bij de garn.-komp. van Timor en onderh., de 1ste luit. B. H. N. van Reijn; bij de garn.-komp. van Bantam, de 1ste luit. N. G. Diepenbroek; bij de garn.-komp. van Cheribon, de kapit. A. W. van Riemsdijk; bij het subsist.-kader te Batavia, de 1ste luit. H. A. E. Tromp; bij het subsist.-kader te Samarang, de kapit. F. J. Boom; bij de directie der genie, bij het topogr. bureau, de kapit. H. Tissot van Patot, met bep., dat hij als zood. bij zijn wapen zal worden gevoerd à la suite. — Bij het person. van de geneesk. dienst der landm. in Oost-Indië, de offic. van gez. der 3de kl. H. J. Flint, van het leger hier te lande, thans voor 5 jaren gedet. bij het leger in Oost-Indië. Bij het wap. der inf. van het leger in Oost-Indië, tot 2den luit.: de kadet G. A. Raaijmakers, herkomstig van de K. M. A. — Bij de laudm. in West-Indië, tot 2den luit. de kad. D. de Vries Reilingh, herk. van de K. M. A.

Eervol ontslagen.

Op verz. de luit.-kol. der art. J. W. E. Kuijpers; de kapit. der inf. J. K. Scheltema; de milit. ambten. 3de kl. J. J. Knipschild, laatst. spijsverz. bij het groot mil. hosp. te Samarang.

Tweejarig verlof verleend naar Nederland.

aan den kapit. der art. jhr. C. H. C. Flugt van Aspermont en aan den kap. der inf. A. L. van Ham.

Overleden.

W. L. Terne van der Heul, offic. van gez. der 1ste kl., op verradelijke wijze door een Inl. burger te Palembang vermoord, den 26sten Julij 1868; — F. D. Mohr, kapit. der inf. te Soerabaije, den 8sten Aug. 1868; — A. J. Burgersdijk, 2de luit. der art. te Weltevreden, den 7den Aug. 1868; — P. A. Haasman, apoth. der 3de kl. te Samarang, den 25sten Sept. 1868; — G. J. Meijer, maj. der inf. te Soerabaij, den 12den Sept. 1868; — J. J. T. Pacqué, kapit. der inf. te Amvonthay, den 19den Aug. 1868; — W. H. Rijnders, kapit. der Inf. te Bandjermasin, den 19den Aug. 1868.

CORRESPONDENTIE.

Denkbeelden over Transportschepen enz. zal zoo spoedig mogelijk geplaatst worden.

